

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α Β Ο Υ Λ Η Σ

Θ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ)

ΣΥΝΟΔΟΣ Δ'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ Ν'

Τετάρτη 15 Δεκεμβρίου 1999

Αθήνα, σήμερα στις 15 Δεκεμβρίου 1999, ημέρα Τετάρτη και ώρα 19.39' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια, για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Προέδρου αυτής κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ**.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης) Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Παρακαλείται ο κύριος Γραμματέας να ανακοινώσει τις αναφορές προς το Σώμα:

(Ανακοινώνονται προς το Σώμα από το Γραμματέα της Βουλής κ. Παναγιώτη Καμμένο, Βουλευτή Β' Αθηνών, τα ακόλουθα:

Α. ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

1) Οι Βουλευτές κύριοι ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΤΑΣΟΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΡΑΠΗΣ, ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΝΤΑΞΗΣ και ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Πολεμιστών Ελληνικής Δύναμης Κύπρου ζητεί την ηθική και υλική αποκατάσταση όλων όσων πολέμησαν στην Κύπρο.

2) Οι Βουλευτές κύριοι ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΑΒΑΚΗΣ και ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΝΤΑΞΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Νεοχωρίου Λακωνίας ζητεί την καταβολή της επιδότησης περιόδου 1998-99 στους δικαιούχους ελαιοπαγωγούς της περιοχής του.

3) Οι Βουλευτές κύριοι ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ, ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΡΑΠΗΣ και ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΝΤΖΕΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων 1ου Ειδικού Σχολείου Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες Τρικάλων "ΕΛΠΙΔΑ" ζητεί τη στελέχωση του Σχολείου με εξειδικευμένο προσωπικό.

4) Οι Βουλευτές κύριοι ΙΩΣΗΦ ΜΙΧΕΛΟΓΙΑΝΝΗΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΡΑΠΗΣ και ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΤΑΣΟΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Νομάρχης Χανίων ζητεί τη συντήρηση και τον εκσυγχρονισμό των αθλητικών εγκαταστάσεων του Νομού Χανίων.

5) Οι Βουλευτές κύριοι ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΩΜΑΤΑΣ και ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Δήμος Υδρούσας Άνδρου ζητεί την άμεση επισκευή του κτιρίου στο οποίο στεγάζεται το Γυμνάσιο Γαυρίου Άνδρου.

6) Οι Βουλευτές κύριοι ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΟΥΤΑΣ και ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία Πολιτιστικοί

Σύλλογοι της Καρδίτσας ζητούν την αξιοποίηση του χώρου που φιλοξενεί αχρησιμοποίητες αγροτικές αποθήκες στη συνοικία της Αγ.Παρασκευής Καρδίτσας.

7) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΚΟΠΕΛΙΤΗΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΑΤΖΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Παγχιακή Ένωση Συνταξιούχων ΝΑΤ ζητεί την αύξηση του ΕΚΑΣ για το 1999.

8) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΚΟΠΕΛΙΤΗΣ και ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΣΚΟΥ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Σύνδεσμος ΤΕΔΚ Βορείου Αιγαίου ζητεί τη λήψη μέτρων για τη στήριξη της νησιωτικής περιφέρειας του Βορείου Αιγαίου.

9) Οι Βουλευτές κύριοι ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΓΓΟΥΡΑΚΗΣ και ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Πανελλήνια Ένωση Μηχανικών Εμπορικού Ναυτικού κοινοποιεί καταγγελία των πλοιάρχου και Α' μηχανικού του πλοίου Μ/Ν "OCEAN WAVE" που κρατούνται όμηροι σε ξενοδοχείο του Μπανγκλαντές.

10) Οι Βουλευτές κύριοι ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ και ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Ομοσπονδία Αρτοποιών Ελλάδος ζητεί να προωθηθεί άμεσα στη Βουλή το Σ/Ν για την αρτοποιία.

11) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΚΟΠΕΛΙΤΗΣ και ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΣΚΟΥ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Λέσβου ζητεί να μην ισχύσουν οι προτεινόμενες αντικειμενικές αξίες για τις αγροτικές εκτάσεις της Λέσβου.

12) Οι Βουλευτές κύριοι ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ και ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΣΚΟΥ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Νομού Ιωαννίνων ζητεί την οικονομική στήριξη των ανέργων της περιοχής του.

13) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΡΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία τα Σωματεία Συνταξιούχων ΙΚΑ - ΤΕΒΕ Νομού Ηρακλείου ζητούν την ικανοποίηση συνταξιοδοτικών του αιτημάτων.

14) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΡΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο κ. Β.Μπροφίδης, κάτοικος Ηρακλείου Κρήτης, ζητεί την ευνοϊκή ρύθμιση των οφειλών του από τη σύναψη δανείου για αγορά πρώτης κατοικίας με τον ΟΕΚ.

15) Ο Βουλευτής Φθιώτιδας κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΤΑΪΪΚΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία οι Συνταξιούχοι του Δημοσίου της Υπηρεσίας Διευθύνσεως Εγγείων Βελτιώσεων του Νομού Φθιώτιδας ζητούν την καταβολή του μερίσματος που τους αναλογεί από το ΜΤΠΥ.

16) Οι Βουλευτές κύριοι ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗΣ και ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Γονέων του Τεχνικού Επαγγελματικού Εκπαιδευτηρίου Αγ. Παρασκευής Αττικής ζητεί την κάλυψη των κενών θέσεων του διδακτικού προσωπικού στο εκπαιδευτήριο.

17) Οι Συνεργαζόμενες Ομοσπονδίες Συνταξιούχων ΙΚΑ - ΤΕΒΕ - ΤΣΑ - ΝΑΤ - Δημοσίου και ΕΛΤΑ με ψήφισμά τους το οποίο κατέθεσαν στον κύριο Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων ζητούν έκτακτη οικονομική ενίσχυση για τους χαμηλοσυνταξιούχους, αύξηση του αφορολογήτου ορίου στα τρία εκατομμύρια και αύξηση των δαπανών για υγεία, παιδεία και κοινωνική ασφάλιση.

Προσυπογράφουν οι Βουλευτές κύριοι ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ και ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΝΤΑΞΗΣ.

Β. ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΣΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

1. Στην με αριθμό 2873/21-10-99 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1650/22-11-99 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην ερώτησή με αριθμό 2873/21-10-1999, την οποία κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Γεώργιος Καλός, σας πληροφορούμε ότι σύμφωνα με σειρά δικαστικών αποφάσεων (62799, 320, 327, 414/98 κλπ) οι διατάξεις του Ν.Δ. 582/70 στο μέρος που αφορούν τα τέκνα μονίμων ή σε αποστρατεία στρατιωτικών, τους καταγόμενους από παραμεθόριες περιοχές και από τη Βόρειο Ήπειρο έχουν κριθεί αντισυνταγματικές.

Μετά τις δικαστικές αυτές αποφάσεις και προκειμένου να διαφυλαχθεί το κύρος και η αξιοπιστία των αποτελεσμάτων επιλογής σπουδαστών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, το Υπουργείο Παιδείας με το αριθμό Φ. 152/Β3/2460/30-4-1999 έγγραφο γνωστοποίησε στις στρατιωτικές σχολές ότι δεν θα εφαρμόζονται στο εξής οι διατάξεις που κρίθηκαν από τα αρμόδια δικαστήρια αντισυνταγματικές. Με το ίδιο έγγραφο ζητούσε από τις στρατιωτικές σχολές να ενημερώσουν τους ενδιαφερόμενους σχετικά με την εξέλιξη αυτή στο στάδιο της υποβολής των δικαιολογητικών σ' αυτές ή κατά την διάρκεια διεξαγωγής των προκαταρκτικών εξετάσεων.

Μετά τη διαπίστωση ότι η ενημέρωση αυτή υπήρξε πλημμελής μελετήθηκαν τρόποι αντιμετώπισης του προβλήματος αυτού για το έτος 1999. Ήδη και μόνο για το 1999 οι υποψήφιοι έχουν κληθεί από τις στρατιωτικές σχολές για κατάταξη.

Ο Υφυπουργός
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ”

2. Στην με αριθμό 2825/20-10-99 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1630/22-11-99 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην ερώτησή με αριθμό 2825/20-10-99 που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Α. Παπανικολάου, σχετικά με τη λειτουργία του 4/θέσιου Δημοτικού Σχολείου Δωρίου Ν. Μεσσηνίας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Ύστερα από επικοινωνία με τους Προϊσταμένους της Δ/νσης Α/θμιας Εκπ/σης Ν. Μεσσηνίας και του 1ου Γραφείου Α/θμιας Εκπ/σης Ν. Μεσσηνίας, πληροφορηθήκαμε ότι στο Δημοτικό Σχολείο Δωρίου έχουν εγγραφεί και φοιτούν για το τρέχον έτος 71 μαθητές/τριες.

Η ανάπτυξη τριών τμημάτων ήτοι: 1ο Τμήμα (Α' και Β' τάξεις)=26 μαθητές, 2ο Τμήμα (Γ' και Δ' τάξεις)=18 μαθητές, 3ο Τμήμα (Ε' και ΣΤ' τάξεις)=27 μαθητές είναι σύμφωνη με το Νόμο 1566/85, με τον οποίο προβλέπεται στα 3/θ ως και 12/θ Δημοτικά Σχολεία να αναπτύσσονται τμήματα μέχρι του αριθμού των (30) μαθητών.

Επιπλέον στο Δημοτικό Σχολείο Δωρίου εξακολουθούν να διδάσκουν (1 εκπ/κός Αγγλικής Γλώσσας και (1) εκπ/κός Φ. Αγωγής, παρόλο που οι εκπ/κοί ειδικοτήτων διδάσκουν σε 4/θ και άνω Δημοτικά Σχολεία, που διαθέτουν και τα αντίστοιχα τμήματα.

Ο Υφυπουργός
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ”

3. Στην με αριθμό 2835/20-10-99 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1633/22-11-99 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην ερώτησή με αριθμό 2835/20-10-99, που κατέθεσαν οι Βουλευτές κύριοι Θ. Δημοσχάκης, Α. Μπρατάκος, Δ. Κωστόπουλος, Γ. Σαλαγκούδης, Π. Παυλόπουλος, Θ. Δαμιανός και Α. Καραγκούνης, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

1) Η τριτοβάθμια εκπαίδευση στη χώρα μας παρέχεται από τα Ανώτατα και τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι.).

2) Το Derre College δεν αναγνωρίζεται στη χώρα μας ως Ίδρυμα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, αλλά θεωρείται Εργαστήριο Ελευθέρων Σπουδών.

3) Τα εργαστήρια ελευθέρων σπουδών δεν παίρνουν άδεια ίδρυσης και λειτουργίας από το Υπουργείο Παιδείας. Επιτρέπεται να λειτουργούν με βάση τις διατάξεις του ν.δ. 9/9-10-35 (ΦΕΚ 451-Α) με σκοπό την παροχή μόρφωσης, σε ότι αφορά τις τέχνες και τα πρακτικά επαγγέλματα.

4) Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1966/91 (ΦΕΚ 147-Α), τα εργαστήρια δεν επιτρέπεται να εμφανίζονται ως εκπαιδευτήρια και υποχρεώνονται να ενημερώσουν εγγράφως τους φοιτώντες σ' αυτά ότι δεν μπορούν μετά το τέλος της φοίτησής τους να αποκτήσουν οποιοδήποτε τίτλο σπουδών.

Δεν ανήκουν σε καμία βαθμίδα εκπαίδευσης και δεν χορηγούν τίτλους σπουδών παρά απλές βεβαιώσεις. Το Υπουργείο εξετάζει την αναγκαιότητα δημιουργίας θεσμικού πλαισίου ελέγχου της λειτουργίας των ως άνω Εργαστηρίων.

Ο Υφυπουργός
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ”

4. Στην με αριθμό 2974/25-10-99 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1315/24-11-99 έγγραφο από τον Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην με αριθμό 2974/25-10-99 ερώτησή που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Ευάγγελο Βλασσόπουλο και αφορά τυχόν απώλειες σκηνών που διατέθηκαν από το Υπουργείο μας μετά το σεισμό της 7ης-9-99, σας πληροφορούμε τα εξής:

Η επιστροφή των σκηνών που διατέθηκαν στους Δήμους για τη στέγαση των πληγέντων πολιτών από το σεισμό της 7ης-9-99 μόλις άρχισε. Μέχρι να ολοκληρωθεί η επιστροφή τους στην Κεντρική Αποθήκη Υλικού του Υπουργείου μας και γίνει η καταγραφή του υλικού δεν υπάρχει δυνατότητα να γνωρίζουμε το συνολικό αριθμό των σκηνών που θα μας επιστrophούν και να προσδιορίσουμε τυχόν απώλειες.

Ο Υφυπουργός
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΤΣΩΝΗΣ”

5. Στην με αριθμό 2934/22-10-99 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1667/22-11-99 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων η ακόλουθη απάντηση:

“Σε απάντηση της 2934/22-10-99 ερώτησής που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από τους Βουλευτές κυρίους Νίκο Γκατζή και Αχιλλέα Κανταρτζή και αφορά στη λειτουργία του 1ου και 3ου Τ.Ε.Ε. Νέας Ιωνίας Μαγνησίας, σας γνωρίζουμε ότι η Δ/νση Β/θμιας Εκπ/σης Ν.Α. Μαγνησίας, μας αναφέρει ότι τα κενά σε εκπ/κό προσωπικό στα ανωτέρω σχολεία έχουν ήδη καλυφθεί, υπολείπονται μόνο 16 ώρες πληροφορικής στο 1ο Τ.Ε.Ε. οι οποίες δεν καλύφθηκαν λόγω εξάντλησης της αντίστοιχης επετηρίδας, γεγονός το οποίο δεν επηρεάζει την εύρυθμη λειτουργία του σχολείου.

Ο Υφυπουργός
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ”

6. Στην με αριθμό 2953/22-10-99 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1671/22-11-99 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην 2953/22-10-99 ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Θεοφάνης Δημοσχάκης, σας γνωστοποιούμε τα ακόλουθα:

Όπως μας πληροφόρησε η Δ/ση Πρωτοβάθμιας Εκπ/σης Ν.Α. Έβρου το Δημοτικό Σχολείο Χανδρά καταργήθηκε με την αριθμ. Δ4/322/24-7-98 (ΦΕΚ 764/98 τ.Β') απόφαση του ΥΠΕΠΘ λόγω έλλειψης μαθητών. Οι δύο (2) μαθητές που υπήρχαν μεταφέρονταν στο Δημ. Σχολείο Δοξipάρας.

Κατά τη φετινή σχολική χρονιά παρουσιάστηκαν πέντε (5) μαθητές στην Α' τάξη οι γονείς των οποίων δεν δεχόταν τη μεταφορά τους σε σχολείο άλλης περιοχής.

Κατόπιν αυτού με την αριθμ. 3024/11-10-99 απόφαση του κ. Νομάρχη Έβρου επαναλειτούργει το ως άνω σχολείο ως παράρτημα του Δ.Σ. Δοξipάρας, με τους πέντε μαθητές της Α' τάξης και τους δύο μαθητές της Ε' τάξης.

Ο Υφυπουργός
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

7. Στην με αριθμό 2960/25.10.99 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1674/22.11.99 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμό 2960/25.10.99 που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Αθανάσιος Κονταξής, αναφορικά με τη δυνατότητα τροποποίησης του άρθρου 13 του Π.Δ. 50/96 (ΦΕΚ 45 Α') ώστε στις ειδικές κατηγορίες μετάθεσης να υπάγονται και οι εκπαιδευτικοί των οποίων τα τέκνα πάσχουν από κυστική ίνωση, προκειμένου οι εν λόγω εκπαιδευτικοί να μετατίθενται ή να τοποθετούνται κατά προτεραιότητα, σας γνωρίζουμε ότι η σχετική πρόταση θα αποτελέσει αντικείμενο μελέτης, προκειμένου να ληφθεί υπόψη σε μελλοντική ρύθμιση.

Τονίζεται ότι οι αιτήσεις εκπαιδευτικών για απόσταση που ανήκουν στην κατηγορία αυτή ικανοποιούνται κατά προτεραιότητα κατ'εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 16 Γ' παρ.5 του ν.1566/85 (ΦΕΚ 167 Α'), όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 6 παρ.3 του ν.1674/86 (ΦΕΚ 203 Α').

Ο Υφυπουργός
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

8. Στην με αριθμό 2982/25.10.99 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1676/22.11.99 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμό 2982/25.10.99 της Βουλευτού κ. Β. Αράπη-Καραγιάννη, σας γνωρίζουμε ότι το ΥΠΕΠΘ στην προσπάθειά του να καλύψει τις ελλείψεις σε διδακτικά βοηθήματα των ΤΕΕ έχει προβεί σε μια σειρά ενεργειών όπως : τη συγγραφή νέων βιβλίων, την αναπαραγωγή από CD που έχει ήδη φθάσει στα σχολεία από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, ενώ προχράει και στην αγορά βιβλίων από το ελεύθερο εμπόριο, ώστε σε σύντομο χρονικό διάστημα να φθάσουν στους μαθητές. Έχει δρομολογηθεί η αποστολή ποσού έως 4.000.000 δρχ. ανά ΤΕΕ για να καλυφθούν λειτουργικά κ.α. έξοδα των ΤΕΕ, στα οποία συμπεριλαμβάνεται και η αναπαραγωγή των φωτοτυπιών.

Λόγω του μεγάλου αριθμού των ενδιαφερομένων μαθητών απαιτείται για την τρέχουσα σχολική χρονιά μεγάλος αριθμός εκπαιδευτικών και έχουν ήδη δοθεί οι σχετικές οδηγίες για την πρόσληψη αναπληρωτών και ωρομισθίων. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος έχουν εγκριθεί πιστώσεις για προσλήψεις καθηγητών κατά προτεραιότητα για τα ΤΕΕ.

Ο Υφυπουργός
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

9. Στην με αριθμό 2893/25.10.99 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1677/22.11.99 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμό 2893/25.10.99 που κα-

τέθεσε η Βουλευτής κ. Β. Αράπη-Καραγιάννη, σας γνωρίζουμε ότι η συγκρότηση των ΠΥΣΔΕ, που γίνεται με απόφαση του οικείου Νομάρχη ορίζεται από τις διατάξεις της παρ.2 του άρθρου 2 του Π.Δ. 399/1995.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω στα ΠΥΣΔΕ συμμετέχουν ο προϊστάμενος της Δ/σης Δ.Ε. και δύο προϊστάμενοι Γραφείων Δ.Ε., εφόσον αυτοί οι τελευταίοι υπάρχουν. Άλλως τοποθετούνται Δ/ντες σχολικών μονάδων ύστερα από πρόταση της Νομαρχιακής Επιτροπής Παιδείας.

Ως προϊστάμενοι των Δ/σεων και Γραφείων Δ.Ε. ορίζονται, ύστερα από επιλογή από το αρμόδιο Συμβούλιο Επιλογής Προϊσταμένων Δ/σεων και Γραφείων Δ.Ε. εκπαιδευτικοί της Δ.Ε., που συμμετέχουν ύστερα από αίτηση τους, στη διαδικασία επιλογής και οι οποίοι είναι γνώστες των θεμάτων που συζητούνται στα ΠΥΣΔΕ.

Όσον αφορά δε στο γραμματέα του ΠΥΣΔΕ αυτός δεν είναι μέλος του Συμβουλίου και δε μετέχει στις συζητήσεις και στη λήψη των αποφάσεών του.

Τέλος θέμα τροποποίησης του Π.Δ., που αφορά στη σύνθεση των ΠΥΣΔΕ με συμμετοχή δικαστικών δεν υφίσταται. Άλλωστε και με τις διατάξεις του νέου Υπαλληλικού Κώδικα που αφορά γενικότερα όλους τους δημόσιους υπαλλήλους στα υπηρεσιακά συμβούλια δεν προβλέπεται συμμετοχή δικαστικού.

Ο Υφυπουργός
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

10. Στην με αριθμό 2995/26-10-99 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1680/22-11-99 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμό 2995/26-10-99 την οποία κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Γεώργιος Καλός σχετικά με τη δυνατότητα θεμελίωσης δικαίωματος για μετάθεση το έτος 2000 εκ μέρους των εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπ/σης (Δ.Ε.) που διορίστηκαν το 1998 σε δυσπρόσιτα σχολεία κατ'εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 41 του ν. 1143/81 (ΦΕΚ 80Α'), σας γνωρίζουμε ότι οι εν λόγω εκπαιδευτικοί με τη δήλωσή διορισμού τους αποδέχθηκαν υπεύθυνα να αναλάβουν την υποχρέωση που ορίζουν οι προαναφερθείσες διατάξεις να υπηρετήσουν στα σχολεία στα οποία διορίζονται κατά απόλυτη προτεραιότητα και κατά παρέκκλιση της σειράς εγγραφής τους στον πίνακα διοριστέων, επί μία τουλάχιστον συνεχή τριετία, απαγορευμένης απολύτως και για οποιοδήποτε λόγω της αποστάσεως, μεταθέσεως ή μετατάξεώς τους από τα σχολεία αυτά κατά τη διάρκεια της τριετίας.

Το γεγονός ότι υπάρχει νομοθετικά η δυνατότητα τοποθέτησης σε δυσπρόσιτα σχολεία εκπαιδευτικών που διορίζονται κατά τις γενικές διατάξεις σε περιοχές μετάθεσης, αν οι ανάγκες για την εύρυθμη λειτουργία των σχολείων το απαιτούν και το γεγονός ότι η κατηγορία αυτή θεμελιώνει μετά από ένα χρόνο υπηρεσίας στην οργανική θέση δικαίωμα απόσπασης μετάθεσης ή μετάταξης, δεν μεταβάλλει την υποχρέωση των εκπαιδευτικών που έχουν διοριστεί κατ'εφαρμογή των ειδικών διατάξεων του άρθρου 41 του ν. 1143/81, να παραμείνουν στο δυσπρόσιτο σχολείο τους επί μία τουλάχιστον συνεχή τριετία.

Ο Υφυπουργός
Ι. ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

11. Στην με αριθμό 3005/26-10-99 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1681/22-11-99 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμό 3005/26-10-99 των Βουλευτών κυρίων Πέτρου Κουναλάκη και κ. Ανδρ. Λουλέ, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

1. Στον Νομό Μεσσηνίας όλα τα σχολεία με την έναρξη του σχολικού έτους λειτούργησαν κανονικά. Οι αποσπάσεις όμως, οι άδειες μητρότητας και οι αναρρωτικές άδειες δημιούργησαν ορισμένα κενά, τα οποία με τη χορήγηση πιστώσεων για προσωρινούς αναπληρωτές και την πρόσληψη μέσω του ΥΠΕΠΘ (σύμφωνα με το άρθρο 138 του ν. 2725/99) αναπληρωτών, οι

σχολικές μονάδες του νομού λειτουργούν κανονικά, εκτός ελαχίστων περιπτώσεων, οι οποίες αντιμετωπίζονται.

2. Στα πολυθέσια σχολεία λειτουργούν τμήματα ενισχυτικής διδασκαλίας με δασκάλους που συμπληρώνουν σ' αυτά το διδακτικό τους ωράριο.

3. Η επιλογή των μαθητών (τσιγγανόπαιδων και αλλοδαπών) που θα πρέπει να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα των τάξεων υποδοχής γίνεται μετά την έναρξη του διδακτικού έτους ώστε να δοθεί η ευκαιρία στους δασκάλους να διαπιστώσουν τις ανάγκες του κάθε μαθητή. Η επιλογή αυτή έγινε, ζητήθηκαν οι ανάλογες πιστώσεις και μόλις μας διατεθούν θα αρχίσουν να λειτουργούν τα σχετικά προγράμματα.

Τέλος σας γνωρίζουμε ότι όλες οι σχολικές μονάδες λειτουργούν σύμφωνα με το προβλεπόμενο για κάθε τύπο σχολείου πρόγραμμα χωρίς περικοπές, εκτός από την περίπτωση της αγγλικής γλώσσας που διδάσκεται - όπως σε όλα τα σχολεία της Ελλάδας - σε σχολεία από 4/θ και πάνω.

Ο Υφυπουργός
Ι. ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ*

12. Στην με αριθμό 3109/4-11-99 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1276/24-11-99 έγγραφο από τον Υφυπουργό Πολιτισμού η ακόλουθη απάντηση:

“Σε απάντηση της 3109/4-11-99 ερώτησης που κατέθεσε η Βουλευτής κ. Σ. Αλφιέρη, σας πληροφορούμε ότι με αποφάσεις της Νομαρχίας Αττικής Διαμέρισμα Πειραιά (000338/77 και 600654/78) παραχωρήθηκε στη Γ.Γ.Α. κατά χρήση στο με στοιχεία ΒΚ δημόσιο κτίριο, στη Μαρίνα Ζέας, για την εγκατάσταση Αθλητικών Ομίλων.

Η Γ.Γ.Α. με το υπ' αριθμ. 27558/78 έγγραφο της επέτρεψε την προσωρινή χρήση τμήματος του προαναφερόμενου χώρου στον Ναυτικό Όμιλο Ν. Φαλήρου Πειραιά, εκτάσεως 25 Χ 4,5 μέτρων περίπου.

Στο έγγραφο της παραχωρήσεως ρητά αναφέρεται ότι σε πρώτη έγγραφη ζήτηση της Γ.Γ.Α. θα πρέπει ο Όμιλος να εγκαταλείψει το χώρο χωρίς καμία αποζημίωση.

Η Υφυπουργός Πολιτισμού με την υπ' αριθμ. 34059/28-11-90 απόφασή της εγκατέστησε το σωματείο “Ολυμπιακός Σύνδεσμος Φιλάθλων Πειραιώς”, σε ακίνητο που βρίσκεται στη Μαρίνα Ζέας Πειραιά, συνολικού εμβαδού 4.350 τ.μ. για στέγαση ναυαθλητικών τμημάτων και διοικητικών υπηρεσιών, το οποίο περιλαμβάνει και την παραχωρηθείσα στο Ναυτικό Όμιλο Ν. Φαλήρου έκταση.

Έκτοτε σε υλοποίηση της απόφασης αυτής, και των υπογραφέντων μεταξύ Υφυπουργών Πολιτισμού κ. Φάνη - Πάλλη Πετραλιά και Α. Φούρα αφ' ενός και του Σωματείου Ολυμπιακός ΣΦΠ αφ' άλλου Συμφωνητικών, ο Γενικός Γραμματέας Αθλητισμού κάλεσε κατ' επανάληψη με τα υπ' αριθμ. 7130/6-3-91 15903/27-4-93 και 19489/1-12-98 έγγραφα του να παραδώσει τη χρήση της εκτάσεως των 100 τετραγωνικών μέτρων περίπου των οποίων κατέχει, όπως οφείλει υπό τους όρους της αρχικής παραχωρήσής του.

Κατόπιν των συνεχών αρνήσεων του Σωματείου, εξ' αιτίας των οποίων και κινδυνεύει να καταστεί πλήρως ανενεργό το περιεχόμενο των συμφωνιών τις οποίες υπέγραψαν οι Υφυπουργοί Πολιτισμού, ακολουθήθηκαν οι νομικές διαδικασίες με δυσάρεστα αποτελέσματα για το αρνούμενο τις νόμιμες ενέργειες Σωματείο.

Ο Υφυπουργός
ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΘ. ΦΟΥΡΑΣ*

13. Στις με αριθμό 3042/29-10-99, 3074/29-10-99 ερωτήσεις δόθηκε με το υπ' αριθμ. 40198/22-11-99 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στις ερωτήσεις 3074/29-10-1999 και 3042/29-10-1999, που κατέθεσε σε σας ο Βουλευτής κ. Μαν. Α. Μπεντενιώτης, και αφορούν στοιχεία του Μητρώου των Επιχειρήσεων της Αυτοδιοίκησης, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η διαδικασία δημιουργίας του Μητρώου δεν έχει ολοκληρωθεί, λόγω καθυστερήσεων από τις επιχειρήσεις να υποβάλλουν τα αναγκαία, για την ολοκλήρωσή του, στοιχεία και ως εκ τούτου το Υπουργείο δεν είναι για την ώρα σε θέση να χορηγήσει τα αιτούμενα στοιχεία.

Με την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας, σε σύντομο χρόνο, το Υπουργείο θα διαθέτει τα στοιχεία που ζητούνται με τις ανωτέρω ερωτήσεις καθώς και άλλα ενδιαφέροντα στοιχεία για την επιχειρηματική δραστηριότητα των ΟΤΑ.

Ο Υφυπουργός
Γ. ΦΛΩΡΙΔΗΣ*

14. Στην με αριθμό 3058/29-10-99 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 479/22-11-99 έγγραφο από τον Υφυπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην ερώτηση 3058/29-10-99, που κατέθεσαν οι Βουλευτές κύριοι Απ. Τασούλας και Βαγγ. Μπούτας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Οι καπνοπαραγωγοί του Νομού Ιωαννίνων που ανήκουν ως μέλη στην ομάδα παραγωγών ΕΑΣ Ιωαννίνων, ανέρχονται συνολικά στους 225 περίπου με συνολική ποσότητα 270 τόνων περίπου και με μέσο όρο ανά παραγωγό 1.200 κιλά.

Το συνολικό ύψος ποσόστωσης οφείλεται στην απ' το έτος 1993 συνεχή μείωση του αριθμού των παραγωγών, γεγονός που σημαίνει ότι στον εν λόγω Νομό δεν υπάρχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την καπνοκαλλιέργεια.

Το όριο των 500 περίπου τόνων ποσόστωσης στην Ήπειρο αποτελεί την ελάχιστη προϋπόθεση για να αναγνωρισθεί μια ομάδα παραγωγών ώστε οι παραγωγοί - μέλη της να αποκτήσουν το δικαίωμα καταβολής της μεταβλητής πριμοδότησης.

Επίσης η ΠΑΣΕΓΕΣ, μετά από αιτήματα των αγροτών, διεβίβασε στην αρμόδια Δ/ση του Υπουργείου Γεωργίας (Δ/ση Αγροτικού Συν/σμού) έγγραφο για την έγκριση Καπνικού Συνεταιρισμού Ηπείρου, η οποία και εδόθη.

Στα πλαίσια λοιπόν της συνολικής ποσόστωσης που δόθηκε στην περιοχή της Ηπείρου και η οποία είναι 946 τόνοι, καλύπτεται το όριο των 500 τόνων.

Είναι αυτονόητο επομένως ότι οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να διαπραγματευθούν και να προχωρήσουν στην σύσταση του καπνικού Συνεταιρισμού Ηπείρου, ειδάλλως υφίσταται ο κίνδυνος οι καπνοπαραγωγοί να χάσουν το ποσό της μεταβλητής πριμοδότησης (25% περίπου της πριμοδότησης) καθώς επίσης και το ποσό της ειδικής ενίσχυσης (2% περίπου της πριμοδότησης).

Αξίζει να σημειωθεί ότι το ελάχιστον όριο ποσόστωσης των 500 τόνων ισχύει αποκλειστικά και κατ' εξαίρεση μόνον για την Περ/εια τη ΗΠΕΙΡΟΥ και αυτό επιτεύχθηκε ύστερα από σκληρές διαπραγματεύσεις της χώρας μας με τις υπηρεσίες της Επιτροπής.

Όσον αφορά στην απαίτηση των εμπορών για εφαρμογή εκ μέρους των παραγωγών όρων που δεν προβλέπονται απ' τα συμβόλια, είναι αυτονόητο ότι όχι μόνον δεν υιοθετούνται απ' τις αρμόδιες ελεγκτικές υπηρεσίες του Οργανισμού Καπνού, αλλά αντίθετα δεν θα επιτραπεί καμία καταστρατήγησή τους.

Ο Υφυπουργός
ΝΤ. ΒΡΕΤΤΟΣ*

15. Στις με αριθμό 3059/29-10-99, και 3102/1-11-99 ερωτήσεις δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1309/24-11-99 έγγραφο από τον Υπουργό Υγείας και Πρόνοιας η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στις με αριθμό 3059/29.10.99, και 3102/1.11.99 ερωτήσεις και 729/3-11-99, 813/5-11-99 αναφορές που κατατέθηκαν στη Βουλή από τους Βουλευτές κυρίους Αποστόλη Τασούλα, Μαρία Μπόσκου, Σπήλιο Σπηλιωτόπουλο, Δημ. Κωστόπουλο και Δημ. Κατσικόπουλο και αφορούν τη λειτουργία του Νοσοκομείου Νοσημάτων Θώρακος Ν.Δ. Ελλάδος, σας πληροφορούμε τα εξής:

Στα πλαίσια του προγραμματισμού του Υπουργείου μας και σύμφωνα με τις προτεραιότητες του, όπως αυτές καθορίστη-

καν με τις προγραμματικές δηλώσεις της Κυβέρνησης, έχοντας ως στόχο 4ετίας την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών υγείας για την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη, έγιναν σημαντικές νομοθετικές ρυθμίσεις, η εφαρμογή των οποίων αναβαθμίζει τη λειτουργία των νοσοκομείων.

Μεγάλο τμήμα των ρυθμίσεων αυτών αφορά τον ανθρώπινο δυναμικό των νοσοκομείων, το οποίο και αποτελεί έναν από τους καθοριστικότερους παράγοντες λειτουργίας τους.

Σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του ΟΑΕΔ υπάρχει πρόγραμμα ενδεκάμηνης απασχόλησης στον τομέα της υγείας δύο χιλιάδων ανέργων (νοσηλευτών, χειριστών εμφανιστών, παρασκευαστών κ.λπ.) από τους οποίους με πρότασή μας ζητήσαμε να διατεθούν 5 άτομα (4 Νοσηλευτές, 1 ΔΕ Δ/κού -Λογ/κού) στο Νοσοκομείο Νοσημάτων Θώρακος ΝΔ Ελλάδος και ήδη έχει αρχίσει η διάθεση των επιλεγέντων.

Για να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα της έλλειψης προσωπικού λόγω της χορήγησης των προβλεπόμενων από τον Νέο Υπαλληλικό Κώδικα αδειών (τοκετού, λοχείας, εννεάμηνο σε αντικατάσταση του μειωμένου ωραρίου) και μετά την αρ. 154/7.7

.99 ΠΥΣ δόθηκε η έγκριση στο ΝΝΘ ΝΔ Ελλάδος για την πρόσληψη 5 ατόμων (νοσηλευτικό, παραϊατρικό) με σύμβαση 8 μηνών.

Μετά την αρ. 190/3.8.99 ΠΥΣ με την οποία εγκρίθηκε η πλήρωση θέσεων τακτικού προσωπικού εκδόθηκε η αριθ. Α9Β/30223/22.9.99 Υπουργική Απόφαση με την οποία εγκρίθηκε μεταξύ άλλων και η προκήρυξη 4 θέσεων τακτικού Νοσηλευτικού και Παραϊατρικού προσ/κού για το ΝΝΘ ΝΔ Ελλάδος σύμφωνα με το άρθρο 20 του ν. 2738/99 και το άρθρο 24 του ν. 2716/99, η προκήρυξη θα γίνει από το Νοσοκομείο και η κατάταξη και επιλογή των υποψηφίων γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 18 του ν. 2190/94, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα.

2. Από το Υπουργείο μας δεν έχει προωθηθεί Προεδρικό Διάταγμα κατάργησης του Νοσοκομείου Νοσημάτων Θώρακος Νοτιοδυτικής Ελλάδος.

Ο Υπουργός
Λ. ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στην

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

Συζήτηση προ ημερησίας διατάξεως, σύμφωνα με το άρθρο 143 του Κανονισμού της Βουλής, με πρωτοβουλία του Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος κ. Δημητρίου Τσοβόλα, σε επίπεδο Αρχηγών Κομμάτων, με θέμα “Εξωτερική Πολιτική”.

Σύμφωνα με την παράγραφο 5 του ιδίου άρθρου 143, με απόφαση της Βουλής, ύστερα από πρόταση του Προέδρου, μπορεί κατ’ εξαίρεση να διευρυνθεί ο κύκλος των ομιλητών. Και με την ίδια απόφαση, καθορίζεται η διάρκεια της αγόρευσής τους.

Έχω την τιμή να σας προτείνω, λοιπόν, τη διεύρυνση της συζήτησης με τη συμμετοχή ενός επιπλέον ομιλητή από κάθε κόμμα, οι οποίοι θα λάβουν το λόγο μετά την ολοκλήρωση των αγορεύσεων του Πρωθυπουργού και των Προέδρων των Κοινοβουλευτικών Ομάδων.

Οι Υπουργοί μπορούν να λάβουν μέρος στη συζήτηση, σύμφωνα με το άρθρο 143, παράγραφος 4 του Συντάγματος και τους ορισμούς του άρθρου 97 παράγραφοι 1-3 του Κανονισμού. Τα κόμματα, για την περίπτωση που θα συμφωνήσετε, έχουν ορίσει:

Το Δημοκρατικό Κοινωνικό Κίνημα, τον κ. Ρόκο.

Η Νέα Δημοκρατία τον Κοινοβουλευτικό της Εκπρόσωπο, κ. Σιούφα.

Το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, τον κ. Αγγουράκη.

Ο Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου, θα ορίσει το δικό του και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. επίσης.

Συμφωνείτε επί της προτάσεώς μου, να ομιλήσουν οι συνάδελφοι ένα δεκάλεπτο μετά ταύτα;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Συνεπώς είναι ομόφωνη η απόφαση του Σώματος για τη διεύρυνση της συζήτησης.

Ο Πρωθυπουργός, κ. Κωνσταντίνος Σημίτης, έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης):

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η συζήτησή μας απόψε για την πορεία της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την εξωτερική πολιτική έρχεται σε μια ιδιαίτερη στιγμή που έχει και ξεχωριστή σημασία.

Οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ελσίνκι για την υποψηφιότητα της Τουρκίας και για τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελούν δικαίωση της εξωτερικής μας πολιτικής. Πετύχαμε τους στόχους μας!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Κυβέρνησή μας εφαρμόζει μία εξωτερική πολιτική, η οποία αποσκοπεί στην ολόπλευρη ενδυνάμωση της εξωτερικής θέσης της χώρας. Ουσιώδης πλευρά της εξωτερικής μας πολιτικής είναι η εμβάθυνση των σχέσεων μας με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ισχυρή Ελλάδα, σε μία ισχυρή Ευρώπη είναι η αλληλένδετη όψη αυτής της επιλογής.

Στο ίδιο πλαίσιο, εντάσσουμε τις σχέσεις μας με το ΝΑΤΟ. Στο ταραγμένο διεθνές τοπίο, μετά την κατάρρευση του διπολισμού, η ταυτόχρονη συμμετοχή της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το ΝΑΤΟ προσδίδει στη χώρα μας στρατηγικά πλεονεκτήματα στην Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Επιδιώκουμε ταυτόχρονα σταθερά καθαρές και ειλικρινείς σχέσεις με τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Είναι προς το συμφέρον της χώρας να έχει παραγωγικές σχέσεις με τις ΗΠΑ όπως απέδειξε άλλωστε η πρόσφατη επίσκεψη του Προέδρου Κλίντον στην Ελλάδα.

Την ίδια στιγμή μέσα στο σταθερό πλαίσιο των βασικών προσανατολισμών της εξωτερικής μας πολιτικής επιτύχαμε να μεταβάλουμε την Ελλάδα σε πόλο ειρήνης και συνεργασίας μέσα στα Βαλκάνια. Η Διαβαλκανική Συνδιάσκεψη, οι διαρκείς πρωτοβουλίες μας για την ειρήνη και συνεργασία στη Νοτιοανατολική Ευρώπη έχουν μεταβάλει την Ελλάδα σε παράγοντα θετικών εξελίξεων στην περιοχή. Έχουμε με όλες τις χώρες της βαλκανικής γόνιμες διμερείς σχέσεις και αποτελούμε χώρα γέ-

φυρα των χωρών αυτών προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, χώρα-γέφυρα γιατί οι χώρες αυτές επιδιώκουν να ενταχθούν στις ευρωπαϊκές διαδικασίες.

Την ίδια όμως στιγμή η εξωτερική πολιτική δεν περιορίζεται μόνο στο χώρο αυτό. Αναπτύσσεται σε μια ευρύτερη διάσταση. Στους παραδοσιακούς δεσμούς που έχουμε με τις αραβικές χώρες προσθέσαμε τη βελτίωση των σχέσεών μας με το Ισραήλ τον τελευταίο καιρό. Επιδιώκουμε σχέσεις και συνεργασίες με τις παραεξέινιες χώρες γιατί πιστεύουμε ότι και ο χώρος αυτός είναι σημαντικός για την Ελλάδα.

Η εξωτερική μας πολιτική αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα θωράκισης, ένα ολοκληρωμένο σύστημα για να προάγουμε τα συμφέροντα της χώρας μας. Η Ελλάδα σήμερα έχει ενεργό παρουσία στη διεθνή σκηνή. Έχει κύρος και υπόσταση, έχει επιτυχίες. Όλα αυτά είναι δυνατά χάρη στο σταθερό τρόπο με τον οποίο χαράξαμε μέχρι τώρα και εφαρμόσαμε την εξωτερική μας πολιτική.

Εάν ακούγαμε κατά καιρούς τις φωνές της Αντιπολίτευσης είτε στον πόλεμο του Κοσόβου είτε στην επίσκεψη Κλίντον, η Ελλάδα σήμερα θα ήταν απομονωμένη, αδύναμη να προσπαίσει και να προωθήσει τα συμφέροντά της. Δεν είναι όμως.

Επιτύχαμε τους στόχους της εξωτερικής μας πολιτικής επειδή επίσης θωρακίσαμε τη χώρα θεσμικά, οικονομικά και κοινωνικά. Η ισχυρή οικονομία την οποία επιτύχαμε τα χρόνια αυτά, μας χάρισε δύο πράγματα. Πρώτον, ευημερία, ανάπτυξη και διασφάλιση του κοινωνικού κράτους στο εσωτερικό της χώρας, αλλά δεύτερον μας χάρισε και στις εξωτερικές σχέσεις την αυτονομία μας στη χάραξη της εξωτερικής μας πολιτικής. Γιατί κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι γνωστό, όταν χρυστάς όλο και περισσότερα τότε βρίσκεισαι ή περιέρχεσαι σε κατάσταση εξάρτησης. Σήμερα όμως η Ελλάδα χάρη στην πολιτική μας, δεν έχει οικονομικές ανάγκες οι οποίες συνεπάγονται εξάρτηση.

Όλοι μαζί, λαός και Κυβέρνηση, η Ελληνική κοινωνία στο σύνολό της μπορούμε και πετυχαίνουμε τους εθνικούς μας στόχους. Αυτός είναι ο τίτλος τιμής στους κόπους και στις προσπάθειες του ελληνικού λαού. Αυτός είναι ο τίτλος τιμής του ΠΑ.ΣΟ.Κ, γιατί με την πολιτική μας η Ελλάδα ανήκει στους Έλληνες. (Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ)

Η ισχυρή Ελλάδα που είναι ισότιμη στην Ευρώπη...

ΕΝΑΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ (Από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας - ας):... (δεν ακούστηκε)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης):

Και αυτό είναι ένα δείγμα όμως της απήχησης που έχει η χώρα, για το σχολίο σας, κύριε συνάδελφε.

Η ισχυρή Ελλάδα που είναι ισότιμη στην Ευρώπη είναι επιτεύγμά μας. Η Ελλάδα που έχει ισχύ, φωνή και κύρος στη διεθνή σκηνή, η Ελλάδα που πέτυχε ήδη πολλά και θα πετύχει ακόμα περισσότερα με το ξεκίνημα του νέου αιώνα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι η προσπάθεια στο Ελσίνκι ήταν δύσκολη. Το διακύβευμα μεγάλο. Αλλά ένα νέο κεφάλαιο ανοίγει τώρα για τη χώρα. Ένα δύσκολο κεφάλαιο έκλεισε. Μπαίνουμε στο νέο αιώνα με μια νέα προοπτική, με αισιοδοξία, με ελπίδα.

Τι πετύχαμε στο Ελσίνκι; Στο Ελσίνκι πετύχαμε την αποδοχή όλων των στόχων που είχαμε θέσει. Οι στόχοι μας αυτοί ήταν ξεκάθαροι. Είχαμε πει από την αρχή ότι δεν θέλουμε μια οικονομική υποψηφιότητα της Τουρκίας. Θέλαμε μια πραγματική, ουσιαστική υποψηφιότητα. Μια υποψηφιότητα με δικαιώματα, ευθύνες, υποχρεώσεις που πηγαίνουν από τις αρχές και τα κριτήρια που ισχύουν για κάθε άλλη υποψηφία χώρα για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Όπως ξέρετε ορισμένοι από τους εταίρους μας έλεγαν “μα δεν χρειάζονται όλα αυτά τα οποία ισχύουν για τις άλλες χώρες. Εδώ έχουμε να κάνουμε με μια ιδιαίτερη περίπτωση, χρειάζεται μια συμβολική υποψηφιότητα”. Μια υποψηφιότητα μόνον στα λόγια. Εμείς είπαμε όχι σ’ αυτήν την προσέγγιση. Προσδιόρισαμε συγκεκριμένα και καθαρά ότι η υποψηφιότητα από πλευράς της Τουρκίας έχει ορισμένες προϋποθέσεις.

Πρώτη προϋπόθεση, η αποδοχή των αρχών και κριτηρίων που διέπουν την υποψηφιότητα κάθε άλλης χώρας. Στις αρχές αυτές περιλαμβάνονται η δημοκρατία, ο σεβασμός των ατομι-

κών και μειονοτικών δικαιωμάτων, το κράτος δικαίου, η ελευθερία έκφρασης γνώμης, η οικονομία της αγοράς. Και όλα αυτά γιατί η Ένωση είναι μια κοινότητα αρχών, αξιών, κανόνων, δημοκρατικής οργάνωσης και συμπεριφοράς. Δεν είναι η Ένωση μια αγορά που μπαίνει κανείς μέσα και παίρνει ό,τι θέλει. Η Ένωση λειτουργεί και πρέπει να λειτουργεί -και έτσι τη θέλουμε- ως σύνολο δημοκρατίας, ελευθερίας, αλληλεγγύης.

Δεύτερη προϋπόθεση: Η υποψηφιότητα συνεπάγεται την αποδοχή από την Τουρκία, των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου, των διεθνών συνθηκών στην εξωτερική συμπεριφορά και την πολιτική της. Την αποδοχή της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών, ιδιαίτερα μέσω του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης. Θέλαμε να είναι σαφές για την Ελλάδα, για την Τουρκία και για όλους τους εταίρους ότι εάν προκύψουν τυχόν διεκδικήσεις από πλευράς της Τουρκίας θα είναι ο τρόπος αντιμετώπισής τους ξεκάθαρος. Να είναι καθαροί οι κανόνες του παιχνιδιού.

Η αναγνώριση της Τουρκίας όφειλε να συμβάλει στην υπέρβαση συγκρουσιακών καταστάσεων και στη δημιουργία των προϋποθέσεων για την ανάπτυξη της συνεργασίας, της φιλίας των λαών. Όφειλε να συμβάλει η υποψηφιότητα στη σταθερότητα και στην ειρήνη.

Επισημάναμε ότι μια χώρα που θέλει να γίνει μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν μπορεί να χρησιμοποιεί τη βία ούτε την απειλή της βίας.

Η τρίτη προϋπόθεση τώρα. Η πρώτη ήταν η δημοκρατική λειτουργία και η δεύτερη ήταν η εξωτερική πολιτική σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο. Η τρίτη προϋπόθεση όπως τονίσαμε ήταν ότι θα πρέπει να αποδεσμευθεί η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση από την προηγούμενη επίλυση του πολιτικού προβλήματος. Η Κύπρος δεν θα έπρεπε να είναι όμηρος, δέσμια των επιλογών της Τουρκίας ή της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Η διασύνδεση της ένταξης και του πολιτικού προβλήματος θα επιβάρυνε τη σχέση με την Τουρκία, θα δημιουργούσε κινδύνους για τη διευρυνσιακή διαδικασία συνολικά και τελικά, θα οδηγούσε σε περιπλοκές στο ίδιο το Κυπριακό πρόβλημα.

Θέσαμε επομένως ως κύριο μας στόχο την επίτευξη περιττής δέσμευσης ότι η προηγούμενη επίλυση του Κυπριακού προβλήματος δεν αποτελεί προϋπόθεση της ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το τέταρτο σημείο μας ήταν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ανάγκη να παρακολουθεί την εφαρμογή των όσων αποφασίσαμε, την εφαρμογή του νέου πλαισίου, το οποίο θα αποφασίζονταν στο Ελσίνκι, ώστε να παρακολουθείται η εφαρμογή όλου αυτού του πλέγματος δικαιωμάτων και υποχρεώσεων σε σχέση με την Τουρκία.

Αυτές, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ήταν οι ξεκάθαρες θέσεις μας στο Ελσίνκι. Θα θυμόμαστε ίσως ότι κατά την επίσκεψη εδώ του προεδρεύοντος Πρωθυπουργού της Φινλανδίας κ. Λιπόνεν, είχαμε εκθέσει αυτές τις θέσεις και τις είχα αναφέρει συνοπτικά και δημόσια. Επεσήμανα τότε και επεσήμανα στη συνέχεια ότι αν οι θέσεις αυτές δεν γίνουν αποδεκτές, τότε θα προβάλλουμε την άρνησή μας. Επιστρέψαμε από το Ελσίνκι με την αποδοχή των θέσεών μας και των στόχων μας. Διασφαλίσουμε τα δίκαια και τα δικαιώματα της χώρας, διασφαλίσουμε τα ζωτικά της συμφέροντα και τις προοπτικές της.

Συγκεκριμένα, πρώτον, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαίωσε ότι οι υποψήφιοι χώρες -γιατί υπάρχουν και πολλές άλλες υποψήφιες χώρες πέρα από την Τουρκία- πρέπει να συμμερίζονται τις αξίες και τις αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τόνισε την ανάγκη της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών σύμφωνα με το χάρτη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Κάλεσε τις υποψήφιες για ένταξη χώρες να καταβάλουν κάθε προσπάθεια για την επίλυση προβλημάτων τα οποία έχουν με άλλες χώρες. Η χρήση βίας ή η απειλή βίας δεν έχουν πια θέση για οποιαδήποτε υποψήφια χώρα. Οι υποψήφιες χώρες οφείλουν να συμμορφωθούν προς το δίκαιο και την πρακτική, η οποία επεκράτησε στην Ευρωπαϊκή Ένωση από την ίδρυσή της μέχρι σήμερα και το δίκαιο και η πρακτική αυτή είναι γνωστά, έχουν εμπεδωθεί από σαράντα και πλέον χρόνια εφαρμογής και κανένας δεν μπορεί να ισχυρισθεί ότι το πλαίσιο και οι κανόνες του παιχνιδιού δεν είναι σαφείς. Είναι σαφέστατοι για το πώς συμπεριφέρεται μία

χώρα όταν είναι μέλος ή υποψήφιο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η απόφαση του Ελσίνκι ορίζει περαιτέρω ότι σε περίπτωση που οι προσπάθειες για την ειρηνική επίλυση της διαφοράς δεν ευοδωθούν, δεν καταλήξουν, θα πρέπει η υποψήφια χώρα να προσφύγει σε εύλογο χρονικό διάστημα -είναι όρος της απόφασης- στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα εξετάσει αυτές τις διενέξεις για να σταθμίσει τις επιπτώσεις τους στην ενταξιακή διαδικασία και να προωθήσει τη διευθέτησή τους μέσω του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, το αργότερο μέχρι το 2004.

Συμπέρασμα: Οι κανόνες του παιχνιδιού είναι σαφείς για όλους. Ένας μόνο δρόμος υπάρχει για όποιον έχει διεκδικήσεις ή για όποιον θεωρεί ότι έχει διαφορές: Η ειρηνική επίλυση των διαφορών και η προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Δεν συμπεριλαμβάνονται στους κανόνες του παιχνιδιού οι ατέρμονες διάλογοι, οι διαιτησίες, η προσφυγή σε τρίτα πρόσωπα για να επιλύσουν τις διαφορές ή άλλα μέσα.

Κάθε υποψήφια χώρα έχει υποχρέωση να ενεργήσει σε εύλογο χρονικό διάστημα. Αν δεν το κάνει μέχρι το 2004, η Ένωση μπορεί να παρέμβει, ακόμα και να υποδείξει ότι εξαντλήθηκε ο εύλογος χρόνος και να υποδείξει ότι είναι ανάγκη να παραπεμφθεί το θέμα στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Με τον τρόπο, λοιπόν, αυτόν εξασφαλίζεται η πορεία προς το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης για όποια υποψήφια χώρα θεωρεί ότι έχει διεκδικήσεις ή διαφορές.

Το δεύτερο σημείο. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο χαιρετίζει την έναρξη των διαπραγματεύσεων στη Νέα Υόρκη για την επίλυση του Κυπριακού και εκφράζει την ισχυρή υποστήριξη του στις προσπάθειες του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει ότι η πολιτική λύση του Κυπριακού θα διευκολύνει την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εάν όμως δεν επιτευχθεί λύση -γιατί είναι γνωστό στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εδώ και καιρό, από το 1995, ότι έχουν γίνει προσπάθειες, οι οποίες δεν καρποφόρησαν- μέχρι την ολοκλήρωση των ενταξιακών διαπραγματεύσεων της Κύπρου, η απόφαση για την ένταξη της Κύπρου θα ληφθεί χωρίς προηγούμενη επίλυση του Κυπριακού. Η επίλυση του Κυπριακού δεν αποτελεί επομένως προϋπόθεση για την ένταξη της Κύπρου.

Η Κύπρος θα ενταχθεί στην Ένωση ευθύς μόλις ολοκληρωθούν οι διαπραγματεύσεις και άλλες σχετικές διαδικασίες, οι οποίες είναι αναγκαίες, αφού ληφθούν όλα τα σχετικά στοιχεία, οι σχετικές διαδικασίες, οι εκθέσεις, οι οποίες γίνονται από την επιτροπή.

Στην προσπάθεια που έχει καταβληθεί από ορισμένες χώρες να συνδεθεί η πολιτική επίλυση του Κυπριακού προβλήματος και η ένταξη δόθηκε σαφέστατα από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αρνητική απάντηση. Η βαρύτητα αυτής της ρύθμισης, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πιστεύω είναι αυτονόητη. Αποσπώ το πολιτικό πρόβλημα της επίλυσης του Κυπριακού από την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό βέβαια, δεν πρέπει να μας οδηγήσει σε εφησυχασμό. Η προσπάθεια για πολιτική λύση επιβάλλεται.

Το θέμα αυτό είχα συζητήσει με τον Πρόεδρο Κληρίδη, όταν με είχε επισκεφθεί στην Αθήνα και είχαμε συμφωνήσει γι' αυτήν τη γραμμή. Και ακριβώς αυτό το οποίο είχαμε συμφωνήσει επιδιώξαμε και επιτύχαμε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

Τρίτο θέμα. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ορίζει ότι η Τουρκία ως υποψήφια χώρα θα κριθεί με τα ίδια κριτήρια που εφαρμόζονται για άλλες υποψήφιες χώρες. Ό,τι ισχύει για τις άλλες υποψήφιες χώρες, ισχύει και για την Τουρκία. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Τουρκία να μετάρχει σε πολιτικό διάλογο, με αντικείμενο την εκπλήρωση των πολιτικών κριτηρίων, με ιδιαίτερη αναφορά στα ανθρώπινα δικαιώματα, την ειρηνική διευθέτηση των διαφορών και τη συμβολή της στην επίλυση του Κυπριακού.

Ο πολιτικός διάλογος ο οποίος αναφέρεται στην απόφαση είναι ένας διάλογος, ο οποίος υπάρχει στην Ευρωπαϊκή Ένωση με τις υποψήφιες χώρες και είναι μία συνεχής πολιτική συζήτηση σε τακτά χρονικά διαστήματα για να προκύψει μία κοινή πολιτική γραμμή, μία κοινή πολιτική αποδεκτή και από την Ευρω-

παϊκή Ένωση και από την υποψήφια χώρα.

Παράλληλα με τον πολιτικό διάλογο που είναι το πρώτο στοιχείο της σχέσης της υποψήφιας χώρας με την Ευρωπαϊκή Ένωση, υπάρχει και η λεγόμενη εταιρική σχέση. Πρέπει, λέει στην απόφαση το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, να διαμορφωθεί το δεύτερο σημείο, η εταιρική σχέση με την Τουρκία, όπως στην περίπτωση των άλλων υποψηφίων. Η εταιρική σχέση είναι ένα διάγραμμα υποχρεώσεων και δικαιωμάτων, ώστε να είναι σαφείς οι επιδιωκόμενοι στόχοι και οι δράσεις, οι οποίες θα εφαρμοστούν, προγράμματα που εφαρμόζονται, σε ποια κατεύθυνση, ποιοι είναι οι στόχοι τους οποίους πρέπει να επιδιώξουν οι χώρες.

Η εταιρική σχέση καθορίζει το πλαίσιο της συνεργασίας. Είναι η σύμβαση συνεργασίας. Κάθε χώρα έχει μία σύμβαση συνεργασίας και εδώ στην περίπτωση της Τουρκίας θα υπάρχει μία σύμβαση συνεργασίας, εταιρική σχέση. Ποιο θα είναι το περιεχόμενο αυτής της εταιρικής σχέσης; Η εταιρική σχέση, λέει το κείμενο, θα βασίζεται στα συμπεράσματα των προηγούμενων Ευρωπαϊκών Συμβουλίων. Προηγούμενα Ευρωπαϊκά Συμβούλια, είναι βεβαίως, το Συμβούλιο της Χάγης και οι αποφάσεις του, αλλά είναι και του Λουξεμβούργου, του Κάρντιχ, του Άμστερνταμ και κάθε συμβούλιο, το οποίο έχει συμβάλει στο κοινοτικό κεκτημένο.

Δηλαδή το σύνολο του κοινοτικού κεκτημένου χωρίς εξαίρεση είναι η βάση πάνω στην οποία θα στηριχθεί αυτή η συμφωνία συνεργασίας.

Το τρίτο στοιχείο αυτής της σχέσης με την Τουρκία πέρα από τον πολιτικό διάλογο και τη συμφωνία συνεργασίας στην εταιρική σχέση, είναι ο μηχανισμός παρακολούθησης, αυτό που είχαμε αναφέρει εμείς στην αρχή ως προϋπόθεση. Υπάρχει ο μηχανισμός παρακολούθησης για να διαπιστώνεται η εκπλήρωση των αμοιβαίων υποχρεώσεων και η πρόοδος σε σχέση με τα δικαιώματα.

Τέλος η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι το τέταρτο σημείο η οποία θα προετοιμάσει αναλυτική εξέταση υιοθέτησης από την Τουρκία του ευρωπαϊκού κεκτημένου όπως γίνεται σε όλες τις υποψήφιες χώρες. Δηλαδή θα ετοιμάσει μία έκθεση στην οποία θα καθορίσει ποια είναι τα σημεία στα οποία θα πρέπει να προσαρμοστεί το δίκαιο της Τουρκίας στο κοινοτικό κεκτημένο ώστε να υπάρχει μία πύλη για την πρόοδο ή την προώθηση της αποδοχής του κοινοτικού κεκτημένου.

Αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι το σύνολο των αποφάσεων σε σχέση με την ένταξη της Τουρκίας στις ευρωπαϊκές διαδικασίες και την αποδοχή της ως υποψήφια χώρα από πλευράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η απόφαση της Τουρκίας, όπως ξέρετε, να αποδεχθεί το κείμενο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και συμμετοχή του Πρωθυπουργού της Τουρκίας κ. Ετσεβίτ στο Ελσίνκι πιστοποιούν την αποδοχή των αρχών, των όρων, των προϋποθέσεων που πρέπει από εδώ και πέρα να διέπουν τη συμπεριφορά της γειτονικής χώρας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου είναι ιστορική για την ειρήνη, την ασφάλεια και την ανάπτυξη της περιοχής. Η σημασία της απόφασης δεν απορρέει μόνο από το γεγονός ότι έγιναν αποδεκτές οι θέσεις τις οποίες υπερασπιστήκαμε. Δεν απορρέει μόνο η σημασία αυτής της απόφασης από το γεγονός ότι τίθενται αυτές οι προϋποθέσεις και δημιουργείται αυτό το πλαίσιο. Απορρέει η σημασία από την ευρύτερη δυναμική την οποία δημιουργεί. Είναι μία απόφαση να προχωρήσουμε σ' αυτό που ήταν πάγια θέση της χώρας μας, να αναπτυχθεί η περιοχή σε ένα κλίμα, το οποίο θα βοηθήσει την ανάπτυξη και τη συνεργασία όχι μονάχα για τη διαδικασία για την ένταξη που απαιτεί η Τουρκία και να στρέψει την προσοχή της στο αναγκαίο ειρηνικό έργο και να εγκαταλείψει πρακτικές αναμέτρησης και απειλών προς τους γείτονές της. Δεν είναι μόνο αυτό το οποίο έχει σημασία. Εκείνο που έχει σημασία είναι ότι η ενταξιακή πορεία όπως αποφασίστηκε, στο πλαίσιο που αποφασίστηκε, σφουρηλατεί βαθμιαία δεσμούς που ξεπερνούν τα σύνορα και οδηγούν σε μία διευρυνόμενη σχέση. Εμπειδώνουν την ειρηνική συμβίωση, περιορίζουν και εξαφανίζουν επιθετικές τακτικές. Επιβάλλει το πλαίσιο αυτό τη συνεργασία.

Με την απόφαση του Ελσίνκι διαμορφώνεται μία θετική προοπτική στις σχέσεις μας με την Τουρκία. Μια θετική προοπτική

για την ειρήνη στην περιοχή. Αυτός ήταν ο στρατηγικός μας στόχος. Η απόφαση θα βοηθήσει στην εποικοδομητική συνεργασία προς όφελος και των δύο λαών.

Όλοι οι Έλληνες μπορούμε να αισθανόμαστε και πιο βέβαιοι και πιο ασφαλείς. Οι κίνδυνοι περιορίζονται. Η επαγγελία της συνεργασίας και της φιλίας μετά απ' αυτό το βήμα, δεν αποτελεί μόνο μία ευχή αόριστη όπως εκφραζόταν συνήθως, μία ευχή αμφίβολης πρακτικής σημασίας. Αποτελεί τώρα πια κάτι δυνατό. Ανήκει αυτή η επαγγελία στη σφαίρα του εφικτού.

Βεβαίως θέλω να τονίσω και εδώ, όπως τονίσα και αλλού, ότι αυτό είναι ένα πλαίσιο. Αυτό το πλαίσιο δημιουργεί δυνατότητες, δημιουργεί προοπτικές. Πρέπει να το αξιοποιήσουμε. Πρέπει πάνω σ' αυτό το πλαίσιο να δουλέψουμε για να πετύχουμε αυτό το οποίο προδιαγράφει ως δυνατό. Έχουμε όμως τώρα μια χειροπιαστή δυνατότητα. Αυτήν τη χειροπιαστή δυνατότητα μπορούμε να την κάνουμε πράξη. Μπορούμε να την κάνουμε πράξη και εμείς και οι άλλοι και η Τουρκία. Δεν εξαρτάται μόνο από μας. Εξαρτάται και από την Ευρωπαϊκή Ένωση και από την Τουρκία. Όσον αφορά εμάς, εμείς θα στρατευθούμε στην προσπάθεια για ειρηνικές σχέσεις. Το έχουμε ήδη κάνει.

Δεν έχω καμία αμφιβολία ότι η πορεία, μετά από τόσα χρόνια τριβών -που δεν εξαλείφονται βέβαια μέσα σε ένα βράδυ- θα είναι μια πορεία δύσκολη, θα είναι μια πορεία που θα έχει μεγάλη διάρκεια. Όμως έχουν διαμορφωθεί τώρα πια οι προϋποθέσεις για την επιτυχία της πορείας αυτής. Υπάρχει η δυνατότητα της επιτυχίας. Και ελπίζω γι' αυτό ότι και η Τουρκία θα ακολουθήσει το δρόμο ο οποίος διαγράφεται απ' αυτές τις αποφάσεις. Θα τον ακολουθήσει χωρίς δισταγμούς και χωρίς πισωγυρίσματα για να γίνει ο στόχος τον οποίο εμείς επιδιώκουμε. Και επιδιώκουμε μαζί με τους εταίρους στην Ευρωπαϊκή Ένωση η ειρηνική συνεργασία στην περιοχή να γίνει πραγματικότητα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ας έλθω σε ορισμένα θέματα που ρυθμίζονται με σαφήνεια στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, αλλά τα οποία επικαλείται η Αντιπολίτευση για να δικαιολογήσει την αρνητική της στάση.

Πρώτα απ' όλα θέλω να κάνω μια διευκρίνιση, γιατί λέχθηκε κατά κόρον ότι το κείμενο μιλάει για διαφορές. Το κείμενο μιλάει για διαφορές διότι οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την ειρηνική επίλυση των διαφορών σύμφωνα με το χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, αφορούν όλες τις υποψήφιες χώρες για την ένταξη και όχι μόνο για την Τουρκία. Και αυτό ήταν ένα σημείο της τακτικής μας. Εμείς θέλαμε να υπάρχει μια γενική διάταξη, μία γενική ρήτρα η οποία να δεσμεύει όλες τις υποψήφιες χώρες γιατί πιστεύαμε ότι ακριβώς μ' αυτόν τον τρόπο το κείμενο θα είναι πιο δεσμευτικό και πιο καθοριστικό. Η διατύπωση του κειμένου έχει λάβει υπόψη αυτό το γεγονός και υπάρχουν και σε άλλες υποψήφιες χώρες προβλήματα. Αυτό δεν έχει σημασία. Εξηγώ την αιτία για την οποία είναι διατυπωμένο το κείμενο γενικά.

Τώρα στη συγκεκριμένη περίπτωση, γιατί αυτό έχει σημασία. Για την Ελλάδα υπάρχει μία μόνο διαφορά με την Τουρκία, το θέμα της υφαλοκρηπίδας. Τίποτε άλλο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

Η Τουρκία μπορεί να έχει και άλλες απόψεις. Δικές της είναι. Δεν τις γνωρίζουμε αυτές τις απόψεις με ακρίβεια. Από τη μια μεριά προβάλλει τις γκρίζες ζώνες και από την άλλη μεριά τονίζει ότι δεν έχει εδαφικές αξιώσεις κατά της Ελλάδας. Θα πρέπει τώρα να ξεκαθαρίσει τις θέσεις της σε εύλογο χρονικό διάστημα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΓΓΟΝΑΣ: Τις έχει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης):

Αν καταλήξει, θα πρέπει να το πει. Αυτό έχει σημασία εδώ στο κείμενο, ότι εδώ μπαίνει μια προθεσμία, μπαίνει μια διαδικασία που θα πρέπει επιτέλους να πει τι θέλει.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

Δεν μπορεί να σέρνει αυτό το θέμα επί χρόνια και μια να λέει και μια να ξελέει, μια να αναφέρεται και μια να μην αναφέρεται.

Η ειρηνική συμβίωση απαιτεί να ξεκαθαριστούν τα πράγματα. Και το κείμενο θέτει ως προϋπόθεση το ξεκαθάρισμα των θεμάτων. Αυτό είναι μια επιτυχία.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

Και λέει το κείμενο ότι θα πρέπει να ξεκαθαρίσει σε εύλογο χρονικό διάστημα...

(Θόρυβος από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης) : Κυρία συνάδελφε, σας παρακαλώ αν θέλετε να είστε μπροστά, τουλάχιστον να σιωπάτε. Μην το συνεχίζετε αυτό κάθε φορά. Σε σας απευθύνομαι.

Ορίστε, κύριε Πρωθυπουργέ, συνεχίστε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης) : Αν καταλήξει τώρα η Τουρκία στη θέση -απεύχομαι αυτήν τη θέση- ότι έχει διεκδικήσεις, θα οφείλει να προσφύγει στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, αναγνωρίζοντας ταυτόχρονα τη δικαιοδοσία του. Θυμίζω, γιατί μερικοί φαίνεται το ξεχνούν, ότι η Ελλάδα έχει αναγνωρίσει τη δικαιοδοσία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης από το 1994.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ : Με επιφύλαξη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης) : Βεβαίως, κύριε Μητσοτάκη και θα το πω.

Ούτε διάλογος εφ'όλης της ύλης προβλέπεται από την απόφαση. Είπαν μερικοί ότι προβλέπεται διάλογος εφ'όλης της ύλης. Ούτε προβλέπεται ότι ένα κράτος-μέλος όπως η Ελλάδα έχει υποχρέωση να αναγνωρίσει ως διαφορές, τις διεκδικήσεις του υποψήφιου κράτους.

Πουθενά δεν λέει η απόφαση ότι ένα κράτος-μέλος έχει υποχρέωση, αν έλθει μια υποψήφια χώρα και έχει διεκδικήσεις να αναγνωρίσει ως διαφορές αυτές τις διεκδικήσεις. Δεν έχει τέτοια υποχρέωση. Και η Ελλάδα δεν έχει υποχρέωση. Η νομική κατάσταση ως προς την Ελλάδα, δεν έχει αλλάξει σε τίποτα μα σε τίποτα, σε σχέση με εκείνη που ίσχυε πριν από την απόφαση του Ελσίνκι. Και τώρα, οι νομικές υποχρεώσεις είναι οι ίδιες μ'εκείνες που ήταν και πριν. Η Ελλάδα διατηρεί όλα τα δικαιώματά της και έχει τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από τη δήλωση του 1994 για την υπαγωγή στη δικαιοδοσία του Διεθνούς Δικαστηρίου, με την επιφύλαξη των θεμάτων ασφάλειας.

Σύμφωνα, λοιπόν, με την απόφαση, η Τουρκία δεσμεύεται να προσφύγει στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης σε εύλογο χρονικό διάστημα και όχι μετά από πενταετία, όπως ισχυρίζεται η Νέα Δημοκρατία. Εύλογο χρονικό διάστημα, λέει το κείμενο. Απλά το έτος 2004, αν δεν το έχει κάνει η Τουρκία γιατί δεν θέλει να το κάνει -αυτό θα είναι ένα κέρδος και επιτέλους ας το καταλάβουμε- η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να επανεξετάσει αυτήν τη διαδικασία επισημαίνοντας το ενδεχόμενο επιπτώσεων στην προενταξιακή διαδικασία των υποψηφίων χωρών ή της υποψήφιας χώρας.

Το 2004 η Ευρωπαϊκή Ένωση θα έλθει και αν κάποιο από τα μέρη πει ότι παρ'όλο που λέγονται αυτά, υπάρχουν διεκδικήσεις κλπ., μπορεί να πει ότι η υποψήφια χώρα θα προχωρήσει στη διαδικασία του Διεθνούς Δικαστηρίου ή να διαπιστώσει ότι δεν αναγνωρίζει, επειδή όλα αυτά δεν είναι σοβαρά ή μπορεί να μην είναι σοβαρά, γιατί δεν έχει ασκηθεί καμία ενέργεια και ότι γι'αυτό δεν χρειάζεται να υπάρχει συνέχεια.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι σαφές ότι με τη διαδικασία αυτή υπάρχει ένα ξεκαθάρισμα του ποιος μπορεί να είναι οι διεκδικήσεις. Πρέπει να κατατεθούν, να επισημοποιηθούν. Και όταν κατατεθούν και επισημοποιηθούν, πρέπει μέσα σ'ένα εύλογο χρονικό διάστημα που έχει όριο το 2004 να προχωρήσει η διαδικασία του Διεθνούς Δικαστηρίου για την επίλυση της όποιας διαφοράς και των όποιων διεκδικήσεων.

Ποιο είναι το κέρδος, αν μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε αυτήν την έκφραση; Είναι ότι δεν υπάρχουν πια απεριόριστα χρονικά περιθώρια για να μένουν εκκρεμή θέματα. Η Τουρκία και όποια άλλη υποψήφια χώρα πρέπει να πάρει τις αποφάσεις της και οι αποφάσεις της οδηγούν στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Αυτό για μας, δίνει τη βεβαιότητα για την επίλυση των διαφορών μέσα από το Διεθνές Δικαστήριο. Επίσης, μας δίνει τη βεβαιότητα ότι οι διαφορές αυτές θα ξεκαθαριστούν.

Επαναλαμβάνω ότι όσον αφορά την Ελλάδα, μια διαφορά υπάρχει. Είναι το θέμα της υφαλοκρηπίδας. Άλλες διαφορές δεν αναγνωρίζονται.

ΕΝΑΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ (Από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας) : Γιατί δεν το είπατε στο Ελσίνκι;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης) : Βεβαίως το είπα.

Εσείς άλλωστε, πού ξέρετε τι είπα και τι δεν είπα. Είναι κλειστή η συνεδρίαση.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

Έχετε πάντοτε μια υποψία για τους άλλους. Θα σας έλεγα ότι μια σοβαρή πολιτική αντιμετώπιση των προβλημάτων της χώρας είναι να μην έχουμε υποψία για τους άλλους, αλλά να πιστεύουμε ότι όλοι μαζί δουλεύουμε για τους ίδιους σκοπούς.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι αποφάσεις του Ελσίνκι, υπήρξαν ο καρπός μιας ξεκάθαρης συνεκτικής πολιτικής στόχων αλλά και μιας πολύμηνης συστηματικής και δύσκολης διπλωματικής προσπάθειας σε όλα τα επίπεδα. Δεν ήλθαν έτσι αυτές οι αποφάσεις. Το τόνισα το ίδιο βράδυ εκεί στο Ελσίνκι. Έγιναν πολλές συζητήσεις, πολλές επισκέψεις, πολλές επαφές, πολλές προσπάθειες, για δυο μήνες πριν από τη Σύνοδο Κορυφής στο Ελσίνκι, για να φθάσουμε σ'αυτό το αποτέλεσμα. Οι προσπάθειες αυτές απέδωσαν, γιατί η σημερινή Ελλάδα, έχει καταστεί μια ισχυρή και αξιόπιστη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Ελλάδα, υπολογίζεται ως σημαντικός παράγοντας στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Είμαστε χώρα-κλειδί εδώ στην περιοχή. Είμαστε η χώρα η οποία μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στη συνεργασία, στη σταθερότητα, στην ανάπτυξη και στον εξευρωπαϊσμό της περιοχής. Όλα αυτά, δεν είναι τυχαία. Μετά το Κόσσοβο, το Ελσίνκι, είναι μια νέα απόδειξη ότι η Ελλάδα δημιουργεί τις προϋποθέσεις λύσεων και συνεργασίας. Εμείς δίδουμε το δρόμο προς μια νέα εποχή ανάπτυξης, κοινής προσπάθειας στην περιοχή, αυξανόμενης ευημερίας μακράν από τυφλές αντιπαλοότητες και αντιπαράθεσεις χωρίς ουσία.

Τόσο στο Κόσσοβο όσο και στο Ελσίνκι, δείξαμε ότι αυτή η Ελλάδα, η σημερινή Ελλάδα, είναι μια σύγχρονη χώρα και ότι εμείς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε δημιουργικά τα προβλήματα. Δεν είμαστε μια χώρα στην οποία υπάρχει φόβος και ανασφάλεια, μια χώρα όπου υπάρχει αβεβαιότητα και γι'αυτό θέλουμε να μείνουμε στο περιθώριο και στην απομόνωση. Είμαστε μια χώρα η οποία μπορεί δημιουργικά να συμμετέχει, γιατί έχουμε προτάσεις και μια οικονομία και μια κοινωνία, η οποία μας δίνει δύναμη γι'αυτήν τη συμμετοχή.

Όλους αυτούς τους μήνες δείξαμε ότι η περιχαράκωση και η απομόνωση δεν μας αρμόζουν. Οι Έλληνες μπορούν να βλέπουν το μέλλον με αισιοδοξία. Η Ελλάδα σήμερα είναι μια χώρα δυναμική που βλέπει θετικά το μέλλον της, στην περιφέρεια, στον ευρωπαϊκό χώρο και στο διεθνές σύστημα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με την πολιτική μας, διασφαλίσαμε τα πάγια εθνικά μας συμφέροντα και ανοίξαμε το δρόμο για μια ευρωπαϊκή Τουρκία γιατί εκτιμάμε ότι αυτό είναι προς το συμφέρον και της Ελλάδας και της Τουρκίας.

Είναι προς το συμφέρον και των δύο χωρών η προσαρμογή της Τουρκίας στο κοινοτικό κεκτημένο. Πιστεύουμε και ελπίζουμε ότι η Τουρκία θα ανταποκριθεί σ' αυτήν την πρόκληση ότι θα προχωρήσει στις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις και προσαρμογές ότι θα πάρει τις αποφάσεις εκείνες οι οποίες θα κλείσουν ένα κεφάλαιο και θα ανοίξουν μία περίοδο στην περιοχή.

Με την ισχυρή παρουσία της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τη μελλοντική ένταξη της Κύπρου και την προοπτική της ευρωπαϊκής πορείας της Τουρκίας δημιουργείται μια άλλη δυναμική, ένα άλλο πλαίσιο και εικόνα για την περιοχή και αυτό είναι το πολύ σημαντικό. Το κύριο, το πιο σημαντικό συμπέρασμα όλης αυτής της διαδικασίας είναι ότι δημιουργείται μια άλλη δυναμική, μια προοπτική συνεργασίας.

Εμείς επαναλαμβάνω που ανοίξαμε αυτήν την προοπτική συνεργασίας -και αυτό αναγνωρίζεται από όλους μας τους εταίρους στην Ευρωπαϊκή Ένωση- θα κάνουμε ό,τι είναι δυνατό να διαφυλάξουμε αυτήν την προοπτική. Ο δρόμος αυτός δεν είναι εύκολος, είναι ένας δρόμος όμως επιβεβλημένος γιατί είναι ο δρόμος της ειρήνης, ο δρόμος της ασφάλειας και ο δρόμος της συνεργασίας. Και αυτοί οι δρόμοι της ειρήνης, της ασφάλειας και της συνεργασίας ταιριάζουν στη χώρα μας, ταιριάζουν στην Ελλάδα, ανταποκρίνονται στις αξίες που πάντα υπερασπιζόμαστε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

Κυρίες και κύριοι, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι πήραμε αποφάσεις όχι μονάχα για την Τουρκία, αλλά πάνω και σε τουλάχιστον τρία άλλα μείζονος σημασίας θέματα για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα.

Πρώτο θέμα η νέα διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή συνιστά μια νέα πρόκληση, μας ενδιαφέρει γιατί προωθεί τη γρήγορη ένταξη της Κύπρου αλλά και μας αφορά για ένα άλλο συγκεκριμένο λόγο, με την απόφαση αυτή εντάσσονται στις διαδικασίες διεύρυνσης οι οποίες ξεκινούν αμέσως η Ρουμανία και η Βουλγαρία, εμείς πιστεύουμε ότι αυτό είναι αναγκαίο γιατί έτσι προάγεται η σταθερότητα στην περιοχή. Η σταθερότητα θα διασφαλιστεί μέσα από την οικονομική ανάπτυξη, τη συνεργασία, τον εκδημοκρατισμό, θα προέλθει μέσα από την ενσωμάτωση αυτών των χωρών και γι' αυτό επιβάλλεται.

Το δεύτερο σημείο είναι η ανάπτυξη της ευρωπαϊκής αμυντικής ταυτότητας σε αυτόνομη βάση. Πήραμε αποφάσεις που μπορεί να έχουν ιστορική σημασία για την πορεία της Ευρώπης. Μετά τις οδυνηρές εμπειρίες από την κρίση στο Κόσσοβο, τις αδυναμίες και τα ελλείμματα τα οποία διαπιστώθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση η Ευρωπαϊκή Ένωση αποφάσισε να αποκτήσει τις δικές της στρατιωτικές ικανότητες. Αυτός είναι ο όρος ο οποίος χρησιμοποιείται για να καταδείξει τη δυνατότητα να έχει και αυτή μια παρουσία μέσα στο πλαίσιο, το οποίο έχει αποφασιστεί, δηλαδή το πλαίσιο της διαχείρισης κρίσεων, της αποκατάστασης της ειρήνης, ανθρωπιστικών επιχειρήσεων χωρίς να χρειάζεται σε αυτές τις περιπτώσεις η προσφυγή στο ΝΑΤΟ ή σε άλλους συμμάχους.

Από την πλευρά μας ζητήσαμε και διασφαλίσουμε στα συμπεράσματα του Συμβουλίου ότι όλες αυτές οι δραστηριότητες θα αναπτύσσονται με πλήρη σεβασμό του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και του ρόλου του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Το τρίτο σημείο είναι η νέα διακυβερνητική διάσκεψη. Τώρα στις έξι χώρες του πρώτου κύκλου έχουν προστεθεί οι χώρες του δεύτερου κύκλου και είναι και η Τουρκία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση επεκτείνεται και πρέπει να διασφαλίσουμε ότι η επέκταση αυτή δεν πρόκειται να την εξασθενίσει. Δεν θα πρέπει να χάσει το στόχο και την προοπτική της να αποτελέσει μία πολιτική ένωση με ισχυρούς θεσμούς, με γνήσια αποτελεσματική εξωτερική πολιτική και πολιτική άμυνας, με πολιτικές συνοχής και σύγκλισης, με πολιτικές αλληλεγγύης, με πολιτικές που αφορούν τον πολίτη. Να συνεχίσει αυτήν την πορεία παρ'όλο που πια θα αγκαλιάζει σχεδόν το σύνολο της Ευρώπης. Και αυτό θα είναι το αντικείμενο της νέας διακυβερνητικής διάσκεψης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο χρόνος που έρχεται θα είναι κρίσιμος για τη θέση της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Θα είναι ο χρόνος μέσα στον οποίο θα αποφασιστεί η ένταξη της Ελλάδας στο ενιαίο νόμισμα το ευρώ, η ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ.

Εκείνο που όπως θυμόμαστε η Αντιπολίτευση το θεωρούσε απραγματοποίητη επιδίωξη, θα γίνει πραγματικότητα. Η Ελλάδα θα περάσει στο σκληρό πυρήνα των χωρών μελών της Ένωσης, γεγονός που η ιστορική του σημασία ξεπερνά την τυπική ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Ελλάδα θα μπει στο ενιαίο νόμισμα με το σπαθί της. Πρέπει να λέγεται αυτό. Θα μπει ως αποτέλεσμα των προσπαθειών, των θυσιών, των κόπων του ελληνικού λαού. Θα μπει γιατί εξυγίανσε την οικονομία της και την εξυγίανσε με ρυθμούς πρωτόγωνους και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μείωσε τον πληθωρισμό, μείωσε τα ελλείμματα, μείωσε και μειώνει τα επιτόκια.

Ήδη στο τελευταίο ΕΚΟΦΙΝ έγινε ένα αποφασιστικό βήμα για την ένταξη μας στο ευρώ. Ήταν η κατάργηση της εφαρμογής της υποβολής της Ελλάδας στη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος. Πριν η Ελλάδα ήταν υπό παρακολούθηση γιατί είχε υπερβολικό έλλειμμα. Διαπιστώθηκε ότι δεν χρειάζεται πια ότι βρίσκεται στο επίπεδο των άλλων χωρών της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Βρισκόμαστε επομένως στην τελική ευθεία για την είσοδό μας στο ευρώ. Στις αρχές Μαρτίου θα υποβάλλουμε την αίτησή μας και τον Ιούνιο στη Σύνοδο Κορυφής θα ληφθεί η σχετική απόφαση. Έχουμε, λοιπόν, μπροστά μας από τώρα μέχρι τον Ιούνιο μία κρίσιμη περίοδο που δεν πρέπει να διαταράξει καμία μικροκομματική σκοπιμότητα και καμία μικρο-

κομματική επιδίωξη.

Όμως δυστυχώς από τις δηλώσεις της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης για την εξωτερική πολιτική και τη Σύνοδο Κορυφής του Ελσίνκι προκύπτει ότι παρά την κρίσιμη συγκυρία για τη χώρα το μόνο κριτήριο το οποίο καθορίζει τις τοποθετήσεις της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης είτε για την εξωτερική πολιτική είτε για κάθε άλλο τομέα πολιτικής είτε για τα θέματα των πολιτικών εξελίξεων τους επόμενους μήνες, το κρίσιμο κριτήριο είναι μόνο το τι συμφέρει την κομματική αντιπαράθεση.

Μετά τη συζήτηση στην Επιτροπή Εξωτερικών και Άμυνας της Βουλής στις 7 Δεκεμβρίου έγινε σαφές από τις δηλώσεις των εκπροσώπων της στην επιτροπή ότι η Νέα Δημοκρατία θα καταγγείλει την Κυβέρνηση μετά το Ελσίνκι ότι δεν υπηρέτησε τα εθνικά συμφέροντα, όποια θέση και αν πάρει η Κυβέρνηση στο Ελσίνκι και την υποψηφιότητα της Τουρκίας.

Ο εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας είπε τότε ότι εάν πει η Κυβέρνηση να στην υποψηφιότητα, θα είναι χωρίς ουσιαστικά και συγκεκριμένα οφέλη. Εάν πει όχι, θα τραυματιστεί η διεθνής εικόνα της χώρας. Γενική βέβαια ήταν η διαπίστωση, μετά από αυτήν την τοποθέτηση ότι θέση επί της ουσίας δική της η Αξιωματική Αντιπολίτευση δεν έχει. Μία θέση έχει. Άρνηση ό,τι και να συμβεί, ούτε στο ναι ούτε στο όχι. Το τι θέλουμε δεν το λέμε. Δεν έχει θέση, δεν έχει πολιτική. Και πολιτική δεν αποτελεί η μονότονη επανάληψη ξεπερασμένων αντιλήψεων και συνθημάτων. Δεν αποτελεί η στείρα άρνηση, η εναλλαγή θέσεων ευκαιριακά, μία λέμε αυτό, μία λέμε εκείνο.

Και από αυτήν τη διαδικασία της κρίσης, με την έννοια της εκτίμησης, με την έννοια της συμβολής στην εξωτερική πολιτική, η Νέα Δημοκρατία αποσύρθηκε πριν και βγαίνει μετά, όπως είχε προαναγγείλει, με μία κριτική τοποθέτηση, γιατί όπως είχε προαναγγείλει δεν χωράει να κάνει τίποτε άλλο παρά μία κριτική τοποθέτηση. Αυτό δείχνει όμως ότι είναι ακατάλληλη για τον τόπο. Αυτή η ακαταλληλότητα την οδηγεί σήμερα στην άρνηση και αύριο στις πρόωρες εκλογές.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η χώρα βρίσκεται σήμερα σε ένα ιδιαίτερα θετικό σημείο, αλλά το διεθνές περιβάλλον χαρακτηρίζεται από μία έντονη αστάθεια. Ο κύκλος της διεθνούς ανισορροπίας δυνάμεων μετά την κατάρρευση του διπολισμού δεν έχει κλείσει. Η διαμάχη για τα πετρέλαια του Καυκάσου, η αστάθεια στη Ρωσία, οι περιφερειακές κρίσεις και συγκρούσεις μας θυμίζουν ότι δεν πρέπει να υπάρξει επανάπαυση. Στην περιοχή μας επίσης δεν έχουν εκλείψει οι εστίες έντασης και τριβών. Χρειάζεται επομένως σταθερότητα και συνέπεια θέσεων, ώστε η χώρα μας να επιτυγχάνει τους στόχους της και να κεφαλαιοποιεί τις επιτυχίες της. Σ'αυτήν την κατεύθυνση εργάζεται η Κυβέρνησή μας. Η Αντιπολίτευση οφείλει με τη σειρά της να συνειδητοποιήσει ότι οι επιτυχίες στην εξωτερική πολιτική, η πρόοδος στην εξωτερική πολιτική, η υπεράσπιση θέσεων και η απόκτηση θέσεων από τις οποίες μπορούμε να προωθήσουμε τα συμφέροντά μας, δεν είναι κέρδος για την Κυβέρνηση. Αυτά αποτελούν κέρδος για τη χώρα. Δεν έχει λοιπόν σημασία, νόημα, αξία να επιχειρείται η μείωση των όσων πετύχαμε, γιατί οι δρόμοι που διανοίγονται μπροστά μας έχουν και δυσκολίες και εμπόδια. Είναι βαρύ λάθος να αυξάνουμε μόνοι μας τις δυσκολίες και να μην υπάρχει η γενναιοψυχία της αναγνώρισης των θετικών σημείων που αποτελούν κοινό κτήμα. Γιατί όλα αυτά τα οποία προχωρήσαμε είναι ένα κοινό κτήμα. Λιγότερη μικροψυχία, περισσότερο ευθύνη της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης θα ήταν χρήσιμες κατακτήσεις για την πολιτική μας ζωή και τα συμφέροντά του τόπου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε λίγες μέρες αποχαιρετούμε ένα χρόνο, έναν αιώνα, μία χιλιετία. Ο νέος αιώνας ανατέλλει. Μπαίνουμε στο νέο αιώνα με μία Ελλάδα ισχυρή, αισιόδοξη, με προοπτικές και δυνατότητες, με μία Ελλάδα που υπολογίζεται διεθνώς, όχι μόνο για το παρελθόν και την ιστορία της -γιατί αυτό ήταν για πολλά χρόνια το κύριο επιχείρημά μας- αλλά για το παρόν, για τα επιτεύγματά της, για τη συμβολή της στην ειρήνη και στη συνεργασία στην περιοχή, για τις προοπτικές που ανοίξε, για το ρόλο που παίζει στην περιφέρεια, για το ρόλο που παίζει στο ευρωπαϊκό και διεθνές σύστημα.

Μπροστά στις νέες προκλήσεις, τις νέες δυνατότητες και ευ-

καιρίες, μπροστά στο νέο αιώνα η Κυβέρνησή μας και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχουν στρατηγική, έχουν σχέδιο, έχουν πρόγραμμα, ξέρουν πού οδηγούν την Ελλάδα. Και το Ελσίνκι και η πορεία προς την ΟΝΕ είναι απτή απόδειξη ότι εμείς έχουμε κατεύθυνση και ξέρουμε πού οδηγούμε τη χώρα και μπορούμε να πετυχαίνουμε σε αυτήν την κατεύθυνση και σ' αυτούς τους στόχους. (Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

Κάνουμε την Ελλάδα υπολογίσιμη, σεβαστή απ' όλους. Γυρίζουμε τη σελίδα και όλοι μαζί ανοίγουμε μία νέα εποχή για μία Ελλάδα ισχυρή, για μία Ελλάδα της ασφάλειας, για μία Ελλάδα της ελπίδας, για την Ελλάδα των προοπτικών. Αυτή είναι η Ελλάδα την οποία δημιουργούμε, μία Ελλάδα που ανοίγει δρόμους, μία Ελλάδα των προοπτικών, η Ελλάδα του αύριο, η Ελλάδα η οποία ανταποκρίνεται στις προκλήσεις της νέας εποχής. Σας ευχαριστώ.

(Ήρθοι οι Βουλευτές του ΠΑ.ΣΟ.Κ. χειροκροτούν ζωηρά και παρατεταμένα τον Πρωθυπουργό, κ. Κωνσταντίνο Σημίτη)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο Πρόεδρος του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος, κ. Τσοβόλας, έχει το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ (Πρόεδρος του ΔΗ.Κ.ΚΙ.): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η σημερινή συζήτηση γίνεται μετά από πρωτοβουλία του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος και συγκεκριμένα μετά από αίτηση που υπέβαλα με βάση τον Κανονισμό της Βουλής προς τον κύριο Πρόεδρο της Βουλής, στις 9 Νοεμβρίου 1999. Ένα μήνα ακριβώς πριν αρχίσει το Συμβούλιο Κορυφής στην Ενωμένη Ευρώπη, στο Ελσίνκι.

Αναγκάσθηκα να κάνω αυτήν την αίτηση και να προκαλέσω τη σημερινή συζήτηση, που δεν την επιδίωξε κανένα από τα άλλα κόμματα της Αντιπολίτευσης, γιατί ακριβώς προηγουμένως...

(Θόρυβος στην Αίθουσα-Κωδωνοκρουσίες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Παρακαλώ, ησυχία.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ (Πρόεδρος του ΔΗ.Κ.ΚΙ.): Νομίζω ότι ακούσαμε με απόλυτη ησυχία τον κύριο Πρωθυπουργό.

Σ' αυτές τις κρίσιμες για το έθνος και την πατρίδα στιγμές - τα πράγματα, κυρίες και κύριοι του ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν είναι καθόλου έτοιμα όπως τα ακούσατε, όπως τα είπε ο κύριος Πρωθυπουργός - χρειάζεται ο καθένας να πάρει και τις ευθύνες του.

Αναγκάσθηκα να υποβάλλω αυτήν την αίτηση γιατί ακριβώς προηγουμένως, δύο μήνες πριν έλθει ο κ. Κλίντον στην Ελλάδα και πριν γίνει το Συμβούλιο Κορυφής, είχα στείλει μία άλλη επιστολή προς τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας, κ. Στεφανόπουλο με κοινοποίηση στο σημερινό Πρωθυπουργό της χώρας, κ. Σημίτη, με την οποία επιστολή - αφού εξέφραζε τις ανησυχίες γι' αυτά που επληροφορούμην ότι εγίνοντο στο παρασκήνιο ερήμην της Βουλής, ερήμην των κομμάτων - ζητούσα τη σύγκληση του συμβουλίου πολιτικών Αρχηγών υπό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Πήρα αρνητική απάντηση από τον κύριο Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας. Από τον κύριο Πρωθυπουργό, που εμφανίζεται κατά καιρούς υποκριτικά να μιλάει για εθνική συνεννόηση, δεν πήρα ούτε προφορική ούτε γραπτή απάντηση.

Για να διαπιστώσετε πόσο σοβαρή και υπεύθυνη δουλειά κάνει, κυρίες και κύριοι του ΠΑ.ΣΟ.Κ., το ΔΗ.Κ.ΚΙ., πολύ περισσότερο στα εθνικά θέματα, σας διαβάζω μόνο μία περικοπή απ' αυτήν την επιστολή που έστειλα στον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας αλλά και στον κ. Σημίτη, για να δείτε ότι δικαιώθηκε απόλυτα ...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Κοινοποίηση.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ (Πρόεδρος του ΔΗ.Κ.ΚΙ.): ...αυτή η αναφορά την οποία έκανα και για την οποία ζητούσα εκφράζοντας τις ανησυχίες μου να γίνει το Συμβούλιο Κορυφής.

Εκεί θα δείτε ότι θεωρώ βέβαιο πως θα οδηγηθούμε σε αυτήν την κατάσταση που οδηγηθήκαμε στα ελληνοτουρκικά και στο Κυπριακό. Η ιστορία του μέλλοντος θα καταγράψει με μελανά γράμματα αυτό που έγινε στο Ελσίνκι. Θα καταθέσω στα Πρακτικά την επιστολή.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος του ΔΗ.Κ.ΚΙ., κ. Τσοβόλας, καταθέτει για τα Πρακτικά της Βουλής την προαναφερθείσα επιστολή η οποία έχει ως εξής:

“ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Αθήνα 13.10.1999

Προς

Τον Εξοχώτατο Κύριο Πρόεδρο της Δημοκρατίας

Κοιν: Αξιότιμο Πρόεδρο της Κυβερνήσεως

κ. Κωνσταντίνο Σημίτη

Κύριε Πρόεδρε

Με επιστολές μου προς τον κ. Πρόεδρο της Ελληνικής Κυβερνήσεως, την 22.11.1996, 18.4.1997 και 28.12.1998, αντίστοιχα, εξέφρασα τους φόβους μου, για την πορεία των εθνικών μας θεμάτων και διατύπωνα το αίτημα σύγκλησης συμβουλίου πολιτικών αρχηγών, υπό την Προεδρία Σας, για την χάραξη εθνικής στρατηγικής, το οποίο, δυστυχώς, προσέκρουσε στην επίμονη άρνηση του κ. Πρωθυπουργού. Άλλωστε, παρόμοια αιτήματα, όπως θα ενθυμείσθε, υπέβαλα και σε Σας.

Σήμερα, με αφορμή το μήνυμα του Έλληνα Πρωθυπουργού προς τον Τούρκο ομόλογό του και ενόψει της επίσκεψης του Προέδρου των Η.Π.Α. στη χώρα μας, αλλά και της Συνόδου Κορυφής του Ελσίνκι, αισθάνομαι την ανάγκη, να επανέλθω. Θέλω να εκφράσω την έντονη ανησυχία μου για τη μειωμένη, κατά την άποψή μας, αντοχή της κυβέρνησης στις τουρκικές, αμερικανικές και άλλες πιέσεις, που προδιαγράφουν δυσμενείς εξελίξεις στα εθνικά μας θέματα και, μάλιστα, άνευ ουσιαστικού αντικρίσματος εκ μέρους της άλλης πλευράς.

Παράλληλα, θέλω να επισημάνω και τα ακόλουθα.

Η Τουρκία ουδέποτε, τα τελευταία χρόνια, υποχώρησε εμπράκτως, αλλά, αντίθετα, αύξησε την προκλητικότητά της. Τα δε διαλείμματα ύφεσης, τα χρησιμοποίησε, προκειμένου να εξασφαλίσει νέες υποχωρήσεις της Ελλάδας σε μείζονα θέματα. Ας μη ξεχνούμε τα Έμια, τη Συμφωνία της Μαδρίτης, τους S-300, την υπόθεση Οτσαλάν.

Στο Κυπριακό, από το 1974 μέχρι σήμερα, όχι μόνον δεν έκανε την οποιαδήποτε υποχώρηση, αλλά, αντίθετα, εκλαμβάνονταν τη στάση της Ελλάδας και της Κύπρου ως αδυναμία, έφθασε στο σημείο, να διεκδικεί ακόμη και νησίδες και βραχονησίδες, αλλά και προκλητικά να απαιτεί την επίσημη αναγνώριση ως κρατικής οντότητας, του παρανόμως κατεχόμενου τμήματος της Κύπρου.

Κύριε Πρόεδρε,

Είμαι βέβαιος, ότι η Ελληνική Κυβέρνηση, με πρόσχημα τους σεισμούς στην Τουρκία και την Ελλάδα, προετοιμάζει το έδαφος, για τον, άνευ όρων, χαρακτηρισμό της Τουρκίας, ως υποψήφιας προς ένταξη χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κατά την επικείμενη Σύνοδο Κορυφής του Ελσίνκι. Θα επιχειρήσει, μάλιστα, να δικαιολογήσει τη θέση της αυτή, με τον ισχυρισμό, ότι, δήθεν, η Τουρκία θα υποχωρήσει και θα πιέσει τον κ. Ντενκτάς, να εγκαταλείψει την αδιαλλαξία και να καθήσει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων με τον Πρόεδρο της Κύπρου κ. Γλαύκο Κληρίδη, κάτι που συνέβη αρκετές φορές στο παρελθόν, χωρίς κανένα ουσιαστικό αποτέλεσμα.

Η κρισιμότητα των περιστάσεων δεν επιτρέπει άλλες αρνήσεις επί του αιτήματος, που υποβάλλουμε, ούτε μπορεί να δικαιολογήσει τη λήψη και νέων αποφάσεων μονομερώς από την Κυβέρνηση.

Κύριε Πρόεδρε,

Με τις παραπάνω σκέψεις, επαναφέρουμε το αίτημά μας, για σύγκληση του συμβουλίου πολιτικών αρχηγών, υπό την Προεδρία Σας, προκειμένου να εκτιμηθεί η σημερινή κατάσταση και να χαραχθεί εθνική στρατηγική.

Με τιμή

Δημήτρης Τσοβόλας”)

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ (Πρόεδρος του ΔΗ.Κ.ΚΙ.): Την επιστολή συγκεκριμένα την έστειλα στις 13 Οκτωβρίου 1999, προς τον εξοχότατο κύριο Πρόεδρο της Δημοκρατίας και κοινοποίηση στον αξιότιμο Πρόεδρο της Κυβερνήσεως κ. Κωνσταντίνο Σημίτη.

“Θέλω να εκφράσω την έντονη ανησυχία μου για τη μειωμένη, κατά την άποψή μας, αντοχή της Κυβέρνησης στις τουρκικές, αμερικανικές και άλλες πιέσεις που προδιαγράφουν δυσμενείς εξελίξεις στα εθνικά μας θέματα και μάλιστα άνευ ουσιαστικού αντικρίσματος εκ μέρους της άλλης πλευράς”.

Σε άλλο σημείο επισημαίνω επί λέξει: “Κύριε Πρόεδρε, είμαι βέβαιος ότι η ελληνική Κυβέρνηση, με πρόσχημα τους σεισμούς στην Τουρκία και την Ελλάδα, προετοιμάζει το έδαφος για τον άνευ όρων χαρακτηρισμό της Τουρκίας ως υποψήφιας προς ένταξη χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κατά την επικείμενη σύνοδο κορυφής στο Ελσίνκι. Θα επιχειρήσει μάλιστα, να δικαιολογήσει τη θέση της αυτή με τον ισχυρισμό ότι δήθεν η Τουρκία θα υποχωρήσει και θα πιέσει τον κ. Ντεκτάς να εγκαταλείψει την αδιαλλαξία και να καθίσει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων με τον Πρόεδρο της Κύπρου κ. Γλαύκο Κληρίδη, κάτι που συνέβει αρκετές φορές στο παρελθόν χωρίς κανένα ουσιαστικό αποτέλεσμα.

Η κρισιμότητα των περιστάσεων, κύριε Πρόεδρε της Ελληνικής Δημοκρατίας, δεν επιτρέπει άλλες αρνήσεις επί του αιτήματος που υποβάλλουμε, ούτε μπορεί να δικαιολογήσει τη λήψη και νέων αποφάσεων μονομερώς από την Κυβέρνηση”.

Τότε καμιά κουβέντα δεν γινόταν ότι θα καθίσουν και πάλι στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων ο κ. Ντεκτάς με τον κ. Κληρίδη. Αυτό ανακοινώθηκε, όπως θυμάστε, ένα μήνα και πλέον μετά, όταν ο κ. Κλίντον πήγε στην Τουρκία και εμφανίστηκε ότι τάχα μεσολάβησε για να γίνει η συνάντηση, την οποία αποκάλυψε τότε αμέσως με δηλώσεις μου και με δελτίο τύπου, ως ανούσια συνάντηση, που αποτελεί το άλλοθι για να κρύψει την προελημμένη απόφαση -όπως έλεγα- της Κυβέρνησης, κάτω από τις πιέσεις των ΗΠΑ και της Τουρκίας για παραίτηση από το βέτο για την ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Υπάρχουν τα αλληπάλληλα δελτία τύπου που έστειλα, που αναφέρουν ακριβώς αυτά. Δικαιώθηκα να ή όχι;

ΜΕΡΙΚΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ (Από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ) : ‘Οχι. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ (Πρόεδρος του ΔΗ.Κ.ΚΙ.) :** Πρόεβλεψα να ή όχι ότι θα γίνουν συναντήσεις μεταξύ Κληρίδη και Ντεκτάς, οι οποίες θα αποτελέσουν ακριβώς αυτό το άλλοθι για να υπάρξει αυτό που υπήρξε στο Ελσίνκι;

Μη βιάζεσθε, κύριοι του ΠΑΣΟΚ, θα ακούσετε παρακάτω συγκεκριμένα τι λέει η σύμβαση που υπέγραψε η Κυβέρνηση που κάθε άλλο παρά λέει αυτά που είπε ο κύριος Πρωθυπουργός.

Αρνήθηκε, λοιπόν, η Κυβέρνηση, ο κύριος Πρωθυπουργός το εθνικό συμβούλιο σε επίπεδο αρχηγών.

‘Όταν με κάλεσε ο κύριος Πρωθυπουργός και ξεχωριστά τους άλλους Αρχηγούς, για να κουβεντιάσουμε εν όψει της έλευσης του κ. Κλίντον στην Ελλάδα, του ζήτησα να κουβεντιάσουμε επί της ουσίας τα θέματα που θα έθετε ο κ. Κλίντον και θα ετίθεντο στο Ελσίνκι και ανέφερα συγκεκριμένα το Κυπριακό, τα ελληνοτουρκικά και τα Βαλκάνια. Απέφυγε ο κ. Σημίτης και κατ’ ιδίαν ακόμη να απαντήσει. Το μόνο που τον ενδιέφερε -γιατί πρέπει να τα μάθει ο ελληνικός λαός- ήταν, χωρίς να διατυπώνει τη θέση της Κυβέρνησης, το αν θα πάει η πορεία που ετοιμαζόταν, μέχρι την αμερικάνικη Πρεσβεία ή όχι.

Γι’ αυτό όταν είδα και αυτήν την άρνηση και στο δεύτερο προφορικό αίτημα, για συνάντηση σε επίπεδο Αρχηγών, τελικά αναγκάστηκα να κάνω αυτήν την αίτηση, ελπίζοντας ότι θα γινόταν αυτή η συζήτηση -που τώρα γίνεται κατόπιν εορτής, μετά το Ελσίνκι- πριν το Ελσίνκι.

Διαμαρτύρεται ο κύριος Πρωθυπουργός και η Κυβέρνηση, γιατί αφού αποκλείει το θεσμικό ρόλο αυτών που κατά το Σύνταγμα αποτελούν τη βάση της δημοκρατίας, ξεσηκώνεται ο κόσμος, αφού δεν έχει τίποτε άλλο, με την αλλαζονική πολιτική που προωθεί η Κυβέρνηση, για να υπερασπιστεί τα κατά την κρίση του ζημιούμενα συμφέροντα και τα δικά του, αλλά και τα συμφέροντα της πατρίδας.

Ακούσαμε σήμερα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι και πάλι πανηγυρισμούς, με κομψό τρόπο, από τον κύριο Πρωθυπουργό και μάλιστα οι πανηγυρισμοί αυτοί διαρκούν πολλές ημέρες, από την Παρασκευή. Τους ίδιους όμως πανηγυρισμούς ακούσαμε και στο παρελθόν πολλές φορές, από την Κυβέρνηση με τη στήριξη των μεγάλων εκδοτικών συγκροτημάτων, των ιδίων που και τώρα πανηγυρίζαν, διαστρεβλώνοντας σαφώς την αλήθεια σε σχέση με αυτά που υπέγραψε ο κ. Σημίτης και η Κυβέρνησή του.

Δεν πανηγύριζε η Κυβέρνηση κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αμέσως μετά την υπογραφή του Συμφώνου της Μαδρίτης; Δεν

επικαλούνταν η Κυβέρνηση τα ίδια που επικαλέστηκε και σήμερα ότι και τότε στο Σύμφωνο της Μαδρίτης, που υπογράφηκε μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, αναλάμβανε δήθεν την υποχρέωση η Τουρκία να σεβαστεί το Διεθνές Δίκαιο και τις διεθνείς συμβάσεις και να προωθήσει την ειρήνη στην περιοχή;

Για να μην ξεχνιόμαστε θα σας υπενθυμίσω ότι ακριβώς τα ίδια που ακούσατε σήμερα, έλεγε και τότε το Σύμφωνο της Μαδρίτης και αυτά προέβλεπε η Κυβέρνηση με τα φερέφωνά της και τότε, πανηγυρίζοντας ότι διασφαλίζει ομαλότητα και ειρήνη στην περιοχή.

Ακούστε τι έλεγε το Σύμφωνο της Μαδρίτης, με το οποίο για πρώτη φορά με κυβέρνηση του κ. Σημίτη και Υπουργό Εξωτερικών τον κ. Πάγκαλο, η Ελλάδα αποστασιοποιήθηκε σαφώς από τις πάγιες, ορθές και αποτελεσματικές για τη χώρα μας και τα εθνικά μας συμφέροντα θέσεις. Κύριε Πρωθυπουργέ, λέτε ψέματα σήμερα. Για πρώτη φορά εγκαταλείφθηκε η θέση το ότι με την Τουρκία δεν έχουμε να συζητήσουμε τίποτε μα τίποτε άλλο, εκτός από το νομικό και όχι πολιτικό ζήτημα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου μέσα από το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Ήταν η πρώτη φορά, όπως θα δείτε, που η Κυβέρνηση του κ. Σημίτη, που κάθε άλλο έχει κάνει την Ελλάδα να ανήκει στους Έλληνες, αναγνώρισε πολιτικά στον τέταρτο όρο του Συμφώνου ότι έχει η Τουρκία ζωτικά συμφέροντα ασφάλειας στο Αιγαίο, κάτι που είναι έξω και πέρα από τις διεθνείς συμβάσεις και στον έκτο όρο μιλάει για πρώτη φορά χαλαρά για διάλογο μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.

Ακούστε τι λένε, για να χρυσωθεί το χάπι όπως και τώρα, με το Σύμφωνο του Ελσίνκι: “Αμοιβαία δέσμευση για την ειρήνη, την ασφάλεια, και τη συνεχή ανάπτυξη σχέσεων καλής γειτονίας”, δηλαδή, μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας”.

Δεύτερον: “Σεβασμό της κυριαρχίας της κάθε χώρας”.

Τρίτον: “Σεβασμό των αρχών του Διεθνούς Δικαίου και των διεθνών συνθηκών”. Αυτό είναι το χάπι. Η ουσία της υποχώρησης σε πολιτικό επίπεδο έρχεται στους τρεις επόμενους όρους που λένε επί λέξει τα εξής:

“Σεβασμός στα νόμιμα, ζωτικά συμφέροντα και ενδιαφέροντα της κάθε χώρας στο Αιγαίο, τα οποία έχουν μεγάλη σημασία για την ασφάλεια και την εθνική κυριαρχία τους”.

Για ποιον είναι αυτά; Για την Τουρκία. Η Τουρκία διεκδικεί από εμάς. Εμείς δεν διεκδικήσαμε ποτέ τίποτε.

Ο τέταρτος όρος τι λέει; “Δέσμευση αποφυγής μονομερών ενεργειών στη βάση του αμοιβαίου σεβασμού και της επιθυμίας, ώστε να αποτραπούν συγκρούσεις οφειλόμενες σε παρεξηγήσεις”.

Αυτό τι είναι πολιτικά; Σημαίνει ότι η Ελλάδα, το αναφαίρετο δικαίωμα που έχει, όπως και τα άλλα κράτη, για επέκταση των χωρικών μας υδάτων στα δώδεκα μίλια, με βάση το Διεθνές Δίκαιο της θάλασσας, δεσμεύθηκε ο κ. Σημίτης και ο τότε Υπουργός Εξωτερικών ότι δεν θα το ασκήσει μονομερώς, αλλά ότι θα χρειάζεται και η σύμφωνη γνώμη της άλλης χώρας, δηλαδή, της Τουρκίας.

Ήταν δυνατόν ποτέ η Τουρκία να συμφωνήσει, αφού προηγουμένως η τουρκική εθνοσυνέλευση, χρόνια προηγουμένως, είχε ότι θα αποτελέσει για την Τουρκία *casus belli*, αν η Ελλάδα τολμήσει και ασκήσει το αναφαίρετο δικαίωμα που προκύπτει, της επέκτασης των χωρικών υδάτων στα δώδεκα μίλια από το Διεθνές Δίκαιο της θάλασσας;

‘Εκτος όρος του Συμφώνου της Μαδρίτης, δέσμευση διευθέτησης των διαφορών τους, κύριοι. Για πρώτη φορά μπήκε αυτό, κύριε Πρωθυπουργέ. Εκεί ήταν μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Εδώ πήγατε να δικαιολογηθείτε, παραπλανώντας τη Βουλή και τον ελληνικό λαό ότι τάχα μπήκε αυτός ο όρος που υπάρχει πλέον στο κείμενο του Ελσίνκι, γιατί ήταν και οι άλλες χώρες οι υπό ένταξη, οι άλλες δώδεκα. Εδώ, ήταν μόνο η Τουρκία. Το δέχεστε για πρώτη φορά, λοιπόν, κύριε Πρωθυπουργέ.

Και τότε, λοιπόν, προβλήθηκαν στο λαό οι πρώτες τρεις γενικές διατυπώσεις, για να καλυφθούν οι τρεις επόμενοι όροι, που ήταν όροι αρνητικοί για την Ελλάδα, που άνοιγαν πλέον το δρόμο που ολοκληρώνεται με το Ελσίνκι, για υποχωρήσεις σε σχέση με τις υπάρχουσες διεθνείς Συμβάσεις, Λωζάνης, Μοντρέ, Παρισιών, αλλά και σε σχέση με το Διεθνές Δίκαιο της θάλασσας.

σας. Ακούστε τα λίγο.

Η ομιλία του κυρίου Πρωθυπουργού πραγματικά ήταν ανιστόρητη. Στο Σύμφωνο της Μαδρίτης, γινόταν κι εκεί λόγος, όπως σας διάβασα, περί ειρήνης στην περιοχή, περί δεσμεύσεων πολιτικών της Τουρκίας στην περιοχή, για μη πόλεμο κλπ.

Ξεχνάει προφανώς ότι μετά το Σύμφωνο της Μαδρίτης οι πιέσεις αυξήθηκαν, οι προκλητικές δηλώσεις πολιτικών και πολιτειακών αξιωματούχων στην Τουρκία και στην Κύπρο πολλαπλασιάστηκαν ότι μετά από 'κει και προηγούμενους από το 'Ιμια, η Τουρκία έβαλε για πρώτη φορά θέμα γκρίζων ζωνών και διεκδίκησε εκατόν τριάντα βραχονησίδες, νησίδες και δύο νησιά;

Ξέχασε ο κύριος Πρωθυπουργός -τόσο πολύ εύκολα ξεχνάει;- ότι μετά από κάθε υποχώρηση, δεν θα αναφερθώ ιστορικά, η Τουρκία αύξησε τη διεκδικητικότητα, την επεκτατικότητα της, αλλά και την προκλητικότητα; Και μετά, κάτω από τις πιέσεις αυτές και των Αμερικανών, των προστατών τους και της Τουρκίας, τελικά τι έγινε; 'Ανευ όρων, γελοιοποιώντας Ελλάδα, Κύπρο και ελληνισμό, παραιτηθήκατε από την εγκατάσταση των πυραύλων S 300 στην Κύπρο.

Και μετά υπήρξαν περισσότερες προκλήσεις και έφθασαν στο σημείο τον παριστάμενο Υπουργό Εθνικής Άμυνας να τον παρενοχλήσουν στο ταξίδι του από Κύπρο προς Ελλάδα, αλλά και μετά από αυτόν, τον Υπουργό Μεταφορών της Ελλάδας τον παρενόχλησαν τουρκικά πολεμικά αεροπλάνα. Και μας λέτε τώρα, κύριε Πρωθυπουργέ, ότι οι Τούρκοι έγιναν καλά παιδιά, όταν ξέρουμε πολύ καλά ότι μετά από κάθε υποχώρηση αυξάνει η προκλητικότητα;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η διαφορά μας με την Κυβέρνηση του κ. Σημίτη δεν βρίσκεται σε θέματα τακτικών χειρισμών. Η διαφορά μας βρίσκεται σε θέματα στρατηγικών επιλογών και γι' αυτό και είναι ασυμβίβαστη.

Η Κυβέρνηση, από τότε που εξελέγη ο κ. Σημίτης Πρωθυπουργός, έχει λάβει την πολιτική απόφαση να παραιτηθεί από το βασικό δόγμα της εξωτερικής μας πολιτικής, που ήταν ότι με την Τουρκία δεν συζητάμε τίποτε άλλο, παρά μόνο το νομικό ζήτημα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου με βάση τις διεθνείς συμβάσεις, το Διεθνές Δίκαιο και ειδικότερα το Διεθνές Δίκαιο της θάλασσας.

Για το θέμα αυτό και μόνο είχαμε πάντα την άποψη ότι πρέπει να υπάρξει συζήτηση με την Τουρκία και να λυθεί από το Δικαστήριο της Χάγης, θέση που το ΔΗ.Κ.ΚΙ. υποστηρίζει σταθερά από το Δεκέμβριο του 1995, που ιδρύθηκε στη χώρα. Πολλές φορές το ανέπτυξα αυτό μαζί με την άποψη μας για την εξωτερική πολιτική εδώ σ' αυτήν την Αίθουσα.

'Όλα τα άλλα, κατά την άποψη της χώρας μας επί πολλές δεκαετίες, είναι παράνομες τουρκικές διεκδικήσεις, οι οποίες με το μανδύα του διαλόγου νομιμοποιούνται ως ελληνοτουρκικές διαφορές. Η πολιτική αυτή με διαφορές στην τακτική υπηρετήθηκε από όλες τις προηγούμενες κυβερνήσεις του κ. Σημίτη, δηλαδή, και από την κυβέρνηση του αείμνηστου Κωνσταντίνου Καραμανλή και από την κυβέρνηση του Ανδρέα Παπανδρέου. Σταματώ μέχρι εκεί.

Με την ανάληψη όμως της πρωθυπουργίας από τον κ. Σημίτη και το συνειδητό, ιδεολογικό και πολιτικό μετασχηματισμό του ΠΑΣΟΚ, αλλά και με αφετηρία τη νύχτα των Ιμίων, ξεκίνησε σαφώς μία στροφή της εξωτερικής πολιτικής της χώρας μας, που πέρασε από το Σύμφωνο της Μαδρίτης και κατέληξε δυστυχώς στην προχθεσινή απόφαση του Συμβουλίου Κορυφής στο Ελσίνκι. Μάλιστα η στροφή αυτή έγινε μέσω της μυστικής διπλωματίας, ερήμην του λαού, της Βουλής και των πολιτικών κομμάτων της χώρας.

'Εγινε, επίσης, παρά τις αντίθετες επί αυτού του θέματος δεσμεύσεις της Κυβέρνησης, που αναλήφθηκαν από τον ίδιο τον Πρωθυπουργό, κατά την ανάγνωση εδώ, στο ναό της δημοκρατίας, τον κατ'εξοχήν αντιπροσωπευτικό λαϊκό θεσμό, των προγραμματικών δηλώσεων που διάβασε ο κύριος Πρωθυπουργός, προκειμένου να πάρει από εσάς, κύριοι συνάδελφοι του ΠΑΣΟΚ, από την πλειοψηφία, ψήφο εμπιστοσύνης. 'Εγινε ακόμη παρά τις εκ διαμέτρου αντίθετες προεκλογικές δεσμεύσεις του ΠΑΣΟΚ.

Θα μου πείτε τώρα ότι είναι λεπτομέρειες αυτές. Για αναξιο-

πιστία μιλάμε; Για θεσμούς μιλάμε; Άλλα πράγματα ενδιαφέρουν. Αυτό μάλιστα -κατά την άποψή μας- στην πολιτική γλώσσα λέγεται πολιτική εξαπάτηση του ελληνικού λαού, ένοχη κρυψίνοια και αναξιοπιστία πρώτου μεγέθους.

Τι έλεγε, λοιπόν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι και ιδιαίτερα κύριοι συνάδελφοι του ΠΑΣΟΚ, ο κ. Σημίτης στις 10 Οκτωβρίου 1996, κατά την ανάγνωση των προγραμματικών δηλώσεων της Κυβέρνησης, με βάση τις οποίες εσείς, κύριοι συνάδελφοι του ΠΑΣΟΚ, δώσατε ψήφο εμπιστοσύνης, εξουσιοδοτώντας τον προφανώς κατά το Σύνταγμα, κατά το δημοκρατικό μας πολίτευμα, ειδικά στο κορυφαίο αυτό θέμα που λέγεται "εξωτερική πολιτική και εθνικά θέματα", να εφαρμόσει αυτήν την πολιτική, που σας διάβασε μέχρι να λήξει η τετραετία;

Ακούστε τι έλεγε ο κ. Σημίτης. Διαβάζω από τα Πρακτικά της Βουλής και θα σας αναφέρω και τις σελίδες παρακάτω: "Η Τουρκία έχει μεταβληθεί στο μεγαλύτερο παράγοντα αποσταθεροποίησης στο Αιγαίο, τα Βαλκάνια, την Ανατολική Μεσόγειο, τον Καύκασο και τη Μέση Ανατολή. Τα ανιστόρητα οράματα της αναβίωσης της Οθωμανικής αυτοκρατορίας είναι εφεύρεση" -έλεγε ο κ. Σημίτης- "του τουρκικού κατεστημένου, για να εκτονώσει τα οξυμένα εσωτερικά προβλήματά της, αλλά και για να αποκτήσει η Τουρκία αυξημένο ρόλο στην περιοχή μας".

Και συνέχιζε ο κ. Σημίτης: "Εμείς έχουμε αναλάβει" -το ΠΑΣΟΚ δηλαδή- "μία συστηματική εκστρατεία ενημέρωσης της διεθνούς γνώμης, ώστε να κατανοηθεί ότι δεν υπάρχουν διμερείς διαφορές, όπως ισχυρίζεται η 'Αγκυρα". Τώρα, το υπογράψατε με τη βούλα και την υπογραφή σας, αλλά υπάρχει μία ωμή προσπάθεια αναθεώρησης των διεθνών συνηθών από την Τουρκία, που προσδιορίζουν το status quo όλης της περιοχής.

"Η σημερινή τουρκική πολιτική δεν είναι επικίνδυνη μόνο για την Ελλάδα" -έλεγε ο κ. Σημίτης- "αλλά και για όλη την ασφάλεια και την ισορροπία της Ανατολικής Μεσογείου. Ποιες είναι οι θέσεις μας;" Και διατύπωσε τις θέσεις του ΠΑΣΟΚ και της Κυβέρνησης, που σας καλούσε να τις ψηφίσετε με ψήφο εμπιστοσύνης.

"Το καθεστώς στο Αιγαίο είναι απολύτως σαφές", έτσι έλεγε ο κ. Σημίτης. Το προσδιορίζει η ιστορία χιλιάδων χρόνων, το προσδιορίζουν με ακρίβεια οι διεθνείς συμβάσεις, κύριε Σημίτη. Τώρα δεν το προσδιορίζει; Η εθνική κυριαρχία και η εδαφική ακεραιότητα της χώρας δεν τίθενται ούτε σε αμφισβήτηση ούτε σε διαπραγμάτευση.

Και προχωρά ο κ. Σημίτης. "Διάλογος ελληνοτουρκικός για θέματα κυριαρχίας και των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων δεν είναι νοητός".

Την ίδια μάλιστα μέρα -ο κ. Έβερτ είναι εδώ και θα το θυμάται- ο κ. Σημίτης σε ερώτημα του κ. Έβερτ, που τότε ήταν Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας, "Τι εννοείτε, κύριε Σημίτη, ελληνοτουρκικές διαφορές;", ο κ. Σημίτης απάντησε επί λέξει τα εξής: "Έρχομαι απλά για να υπογραμμίσω τον κοινό τόπο ότι ο όρος "διαφορές" χρησιμοποιήθηκε από εμένα σε σχέση με τις βραχονησίδες των Ιμίων και σε σχέση με την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου".

'Αρα από τότε ξεκινήσατε και πριν το επαναλάβετε όταν πήγατε στην Αμερική ότι για το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης πρέπει να παρακληθεί και να πιεστεί η Τουρκία όχι μόνο για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου, αλλά και για το αδιαμφισβήτητο ελληνικό ιδιοκτησιακό καθεστώς στα Ιμια, κύριε Πρωθυπουργέ. Τα αμφισβητείτε; (Πρακτικά της Βουλής επίσημα. 'Όπως λέμε στα νομικά πλήρης νομική απόδειξη).

"Και διερωτώμαι" -συνεχίζει ο κ. Σημίτης- "κ. Έβερτ. Πώς εσείς που υπερθεματίζατε λίγες μέρες πριν στη Θεσσαλονίκη" -στην προεκλογική περίοδο- "για την παραπομπή οποιουδήποτε θέματος που η Τουρκία θέλει να συζητήσει στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, προσπαθείτε σήμερα να κατηγορήσετε εμάς για δήθεν διεύρυνση της ύλης των ελληνοτουρκικών σχέσεων;" (Πρακτικά της Βουλής, Ολομέλεια 10ης Οκτωβρίου 1996, σελίδες 24 και 142). 'Ετσι έχω μάθει να μιλάω εγώ στη Βουλή είκοσι δύο χρόνια που είμαι στην πολιτική.

Κύριε Πρωθυπουργέ, μετά απ' αυτά που υπογράψατε προχθές -και θα σας πω τι υπογράψατε, γιατί εγώ θα κάνω υπεύθυνη και νομική και πολιτική τοποθέτηση, τα ερωτήματα είναι και

νομικά και πολιτικά- τι έχετε να πείτε πάνω σε όλα αυτά που είναι τελείως αντίθετα από εκείνα που δεχθήκατε στο Ελσίνκι; Και μάλιστα αλλάξατε τελείως την κυβερνητική πολιτική σε σχέση με τα εθνικά θέματα που σε κάθε χώρα αποτελούν ιεραρχικά τα σπουδαιότερα μιας κυβερνητικής πολιτικής, χωρίς ούτε καν να έχετε τη δημοκρατική ευαισθησία γι' αυτά τα τόσο σοβαρά θέματα που θα χαράξουν την πορεία της χώρας αρνητικά για πολλά χρόνια, να ζητήσετε από την πλειοψηφία της Βουλής, που σας ενέκρινε να εφαρμόσετε μια τελείως διαφορετική πολιτική στα εθνικά θέματα απ' αυτή που εφαρμόζετε, την έγκριση, ώστε μόνο τότε δημοκρατικά να νομιμοποιείτε να την αλλάξετε. Δεν κάνατε ούτε αυτό. Αλλά ούτε και θελήσατε να συζητήσετε με τα κόμματα, παρ' ό,τι κατ' επανάληψη και εγώ αλλά και οι Αρχηγοί άλλων κομμάτων σας το ζητήσαμε.

Αυτό αποτελεί λοιπόν, εκτός των άλλων αντιδημοκρατική λειτουργία της Κυβέρνησης, κύριε Σημίτη. Αποτελεί πλήγμα στο κοινοβουλευτικό σύστημα της χώρας αλλά και στους δημοκρατικούς θεσμούς. Και κυρίως πλήγμα μεγαλύτερο στο Κοινοβούλιο της χώρας.

Πώς είναι δυνατόν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μια κυβέρνηση που πήρε ψήφο εμπιστοσύνης από την πλειοψηφία της Βουλής με βάση ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα άσκησης εξωτερικής πολιτικής, να αλλάξει από μόνη της χωρίς ψήφο της Βουλής αυτήν την πολιτική;

Κύριε Πρωθυπουργέ, τι άλλαξε από τον Οκτώβριο του 1996 που διαβεβαιώνετε τη Βουλή και τον ελληνικό λαό μέσω της Βουλής για όλα τα παραπάνω; Τι άλλαξε έκτοτε στο διεθνές περιβάλλον από το 1996 μέχρι σήμερα, στο τουρκικό κατεστημένο, στους σχεδιασμούς και τους στόχους του κατεστημένου της Τουρκίας, στην στρατηγική του και τις διεκδικήσεις έναντι της Ελλάδος ώστε να δικαιολογείται αυτή η στροφή εκατόν ογδόντα μοιρών στο κορυφαίο αυτό τμήμα της κυβερνητικής πολιτικής;

Σας ερωτώ, κύριε Πρωθυπουργέ, συγκεκριμένα: Πρώτον. Η Τουρκία έπαψε να είναι ο μεγαλύτερος παράγοντας αποσταθεροποίησης στο Αιγαίο, στα Βαλκάνια, στην Ανατολική Μεσόγειο, τον Καύκασο και τη Μέση Ανατολή, που λέγατε τον Οκτώβριο του 1996;

Δεύτερον. Τα ανιστόρητα οράματα της αναβίωσης της Οθωμανικής αυτοκρατορίας που λέγατε τότε, δεν είναι τώρα εφεύρεση του τουρκικού κατεστημένου για να αποκτήσει η Τουρκία αυξημένο ρόλο στην περιοχή και να εκτονώσει τα οξυμένα εσωτερικά προβλήματά της; Ή μήπως άλλαξε το τουρκικό κατεστημένο και δεν το καταλάβαμε εμείς και το ξέρετε μόνο εσείς;

Τρίτον. Δεν έχετε καταλάβει, κύριε Πρωθυπουργέ, ότι σήμερα, περισσότερο από τον Οκτώβριο του 1996, μπήκε μπροστά και υλοποιείται ταχύρρυθμα το σχέδιο αναβάθμισης της Τουρκίας σε μεγάλη περιφερειακή δύναμη στην περιοχή από τις ΗΠΑ και άλλες μεγάλες χώρες της Ενωμένης Ευρώπης για να εξυπηρετήσουν γεωπολιτικά, στρατηγικά και οικονομικά συμφέροντά τους, στην περιοχή;

Δεν έχετε αντιληφθεί, κύριε Πρωθυπουργέ, ότι αυτήν τη στιγμή αυτά που συνέβησαν και με τη δική σας υπογραφή, αλλά και άλλων κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη Γιουγκοσλαβία και που συμβαίνουν με οξυμένο τρόπο στο Κόσσοβο και Μετόχια, ότι εντάσσονται σ' αυτήν την πολιτική της διαμόρφωσης με βάρβαρο τρόπο της νέας τάξης πραγμάτων στην περιοχή μας και ότι για να προωθήσουν τα σχέδιά τους αυτά οι φίλοι σας, οι ΗΠΑ αναβαθμίζουν το ρόλο της Τουρκίας, ώστε πρώτον, να περιορίσουν στην περιοχή και από τα πετρέλαια Καυκάσου τη Ρωσία και να μη μπορέσει στο μέλλον, όταν αντιμετωπίσει τα οικονομικά της προβλήματα, να πάρει το πάνω χέρι;

Δεν γνωρίζετε ότι αναβαθμίζουν στην περιοχή οι ΗΠΑ και δευτερευόντως οι άλλες μεγάλες δυνάμεις της Ευρώπης την Τουρκία, προκειμένου να ελέγξουν μέσω αυτής τα Βαλκάνια, αλλά και να εξασφαλίσουν, κτυπώντας και το Κουρδικό κίνημα, την ακώλυτη, την ασφαλή διέλευση των πετρελαίων από τον Καύκασο στη Δύση, στη Μεσόγειο; Άλλαξε τίποτα υπέρ της Ελλάδας ή αντιθέτως με γοργούς ρυθμούς αναβαθμίζεται η Τουρκία;

Τέταρτον. Τώρα, κύριε Πρωθυπουργέ, υπάρχουν διμερείς ελ-

ληνοτουρκικές διαφορές, που αναφέρεται ρητά μέσα στη συμφωνία του Ελσίνκι, ενώ δεν υπήρχαν, όπως λέγατε τον Οκτώβριο του 1996; Τώρα δεν προσδιορίζονται τα σύνορα της χώρας και από την ιστορία πολλών ετών και από το Διεθνές Δίκαιο; Και δεχθήκατε με τον όρο "εκκρεμείς συνοριακές διαφορές" τις παράνομες επί δεκαετίες τουρκικές διεκδικήσεις;

Πέμπτον. Τώρα, κύριε Πρωθυπουργέ, με το να δέχεστε στο Ελσίνκι αυτές τις εκκρεμείς συνοριακές διαφορές της χώρας μας με την Άγκυρα, δεν υπάρχει ωμή προσπάθεια της Άγκυρας για αναθεώρηση-προσέξτε το- των διεθνών Συνθηκών Λωζάνης, Μοντρέ, Παρισίων που προσδιορίζουν το status quo όλης της περιοχής; Δεν γίνεται τώρα περιορισμός του αναφαίρετου δικαιώματός μας για επέκταση των χωρικών μας υδάτων στα δώδεκα μίλια;

Αλήθεια, κύριε Πρωθυπουργέ, τι άλλαξε και στο σημείο αυτό από τον Οκτώβριο του 1996 μέχρι σήμερα;

Έκτον. Κύριε Πρωθυπουργέ, τώρα η σημερινή πολιτική της Τουρκίας δεν είναι επικίνδυνη για την Ελλάδα, αλλά και για την ασφάλεια και την ισορροπία της ανατολικής Μεσογείου και σταμάτησε η επικινδυνότητα της στον Οκτώβριο του 1996, όπως λέγατε τότε;

Όγδοον. Τώρα, κύριε Πρωθυπουργέ, είναι καλή η Τουρκία και τότε δεν ήταν;

Γι' αυτό, κύριε Πρωθυπουργέ, δεχθήκατε στο Ελσίνκι το χαρακτηρισμό των, εκτός διεθνών συνθηκών και δικαίου, μακροχρόνιων τουρκικών διεκδικήσεων ως εκκρεμών συνοριακών διαφορών και θα τις διαπραγματευθείτε μαζί με άλλα συναφή θέματα με την Τουρκία, όπως επί λέξει αναφέρει το επίσημο κείμενο που έχω στα χέρια μου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Και εδώ θέλω να κάνω μια παρένθεση. Έχει πάρει κανένας πλήρες κείμενο, αν εξαιρέσει κανείς τους Αρχηγούς των κομμάτων που και αυτοί με δική τους πρωτοβουλία πήραν το κείμενο; Όχι από την Κυβέρνηση. Η Κυβέρνηση δυο τρεις φορές που μας έχει καλέσει, το έχει κάνει για το θεαθήναι. Καμία κουβέντα. Είναι αυτή κυβέρνηση που ενδιαφέρεται να ενημερώνει τα κόμματα;

Εγώ αναγκάστηκα τη Δευτέρα, δηλαδή τρεις μέρες μετά, αφού το ζητούσα κατ' επανάληψη από διάφορους να δω το κείμενο αν υπάρχει και έχοντας την απάντηση ότι δεν υπάρχει, αναγκάστηκα τελικά και πήρα τους Ευρωβουλευτές του ΔΗ.Κ.ΚΙ., οι οποίοι έβαλαν κυριολεκτικά τις φωνές κάτω για να πάρουμε το πλήρες κείμενο. Και αυτά που θα σας πω παρακάτω, είναι από το επίσημο κείμενο και δεν είναι από το κεφάλι μου.

Είναι από το επίσημο κείμενο που πήραν οι Ευρωβουλευτές του ΔΗ.Κ.ΚΙ. ο κ. Μπακόπουλος, ο κ. Κουλουριάνος, από την αρμόδια υπηρεσία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Τέλος, κύριε Πρωθυπουργέ, γιατί τώρα ο ελληνοτουρκικός διάλογος για θέματα κυριαρχίας και κυριαρχικών δικαιωμάτων είναι νοητός ενώ τον Οκτώβριο του 1996 δεν ήταν νοητός; Τι άλλαξε αλήθεια; Οφείλετε, κύριε Πρωθυπουργέ, να δώσετε εδω και τώρα απαντήσεις στη Βουλή και στον ελληνικό λαό σ' αυτά τα εννέα ερωτήματά μου. Δεν μπορείτε να αποφύγετε τις απαντήσεις. Όση φιλότιμη προσπάθεια και αν κάνουν οι Αμερικανοί, οι ομογάλακτοί σας Ευρωπαίοι και Τούρκοι ηγέτες, αλλά κυρίως τα γνωστά μεγάλα στην Ελλάδα εκδοτικά συγκροτήματα, που το ζήσαμε με προκλητικό τρόπο όλες αυτές τις ημέρες από την Παρασκευή μέχρι σήμερα, δεν θα μπορέσουν με διαστρέβλωση της αλήθειας που περιέχεται στην απόφαση του Συμβουλίου Κορυφής και με ωραιολογίες, να σας καλύψουν γι' αυτό το ανοσιούργημα που κατά την άποψή μας έγινε στις 10 του Δεκέμβρη στο Συμβούλιο Κορυφής.

Οι πολύμορφες ευθύνες σας είναι μεγάλες, κύριε Πρωθυπουργέ. Ζημιώσατε και συνεχίζετε να ζημιώνετε ανεπανόρθωτα τα συμφέροντα της πατρίδας μας και του ελληνικού έθνους. Γι' αυτό είσθε υπόλογος απέναντι της ελληνικής ιστορίας και στον ελληνισμό.

Μαζί με σας, κύριε Πρωθυπουργέ, ευθύνη έχουν κατά την άποψή του ΔΗ.Κ.ΚΙ. και τα μεγάλα εκδοτικά και οικονομικά συγκροτήματα στην Ελλάδα που από την προηγούμενη Παρασκευή αποπροσανατολίζουν συνειδητά με τα φερέφωνα τους

τον κυπριακό και ελληνικό λαό, διοχετεύοντας με θρασύτητα ψευδείς ειδήσεις και αναλύσεις, για να στηρίξουν αυτήν τη βλαπτική κυβερνητική πολιτική που ασκήθηκε στο Συμβούλιο Κορυφής του Ελσίνκι. Είναι θλιβερό και ανησυχητικό το φαινόμενο που ζήσαμε και συνεχίζουμε να ζούμε από την Παρασκευή.

Μία εφημερίδα μάλιστα της προηγούμενης Κυριακής έγραφε στην πρώτη σελίδα, περίπου το 74% του ελληνικού λαού αποδέχεται το Ελσίνκι, όπως προέκυψε από τηλεφωνική δημοσκόπηση. Όταν είδα αυτόν τον τίτλο, διερωτήθηκα. Μα τόσο πολύ υποτιμούν τη νοημοσύνη του ελληνικού λαού; Πότε πρόλαβαν μέσα σε μία ημέρα μετά από τη Σύνοδο του Ελσίνκι και ενημερώθηκαν οι πολίτες και είπαν και την άποψή τους, για να γίνει γκάλοπ; Μα δεν είχαμε εμείς ούτε υπήρχε για να πάρουμε, παρ'όλο που το ζητήσαμε, το κείμενο της απόφασης. Δεν το είχαν και οι ίδιοι. Οι εφημερίδες είχαν μόνο κάποια αποσπάσματα, που διοχετεύθηκαν μέσα από το Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων. Πώς ενημερώθηκαν οι πολίτες και τους ρωτούσε ο μηχανισμός του κ. Μπόμπολα, επειδή μιλάω με το όνομά τους, και έβγαλε ο λαός κατά 74% ότι εγκρίνει. Τι εγκρίνει; Τις κατάπτυστες βλαπτικές για τα εθνικά συμφέροντα ρυθμίσεις των πολιτικών τους υπαλλήλων;

Άλλη ημερήσια εφημερίδα από τις γνωστές διαπλεκόμενες, της επόμενης ημέρας του Ελσίνκι είχε τίτλο περίπου, τρία στα τρία κέρδισε ο κ. Σημίτης στο Ελσίνκι. Αυτό έγινε το Σάββατο. Την Παρασκευή υπογράφηκε η συμφωνία, κανείς δεν την είχε, την επόμενη μέρα το Σάββατο -και συνήθως ξέρουμε ότι τυπώνονται από την προηγούμενη ημέρα το απόγευμα - έγραψε η εφημερίδα τρία στα τρία. Ενώ δεν είχαν ολοκληρωθεί τα συμπεράσματα του Συμβουλίου Κορυφής και γι'αυτό δεν έδωσε ο κ. Σημίτης και η Κυβέρνηση το κείμενο συμφωνίας, τα ίδια περίπου έγραφαν οι περισσότερες εφημερίδες στην Αθήνα, που βρίσκονται σε πολιτική συναλλαγή και διαπλοκή με την Κυβέρνηση και γι' αυτό τη στηρίζουν. Καλά κάνουν αυτές, τα συμφέροντά τους υπηρετούν.

Επιστρατεύθηκαν βέβαια όλες αυτές τις ημέρες και διάφορα πολιτικά πρόσωπα, διαφόρων κομμάτων, διανοούμενοι, ειδικοί και μη, κάποιοι δημοσιογράφοι από αυτούς που ο διευθυντής της γαλλικής MONDE DIPLOMATIQUE ο κ. Ραμονέ, αναφέρει στο βιβλίο του, η γεωπολιτική του χάους. Ότι τους εξασφαλίζουν η ντόπια και η ξένη άρχουσα τάξη άνεση σελίδων και χρόνου για να γράφουν και να λένε τις στημένες απόψεις τους και να παρασύρουν και εγκλωβίζουν λαούς διεθνώς, αλλά και σε κάθε χώρα, προκειμένου οι λαοί να αποδέχονται τις πιο σκληρές σε βάρος των χωρών τους και σε βάρος των ίδιων των πολιτών, επιλογές.

Όλοι αυτοί κατά πρωτόγνωρο τρόπο και σε συγχροδία με την Κυβέρνηση πανηγυρίζαν και ανέλυναν το πόσο δήθεν μεγάλη επιτυχία είναι αυτά που αποφασίστηκαν στο Ελσίνκι υπέρ της Ελλάδας και της Κύπρου, χάριν των σκληρών διαπραγματεύσεων των κυρίων Σημίτη και Γεωργίου Παπανδρέου.

Και για το Γεώργιο Παπανδρέου θα βγάλω την επιστολή που είχε στείλει ο πατέρας του. Που είσαι αείμνηστε Ανδρέα Παπανδρέου να δεις το γιό σου. Θα τη βγάλω για να δείτε τι έλεγε ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, αείμνηστος Ανδρέας Παπανδρέου το 1991, όταν έστειλε στον τότε Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας, τον αείμνηστο Καραμανλή, επιστολή και επιβεβαιώθηκε σήμερα με την πολιτική του κ. Σημίτη και του γιού του.

Τυχαιά βέβαια σήμερα που γίνεται αυτή η συζήτηση, δημοσιεύθηκε και ένα γκάλοπ που φέρνει το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και τον κ. Σημίτη πρώτο. Όλα αυτά είναι τυχαία, όλα είναι συμπτωματικά.

Αυτό κατά την άποψη του ΔΗ.Κ.ΚΙ. και την προσωπική μου άποψη είναι θλιβερό φαινόμενο για τη δημοκρατία, την κοινωνία και την πατρίδα μας.

Η διαπλοκή των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας των οικονομικών συγκροτημάτων και της πολιτικής εξουσίας δεν πάει άλλο. Η διαπλοκή και η δικτατορία των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης έχουν καταλύσει τον πυρήνα της δημοκρατίας και θέτουν καθημερινά σε μεγάλο κίνδυνο τα συμφέροντα της πατρίδας, της πραγματικής ελληνικής οικονομίας, αλλά και της πλειοψηφίας του ελληνικού λαού.

Τα μεγάλα ελληνικά οικονομικά συγκροτήματα είναι συνήθως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, υποκαταστήματα των αμερικάνικων, αλλά και άλλων μεγάλων πολυεθνικών εταιρειών. Για να κερδίζουν, θέλουν να είναι αρεστοί στις ξένες μητρικές τους εταιρείες, αλλά και να υποστηρίζουν εθνικές κυβερνήσεις που τους εξυπηρετούν. Έτσι προωθούν τα συμφέροντα των Αμερικανών, ή άλλων μεγάλων μητρικών τους εταιρειών, προπαγανδίζουν υπέρ ελληνικών κυβερνητικών ενεργειών και όταν αυτές είναι βλαπτικές για τα εθνικά μας συμφέροντα. Αυτό συνέβη, κατά την άποψή μας, αυτές τις ημέρες.

Ας δούμε όμως κατ' αρχήν κερδίσαμε ή ζημιωθήκαμε από την απόφαση του Συμβουλίου Κορυφής στο Ελσίνκι που την υπέγραψε ο κ. Σημίτης, για να βγάλουμε τα συμπεράσματά μας για όλα αυτά που γράφτηκαν και ειπώθηκαν πανηγυρικά από τους κυβερνητικούς μηχανισμούς.

Κατ' αρχήν, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι δώσαμε στην Τουρκία το καθεστώς της υποψηφιότητάς της στην Ενωμένη Ευρώπη με την παραίτησή μας από το βέτο, που ήταν επί σειρά ετών το μόνο αποτελεσματικό μας όπλο, επέναντι στην τουρκική επεκτατική και προκλητική της πολιτική.

Δεύτερον, δώσαμε χωρίς καμία αμφιβολία την επί δεκαετίες επιδιωκόμενη από την Τουρκία αναβάθμιση των παράνομων σε βάρος της Ελλάδος στο Αιγαίο διεκδικήσεών της σε "εκκρεμείς συνοριακές διαφορές". Έτσι ακριβώς το λέει το κείμενο. Υπάρχει όμως κανείς εδώ μέσα που αμφισβητεί αυτήν την αλήθεια; Την αμφισβητείτε εσείς, κύριε Πρωθυπουργέ; Δεν το αναφέρει το κείμενο; Αυτό δεν επεδίωκε επί πολλά χρόνια το τουρκικό καθεστώς με τη στήριξη των ΗΠΑ και των άλλων μεγάλων χωρών της Ευρώπης; Αυτό δεν ξεκίνησε πολιτικά να το δίνει ο κ. Σημίτης, όπως προανέφερα με το Σύμφωνο της Μαδρίτης; Αυτό δεν επεδίωκε η τουρκική ηγεσία με την απόβασή το Γενάρη του 96 στρατιωτών στις βραχονησίδες Ίμια, μετά από την οποία μίλησε για πρώτη φορά η Τουρκία για γκρίζες ζώνες και πρόβαλε έγκοτε απαράδεκτες διεκδικήσεις για εκατόν τριάντα ελληνικές βραχονησίδες, νησιά και κάποια στιγμή μίλησε και για δικά της δύο κατοικημένα ελληνικά νησιά;

Τρίτον, δώσαμε στην Τουρκία αυτό που επί δεκαετίες επεδίωκε. Να αποτελέσουν αντικείμενο πολιτικής διαπραγματεύσεως μεταξύ των δύο χωρών, οι παράνομες διεκδικήσεις τους, αφού αναγορεύθηκαν σε ελληνοτουρκικές διαφορές. Και αυτό το λέει ρητά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η παράγραφος 4 των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, που θα τα καταθέσω εδώ, για να τα διαβάσουν κυρίως οι Βουλευτές του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Έτσι επιδιώκει η Τουρκία -όπως το είχε προβλέψει άλλωστε και τον Οκτώβρη του 1996 και ο κ. Σημίτης- την αναθεώρηση ή διαπραγμάτευση από την αρχή των διεθνών συμβάσεων της Λωζάνης, αλλά και την τροποποίηση υπέρ της και σε βάρος της Ελλάδας του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας. Δηλαδή, επιδιώκουν -όπως ανέφερα πριν- αυτά που έλεγε ο κύριος Πρωθυπουργός ότι πρέπει να αποφύγουμε πριν από τρία χρόνια.

Τέταρτον, δώσαμε την παραπομπή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης όλων των εκκρεμών συνοριακών διαφορών και άλλων συναφών θεμάτων που, κατά τη ρητή αναφορά στη συμφωνία, μπορούν να αποτελέσουν προηγουμένως και αντικείμενο διαπραγμάτευσης. Και μάλιστα, το επιβάλλει με τη λέξη "παροτρύνει" το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο την Ελλάδα και την Κύπρο, τα υποψήφια μέλη μαζί με τα κράτη-μέλη, που έχουν εκκρεμείς συνοριακές διαφορές, να το κάνουν. Το επιβάλλει! Άρα, είναι τελείως αντίθετα από αυτά που μας είπε εδώ ο κύριος Πρωθυπουργός. Και αυτά τα παίρνω ακριβώς όπως τα έχει το επίσημο κείμενο.

Και μάλιστα, δώσαμε πλέον -όπως είναι η διατύπωση- την παραπομπή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης όλων των εκκρεμών συνοριακών διαφορών και άλλων συναφών θεμάτων, με απολύτη πρωτοβουλία και εν λευκώ εξουσιοδότηση από την Ελλάδα, στην Τουρκία και να προσφύγει, αλλά και να βάλει τα ερωτήματα. Διαβάστε παρακαλώ το κείμενο τι λέει. Διαβάστε τι λέει. Γιατί λέει ότι: "Τα υποψήφια κράτη πρέπει" -παροτρύνει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο- "να λύσουν με ειρηνικό τρόπο, κατά τον Καταστατικό Χάρτη" -άρθρο 33, μιλάει για διαπραγματεύσεις-

“τις εκκρεμείς συνοριακές διαφορές και άλλα θέματα. Και εντός ευλόγου χρόνου, εάν δεν το πετύχουν αυτό τα υποψήφια κράτη” -και όχι τα κράτη-μέλη όπως είναι η Ελλάδα- “πρέπει να παραπέμψουν τις διαφορές” -που θα τις καθορίσουν αυτοί- “στο Δικαστήριο της Χάγης”, κύριε Πρωθυπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Αυτό λέει, όταν ξέρεις ελληνικά, όταν δεν έχεις την πρόθεση να διαστρεβλώσεις τα κείμενα και όταν ξέρεις πολύ καλά ότι άλλα υπέγραψες και άλλα εμφανίζεις μέσα στη Βουλή και στον ελληνικό λαό ότι δήθεν υπεγράψαν.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αυτά επί λέξει αναγράφει η επίσημη απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Αυτά δεν επιδέχονται καμία αμφισβήτηση.

Εκείνα που είπε ο κύριος Πρωθυπουργός και η Κυβέρνησή του ότι δήθεν δεν θα πάνε για άλλο θέμα στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης -το επανέλαβε και απόψε- εκτός από την υφαλοκρηπίδα, είναι εν γνώσει του αναληθή. Εκτός εάν, κύριε Πρωθυπουργέ, δεν διαβάσατε καθόλου το κείμενο της απόφασης που υπογράψατε, πράγμα που δεν το διανοούμαι, γιατί τότε είστε περισσότερο επικύνδιος.

Κύριε Πρωθυπουργέ, η παράγραφος 4 των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ελσίνκι, το επίσημο κείμενό της, αναφέρει επί λέξει τα εξής. Σας διαβάζω το κείμενο: “Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει την αρχή της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών, σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και παροτρύνει τα υποψήφια κράτη να καταβάλουν κάθε προσπάθεια για την επίλυση κάθε εκκρεμούς συνοριακής διαφοράς και άλλων συναφών θεμάτων”. Και συνεχίζει: “Αλλιώς θα πρέπει να φέρουν” -δηλαδή τα υποψήφια κράτη και στην προκειμένη για μας περίπτωση η Τουρκία και όχι τα κράτη-μέλη που είναι μέλη- “τη διαφορά ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος.”

‘Αρα, τα θέματα, τα ερωτήματα προς το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, για τα οποία πρέπει να γίνει και διαπραγμάτευση στο προστάδιο, θα τα φέρει η Τουρκία. Και αυτό το λέει θετική εξέλιξη ο κύριος Πρωθυπουργός!

Απ’ αυτήν την ξεκάθαρη διατύπωση της απόφασης, που υπέγραψε ο κύριος Πρωθυπουργός, προκύπτει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 33, που σας ανέφερα, του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, δεχθήκαμε διαπραγματεύσεις επί των εκκρεμών συνοριακών θεμάτων και άλλων συναφών θεμάτων. Δηλαδή, επί αυτών που επί δεκαετίες η τουρκική ηγεσία ήθελε -και δεν το έπαιρνε από καμία κυβέρνηση- να αναβαθμίσει τις παράνομες διεκδικήσεις σε ελληνοτουρκικές διαφορές, για να μπορέσει μέσα από την αποδοχή αυτήν, που πλέον μιλάμε για πολιτικές διαπραγματεύσεις, να αναθεωρήσει τη Συνθήκη της Λωζάνης, αλλά και να διαπραγματευτεί πάνω στο αναφαίρετο δικαίωμά μας για επέκταση των χωρικών υδάτων στα δώδεκα μίλια.

Και συνεχίζω τι λέει η απόφαση: Και αν δεν βρει τη λύση κατά τις διαπραγματεύσεις, τότε η Τουρκία -κατά την άποψή μου εδώ, κατά την απόλυτη κρίση της, με βάση την εν λευκώ εξουσιοδότηση που της δώσατε στο Ελσίνκι, κύριε Πρωθυπουργέ- θα φέρει όλα τα θέματα που μόνη της θα προσδιορίσει, στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Και είχε κάθε συμφέρον, κύριε Πρωθυπουργέ, η Τουρκία, να τις φέρει όλες αυτές τις παράνομες διεκδικήσεις στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, πριν το τέλος του 2004, αφού της παρέχεται -όπως προανέφερα- με την απόφαση του Συμβουλίου Κορυφής, ώστε να μην αναμειχθεί μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και ενδεχομένως βάλει περιορισμούς στα θέματα τα εκκρεμεία τα συνοριακά και όλα τα υπόλοιπα. Αυτό πόσες φορές -και θα το θυμούνται και ο κ. Έμπερτ και ο κ. Μητσοτάκης, που με παρακολούθησαν εδώ- το είπα; Και το Νοέμβριο του 1997 και το Δεκέμβριο του 1997 και στις 26 Φεβρουαρίου του 1998, όταν είχαμε συζήτηση προ ημερησίας διατάξεως εδώ σε επίπεδο Αρχηγών, είχα ή δεν είχα προβλέψει -και υπάρχουν τα Πρακτικά- από τότε ότι μεθοδεύεται από την Τουρκία, με τη στήριξη των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής -και ας κάνει τάχα ότι δεν θέλει να πάει στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, είναι κινήσεις τακτικής- να παραπεμφθούν όλες οι τουρκικές διεκδικήσεις στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης; Και όπως έλεγα επί λέξει: “Προκειμένου με τη κρυφή διπλωματία” -σημειώστε τα, είναι ιστορικά αυτά που λέει ο καθένας μας-

“στην προδικασία, κάτω από τις πιέσεις” -και ανοίξατε δρόμο μεγάλο με αυτήν εδώ τη συμφωνία- “των Η.Π.Α. και των άλλων μεγάλων δυνάμεων της Ευρώπης, να συμφωνήσουμε στο παρασκήνιο, πριν φθάσει η υπόθεση στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης”.

Γιατί, αν διαβάσατε Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, αν παρακολουθήσατε νομολογία, οι περισσότερες απ’ αυτές τις προσφυγές τελικά λύνονται πριν πάνε στο δικαστήριο. Και μάλιστα, μετά το 1989, παρά το ότι είχαμε σε όλον τον πλανήτη ανωμαλίες μεγάλες, αλλαγές συνόρων και προβλήματα, δύο με τρεις υποθέσεις το χρόνο πηγαίνουν στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Οι υπόλοιπες επτά δεν φθάνουν στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Τις λύνουν με πολιτικό διάλογο.

Και θα δείτε ότι κι εσείς αυτό θα υποχρεωθείτε να κάνετε -και θα το κάνετε κρυφά, με τη μυστική διπλωματία που εφαρμόζεται- ώστε μετά να έλθει ως συμφωνία στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης και στην ουσία να μην τάμει τη νομική διαφορά. Όμως, επειδή ξέρετε ότι οι αποφάσεις του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης είναι κατά τον Καταστατικό τους Χάρτη, αλλά και κατά τον Χάρτη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, υποχρεωτικές και αμετάκλητες, θα πείτε στον ελληνικό λαό και τον ελληνισμό ότι: “Δεν φταίμε εμείς. Έτσι αποφάσισε το Διεθνές Δικαστήριο.” Και να αποφύγετε τη συζήτηση και την επικύρωση μέσα στη Βουλή.

Αυτά έλεγα. Υπάρχουν τα Πρακτικά. Και δυστυχώς, αυτό που μου αρνίσασταν τότε κι εσείς και ο τότε Υπουργός Εξωτερικών, σήμερα το υπογράψατε μέσα στην απόφαση του Συμβουλίου Κορυφής στο Ελσίνκι.

Το νομικό ζήτημα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου γίνεται πλέον πολιτική διαφορά, μαζί με τις παράνομες τουρκικές διεκδικήσεις, που θα τις συζητήσετε και τελικά -θυμηθείτε το- η Τουρκία, πριν παρέμβει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, πριν το 2004, θα την πάει αυτήν την υπόθεση, όπως είχα προβλέψει πριν από τρία χρόνια.

Κύριε Πρωθυπουργέ, από αυτά που προανέφερα προκύπτει ότι δώσαμε αυτά τα τέσσερα κορυφαία πράγματα υπέρ της Τουρκίας και εις βάρος μας:

Πρώτον, παραιτηθήκαμε από το βέτο και υπήχθη επομένως η Τουρκία στο καθεστώς της υποψήφιας χώρας.

Δεύτερον, δεχθήκαμε ότι έχουμε εκκρεμείς συνοριακές διαφορές με την Τουρκία, που μπορούμε να τις συζητήσουμε πριν το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, μαζί με άλλα συναφή θέματα.

Τρίτον, επιτρέψαμε στην Τουρκία να μπορεί να προσφύγει μόνη της, δίνοντας εν λευκώ εξουσιοδότηση και να προσδιορίσει αυτή τα θέματα. Αυτά τα λέει το Διεθνές Δίκαιο, δεν τα βγάζω “από το κεφάλι μου”.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αναγκάστηκα και διάβασα, από το Σάββατο που είμαι εδώ, Διεθνές Δημόσιο Δίκαιο και ειδα νομολογία. Η συνυπογραφή της απόφασης με τους άλλους δεκατέσσερεις θεωρείται για τη χώρα, κατά το καταστατικό του Διεθνούς Δικαστηρίου ρητή δήλωση υπαγωγής της υπόθεσης στο Διεθνές Δικαστήριο, που για να πάει στη συνέχεια, πρέπει να αποδεχθεί η άλλη χώρα, στην οποία εσείς δίνετε εξουσιοδότηση...

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΡΑΤΑΚΟΣ: Εκ των προτέρων.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ (Πρόεδρος του ΔΗ.Κ.Κ.): Εκ των προτέρων, χωρίς να δείτε τα θέματα.

Χειροκροτείστε, κύριοι του ΠΑ.ΣΟ.Κ.! Έρχεται η ώρα, δυστυχώς, για να πάνε εκεί.

Θεωρείται, λοιπόν, ρητή δήλωση, κατά το σχετικό άρθρο -έχω εδώ τα άρθρα- του κανονισμού λειτουργίας του Διεθνούς Δικαστηρίου.

Επομένως, τα τέσσερα κορυφαία πράγματα υπέρ της Τουρκίας και εις βάρος μας κύριε Πρωθυπουργέ που το τουρκικό κατεστημένο με την ανοχή και στήριξη των ΗΠΑ και άλλων μεγάλων δυνάμεων της δύσης επεδίωκε από τη χώρα μας και δεν τα έπραξε, τους τα δώσατε μάλιστα και χωρίς κανένα ουσιαστικό όρο, χωρίς καμία έστω και μικρή έμπρακτη χειρονομία υποχώρησης σε σχέση με τις προκλήσεις.

Για να κρύψετε, κύριε Πρωθυπουργέ, αυτήν την αλήθεια, δη-

λαδή ότι τα δώσατε όλα στις ΗΠΑ και την Τουρκία με την απαρδέκτη και βλαπτική για τα ευρωπαϊκά συμφέροντα ανοχή και συνέργια των χωρών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης προσπαθείτε τώρα να εμφανίσετε ως δήθεν αντάλλαγμα υπερ του ελληνισμού την υποχώρηση δήθεν της τουρκικής πλευράς στο Κυπριακό. Μάλιστα έσπευσαν όπως πολλάκις και στο παρελθόν κάποιες πολιτικές δυνάμεις της Κύπρου να σας ευχαριστήσουν γι' αυτήν την μεγάλη επιτυχία υπέρ της Κύπρου. Μου θυμίζει παρόμοιους πανηγυρισμούς και παρόμοιες δηλώσεις του 1994. Ήμουν ο μόνος τότε -υπάρχουν οι κασέτες- που έλεγα ότι ανησυχώ για την εξέλιξη αυτή του 1994 που και τότε παραιτήθηκε η Ελλάδα από το βέτο και διευκόλυνε την τελωνειακή σύνδεση της Τουρκίας.

Άλλοι και εδώ και στην Κύπρο έλεγαν "πολύ καλή αυτή η εξέλιξη". Ήμουν στο ΠΑΣΟΚ τότε και ήμουν ο μόνος που είχα πεί ότι ανησυχώ περισσότερο γιατί παραιτηθήκαμε από ένα ουσιαστικό και αποτελεσματικό μέτρο ενώ η έναρξη των ενταξιακών διαδικασιών που ήταν δήθεν τότε το αντάλλαγμα όπως αποδείχθηκε τώρα μετά από πέντε χρόνια ήταν αόριστο και χωρίς καμμία ουσία όπως θα είναι και αυτό, που αναφέρεται στο Σύμφωνο Κορυφής. Θα αναφερθώ σε αυτό παρακάτω.

Ποια είναι όμως η αλήθεια που προκύπτει από το επίσημο κείμενο των συμπερασμάτων του Ελσίνκι για την Κύπρο; Η παράγραφος 9β των οριστικών συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου αναφέρει επί λέξει τα εξής: "Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει ότι η πολιτική επίλυση του προβλήματος έπαυσε να είναι διεθνές πρόβλημα παράνομης εισβολής και κατοχής. Είναι πολιτικό πρόβλημα προς επίλυση". Η πολιτική επίλυση του προβλήματος θα διευκόλυνε, λέει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, την προσχώρηση της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Άρα το διεθνές θέμα όπως είπα πριν υποβαθμίζεται σε πρόβλημα που πρέπει να επιλυθεί πολιτικά μεταξύ των δύο κοινοτήτων στην Κύπρο. Άρα ομολογείται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αλλά και από την Ελλάδα έμμεσα αλλά σαφώς ότι αν δεν υπάρξει η πολιτική επίλυση του Κυπριακού -το λέει ρητά- δυσχεραίνεται η ένταξη της Κύπρου στην Ενωμένη Ευρώπη.

Στη συνέχεια όμως η απόφαση αναφέρει επί λέξει: "Αν μέχρι την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων προσχώρησης της Κύπρου δεν έχει επιτευχθεί λύση, η απόφαση του Συμβουλίου όσον αφορά την προσχώρηση θα ληφθεί χωρίς το ανωτέρω" δηλαδή χωρίς η επίλυση του πολιτικού θέματος να αποτελεί προϋπόθεση. "Εν προκειμένω" συνεχίζει "δηλαδή στην περίπτωση της μη επίλυσης του πολιτικού Κυπριακού προβλήματος το Συμβούλιο θα λάβει υπόψη όλα τα σχετικά στοιχεία". Άρα δεν αναφέρει πουθενά το άρθρο που αποτελεί νομική και πολιτική δέσμευση ότι αν δεν υπάρξει λύση του Κυπριακού η Ευρώπη θα εντάξει την Κύπρο οπωσδήποτε. Δεν υπάρχει καμία τέτοια αναφορά.

Επίσης δεν αναφέρει πουθενά πότε θα θεωρήσει ότι ολοκληρώθηκαν οι ενταξιακές διαδικασίες και μέχρι τότε δεν έχει βρεθεί καμία λύση στο Κυπριακό πρόβλημα.

Από τη διατύπωση αυτή λοιπόν πρώτον δεν προκύπτει κατ' αρχήν καμία δέσμευση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Άρα έμμεσα πλην σαφώς η Ενωμένη Ευρώπη και η Ελλάδα με τη σύμφωνη γνώμη του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας όπως δήλωσε και αποψε ο κύριος Πρωθυπουργός νομιμοποιούν τον Αττίλα στην Κύπρο και την παρατεταμένη παραβίαση της διεθνούς έννομης τάξης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του ελληνισμού στην Κύπρο.

Καμία κουβέντα δεν ακούσαμε για όλα αυτά ούτε απόψε από τον κύριο Πρωθυπουργό. Αξίζει ένα μεγάλο μπράβο στους κύριους Κληρίδη, Σημίτη και Γεώργιο Παπανδρέου και σε πολλούς άλλους 'Ελληνες γι' αυτές τις φιλότιμες προσπάθειες για τη δίκαιη επίλυση του Κυπριακού.

Αλήθεια κύριοι της Κυβέρνησης του κ. Σημίτη οι εκατόμβες των ηρώων και των νεκρών της Κύπρου μέχρι πρόσφατα Αυγεντίου, Γρηγορίου, Καραολή Δημητρίου, Σολωμού και Ισαάκ καθώς και πολλών άλλων που πάλαιψαν για την ελευθερία των Κυπρίων και της Κύπρου αλλά και για μια Κύπρο ενιαία και ανεξάρτητη ξεχάστηκαν;

Οι χιλιάδες αγνοούμενοι με τις φωνές τους εδν διαπερνού-

σαν κύριε Σημίτη και κύριε Παπανδρέου τα αυτιά σας την ώρα που στο Ελσίνκι με την υπογραφή σας βάζατε ταφόπλακα κατά την άποψή μας στο Κυπριακό και στους αγώνες του κυπριακού ελληνισμού; Και αυτά στο όνομα των χρηματοπιστηρίων και των πολυεθνικών εταιρειών και των τραπεζιτών θυσιάζονται; Δεν υπάρχει καθόλου αίμα στις φλέβες; Οι αξίες του ελληνικού πολιτισμού που έγιναν με πολλούς αγώνες οι πανανθρώπινες αξίες και κυρίως η φιλοπατρία δεν συγκινεί κανέναν πλέον;

Καλώς κύριε Πρωθυπουργέ και κύριοι συναδελφοί του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Επαναπαυθείτε στις καρέκλες διαχείρισης της εξουσίας των ισχυρών του πλανήτη και των υπαλλήλων τους. Η ιστορία και ο λαός θα αποδώσουν τις ευθύνες που αναλογούν εξειδικευμένα στον καθένα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι ο αείμνηστος Ανδρέας Παπανδρέου όπως είπα πριν ως Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης σε επιστολή που είχε στείλει στις 18.6.91 στον τότε πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας αείμνηστο Κωνσταντίνο Καραμανλή είχε προβλέψει και τονίσει μεταξύ άλλων τα εξής: "Κύριε Πρόεδρε, τον τελευταίο καιρό μία σειρά από γεγονότα επιβεβαιώνουν την εκτίμηση ότι βρισκόμαστε μπροστά σε μια επικίνδυνη κλιμάκωση του επεκτατισμού της Άγκυρας. Πρόσφατα, κορυφαίοι πολιτειακοί και πολιτικοί παράγοντες της γείτονος χώρας" -της Τουρκίας δηλαδή- εκτόξευσαν απροκάλυπτες απειλές κατά της χώρας μας με δηλώσεις της μορφής "η Τουρκία διέπραξε σφάλμα να δεχθεί την ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου στην Ελλάδα".

Ο 21ος αιώνας που μπαίνει σε λίγες ημέρες θα είναι δικός μας." Αυτά έλεγαν οι Τούρκοι αξιωματούχοι. Έλεγαν ότι θα γίνουν ηγέτες των βαλκανικών μειονοτήτων. Συνέχιζε δε ο Ανδρέας Παπανδρέου λέγοντας ότι ήδη η τουρκική διπλωματία θέτει επίσημα θέμα τουρκικής μειονότητας στη Δυτική Θράκη και με συγκεκριμένες πράξεις κινείται δραστήρια για τη δημιουργία ενός μουσουλμανικού κλειού γύρω από τη χώρα μας. Τέλος συνέχιζε ότι θα πρέπει να αποδοθεί ιδιαίτερη σημασία στις πρόσφατες δηλώσεις του Αρχηγού του Τουρκικού Γενικού Επιτελείου Ναυτικού, με τις οποίες αμφισβήτησε ευθέως την εθνική μας κυριαρχία πάνω στις βραχονησίδες του Ανατολικού Αιγαίου. Πέντε χρόνια μετά έγινε η απόφαση του 'Ιμια.

Είναι σχεδόν βέβαιο ότι οι Η.Π.Α. θα προσπαθήσουν να επιλύσουν με γνώμονα τα δικά τους συμφέροντα μία σειρά από περιφερειακά προβλήματα -αυτά έλεγε- ανάμεσα στα οποία το Κυπριακό -αυτό κάνει η απόφαση του Ελσίνκι- και να θέσουν τέρμα στη λεγόμενη ελληνοτουρκική διένεξη. Αυτό γίνεται με την παράγραφο 4. Συνέχιζε λέγοντας ότι οι τραυματικές για το έθνος μας ιστορικές εμπειρίες ακόμα και του πρόσφατου παρελθόντος δεν αφήνουν περιθώρια αισιοδοξίας σχετικά με τη μορφή των λύσεων που προωθούνται για τα εθνικά μας συμφέροντα. Αυτά έλεγε μεταξύ άλλων, κύριε Πρωθυπουργέ και κύριε Υπουργέ των Εξωτερικών ο αείμνηστος Ανδρέας Παπανδρέου τον Ιούνιο του 1989.

Δυστυχώς, κύριες και κύριοι συνάδελφοι, αυτό που με έμφαση τόνισε τότε ο ιδρυτής του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Ανδρέας Παπανδρέου προωθήθηκε σταδιακά από την τότε Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας με Πρωθυπουργό τον κ. Κωνσταντίνο Μητσotάκη. Συνεχίζει και τώρα να προωθείται με ταχύρρυθμα βήματα επίσημα από την Κυβέρνηση του κ. Σημίτη, από το γιο του Ανδρέα Παπανδρέου, Γεώργιο Παπανδρέου, αλλά και από τη συλλογική ηγεσία του σημερινού ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Το Κυπριακό πλέον υποβαθμίζεται και οδηγείται σε συνομοσπονδία. Το λέω και το γράφω επί εννέα χρόνια. Έτσι εξηγείται προφανώς γιατί χθες ο τότε Πρωθυπουργός της Ελλάδος και Αρχηγός της Νέας Δημοκρατίας κ. Μητσotάκης σε δηλώσεις που έκανε, μίλησε για επιτυχία της Κυβέρνησης στο Κυπριακό μέσα από τη Συμφωνία στο Ελσίνκι και τελείωσε λέγοντας ότι δεν είναι κακό -το συνιστούσε σε συναδέλφους του της Νέας Δημοκρατίας- αφού το ΠΑ.ΣΟ.Κ. εφαρμόζει τη δική μας πολιτική, να το αποδεχθούμε. Μάλιστα, είπε επί λέξει ο κ. Μητσotάκης χθες, ότι "το γεγονός ότι σήμερα το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έρχεται στην πολιτική της Νέας Δημοκρατίας δεν είναι κάτι που μπορεί σε εμάς τους Νεοδημοκράτες να είναι δυσάρεστο". Συμφωνούμε, κύριε Πρωθυπουργέ, με αυτά που είπε ο κ. Μητσotάκης.

Όταν, κύριε Πρωθυπουργέ, πράττετε αυτά που άρχισε να προωθεί η Νέα Δημοκρατία, αυτά για τα οποία την κατήγγειλε ο ιδρυτής του ΠΑ.ΣΟ.Κ. μέσα από την επιστολή που σας διάβασα, έχουμε άδικο εμείς του ΔΗ.Κ.ΚΙ. να σας ταυτίζουμε πολιτικά και ιδεολογικά με τη Νέα Δημοκρατία και να σας αποκαλούμε ως τη νέα συντηρητική παράταξη.

Υποστηρικτές σας, κύριε Πρωθυπουργέ, σε αυτήν τη βλαπτική για τα εθνικά μας συμφέροντα πολιτική, είναι τα γνωστά μεγάλα εκδοτικά και οικονομικά συγκροτήματα, κορυφαία στελέχη της Νέας Δημοκρατίας και κάποιοι που το καλοκαίρι του 1989 από την παραδοσιακή Αριστερά μέσα και έξω από τη Βουλή, στήριζαν τη σκευωρία κατά του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Επίσης, σε αυτήν την πολιτική σας σας υποστηρίζουν και σας συγκαίρουν οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής που σήμερα περισσότερο από κάθε άλλη εποχή, έχουν συμφέροντα στην περιοχή εκ διαμέτρου αντίθετα από τα δικά μας.

Ως ΔΗ.Κ.ΚΙ. νομίζουμε ότι οι αναλύσεις που κάναμε εδώ στη Βουλή τέσσερις φορές -υπάρχουν τα Πρακτικά που το αποδεικνύουν- για το ποια είναι η διεθνής κατάσταση, για το ποιες είναι οι εξελίξεις στην περιοχή μας και για το ποια πρέπει να είναι η εξωτερική πολιτική της Ελλάδας σε αυτήν τη συγκυρία, επιβεβαιώνονται κάθε ημέρα. Δυστυχώς, επιβεβαιώνονται και σε σχέση με τις εξελίξεις στα εθνικά μας θέματα.

Συνοψίζοντας, θέλω να πω ότι η εξωτερική πολιτική της Ελλάδας σε αυτήν τη συγκυρία, κατά την οποία τα συμφέροντα των Αμερικανών και των άλλων χωρών της Ευρώπης γεωπολιτικά και στρατηγικά, αλλά και οικονομικά, ταυτίζονται με τα συμφέροντα της Τουρκίας πρέπει να είναι πολύ προσεκτική και να μη δίνουμε τίποτε σε εθνικό επίπεδο. Η εξωτερική μας πολιτική πρέπει να είναι η συνισταμένη της ευρωπαϊκής, ναι, αλλά ταυτόχρονα και της μεσογειακής και της βαλκανικής πολιτικής.

Είναι μεγάλο λάθος, κύριε Πρωθυπουργέ, αυτό που κάνετε σε σχέση με τα Βαλκάνια και ιδιαίτερα σε σχέση με τη Γιουγκοσλαβία. Δεν βάλατε μυαλό με αυτά που έγιναν και γίνονται στο Κόσοβο; Δεν βάλατε μυαλό βλέποντας στο σημείο στο οποίο έχετε οδηγήσει τον αγώνα του κούρδικού έθνους, όταν με την πολιτική σας άθελά σας -αλλά στα πλαίσια της εξαρτημένης από τους Αμερικανούς πολιτικής- παραδώσατε τον Οτσαλάν στα χέρια των Τούρκων μέσω των Αμερικανών, με αποτέλεσμα ο Οτσαλάν να χρησιμοποιείται σήμερα εναντίον της Ελλάδας και εναντίον των εθνικών μας συμφερόντων;

Δεν βάλατε μυαλό με το γεγονός ότι μετά τη σύλληψη Οτσαλάν, άθελά σας με τη λαθεμένη σας πολιτική δυναμιτίσατε τον αγώνα του κούρδικού λαού, αντί για λόγους αρχής, αλλά και για λόγους εθνικού συμφέροντος, να στηρίξετε την προσπάθεια για την απόκτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων;

Πραγματικά, κύριε Πρωθυπουργέ, είστε επικίνδυνοι. Γι' αυτό η θέση μας είναι ότι χρειάζεται μεγαλύτερη σοβαρότητα και ειλικρίνεια σε τόσο μεγάλο κορυφαίο θέμα. Εμείς έχουμε αποδείξει κατ' επανάληψη ότι με σοβαρότητα και υπευθυνότητα και με αναλύσεις που έγκαιρα κάναμε, έχουμε δείξει το δρόμο. Έτσι δικαιώνεται 100% η ανάλυση και η θέση που διατυπώσαμε. Δυστυχώς, εσείς δεν εννοείτε να κάνετε αυτό που θα οδηγούσε στο να ανήκει η Ελλάδα στους Έλληνες. Κάθε άλλο, δυστυχώς, παρά στους Έλληνες ανήκει η Ελλάδα με τη δική σας πολιτική. Η Ελλάδα έχει γίνει πλέον ξέφραγο αμπέλι και αυτό το ξέρει πολύ καλά το σύνολο του ελληνικού λαού εκτός από κάποιους που έχουν παρωπίδες, διότι τους έχει μεθύσει η καρέκλα της εξουσίας. Έχουν πλέον αποστεωθεί ιδεολογικά και πολιτικά και υπηρετούν άθελά τους -δεν θέλω σε αυτήν τη φάση να δώσω το χαρακτηρισμό της δολιότητας- συμφέροντα που δεν έχουν καμία σχέση με τα συμφέροντα της πατρίδας, της Κύπρου, του έθνους, του ελληνικού λαού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο κύριος Πρωθυπουργός έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο κ. Τσοβόλας ερμήνευσε τα κείμενα με πολύ φαντασία και μεγάλη αυθαιρεσία. Στο χώρο της φαντασίας είναι κανείς ελεύθερος να λέει ό,τι θέλει. Όμως, δεν είμαστε στο χώρο της φαντασίας, δεν είμαστε εκτός τόπου, εκτός χρόνου, εκτός της περιφέρειας, εκτός ευρωπαϊκού περι-

βάλλοντος.

Δεν είμαστε μία χώρα, η οποία είναι αρνητική, εσωστρεφής, μία χώρα περιχαρακωμένη, μία χώρα η οποία φοβάται και δεν μπορεί να συνεργαστεί. Είμαστε μία χώρα με δυνατότητες, με προοπτικές και αυτές τις δυνατότητες και τις προοπτικές είμαστε αποφασισμένοι να τις αξιοποιήσουμε. Η Ελλάδα μπορεί να πάει μπροστά και θα πάει μπροστά.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο κ. Τσοβόλας έχει το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ (Πρόεδρος του ΔΗ.Κ.ΚΙ.): Κύριε Πρόεδρε, η απάντηση που δόθηκε από τον κύριο Πρωθυπουργό αποδεικνύει τη μεγάλη αμηχανία και τη μεγάλη σύγχυση στην οποία περιήλθε μετά από τις συγκεκριμένες αναφορές και αναλύσεις μας επί των κειμένων τα οποία υπέγραψε ο κύριος Πρωθυπουργός.

Αν δεν ξέρει τι υπέγραψε, είναι δικαίωμά του, αλλά δεν μπορεί να επικαλείται αορίστως και γενικώς, χωρίς να επισημαίνει τι εννοεί όταν λέει ότι εγώ κατά τη φαντασία μου ερμήνευσα.

Αορίστως, όπως έχετε συνηθίσει, κάνετε απάντηση. Και εγώ σας καλώ δημοκρατικά να μου πείτε σε ποιο σημείο απ' αυτά που ανέφερα διαβάζοντας το επίσημο κείμενο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου έκανα λαθεμένη ερμηνεία κατά τη φαντασία μας; Εάν δεν το κάνετε, αποδεικνύετε για πολλοστή φορά την ενοχή σας πάνω στα κορυφαία εθνικά μας θέματα.

Δεύτερον. Είπατε ότι δεν είμαστε εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ποιος υποστήριξε κάτι τέτοιο, κύριε Πρωθυπουργέ; Λίγη σοβαρότητα δεν βλέπτε, λίγη σύνεση δεν βλέπτε.

Το ΔΗ.Κ.ΚΙ. σας έχει πει κατ' επανάληψη με αναλύσεις και τοποθετήσεις που έχουμε κάνει εδώ ότι έχει ευρωπαϊκή προοπτική. Αλλά εμείς μιλάμε για μία Ευρώπη στην οποία δεν θα κυριαρχούν οι αριθμοί και θα πένονται οι άνθρωποι, για μία Ευρώπη η οποία θα αστοχεύει στη σύγκλιση των πραγματικών επιπέδων ανάπτυξης και ευημερίας των λαών, με κοινωνική αλληλεγγύη που να λειτουργεί στη βάση της αλληλεγγύης μεταξύ των λαών και των χωρών.

Ασφαλώς, κύριε Πρωθυπουργέ, όπως έχω πει κατ' επανάληψη, στην Ευρώπη σήμερα όπως λειτουργεί και όπως θα έπρεπε να λειτουργεί, δεν το βλέπετε, δεν το ζήσατε με τη συνοπτογραφία από ευρωπαϊκές κυβερνήσεις της ΝΑΤΟϊκής απόφασης για βομβαρδισμούς στη Γιουγκοσλαβία ότι υπάρχουν δυο εκ διαμέτρου αντίθετες στρατηγικές μέσα στην Ευρώπη για το μέλλον της Ευρώπης; Η μια στρατηγική που είναι υπό τη Μεγάλη Βρετανία με ατλαντικό βάθος, που θέλει μια Ευρώπη στο μέλλον τμήμα της παγκοσμιοποιημένης αγοράς που υπηρετεί τα συμφέροντα των Αμερικανών και μια άλλη τελείως διαφορετική στρατηγική υπό την Γερμανία και σήμερα προσωρινά υπό τη Γαλλία;

Επομένως, η απάντησή σας αποδεικνύει ότι δεν έχετε επιχειρήματα ότι θέλετε με τη στήριξη των μεγάλων καναλιών και των εκδοτικών συγκροτημάτων να αποπροσανατολίζετε τον ελληνικό λαό, γιατί το μόνο που σας ενδιαφέρει είναι το πώς θα πάρετε ψήφο. Και βέβαια, ο λαός θα τιμωρήσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολιτεύσεως και Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας κ. Κώστας Καραμανλής έχει το λόγο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ξεκινήσω με δύο παρατηρήσεις στην ομιλία του κυρίου Πρωθυπουργού.

Δυστυχώς, πρέπει να επισημάνω ότι χρησιμοποίησε πάλι τη σκόπιμη διαστρέβλωση, γιατί ουδέποτε ο κ. Μολυβιάτης -αυτών υπαινιχθήκατε, κύριε Πρωθυπουργέ- δεν είπε στην Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων ότι θα κατηγορηθεί. Είπε ότι με τους χειρισμούς που κάνετε ή τα ανταλλάγματα, τα οφέλη για τη χώρα, θα είναι πολύ λιγότερα απ' αυτά που θα μπορούσαν να είναι ή θα απομονωνόταν η χώρα. Και είχε δίκιο.

Αλλά είναι φανερός ο τρόπος, με τον οποίο σκέπτεσθε, και ο τρόπος, με τον οποίο επιχειρείτε να διαστρέψετε την αλήθεια. Μία επισήμανση να σας κάνω μόνο. Μακάρι να είχατε και εσείς κάποιους σαν τον κ. Μολυβιάτη με το ήθος, την εμπειρία και τη

γνώση που έχει.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Μας κατηγορήσατε για μικροψυχία. Εδώ το πράγμα ξεπερνάει κάθε όριο. Μικροψυχία, κύριε Πρωθυπουργέ, είναι, όταν η Κυβέρνηση δεν αναγνωρίζει, αλλά και δεν μπορεί να αξιοποιήσει φαίνεται, τη μεγάλη προσπάθεια που κάναμε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος και πετύχαμε την επίσημη αναφορά στους όρους του Λουξεμβούργου. Και αυτό, επειδή έγινε μία ημέρα πριν από τη Σύνοδο Κορυφής, ήταν ενίσχυση της εθνικής προσπάθειας, ενίσχυση, αν θέλετε, της κυβερνητικής προσπάθειας. Δεν το αναγνωρίσατε. Όπως επίσης μικροψυχία είναι σε όλα αυτά τα μεγάλα θέματα να ζητούμε συνεχώς, επίμονα, διακαώς, μονότονα τη συνεργασία και τη συνεννόηση, επιτέλους, για να έχουμε μία εθνική στρατηγική και εσείς στεία, άγωνα να το αρνείσθε.

Λέτε ότι δικαιωθήκατε και μεταχειριστήκατε τουλάχιστον τρεις-τέσσερις φορές το ρήμα "πετύχαμε". Για να δούμε πώς δικαιωθήκατε και τι πετύχατε.

Δικαιωθήκατε όπως στη Μαδρίτη, όπου αναγνωρίσατε ζωτικά συμφέροντα της Τουρκίας, ασφαλείας ζωτικά συμφέροντα στο Αιγαίο και μετά από λίγες μέρες εμφανίστηκε η θεωρία των γκρίζων ζωνών;

Πετύχατε, όπως δυστυχώς το είπατε και πάλι σήμερα, παρότι σας έχω καυτηριάσει γι' αυτό, με την πολιτική σας στο Κόσσοβο; Μα εκεί τα πράγματα εξελίχθηκαν με το χειρότερο δυνατό τρόπο σε σχέση με τη στρατηγική που όλοι, πέρα από διαφορές ή χειρισμούς, είχαμε. Δηλαδή, το να μην υπάρξουν αλλαγές συνόρων, το να μην προκύψουν έστω και de facto νέα κράτη.

Δικαιωθήκατε όπως στην υπόθεση Οτσαλάν, που στην ουσία παραδώσατε στις τουρκικές αρχές τον Οτσαλάν;

Μιλήσατε για την οικονομία. Δεν είναι σήμερα η μέρα, αλλά επιτέλους, αιδώς!

Δικαιωθήκατε με την έκρηξη της ανεργίας, που σπρώχνει στο αδιέξοδο τους νέους ανθρώπους; Σχεδόν ένας στους δύο νέους είναι άνεργος σήμερα.

Δικαιωθήκατε στην αγροτική σας πολιτική, αφανίζοντας τους αγρότες και την ελληνική περιφέρεια;

Το μόνο που δεν είπατε -και ευτυχώς- είναι ότι δικαιωθήκατε στην πολιτική σας στην παιδεία, γιατί πλέον θα γελούσαν και οι πέτρες με τη διάλυση που έχετε φέρει.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Τα λέω αυτά, διότι, αν έτσι δικαιωθήκατε και στο Ελσίνκι, ο Θεός να μας φυλάει! Κύριος οίδε τι δεινά μάς περιμένουν από τις διαδοχικές δικαιώσεις σας! Λιγότερη οίηση επιτέλους και λιγότερη αλαζονεία και, προπάντων, λιγότεροι πανηγυρισμοί και θριαμβολογίες. Δεν σας βγαίνουν σε καλό. Αυτό δεν πειράζει. Το δυστύχημα είναι ότι δεν βγαίνουν σε καλό σε καμία Ελληνίδα και σε κανέναν Έλληνα.

Λέτε ότι η Τουρκία -το είπατε σήμερα- λέει και ξελέει. Μακάρι να ήταν έτσι. Αλλά φοβούμαι ότι μόνον εσείς το λέτε αυτό ή μόνον εσείς παριστάνετε να τα βλέπετε έτσι τα πράγματα. Η εντύπωση, που έχουν όλοι, είναι ότι η Τουρκία με μεθοδικό, με συστηματικό τρόπο κλιμακώνει την πολιτική της. Μη φέρω όλα τα παραδείγματα. Να σας θυμίσω απλά ότι, μόλις τα τρία τελευταία χρόνια, ισάριθμες φορές έχει εγείρει απειλή χρήσης βίας: στο θέμα των S-300, στο δικαίωμα επέκτασης των χωρικών υδάτων και στην υπόθεση Οτσαλάν.

Αντιθέτως και δυστυχώς, είναι η δική σας πολιτική που παλινωδεί, που παραπαίει, που αμφιβάλλει, που υπαναχωρεί. Και αυτό είναι που μας ανησυχεί και αυτό είναι που πρέπει να διορθώσουμε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, βρισκόμαστε σήμερα σε ένα σταυροδρόμι της εθνικής μας πορείας. Ένα τέταρτο του αιώνα μετά την τραγωδία του '74, λίγες μέρες πριν από τη νέα χιλιετία, έχουμε χρέος να κάνουμε ένα νέο ξεκίνημα.

Ως υπεύθυνες πολιτικές δυνάμεις υποχρεούμαστε να σταθούμε απέναντι στις εξελίξεις. Να μελετήσουμε τα δεδομένα σε βάθος και να τα αποτιμήσουμε με νηφαλιότητα, χωρίς θριαμβολογίες και χωρίς καταστροφολογίες. Από την πλευρά μας τέτοια πρόθεση ούτε υπήρχε ούτε υπάρχει.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Α-

ντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ)

Έχουμε επανειλημμένα τονίσει ότι είμαστε έτοιμοι να στηρίξουμε τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό της Τουρκίας, γιατί, βέβαια, μία Ευρωπαϊκή Τουρκία ή, αν μου επιτρέπετε τον όρο, μία εξευρωπαϊσμένη Τουρκία, δεν μπορεί να συμπεριφέρεται σαν διεθνής ταραξίας, γιατί, σίγουρα, όλοι οι Έλληνες επιζητούμε τη συνεργασία και τη φιλία με όλους τους γείτονές μας. Γιατί όλοι οι Έλληνες θέλουμε τη χώρα μας παράγοντα ειρήνης και σταθερότητας στην παραγμένη αυτή γωνιά του κόσμου.

Στην ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας κραυγαλέα και φανερικά αντιτασσόταν το κυβερνητικό κόμμα. Ακόμα και στις εκλογές του '96, στις 19 Σεπτεμβρίου του 1996, ο κ. Σημίτης διακήρυξε ότι στόχος του ήταν η απομόνωση της Τουρκίας. Άρρηξε να προσεγγίσει τις αρχές και τις κατευθύνσεις, που εμείς του υποδεικνύαμε. Και δεν είναι μόνο αυτό το λάθος. Το χειρότερο είναι πως πήρε την κατεύθυνση και έξεχσε τις αρχές κατά τρόπο επικίνδυνο για τα εθνικά συμφέροντα, με τρόπο που δεν διασφαλίζει το ζητούμενο, αλλά παραπέμπει τα προβλήματα στο αύριο, σε μία συγκυρία, όπου η Τουρκία θα είναι σαφώς -με τη δική μας σύμπραξη- ενισχυμένη.

Έγκαιρα επισημάναμε στην Κυβέρνηση ότι όλοι μας, πολίτες και πολιτικοί, πρέπει να συνεργαστούμε, να κινηθούμε παράλληλα και συμπληρωματικά με σκοπό να κερδίσουμε το μέγιστο των επιδιώξεών μας στην κρίσιμη μάχη της Συνόδου Κορυφής στο Ελσίνκι. Δεν εισακουστήκαμε.

Η Κυβέρνηση, όπως αποκαλύπτεται αυτές τις μέρες από τα φιλικά της μέσα ενημέρωσης, είχε καταστρώσει πλήρες σχέδιο με σπουδαία πράγματα σκηνοθεσία, για να θριαμβολογήσει για ό,τι έγινε.

Μοιράστηκαν ρόλοι: το θέατρο, και η έγνοια βέβαια, στραμμένη στο εσωτερικό.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Εμείς, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ως Αξωματική Αντιπολίτευση σήμερα και ως αυριανή κυβέρνηση στο επόμενο απέναντι στα συμπεράσματα της Συνόδου Κορυφής με την υπευθυνότητα που ταιριάζει στην ιστορία μας, στην ιστορία αυτής της παράταξης.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Γιατί είμαστε η παράταξη του ευρωπαϊκού προσανατολισμού της χώρας. Το πιστέψαμε, το επιδιώξαμε με συνέπεια, το επιτύχαμε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρώπη -μια και μιλάτε για μικροψυχία, να σας το θυμίσω αυτό, γιατί κάτι είπατε για τυπική ένταξη- ήταν η μεγαλύτερη μεταπολεμική επιτυχία της χώρας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και τα όπλα, τις δυνατότητες που έδωσε στη χώρα η μεγάλη εκείνη επιλογή, έχουμε χρέος να τα φυλάσσουμε και να τα αξιοποιούμε αποτελεσματικά.

Έχουμε μπροστά μας συγκεκριμένα κείμενα με διατυπώσεις, που δεν μπορούμε ούτε να παραμερίζουμε ούτε να ερμηνεύουμε με προκρούστεια λογική. Πρέπει να πούμε με θάρρος την αλήθεια, να δούμε και να αξιοποιήσουμε τα όποια θετικά, να εντοπίσουμε τα γκρίζα όμως και να συνεργαστούμε, για να αποτρέψουμε ενδεχόμενους κινδύνους μακριά από μικροκομματικές σκοπιμότητες, δίχως μικρότητες. Οι ενορχηστρωμένες μάχες για τη δημιουργία εντυπώσεων δεν προσφέρουν, δεν ανταποκρίνονται στις περιστάσεις. Και οι σημερινές περιστάσεις δεν υπάρχουν καμία αμφιβολία ότι είναι ιδιαίτερα κρίσιμες. Ας σταθούμε λοιπόν στο ύψος τους.

Υπάρχει μια μεγάλη αλήθεια, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα της ευρωπαϊκής οικογένειας που απειλείται. Αυτήν την αλήθεια πρέπει να τη θυμόμαστε πάντα και να την αντιμετωπίζουμε όχι με ξόρκια, όχι με ευχολόγια, αλλά με στρατηγική, με όραμα, με συνεχή και κοινή προσπάθεια.

Η Τουρκία, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι μια οποιαδήποτε ευρωπαϊκή χώρα. Είναι, δυστυχώς, κατά βάση ένα ιδιότυπο καθεστώς με υπερβολική επιρροή του στρατιωτικού κατεστημένου, που φιλοδοξεί να παίξει το ρόλο της περιφερειακής υπερδύναμης, που κατέχει με τη βία των όπλων σχεδόν το μισό της Κύπρου, που έχει ρητά εκφρασμένες -όχι λέει και ξελέει-

και συνεχώς επαναλαμβανόμενες βλέψεις κατά της Ελλάδος, που αξιώνει οι γείτονές της, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδος, να προσαρμόζονται στις δικές της αυθαίρετες απαιτήσεις, που βρίσκει επιπλέον -και υπογραμμίζετε το αυτό- αρκετή υποστήριξη διεθνώς. Αυταπάτες δεν επιτρέπονται. Υπάρχει μια ιστορική εμπειρία, που δεν μπορεί ακίνδυνα να διαγράφεται.

Από το 1973 με τη διεκδίκηση τμήματος της Αιγαϊακής υφαλοκρηπίδας και αμέσως μετά -και χειρότερα, βέβαια- με την εισβολή στην Κύπρο, η Τουρκία επανεγκαινίασε μια επεκτατική πολιτική σε βάρος του Ελληνισμού. Και έκτοτε επιμένει και με συστηματικό τρόπο κατασκευάζει μονομερείς διεκδικήσεις και τις προβάλλει σαν διμερείς διαφορές. Απαιτεί αναθεώρηση του status quo στο Αιγαίο. Αρνείται να δεχθεί τις διεθνείς συνθήκες, το Διεθνές Δίκαιο και το Δίκαιο της θάλασσας. Μας απειλεί, όπως είπα και πριν, συχνά-πυκνά, με προσφυγή στη βία.

Είναι γνωστή η απόφαση της εθνοσυνέλευσης για το casus belli. Και δεν μπορεί να μας διαφεύγει ότι, και λίγες ακόμα μέρες πριν το Ελσίνκι, επέσβει απειλές έντασης.

Κανείς δεν δικαιούται να ξεχνά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι μετά την έγκριση της τελωνειακής ένωσης της Τουρκίας με την Κοινότητα, το αντάλλαγμα που μας επιφύλαξε η γείτων ήταν τα Ίμια και, αμέσως μετά, οι ισχυρισμοί της για δήθεν γκρίζες ζώνες στο Αιγαίο. Αποβλέποντας στην ανατροπή του υφιστάμενου καθεστώτος στο Αιγαίο, η Τουρκία επιμένει να συμπεριφέρεται ως αποσταθεροποιητικός παράγοντας στην περιοχή. Και αυτό είναι το πρόβλημα. Αυτό ήταν το βασικό πρόβλημα που καλούμασταν στο Ελσίνκι να ξαναδούμε κατάματα.

Και αυτό το βασικό πρόβλημα, παρά τις αρχικές κυβερνητικές θριαμβολογίες, είναι ήδη σαφές ότι δεν θα φύγει από μόνο του, δεν θα εξορκιστεί με ευχές, ούτε με τις ευχές σας, κύριε Πρωθυπουργέ.

Και θέλω εδώ να τονίσω ότι, αθέλητα ίσως, μπορεί να κάνουν σοβαρότατη ζημία όσοι στο όνομα κάποιας δήθεν εκσυγχρονιστικής νοοτροπίας θεωρούν ότι η γειτονιά μας έγινε ήδη Σκανδιναβία. Μακάρι να φτάσουμε εκεί και πρέπει να ενώσουμε τις δυνάμεις μας, για να το πετύχουμε κάποια μέρα. Αλλά, αυτήν την ώρα, πολύ απέχει η σκληρή πραγματικότητα από αυτές τις φαντασιώσεις.

Θα ήμασταν ευτυχείς, αν μπορούσε να επιτευχθεί εξομάλυνση των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Θα ήμασταν ευτυχείς, αν προχωρούσε η ανάπτυξη των ευρωτουρκικών σχέσεων. Και θα το επιδιώξουμε ως κυβέρνηση. Κάθε Ελληνίδα και κάθε Έλληνας αντιλαμβάνεται πολύ καλά τα μεγάλα οφέλη, που μπορεί να έχει μια τέτοια εξομάλυνση για τον τόπο μας και για την προοπτική μας, αλλά, αν θέλετε, και για την ίδια την Τουρκία και την περιοχή γενικότερα. Δυστυχώς όμως η επιθυμητή αυτή έκβαση απέχει από την σκληρή πραγματικότητα και είναι επικίνδυνο να μην το αντιλαμβανόμαστε αυτό.

Η σκληρή πραγματικότητα είναι ότι η Τουρκία, επί πολλά χρόνια τώρα, αυξάνει σταθερά την πίεσή της και κλιμακώνει την επιθετικότητά της, πολλαπλασιάζει τις αξιώσεις της, περιφρονεί τις διεθνείς συνθήκες και το Διεθνές Δίκαιο, ρητά απαγορεύει με την απειλή χρήσης βίας την ενεργοποίηση των δικαιωμάτων μας που θεμελιώνονται στο Δίκαιο της θάλασσας, που αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο για τη σταθερότητα και την ειρήνη στο Αιγαίο. Και πρέπει να μην το λησμονούμε.

Για τη συνθήκη αυτή, για τη Σύμβαση του Mondeg Bay, εργάστηκαν με επιμονή όλες οι κυβερνήσεις της εποχής. Το Διεθνές Δίκαιο και η συμμετοχή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ήταν και είναι τα μεγάλα μας όπλα. Δεν μπορούμε, λοιπόν, να πετάμε -ή να μην αξιοποιούμε όσο πρέπει τέτοια διαπραγματευτικά όπλα- στα αζήτητα χάριν ευχολογικών ρομαντισμών. Δεν θα μας συγχωρεθεί αυτό, είναι βαρύτατη ιστορική ευθύνη.

Το 1995 πραγματοποιήσαμε στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης την πρώτη μεγάλη υποχώρηση έναντι της Τουρκίας. Η Κυβέρνηση πανηγύριζε και τότε και επαγγέλταν, όπως σήμερα, καλύτερες μέρες, σταθερότητα και ειρήνη. Λίγους μόλις μήνες αργότερα, μάς έβρισκε η νύχτα των Ιμίων με την απροκάλυπτη απόβαση σε ελληνικό έδαφος και τον εξαναγκασμό της υποστολής της ελληνικής σημαίας. Έφτασαν στο σημείο, λίγο

αργότερα, να διεκδικήσουν τη Γάβδο, να αμφισβητήσουν την ελληνικότητα νήσων και βραχονησίδων, των οποίων ούτε οι ίδιοι ήξεραν τον αριθμό.

Το Δεκέμβριο του '97 σε μια πραγματικά ιστορική, όπως αποδεικνύεται, απόφασή του, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λουξεμβούργου έθεσε τα πράγματα σε ξεκάθαρες βάσεις. Επιτρέψτε μου να υπενθυμίσω ότι οι καιρίες εκείνες προϋποθέσεις, ο σεβασμός του Διεθνούς Δικαίου και των διεθνών συνθηκών, αλλά και η ρητή παραίτηση από την απειλή και τη χρήση βίας, τέθηκαν καθαρά προς την Τουρκία για πολύ λιγότερα, για την απλή ένταξη της στην ευρωπαϊκή διάσκεψη. Είναι γνωστό, λέτε, ότι η Τουρκία απέρριψε αγέρωχα, αλαζονικά, τις θέσεις εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και αυτό είναι πρώτα από όλα αποκαλυπτικό των πραγματικών της προθέσεων. Ίσως όμως να αποκαλύπτει παράλληλα ότι η ηγεσία της εξετίμησε -και δυστυχώς αυτό φαίνεται να αποδεικνύεται τώρα- ότι δεν θα είχατε το σθένος να επιμείνετε στα σημεία αυτά ότι δεν θα είχατε την αποφασιστικότητα να διασφαλίσετε και να αξιοποιήσετε τα κεκτημένα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είχα την ευκαιρία να τονίσω, καθώς πλησίαζε η Σύνοδος Κορυφής του Ελσίνκι ότι τα συμπεράσματά της θα έχουν πολύ μεγάλη σημασία για την Ελλάδα και για την Κύπρο και για την Τουρκία βέβαια. Ο χαρακτηρισμός της ως υποψήφιας χώρας θα αποτελούσε την αφετηρία μιας θεαματικής, αλλά και ουσιαστικής αναβάθμισης των ευρωτουρκικών σχέσεων, του κύρους και της διεθνούς θέσης της. Γι' αυτό ακριβώς είχαμε χρέος να αντιμετωπίσουμε τη σύνοδο αυτή ως ευκαιρία, μεγάλη ευκαιρία, για να προωθήσουμε τα δικά μας, να θέσουμε γερές βάσεις για την ειρήνη, τη σταθερότητα, τη συνεργασία στην ευρύτερη περιοχή.

Τι δυνατότητα είχαμε στο Ελσίνκι; Ποιοι ήταν οι εθνικοί στόχοι; Σας το είπαμε ξεκάθαρα από την πρώτη στιγμή, δυνατό και καθαρά και θέλω πολύ γρήγορα να το επαναλάβω. Μία ευρωπαϊκή και δημοκρατική Τουρκία είναι προς το συμφέρον μας. Ποιος δεν θα ήθελε ο εξ ανατολών γείτονάς μας να φέρεται, όπως φέρονται οι εκ δυσμών; Ποιος δεν θα ήθελε μια Τουρκία, που να εστερνίζεται την ευρωπαϊκή λογική της επίλυσης τυχόν προβλημάτων χωρίς να διανοείται τη χρήση ή την απειλή χρήσης βίας; Γι' αυτό ακριβώς επιμέναμε στους όρους, που έθεσε η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αυτοί άλλωστε οι όροι αφορούσαν ευρωπαϊκό κεκτημένο. Δεν απαιτούσαν παρά μόνο το αυτονόητο, είναι σαφές αυτό. Και τι βλέπουμε σήμερα, τι προκύπτει από την προσεκτική μελέτη των κειμένων; Είναι ανάγκη να αποσαφηνίσουμε τα βασικά δεδομένα.

Ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες, αλλά και ισχυρό τμήμα των κέντρων αποφάσεων της γείτονας, είναι βέβαιο ότι δεν επιθυμούν πραγματικά την ένταξη. Είναι γνωστό ότι πολλές ευρωπαϊκές χώρες δυσανασχετούν ιδιαίτερα στην ιδέα ενός κύματος μετανάστευσης από την Τουρκία των εξήντα σήμερα -και εκατό αύριο- εκατομμυρίων. Είναι επίσης γνωστό και το γεγονός ότι αρκετές άλλες καθόλου δεν βολεύονται από την αναλογική συμμετοχή των Τούρκων στα ευρωπαϊκά όργανα, πράγμα που θα συνέβαινε με την πλήρη ένταξη της Τουρκίας σε κάποιο χρόνο, έστω στο απώτερο μέλλον.

Απ'την άλλη πλευρά, βέβαια, μπορεί, για ευνόητους λόγους, να επιθυμούν τον εκδημοκρατισμό της Τουρκίας. Δεν μπορεί ωστόσο να προεξοφλείται, τουλάχιστον με βεβαιότητα, ότι το στρατοκρατικό κατεστημένο θα υποταχθεί εύκολα στις ανάγκες για συμμετοχή της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πρέπει στο σημείο αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να είμαστε εξαιρετικά επιφυλακτικοί. Υποχρεούμαστε να παρακολουθούμε συστηματικά τα τεκταινόμενα, έχοντας υπόψη την ιστορική εμπειρία, που αποκαλύπτει τους τρόπους εξαγωγής κάθε εσωτερικής κρίσης πέρα από τα τουρκικά σύνορα.

Είναι λοιπόν εμφανές, δεν επιδέχεται αμφιβολία αυτό, ότι ισχυρές δυνάμεις στην Ευρώπη, αλλά και στην ίδια την Τουρκία, έψαχναν για κάτι ενδιάμεσο, την τελωνειακή ένωση, ενισχυμένη τώρα με μια υποψηφιότητα, ένα νέο πλαίσιο χρηματοδοτήσεων, μια σύνδεση με την Κ.Ε.Π.Π.Α., μια διείσδυση στην κοινή αμυντική πολιτική. Αυτό ήθελαν και γι' αυτό κοπίασαν τόσο

πολύ να το πετύχουν. Γι' αυτό κινήθηκε ολόκληρη η διπλωματική μηχανή της υπερδύναμης. Και όλα αυτά τα πήραν, τους τα δώσατε, χωρίς χειροπιαστό, ουσιαστικό, το αναμενόμενο αποτέλεσμα. Τους τα δώσατε και πανηγυρίζετε και διαμαρτύρεσθε, που δεν σας λέμε "Μπράβο".

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στις διαπραγματεύσεις είθισται να ξεκινάει κανείς από μια μαξιμαλιστική θέση και μόνο στα τελευταία στάδια να στέκεται σε προδιαγεγραμμένες θέσεις. Και οι θέσεις αυτές δεν μπορεί να είναι δυσμενέστερες των ήδη διασφαλισμένων.

Αντ' αυτού η Κυβέρνηση έδωσε ρεσιτάλ αμφιταλαντεύσεων και ερασιτεχνικών χειρισμών. Ακούσαμε, στο διάστημα που προηγήθηκε, απίθανα πράγματα από τους χειριστές της εξωτερικής πολιτικής. Το μήνυμά το δικό μας, έλεγε ο Υπουργός Εξωτερικών στις 5 Σεπτεμβρίου, είναι σαφές. Είμαστε έτοιμοι να κάνουμε ό,τι μπορούμε, για να βοηθήσουμε την Τουρκία. Εμείς θέλουμε να γίνουμε η ατμομηχανή μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την υποβοήθηση της ευρωπαϊκής πορείας της Τουρκίας. Λίγες μέρες αργότερα, στις 21 Σεπτεμβρίου, άλλη δήλωση: "Έχουμε τη γνώμη ότι η Τουρκία μπορεί και πρέπει να επιδιώξει επίσημα την υποψηφιότητα ένταξής της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, που η Ελλάδα είναι διατεθειμένη να υποστηρίξει". Μια μέρα αργότερα, συνέντευξη στη "Μιλίετ", λέει: "Εμείς έχουμε προβεί, στις ενέργειες υπέρ της τουρκικής πλευράς στο πλαίσιο της Ευρώπης, προς μια μονομερή χειρονομία, για να επιδείξουμε την καλή μας πρόθεση και δεν περιμέναμε οποιαδήποτε χειρονομία ή ανταπόδοση".

Όταν λοιπόν δηλώνετε ανοικτά ότι θα συναινέσετε χωρίς ατάλλαγμα, τι θα μπορούσατε να πάρετε; Είναι δύσκολο να αντιληφθείτε ότι, έτσι ακριβώς, καλλιεργούσατε προσδοκίες και τροφοδοτούσατε την αδιαλλαξία της Άγκυρας; Έπρεπε να εμφανιστεί η πίεση των κομματικών σκοπιμοτήτων, για να ζητήσετε, ξαφνικά, έμπρακτα τα δείγματα συμφιλίωσης από την Τουρκία; Και ποια είναι τα έμπρακτα ανταλλάγματα, που έδωσε η Τουρκία; Το γεγονός μήπως ότι ως την προτεραιότητα του Ελσίνκι εκτόξευε κραυγές έντασης και οξύτητας; Όταν φθάσατε να μιλήσετε για ανταλλάγματα, ήταν πολύ αργά και ήταν και αντιπαραγωγικό για τις σχέσεις μας με τους εταίρους. Και σας το διαμνήσθην. Και τότε επικεντρώσατε τις προσπάθειές σας σε ερμαφρόδιτες και ασαφείς διατυπώσεις που με τη βοήθεια των καλοθελητών στα μέσα επικοινωνίας θα τα μετατρέπατε, στη συνέχεια, σε θρίαμβο!

Επιδιώξατε, λέτε, τρεις συγκεκριμένους όρους και ισχυρίζεσθε ότι οι τρεις όροι έγιναν δεκτοί. Όροι όμως ούτε διατυπώνονται στα κείμενα ούτε έγιναν δεκτοί από την Τουρκία. Η Τουρκία έγινε δεκτή χωρίς οποιονδήποτε ειδικό όρο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μεζον θέμα για την Κυβέρνηση συνιστά και η παράτυπη κατά την άποψή μας και μειωτική για το κύρος μας επιστολή του Φιλανδού Πρωθυπουργού Λίπονεν προς τον Τούρκο Πρωθυπουργό.

Πέρα από τα γενικότερα θέματα που τίθενται για την όλη πρωτόγνωρη μεθόδευση, που έχει ακολουθηθεί, υπήρξε ουσιαστική διαπραγμάτευση, πίσω από την πλάτη της ελληνικής αντιπροσωπείας, με την Άγκυρα.

Υποστηρίζει τώρα ο κύριος Πρωθυπουργός ότι ο κ. Λίπονεν τον ενημέρωσε για την επιστολή προς Ετζεβίτ, αφού ήδη την είχε διαβιβάσει στην Άγκυρα. Υποστηρίζει, από την πλευρά του, ο κύριος Πρωθυπουργός ότι δέχθηκε τα κείμενα, μόνον όταν επικοινωνήσε με Ευρωπαίους γηγέτες και μόνον όταν πήρε την επιστολή που κατέγραφε τις διαβεβαιώσεις, και ότι οι αναφορές που τον ενοχλούσαν δεν είναι δεσμευτικές. Έδωσε ο ίδιος τις δικές του ερμηνείες και οι ερμηνείες αυτές δεν γεννούν αισιοδοξία;

Η Κυβέρνηση έλεγε, πριν το Ελσίνκι, ότι επιθυμούσε -και το επαναλάβατε και σήμερα- ουσιαστική και όχι συμβολική υποψηφιότητα της Τουρκίας. Πέρα από τα γενικότερα ερωτηματικά, που έχει εγείρει η θέση αυτή, υποτίθεται ότι επιδιωκόταν η συμπερίληψη ως όρων τότε, που υπήρχε ακόμη το βέτο, των βασικών αρχών της διεθνούς κοινωνίας. Αυτό όχι μόνο δεν έγινε, αλλά αντιθέτως διατυπώθηκε ένας κατάλογος κερδών για την Τουρκία. Αντί να επιμείνετε στην ανάγκη σεβασμού της διε-

θνούς νομιμότητας, συμβιβαστήκατε με μια αναφορά στο Χάρτη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, που μόνο παραπλανητικά μπορεί να ακούγεται. Και, για να μην υπάρχουν παρανοήσεις, σας θυμίζω: Σε κάθε διαφορά, λέει το άρθρο 33 παράγραφος 1 του Χάρτη, η παράταση της οποίας μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, τα ενδιαφερόμενα μέρη θα προσπαθούν, πρώτα απ' όλα, να λύσουν τη διαφορά τους με διαπραγματεύσεις. Μετά δε, έρευνα, μεσολάβηση, συνδιαλλαγή, διαιτησία, δικαστικό διακανονισμό, προσφυγή σε οργανισμούς ή συμφωνίες ή άλλα μέσα. Διαπραγματεύσεις λέει ο ΟΗΕ κατ' αρχήν.

Αυτή η παράγραφος, που επισείεται από την Κυβέρνηση σαν ικανοποίηση του πρώτου όρου που έθεσε, δεν αποδεικνύει παρά μόνο το αντίθετο. Δεν καλύπτει ελληνικές θέσεις, ικανοποιεί πάγιες τουρκικές θέσεις. Προσπαθείτε να κάνετε το άσπρο μαύρο, κύριε Πρωθυπουργέ.

Πρώτα απ' όλα λοιπόν, στην παράγραφο αυτή "Το Συμβούλιο καλεί τις υποψήφιες χώρες να κάνουν κάθε προσπάθεια, για να επιλύσουν σημαντικές συννοριακές διαφορές και άλλα συναφή θέματα με βάση το Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση και, κατά συνέπεια, η συνυπογράφουσα Ελλάδα αναγνωρίζει ότι υπάρχουν σημαντικές διασυννοριακές διαφορές και άλλα συναφή θέματα. Δώσατε μια ερμηνεία σήμερα. Είναι ασθενέστατη η ερμηνεία. Ανάγει δηλαδή τις μονομερείς τουρκικές αξιώσεις σε διμερείς διαφορές, πράγμα που αποτελούσε πάγιο, βασικό στόχο της Τουρκίας. Ρωτήθηκε ο Πρωθυπουργός ποιες είναι αυτές οι διαφορές -στη συνέντευξη που έδωσε στο Ελσίνκι- και, ενώ τη μια φορά θυμήθηκε να πει ότι η μόνη εκκρεμότητα είναι αυτή, που αφορά στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας, την άλλη τα μπερδέψε. Το είπατε και σήμερα. Είναι ένα ερώτημα -απάντησε- προς την Τουρκία, όχι προς εμένα. Ας πει ό,τι θέλει η Τουρκία. Δεν είναι έτσι, κύριε Πρωθυπουργέ. Συντάκτης του κειμένου δεν ήταν η Τουρκία. Εσείς συμπράξατε στη σύνταξή του. Εσείς διατείνεσθε ότι η αναφορά αυτή αποτελεί ικανοποίηση του πρώτου όρου μας. Η Τουρκία δεν υπήρξε συντάκτης, υπήρξε αποδέκτης. Και, προτού το αποδεχθεί, εξέφρασε και αντιρρήσεις. Δεν είναι όμως μόνον αυτό. Η Κυβέρνηση ως συντάκτρια του κειμένου και των συμπέρασματων, όχι απλώς δέχεται, αλλά καλεί την Τουρκία να προσπαθήσει να λύσουν τις διασυννοριακές διαφορές, καλεί δηλαδή την Τουρκία σε εφ' όλης της ύλης διάλογο. Αυτή είναι η αλήθεια. Μας είπατε ότι δεν είναι έτσι. Όμως αυτή είναι η αλήθεια, πώς να το κάνουμε; Σε διαπραγματεύσεις παραπέμπει ο ΟΗΕ, σε διαπραγματεύσεις παραπέμπει -στην ουσία- και το κείμενο, μέχρι να φθάσουμε στο Διεθνές Δικαστήριο. Τι σημαίνει αυτό; Ότι ως προς τις ελληνοτουρκικές σχέσεις, για πρώτη φορά η Ευρώπη αποδέχεται πάγιες θέσεις της Τουρκίας και αυτό με τη δική μας συμμετοχή και με τη δική μας συνυπογραφή!

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εμφανίζεται να αναγνωρίζει και να νομιμοποιεί τις τουρκικές εδαφικές διεκδικήσεις και να μας παραπέμπει σε διαπραγματεύσεις εφ' όλης της ύλης, χωρίς όρους και προϋποθέσεις. Γιατί το διάλογο όλοι τον θέλαμε και επιμέναμε, σ' αυτόν αλλά κάτω από συγκεκριμένες, σαφείς προϋποθέσεις, που περιέγραφαν ένα πλαίσιο. Και αυτό το πλαίσιο δεν υπάρχει σήμερα. Ισχυρίζεστε ότι υπάρχει, αλλά είναι ασαφές -στατο, είναι κινούμενη άμμος. Και αυτή η θέση ήταν θέση της Τουρκίας, πάγια θέση εδώ και είκοσι πέντε χρόνια.

Δυστυχώς, εξαιρετική αρνητική σημασία δεν έχουν μόνο εκείνα που αναφέρονται, αλλά και εκείνα που, ενώ υπήρχαν στο παρελθόν, σήμερα παραλείπονται. Δεν γίνεται πλέον αναφορά στους γνωστούς όρους για σεβασμό του Διεθνούς Δικαίου και των διεθνών συνθηκών, ούτε για ρητή παραίτηση της Τουρκίας από εδαφικές και άλλες διεκδικήσεις ούτε για σαφή, ξεκάθαρη απόρριψη της απειλής και της χρήσης βίας. Η απόφαση, με την οποία η τουρκική εθνοσυνέλευση εξουσιοδοτεί την Κυβέρνηση της Τουρκίας για το *casus belli*, να κηρύξει πόλεμο κατά της Ελλάδας, εξακολουθεί να ισχύει. Είναι προφανές ότι μπορεί έτσι η Τουρκία να εμφανίσει, μετά την πρόσκληση των δεκαπέντε, όλες τις μονομερείς διεκδικήσεις της ως διαφορές και να καλέσει την Ελλάδα σε διάλογο, για να επιλυθούν.

Και το καίριο ερώτημα, που τίθεται, είναι βασανιστικό: όταν η

Τουρκία θα παρουσιάσει αύριο αυτόν τον κατάλογο των διεκδικήσεων, των μονομερών και όλα αυτά τα χρόνια διαρκώς αυξανόμενων, συμπεριλαμβανομένων των λεγομένων γκρίζων ζωνών και της οχύρωσης των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου, τι θα απαντήσει η Κυβέρνηση; Πώς θα αντιμετωπίσει μια τέτοια απαίτηση, δεδομένου ότι η Τουρκία πλέον θα έχει και την καταγεγραμμένη αποδοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

Επαναλαμβάνω ότι, ενώ μέχρι τώρα πάγια θέση μας ήταν και καταγραφόταν στις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αναφορά στο Διεθνές Δίκαιο και τις διεθνείς συμβάσεις, τώρα γίνεται αναφορά στο χάρτη του ΟΗΕ. Παρά την αθώα φαινομενική αλλαγή, γίνεται οριστικώς και μ'αυτήν τη φράση παραπομπή στην πάγια τουρκική θέση για διαπραγματεύσεις. Γιατί ο χάρτης αναφέρει τις διαπραγματεύσεις πρώτες στον κατάλογο των μεθόδων ειρηνικής επίλυσης.

Ήρα, εάν η Τουρκία αύριο καλέσει, σε εφαρμογή του Ελσίνκι, την Ελλάδα σε διαπραγματεύσεις εφ'όλης της ύλης, η χώρα μας, είτε τις αρνείται αποδεχόμενη διάλογο μόνο για συνυποσχετικό για την υφαλοκρηπίδα, οπότε εκτίθεται διεθνώς ως μη ανταποκρινόμενη, είτε τις αποδέχεται και η διολίσθηση τότε πλέον είναι πλήρης, αποκτά νέα επιτάχυνση.

Δεν θα σχολιάσω όσα ήδη ακούγονται, από την πλευρά του Υπουργείου Εξωτερικών ότι άλλο διάλογος και άλλο διαπραγματεύσεις. Μπορεί ο καθένας να αντιλαμβάνεται πού οδηγούν τέτοιες λογικές. Φέτα-φέτα τρώγεται το σαλάμι, αλλά μην παίρνετε φόρα, θα σας το πάρουν το μαχαίρι οι Ελληνίδες και οι Έλληνες.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επιδιώξατε συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για την αποδοχή της διαδικασίας της Χάγης και δεν το πετύχατε. Θέλατε αρχικά το 2000, υποχωρήσατε διαδοχικά στο 2003, στο 2004 και καταλήξατε σε μια απόφαση, που όχι μόνο μεταθέτει ακόμη περισσότερο, αλλά και αναιρεί στην ουσία οποιαδήποτε δέσμευση της Τουρκίας. Αναφέρεται, συγκεκριμένα, στη σχετική παράγραφο των συμπερασμάτων ότι οι υποψήφιοι χώρες, αν αποτύχουν σ'αυτό, στην προσπάθεια δηλαδή να λύσουν τις διαφορές, θα πρέπει μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα να φέρουν τη διαφορά στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Υπογραμμίζεται δηλαδή ότι η προσφυγή στη Χάγη προϋποθέτει διάλογο και ότι, μόνον αν αποτύχει αυτός ο διάλογος, θα πρέπει να υπάρξει προσφυγή. Αυτό όμως είναι ακριβώς, το οποίο εδώ και χρόνια ζητάει η Τουρκία. Τίποτα διαφορετικό.

Αλλά, πέρα απ'αυτό, δεν υποχρεώνεται τελικά η Τουρκία να προσφύγει στη Χάγη. Εκείνο, το οποίο αναφέρεται, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στα συμπεράσματα είναι πως, αν δεν το πράξει μέχρι το 2004, τότε το Συμβούλιο θα επανεξετάσει την κατάσταση σχετικά μ'αυτές τις διαφορές. Παρά τις ασάφειες της διατύπωσης, το νόημα είναι ευκρινέστατο. Γίνεται μάλιστα στο σημείο αυτό και ειδική διευκρίνιση από τον κ. Λίπονεν προς τον Ετσεβίτ στην πρωτόγνωρη για τα ευρωπαϊκά δεδομένα επιστολή του, στην οποία ευθέως τονίζεται ότι η περίοδος μέχρι το 2004 δεν αποτελεί διορία, δεν είναι προθεσμία, αλλά απλό χρονικό προσδιορισμό μιας νέας συζήτησης του θέματος στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Μπορεί, λοιπόν, και να παραταθεί πιθανώς επ'αόριστον χωρίς ουσιαστικές κυρώσεις για την Τουρκία.

(Στο σημείο αυτό, την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ**)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μείζονος σημασίας είναι και το γεγονός -και αυτό δείγμα έλλειψης μελέτης και σχεδιασμού- ότι η αναφορά στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, γίνεται χωρίς την πάγια εξαίρεση για ζητήματα ασφαλείας, την οποία η χώρα μας έχει καταγράψει κατά την αποδοχή της γενικής δικαιοδοσίας του Διεθνούς Δικαστηρίου. Το είπατε σήμερα μετά από πρόκληση, αλλά δεν αρκεί να το λέτε εδώ. Αυτό είναι κάτι, στο οποίο πρέπει να επιμένουμε με την πιο στεντόρεια φωνή σε διεθνές επίπεδο, γιατί αλλιώς αφήνετε ένα τεράστιο κενό εδώ.

Και τίθεται ένα ερώτημα: είναι δυνατόν να τεθούν υπό νομική κρίση κυριαρχικά μας δικαιώματα; Πώς είναι δυνατόν η οχύρωση των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου ή η ίδια η κυριαρχία στις εκατόν πενήντα μια νήσους και βραχονησίδες να τεθούν υπό

την απόλυτη κρίση δεκαπέντε ξένων δικαστών; Πώς είναι δυνατόν όλες μαζί οι μονομερείς τουρκικές αξιώσεις να τεθούν μεμιάς ενώπιον ενός δικαστηρίου; Γιατί δεν είναι πανάκεια και το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.

Και πέρα απ'αυτά, σεις ο ίδιος παραδεχθήκατε, κύριε Πρωθυπουργέ, ότι απ'το 2005 και μετά δεν θα υπάρχει μηχανισμός πραγματικών κυρώσεων, για να εξαναγκασθεί η Τουρκία σε συμμόρφωση προς τη διεθνή νομιμότητα, πριν από την πλήρη ένταξη της. Με άλλα λόγια, είναι πιθανόν να βρισκόμαστε σε χειρότερη αφετηρία σε πέντε χρόνια απ'ό,τι σήμερα.

Στο μεταξύ μάλιστα -και παρακαλώ αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προσέξτε το- μπορεί να έχει εξασθενήσει και η θέση μας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού η αναμενόμενη τροποποίηση της Συνθήκης του Άμστερνταμ με τη νέα Διακυβερνητική, θα μειώσει σίγουρα ακόμη περισσότερο τη δυνατότητα προβολής βέτο.

Σε ό,τι αφορά τώρα το θέμα της ενταξιακής πορείας της Κύπρου, η Κυβέρνηση κινήθηκε σε μια κατεύθυνση, προς την οποία βρέθηκε, πιστεύω, σύμφωνη η μεγάλη πλειοψηφία των πολιτικών δυνάμεων και στην Κύπρο και στην Ελλάδα. Και είπαμε από την πρώτη στιγμή και το επαναλαμβάνω ευθέως ότι η σχετική αναφορά είναι κατ'αρχήν θετική. Έτσι είναι. Επιμένω όμως να επισημαίνω ότι υποχρεούμαστε να επιδειξουμε και εδώ απόλυτη προσήλωση και απαρέγκλιτη εμμονή στην αποσύνδεση της ένταξης της Κύπρου από την επίλυση του πολιτικού προβλήματος. Και αυτό το λέω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γιατί η περιρρέουσα ατμόσφαιρα και οι συμπληρωματικές διατυπώσεις, απειλούν να στραγγαλίσουν τη συγκεκριμένη θετική αναφορά.

Η κρίσιμη δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι δυστυχώς σφηνωμένη ανάμεσα σε μια φράση, που αναφέρεται στις συνομιλίες της Νέας Υόρκης και εύχεται την επιτυχή κατάληξη τους και σε μια άλλη φράση, που φαίνεται να θέτει έναν εξαιρετικά επικίνδυνο και ουσιαστικός νέο όρο, ο οποίος μάλιστα αποσιωπήθηκε παντελώς. Όταν η Ευρωπαϊκή Ένωση πάρει την απόφασή της για την ένταξη της Κύπρου -αναφέρει αυτό το εδάφιο- τότε θα ληφθούν υπόψη όλοι οι σχετικοί παράγοντες.

Και τίθεται το ερώτημα: ποιοι είναι αυτοί οι σχετικοί παράγοντες; Δεδομένου όμως ότι οι αντικειμενικές προϋποθέσεις για την ένταξη εξετάζονται και διευθετούνται κατά τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις, γίνεται προφανές ότι το εδάφιο θέλει να παραπέμψει εμμέσως σε πολιτικά ζητήματα. Αυτή άλλωστε είναι η πτυχή, η οποία εξετάζεται από το Συμβούλιο Κορυφής.

Μπορεί, λοιπόν, εύκολα να διακρίνεται ότι ορισμένα ευρωπαϊκά κράτη είναι πιθανόν να εγείρουν στο μέλλον άλλα ζητήματα, όπως, για παράδειγμα, ζητήματα συμμετοχής των Τουρκοκυπρίων είτε στην τελική φάση των διαπραγματεύσεων είτε στα οφέλη της ένταξης και να ασκήσουν πιέσεις, που ουσιαστικά θα τεθούν είτε στη νομιμοποίηση των κατεχομένων είτε στη μετάθεση της ένταξης.

Και πρέπει, στο σημείο αυτό, να επαναλάβω μια διευκρίνιση. Δεν επιχειρώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να μειώσω την αξία της σχετικής διατύπωσης. Είμαι ξεκάθαρος σ'αυτό. Υπογραμμίζω απλά ότι η διατήρηση της σχετικής διατύπωσης εξαρτάται από τους χειρισμούς που θα ακολουθήσουν και που πρέπει να γίνουν έγκαιρα και αποτελεσματικά. Επισημαίνω ότι προστέθηκαν πονηρές διατυπώσεις και επιμένω ότι αυτά τα πονηρά πρέπει να τα ξεκαθαρίσουμε από τώρα όλοι μαζί ότι δεν πρόκειται να τα δεχθούμε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Τουρκία, πριν ακόμη στεγνώσει το μελάνι στο Ελσίνκι, άρχισε να επαναλαμβάνει τις ακραίες θέσεις της. Τις σκλήρυνε μάλιστα ακόμη περισσότερο.

Ακούσαμε όλοι την απάντηση του Τούρκου Πρωθυπουργού, στην οποία αναφέρεται πως "είναι αναμφισβήτητο το γεγονός ότι υπάρχουν δυο κράτη στην Κύπρο". Την ακούσαμε και δεν πρέπει να υποτιμούμε τη διαβεβαίωση που έστειλε στα κατεχόμενα: "Η ειδική σχέση και οι δεσμοί μεταξύ της Τουρκίας και της Τουρκικής Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου θα συνεχίσουν να αναπτύσσονται παράλληλα με την πολιτική που ακολουθείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο θέμα της Κύπρου".

Ακόμη ευνοϊκότερα είναι για την Τουρκία όσα αναφέρονται

στον υποτιθέμενο τρίτο ελληνικό όρο. Δεν λύνει τίποτα. Η Τουρκία κερδίζει μέσα απ' αυτόν τον όρο επαίνους για τις πρόσφατες θετικές εξελίξεις και τη σχετική πρόθεσή της να συνεχιστούν οι μεταρρυθμίσεις. Ποιές μεταρρυθμίσεις; Την εξίσωσή της με τις άλλες υποψήφιες χώρες, που έχουν ήδη προχωρήσει σε ενταξιακές διαπραγματεύσεις, ένα νέο πλαίσιο πρόσθετων πηγών χρηματοδοτήσεων, την αναβάθμιση του πολιτικού διαλόγου με την Ευρωπαϊκή Ένωση, την αναβάθμιση της θέσης της με την υιοθέτηση του συνεταιρισμού ένταξης, ενός δηλαδή προγράμματος υποστήριξης για την ένταξή της, το οποίο όμως -προσοχή, κύριοι συνάδελφοι, εδώ- υιοθετείται και ελέγχεται χωρίς δικαίωμα βέτο με ειδική πλειοψηφία, συμμετοχή σε προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμμετοχή σε υπηρεσίες της, συμμετοχή στις συναντήσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης και υποψηφίων χωρών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι φανερό ότι η διαδικασία, που ξεκινά μετά το Ελσίνκι, χωρίς πραγματικά σαφείς δεσμευτικούς όρους για την Τουρκία -μία διαδικασία που θα υιοθετείται και θα ελέγχεται με ειδική πλειοψηφία ως προς τα περισσότερα θέματα- αποδυναμώνει ουσιαστικά τις ελληνικές δυνατότητες. Οι αναφορές στα ελληνοτουρκικά συνιστούν σοβαρή αλλαγή πορείας από την προσεκτική στάση, που έχει κρατήσει η χώρα εδώ και είκοσι πέντε χρόνια, από την πολιτική που ακολούθησαν όλες οι κυβερνήσεις και Καραμανλή, και Παπανδρέου, και Μητσοτάκη, με τις αποχρώσεις τους, αλλά που σε ένα σημείο ήταν αμετακίνητη: στις προϋποθέσεις.

Το ενδεχόμενο να υιοθετηθεί σταδιακά, και έμπρακτα, από την Ευρωπαϊκή Ένωση στα κρίσιμα αυτά θέματα μια πολιτική περίπου ίσων αποστάσεων ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία, γίνεται εξαιρετικά πιθανό. Και το ενδεχόμενο αυτό απειλεί να μετατρέψει την πολιτική της κοινοτικοποίησης των ελληνοτουρκικών σχέσεων σε πραγματικό ναρκοπέδιο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στόχος μας με τις επισημάνσεις αυτές δεν είναι ούτε να γκρεμίσουμε ούτε να αμφισβητήσουμε. Δεν μας ταιριάζει ο ρόλος αυτός. Δεν μας ταιριάζει, αν θέλετε, ως παράταξη, στην οποία οφείλεται η ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Εμείς επιθυμούμε -και οι κυβερνήσεις της Νέας Δημοκρατίας το απέδειξαν σε χαλεπούς καιρούς- τόσο την εξομάλυνση των ελληνοτουρκικών σχέσεων, όσο και τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό της Τουρκίας. Είμαστε έτοιμοι να δεχόμαστε και να υποστηρίξουμε την προσαρμογή της στη λογική των καλών σχέσεων μεταξύ Ευρωπαίων γειτόνων, αλλά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν φθάνει μόνον η δική μας βούληση, απαιτείται προπάντων η δική της βούληση.

Το Ελσίνκι ήταν μια μεγάλη ευκαιρία για την Ελλάδα, για να πετύχουμε τη μέγιστη δυνατή κατοχύρωση της θέσης μας και της ασφάλειάς μας απέναντι στην Τουρκία. Δυστυχώς, αυτό δεν συνέβη και η ευκαιρία χάθηκε. Αντ' αυτού επιτεύχθηκε η ουσιαστική, η πανηγυρική, θα έλεγα, αναβάθμιση της Τουρκίας.

Από τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου προκύπτει ότι η Τουρκία αποκομίζει άμεσα, σημαντικά και καθαρά οφέλη, ενώ η Ελλάδα, παρά την κατ' αρχήν ισχυρότατη διαπραγματευτική της θέση, υποχώρησε από τις πάγιες θέσεις της, χωρίς καν να διασφαλίζει τα αυτονόητα. Εγκαταλείφθηκαν πάγιες εθνικές θέσεις την κρίσιμη ώρα, την ώρα που έπρεπε να αποδώσουν καρπούς όλες οι προσπάθειες των είκοσι πέντε ετών, προσπάθειες που βεβαίως είχαν το κόστος τους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μαζί με τις δυνατότητες προβολής βέτο περιορίζεται πλέον δραματικά, σε σημαντικό βαθμό και η ικανότητα της χώρας να χρησιμοποιεί από εδώ και πέρα την ευρωπαϊκή συμμετοχή της, για να πιέζει την Τουρκία στο δρόμο της αρμονικής συνύπαρξης και της καλής γειτονίας. Γιατί ο δρόμος αυτός δεν μπορεί να εναρμονίζεται με διεκδικήσεις και με απειλές πολέμου, δεν μπορεί να είναι δρόμος για συμπεριφορά διεθνούς ταραξία, για παραβάσεις και για παραβιάσεις, για γκρίζες ζώνες, για παραμερισμό του Διεθνούς Δικαίου. Το μόνο βέβαιο είναι ότι από το Ελσίνκι τραβήξαμε την Τουρκία στο δρόμο για την Ευρώπη. Και από τα συμπεράσματα του ευρωπαϊκού συμβουλίου προκύπτει ότι η Τουρκία αποκομίζει καθαρά σημαντικά οφέλη. Αντίθετα, εμείς δεν έχουμε τίποτα το

χειροπιαστό. Τα έμπρακτα ανταλλάγματα, που προσποιείται να ζητά ο Πρωθυπουργός, δεν φαίνονται πουθενά.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αν θέλει η Κυβέρνηση να πανηγυρίζει, είναι πολλά τα κανάλια που την περιμένουν και αυτό είναι γνωστό σε όλους. Για μας εκείνο που προέχει τώρα είναι το καίριο ερώτημα τι οφείλει να προσέξει και να πράξει η χώρα από εδώ και μπρος, ποια είναι τα αδύνατα σημεία, ποιοι κίνδυνοι ελοχεύουν, ποιες ευκαιρίες μπορεί να παρουσιαστούν. Και ακόμη παραπέρα. Πώς επιτέλους θα τελειώσει το ράβε- ξήλωνε στην εξωτερική πολιτική και τα εθνικά μας ζητήματα, πώς και πότε θα αποκτήσουμε μια ενιαία, μακρόπνοη, αποτελεσματική εθνική στρατηγική. Είναι γεγονός αδιαμφισβήτητο ότι η χώρα τα τελευταία χρόνια ούτε σχεδίασε, αλλά ούτε ακολούθησε συγκεκριμένη και σταθερή εξωτερική πολιτική. Και είναι καιρός να συνειδητοποιήσουμε όλες και όλοι ότι οι άζονες της εξωτερικής πολιτικής μας, δεν μπορεί να αλλάζουν ούτε από κυβέρνηση σε κυβέρνηση, ούτε από Υπουργό σε Υπουργό. Δεν έχουμε συνειδητοποιήσει, φαίνεται, ακόμη, στο βαθμό που πρέπει ότι δεν έχουμε αυτήν την πολυτέλεια ως χώρα.

Το θέμα του πρώην Υπουργού Εξωτερικών να καταφέρεται εναντίον του νυν με βαρύτατους χαρακτηρισμούς σε καίριας σημασίας θέματα υπερεπαρκεί, για να επισημάνει το πρόβλημα. Το θέμα του πρώην να στιγματίζει την Κυβέρνηση για ασυνέπεια και εγκατάλειψη δεσμεύσεων, αποκαλύπτει προσωπικούς χειρισμούς και ανεύθυνους πειραματισμούς.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι προφανές ότι απουσιάζει μια ολοκληρωμένη και μακρόπνοη στρατηγική, λείπει ο σχεδιασμός με ξεκάθαρους στόχους. Συρράμσατε στην τακτική του "βλέποντας και κάνοντας" και αυτό είναι εξαιρετικά επικίνδυνο. Δεν θα κουραστώ να επαναλαμβάνω την πεποίθησή μου ότι όλοι οι Έλληνες ομογνωμόμε στους ίδιους βασικούς στόχους, στις ίδιες αξίες, στις ίδιες προτεραιότητες. Αν θέλετε, να πω και κάτι ακόμη: οι πολίτες είναι πιο μπροστά στην αντίληψη αυτή και μας δείχνουν το δρόμο. Είναι καθολική και επιτακτική αξίωση για συνένωση δυνάμεων και προσπάθειών. Είναι κοινή απαίτηση των πολιτών για συνεννόηση και συστράτευση όλων των πολιτικών σχηματισμών, όλων των πολιτικών δυνάμεων στα μείζονα εθνικά μας θέματα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Εμείς ανταποκρινόμαστε σ' αυτό το χρέος. Μπορεί να μη σας είμαστε ευχάριστοι, αλλά δεν πρέπει να σας είμαστε ευχαρίστοι. Πρέπει να είμαστε δημιουργικοί και εποικοδομητικοί, μετριοπαθείς πάντα, αλλά κυρίως κινητροδοτώντας σας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και ανταποκρινόμαστε σ' αυτό το χρέος, όποιο και αν είναι το κόστος. Σεις μπορείτε να πανηγυρίζετε την ώρα που υποχωρείτε. Μπορείτε να σηκώνετε σκόνη και κουρνιαχτό, για να καλύψει την εγκατάλειψη πάγιων θέσεων. Πρέπει, όμως, να μην ξεχνάτε ότι κάποια στιγμή κατακάθεται ο κουρνιαχτός και φαίνεται η αλήθεια.

Θεωρώ χρέος μου, για μια ακόμη φορά, να επαναλάβω τις προτάσεις μας. Ελάτε να κουβεντιάσουμε. Ελάτε να συζητήσουμε, γι' αυτά που έρχονται, ενώπιον του Προέδρου της Δημοκρατίας. Ελάτε να συγκροτήσουμε, έστω και τώρα, αλλά εδώ και τώρα, Εθνικό Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ξέρουμε όλοι -και, φαντάζομαι, το ξέρουμε όλοι καλά- πόσες ζημίες έχει υποστεί η πατρίδα μας, πόσες πληγές ανοίχτηκαν σ' αυτόν τον τόπο από παλινοδίες, από υπαναχωρήσεις, από διχασμούς, κυρίως στα εθνικά θέματα και στον εξωτερικό προσανατολισμό της χώρας. Πρέπει να έχουμε συνείδηση των σημερινών και των μελλοντικών κινδύνων. Πρέπει να εντοπίζουμε βεβαίως και αυτές τις όποιες ευκαιρίες ξανοίγονται μπροστά μας. Πρέπει να σταθούμε όρθιοι, να αντισταθούμε σε ενδεχόμενες πιέσεις, υπαρκτές πιέσεις, να υπερασπίσουμε με όλη μας τη δύναμη τα εθνικά μας δίκαια, να δουλέψουμε για την ασφάλεια, τη σταθερότητα, την ειρήνη, να αρθρούμε στο ύψος των περιστάσεων, να ενισχύσουμε το εθνικό μέτωπο την ώρα της μεγάλης πρόκλησης.

Εμείς, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όπως πάντα, υπεύθυνα και αποφασιστικά θα κάνουμε το καθήκον μας και, αν εσείς αρ-

νείσθε την ενιαία εθνική στρατηγική, εμείς θα την κάνουμε πράξη. Το χρωστάμε στους Έλληνες ως διδαχή της ιστορίας μας. Το χρωστάμε στους Έλληνες κυρίως -και πολύ περισσότερο- για το μελλοντικό δρόμο του τόπου μας.

(Όρθιοι οι Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας χειροκροτούν με ζωηρά και παρατεταμένα χειροκροτήματα τον Αρχηγό της Νέας Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνο Καραμανλή)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο κύριος Πρωθυπουργός έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης):

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όπως ανέλυσα στην ομιλία μου, κεντρικό σημείο της επιδίωξής μας στο Ελσίνκι ήταν να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο, το οποίο θα διευκολύνει την ανάπτυξη ειρηνικών σχέσεων με την Τουρκία, φιλίας και συνεργασίας, να ξεπερασθούν όλα αυτά τα εμπόδια, τα οποία έχουν μαζευτεί όλα αυτά τα χρόνια και να μπορέσουμε να έχουμε σταθερότητα και ασφάλεια στην περιοχή.

Για να τα επιτύχουμε αυτά, ζητήσαμε ορισμένες ξεκάθαρες απαντήσεις σε ορισμένα κεντρικά θέματα και πιστεύουμε ότι το Συμβούλιο του Ελσίνκι έδωσε αυτές τις απαντήσεις που θέλαμε. Δημιούργησε δυνατότητες και προοπτικές τις οποίες πρέπει να εκμεταλλευθούμε.

Ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης είπε ότι αποδέχεται την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας. Πώς; Με ανταλλάγματα. Για τα ανταλλάγματα δεν άκουσα μία συνολική τοποθέτηση, άκουσα σημειακές αναφορές. Αυτές τις σημειακές αναφορές θα λάβω υπόψη μου.

Μας είπε ότι πρέπει η Τουρκία να γίνει δημοκρατική. Μα, αυτό είναι υποχρέωση, σύμφωνα με τη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την απόφαση της Κοπεγχάγης.

Μας είπε να μην υπάρχει απειλή χρήσης βίας ή χρήση βίας. Μα αυτό είναι υποχρέωση σύμφωνα με τη βασική συνθήκη, σύμφωνα με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ και σύμφωνα με την πρακτική η οποία επεκράτησε στην Ευρωπαϊκή Ένωση από την ίδρυσή της μέχρι σήμερα. Έχει κανείς το αντίθετο παράδειγμα χρήσης βίας ή απειλής χρήσης βίας ανάμεσα στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή ανάμεσα σε υποψήφιας χώρες και τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Αυτό αποκλείεται και δεν είναι δυνατόν. Όποιος το κάνει, παύει να έχει το καθεστώς το οποίο έχει, αν είναι υποψήφια χώρα.

Μας είπε ότι έπρεπε να υπάρχει αναφορά στο Λουξεμβούργο. Υπάρχει όμως αναφορά στο Λουξεμβούργο, διότι στο κείμενο αναφέρονται οι αποφάσεις των Συμβουλίων Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το είπα πριν και το Λουξεμβούργο και το Κάρντιβ και το Άμστερνταμ και όλα τα άλλα τα οποία αποτελούν το κοινοτικό κεκτημένο.

Είπε ότι δεν υπάρχει αποδοχή από την Τουρκία των όρων του Ελσίνκι. Μα, ο κ. Ετσεβίτ ήλθε εκεί να ανακοινώσει ότι η Τουρκία αποδέχεται το status της υποψήφιας χώρας. Αυτή η αποδοχή γίνεται βεβαίως στο πλαίσιο της απόφασης. Πού γίνεται; Με ποιους όρους; Με τους όρους που βάζει ο κ. Ετσεβίτ; Η Ευρωπαϊκή Ένωση καλεί, λέει ένα, δύο, τρία, έρχεται ο καλούμενος και λέει "αποδέχομαι". Αυτό σημαίνει ότι αποδέχεται τα ένα, δύο, τρία, τέσσερα κ.ο.κ., όλα αυτά, δηλαδή, τα οποία έχουν οριστεί.

(Θόρυβος από την πλευρά της Νέας Δημοκρατίας)

Επειδή σας βλέπω ότι αμφιβάλλετε, θα ήθελα να μου υποδείξετε εάν υπάρχει άλλη περίπτωση όπου μία χώρα η οποία δέχθηκε την υποψηφιότητα, ακολούθησε άλλο τι από αυτό που έκανε και ο κ. Ετσεβίτ. Η πρακτική είναι ενιαία.

Ο κ. Καραμανλής είπε ότι δεν υπάρχουν σαφείς προϋποθέσεις για τα ελληνοτουρκικά. Εμείς, εξηγήσαμε ότι είναι απόλυτα σαφείς οι προϋποθέσεις. Τι είναι η ασάφεια; Για παράδειγμα, είπε ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, αν έλθει η Τουρκία με ένα κατάλογο απαιτήσεων; Η απάντησή μας είναι σαφής από το κείμενο ότι δεν δεχόμαστε τις απαιτήσεις αυτές. (Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

Δεν λέει ποτέ το κείμενο και πουθενά ότι ένα κράτος-μέλος είναι υποχρεωμένο να αποδεχθεί τις απαιτήσεις μίας υποψήφιας χώρας. Η υποψήφια χώρα πρέπει να καταθέσει αυτό το οποίο θέλει και πρέπει να προχωρήσει σύμφωνα με το πλαίσιο,

το οποίο υπάρχει στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης και αλλού. Η Ελλάδα δεν το δέχεται αυτό, δεν δέχεται τις απαιτήσεις αυτές.

Δεν υποχρεώνεται η Τουρκία από τη διαδικασία η οποία προβλέπει το χρονικό όριο για το 2004. Αν διαβάσετε όμως μέσα στο κείμενο, αναφέρεται ότι αυτό λαμβάνεται υπόψη στη συνέχεια της ενταξιακής διαδικασίας. Ότι σε περίπτωση, δηλαδή, που δεν γίνει αυτό, έχει επίπτωση στην εφαρμογή της εταιρικής σχέσης και αυτό θα λάβει υπόψη της η οποία υποψήφια χώρα και η Τουρκία.

Αναφέρθηκε ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης στην επιστολή του κ. Λιπόνεν. Και σε αυτήν την περίπτωση που πήραν τηλέφωνο τον κ. Ετσεβίτ ο κ. Σιράκ, ο κ. Σρέντερ και άλλοι αρχηγοί κρατών -και σε πολλές άλλες περιπτώσεις γίνονται και τηλέφωνα και ανταλλάσσονται επιστολές- όλα αυτά δεν αποτελούν τμήμα της συμφωνίας. Τμήμα της συμφωνίας αποτελούν μονάχα οι αποφάσεις του Συμβουλίου Κορυφής και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου Κορυφής, τα οποία έχουν εγκριθεί ομόφωνα. Όλα τα άλλα δεν δεσμεύουν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Αποτελούν ερμηνεία.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Ο

κ. Ετσεβίτ, για να χρυσώσει το χάπι στην Τουρκία, είπε ότι: "Εμείς λαμβάνουμε υπόψη αυτά τα οποία μας είπε ο ένας και ο άλλος". Ε, την ίδια θέση υποστηρίζει ο κ. Καραμανλής, φεύγοντας από την πάγια θέση όχι μόνο της Ελλάδας, αλλά όλων των ευρωπαϊκών κρατών ότι μόνο οι αποφάσεις του Συμβουλίου Κορυφής είναι δεσμευτικές και εφαρμόζονται, όπως διατυπώνονται στα κείμενα. Δεν μπορεί να είναι αλλιώς, γιατί κανένας δεν ξέρει τι έγραψαν, τι είπαν στα τηλέφωνα, τι υποσχέθηκε ο ένας στον άλλον. Πάντα γύρω από μία απόφαση υπάρχει ένα ολόκληρο σύνολο ανταλλαγών άλλων γραμμών κλπ. Αυτό όμως δεν μετράει. Μετράει μόνο εκείνο που συμφωνείται και δημοσιεύεται.

Ο κ. Καραμανλής είπε να ενισχύσουμε το εθνικό μέτωπο απέναντι στις προκλήσεις. Συμφωνώ, αλλά δεν νομίζω ότι με τον τρόπο αυτό, να ισχυρίζεται ότι τα άλλα τα οποία δεν είναι καταγεγραμμένα ισχύουν. Ενισχύει το εθνικό μέτωπο. Μάλλον ενισχύει την άλλη πλευρά, θα έλεγα.

Επίσης, περιέγραψε ότι ο πολιτικός διάλογος δεν έχει σημασία. Ο πολιτικός διάλογος και η εταιρική σχέση έχουν τεράστια σημασία. Γι' αυτό το λόγο, ορισμένα κράτη-μέλη δεν ήθελαν ούτε τον πολιτικό διάλογο ούτε την εταιρική σχέση. Γιατί και ο πολιτικός διάλογος και η εταιρική σχέση είναι μέσα με τα οποία η υποψήφια χώρα οδηγείται σε μία κατεύθυνση. Η υποψήφια χώρα εντάσσεται στο πλαίσιο. Γίνεται το πλαίσιο αυτό εξαναγκαστικό, υποχρεωτικό. Μέσα από αυτές τις διαδικασίες ελέγχεται και καθοδηγείται.

Βεβαίως, στις διεθνείς σχέσεις δεν είναι μία σχολική αίθουσα με το δάσκαλο που λέει ότι θα γίνει αυτό ή εκείνο. Στις διεθνείς σχέσεις υπάρχει μία ανταλλαγή απόψεων, η οποία όμως τείνει σε μία κατεύθυνση. Και η κατεύθυνση είναι σαφής. Η εφαρμογή όλων αυτών που αποφασίστηκαν και η εφαρμογή όλων των συνθηκών.

Τέλος, ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης είπε ότι αλλάξαμε την πολιτική είκοσι πέντε ετών, δηλαδή την πολιτική η οποία εφαρμόζεται από το 1974 και μετά.

Εγώ θα σας διαβάσω ένα κείμενο του κ. Κωνσταντίνου Καραμανλή με ημερομηνία 16 Ιουνίου 1975. Στο ερώτημα αν η ένταξη...

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΡΑΤΑΚΟΣ: Δεν λέγεται "κύριος", γιατί έχει πεθάνει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης):

Του αποθανόντος Πρωθυπουργού.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΡΑΤΑΚΟΣ: Είναι αείμνηστος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης):

Τι θέλετε να σας πω, κύριε Μπρατάκο; Ότι υπάρχουν και άλλοι κύριοι με το όνομα Καραμανλής; Θα πρέπει να το ξέρετε εσείς.

Σας διαβάζω: "Εξ άλλου ο κύριος Πρόεδρος της Κυβερνήσεως, ερωτηθείς επί της δηλώσεως του Τούρκου Πρωθυπουργού ότι το αίτημα της Ελλάδος δια την ένταξιν εις την Κοινήν Αγοράν έχει σχέσιν με την ελληνοτουρκικήν διένεξιν, απήντησεν:

“Τούτο είναι τελείως αβάσιμον, δεδομένου ότι η πολιτική της Ελλάδος και εμού προσωπικώς δια την ένταξιν μας εις την Κοινήν Αγοράν χρονολογείται από μακρού και πάντως πριν εκδηλωθεί η ελληνοτουρκική διένεξις. Όσον αφορά δε τον εκφραζόμενον φόβον ότι η είσοδος της Ελλάδος εις την Ευρωπαϊκήν Κοινότητα ημπορεί να αποτελέση εμπόδιον δια την είσοδον και της Τουρκίας, δηλώ ότι η Ελλάς δεν έχει ούτε θα έχει αντίρρη-

σιν δια την ένταξιν της Τουρκίας εάν και όταν θα κρίνει αύτη ό- τι αι ιδικαί της συνθήκαι της το επιτρέπουν.”

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Κυβερνήσεως, κ. Κ. Σημίτης, καταθέτει για τα Πρακτικά έγγραφο, περιέχον τις προαναφερθείσες δηλώσεις, το οποίο έχει ως εξής:

(Να φωτογραφηθεί το κείμενο της σελ. 131)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης) : Εδώ μπορούμε να διαπιστώσουμε ποία τεράστια απόσταση διένυσε η Νέα Δημοκρατία από το 1975 μέχρι σήμερα. Τότε ο επικεφαλής της έβλεπε το θέμα μέσα από ένα ευρύτερο μακροπρόθεσμο εθνικό συμφέρον. Τώρα ο επικεφαλής της βλέπει το θέμα μέσα από τη μικροκομματική σκοπιμότητα της συγκυρίας. Αυτή είναι η χειροτέρευση θέσεων.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο Πρόεδρος της Εδώς Δημοκρατίας, κ. Καραμανλής, έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Κύριε Πρόεδρε, εδώ έχουμε ευτράπελα. Όφειλε να το πει αυτό ο Καραμανλής, για να εξασφαλίσει την ένταξη, τη μεγαλύτερη μεταπολεμική επιτυχία.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Αλλά θα έπρεπε να γνωρίζετε ότι ο βασικός λόγος, για τον οποίο επιδίωξε την ένταξη, ήταν για να διασφαλίσει την ασφάλεια της χώρας. Και από πού απειλείται η ασφάλεια αυτής της χώρας; Από την Τουρκία απειλείται, κύριε Σημίτη.

Πρέπει να ξεκαθαρίσω όμως κάτι: κάνατε επίδειξη μικροψυχίας. Εγώ σας μίλησα με κριτικές παρατηρήσεις, αναγνωρίζοντας τα θετικά, αλλά με κριτικές παρατηρήσεις, από εθνική αγωνία. Και σας πρότεινα, για μια ακόμα φορά, να συνεργαστούμε. Εσείς τι κάνατε; Σηκώνεστε εκεί, ανασύρετε και διαστρεβλώνετε την πραγματική έννοια κειμένων και μετά με κατηγορείτε για μικροψυχία και μικροκομματική συμπεριφορά. Είναι προφανές ότι κινείται η συλλογιστική μας σε τελείως διαφορετικά επίπεδα. Ας αφήσουμε τους πολίτες να το κρίνουν.

Θα έλθω στα συγκεκριμένα. Κανείς δεν λέει ότι δεν επιδιώκουμε ως βασικό στόχο την εξομάλυνση των σχέσεων με την Τουρκία. Αλλά σε ποιο πλαίσιο και με ποιους όρους; Εδώ έχουμε δύο χώρες. Η μία είναι υπέρ του status quo και η άλλη επιχειρεί συστηματικά να το αναθεωρήσει.

Είναι, λοιπόν, δεδομένο ότι πρέπει να θέτουμε πλαίσια και προϋποθέσεις. Και πού είναι το ισχυρότερο διαπραγματευτικό μας ατού, να το κάνουμε αυτό; Το ευρωπαϊκό περιβάλλον, η Ευρωπαϊκή Ένωση. Εκεί έχουμε το αβαντάζ, χάρη στην πολιτική του Καραμανλή. Και αυτό το αβαντάζ δεν το αξιοποιήσαμε. Πάντως, σίγουρα δεν το αξιοποιήσαμε όσο έπρεπε.

Μη λέτε ότι είναι μέσα οι όροι του Λουξεμβούργου, διότι ξέρετε το ίδιο καλά, όπως ξέρω κι εγώ, ότι όλοι στην Ευρώπη έλεγαν πως σταδιακά μετακινούμαστε από το Λουξεμβούργο, φεύγουμε από το Λουξεμβούργο. Πού είναι οι ευθείες αναφορές στο Διεθνές Δίκαιο, στις διεθνείς συνθήκες, στη μη χρήση βίας; Δεν υπάρχουν τέτοιες ευθείες αναφορές. Ένα ασαφές πλαίσιο υπάρχει, ισορροπιστικό, που επιδέχεται διπλή ανάγνωση, που προσφέρει φύλλο συκής σε όλες τις πλευρές, για να το παρουσιάσουν. Αυτή είναι η αλήθεια.

Να σας πω και κάτι; Το θεωρώ ντροπή να μου λέτε πως οι ισχυρισμοί ή τα επιχειρήματά μου ενισχύουν την άλλη πλευρά. Δεν επιτρέπεται να μιλά ένας Πρωθυπουργός έτσι. Ποτέ!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Γιατί το κάνετε;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Μπορείτε, κύριε Σημίτη, να αμφισβητήσετε την ορθότητα των απόψεών μου. Μπορείτε να κάνετε ό,τι άλλο θέλετε. Τη φιλοπατρία μου όμως και το εθνικό μου φρόνημα δεν σας επιτρέπω να τα αμφισβητείτε! Όπως δεν έχω κάνει ποτέ για σας και για κανέναν.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και όταν χρειαστεί, ευρισκόμενος στο εξωτερικό, υπερασπίζομαι τις θέσεις της Ελλάδος και της ελληνικής Κυβέρνησης, με την οποία μπορεί να έχω διαφωνίες ή εδώ στο Κοινοβούλιο θέτω υπόψη τις επιφυλάξεις και τα δικά μου επιχειρήματα.

Η ουσία είναι ότι για το Ελσίνκι εμείς κάνουμε την εξής αποτίμηση και κατά βάθος είναι βέβαιο ότι ξέρετε πως έχουμε δίκιο: η Τουρκία πήρε πολλά, κύριε Σημίτη. Πώς να το κάνουμε; Αναγνωρίστηκε, χαρακτηρίστηκε υποψήφια χώρα. Μεγάλη υπόθεση. Είναι σε αυτήν τη φάση πολύ σπουδαιότερο από την πιθανή της ένταξη, αν ποτέ γίνει. Είναι διαβατήριο, είναι γόητρο,

είναι κύρος, είναι παραδοχή για μία χώρα, που εκτός από τα εσωτερικά της προβλήματα, που είναι γνωστά σ' όλους, συμπεριφέρεται ως διεθνής ταραξίας.

Δεν λέμε να μη γινόταν αυτό. Αλλά έπρεπε να απαιτήσουμε επίμονα και αποτελεσματικά πολύ περισσότερα. Ευθείες αναφορές. Να δεχθεί -με την καλή έννοια του όρου- ότι δεν θα παρεκκλίνει από μια συμπεριφορά. Ρητές δεσμεύσεις. Ε, αυτό δεν έγινε. Πώς να το κάνουμε;

Εδώ ρητά παραπέμπεται η υπόθεση σε διάλογο, σε διαπραγματεύσεις και κάποτε στο Διεθνές Δικαστήριο. Λέω "κάποτε", διότι πρώτον και το ίδιο το κείμενο λέει ότι τότε θα αναθεωρηθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση τι έχει γίνει μέχρι στιγμής, για να τα παραπέμψει και δεύτερον, μη μου λέτε "ο Φιλανδός Πρωθυπουργός". Ο προεδρεύων της Συνόδου Κορυφής, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, είναι τόσο ανεύθυνος, που γράφει μάλιστα στον Τούρκο Πρωθυπουργό ανοησίες; Ότι δεν ξέρει τι λέει...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Είναι ο αρμόδιος να δώσει την ερμηνεία.

Αυτός είναι ο αρμόδιος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): ...όταν λέει ότι δεν υπάρχει τέτοια διορία; Πώς θα το κάνουμε αυτό; Μην παραπλανάτε, δηλαδή, και σε θέματα, τα οποία είναι ηλίου φαεινότερα. Δεχθείτε ότι το προσπαθήσατε και δεν το πετύχατε. Καλέστε μας να δουλέψουμε μαζί, σε μία εθνική στρατηγική, την οποία όμως μόνιμα αρνείστε και απορρίπτετε, μήπως και μπορέσουμε να καλύψουμε αυτά τα κενά. Αλλά μη λέτε πράγματα, που είναι ανυπόστατα, που δεν βγαίνουν από πουθενά.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εμείς δεν αμφισβητούμε τις προθέσεις, αλλά θεωρούμε επικίνδυνες τις αυταπάτες σας, είτε είναι πραγματικές αυταπάτες είτε παρουσιαζόμενες, για να δικαιολογήσετε πράγματα αδικαιολόγητα. Δεν θα πάω σε κριτική άλλη.

Θα σας πω κάτι και θα είναι έκκληση, κύριε Πρωθυπουργέ. Έστω και αυτήν την ώρα, κάντε πίσω στην αλαζονική και στείρα άρνησή σας να συνεργαστούν όλες οι δυνάμεις αυτού του τόπου σε μια κοινή κατεύθυνση. Είμαι βέβαιος ότι ξέρετε σχετικά την ιστορία της Ελλάδος και ξέρετε πόσο ακριβά έχουμε πληρώσει αυτές τις αλαζονικές συμπεριφορές, από την πλευρά των κατά καιρούς κυβερνήσεων. Μπορούμε να κάνουμε πολλά περισσότερα μαζί.

Θέλετε να σας το πω πολύ απλά; Μπορούμε να σας βοηθήσουμε για όσο καιρό είστε Κυβέρνηση. Δεν το δέχεσθε. Ζημιώνετε και την Κυβέρνηση και τον τόπο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Η Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος, κ. Αλέκα Παπαρήγα, έχει το λόγο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΡΗΓΑ (Γενική Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του Κ.Κ.Ε.): Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές, είναι φυσικό να μονοπωλήσει σχεδόν τη σημερινή συζήτηση, που έχει τον τίτλο "Συζήτηση για την εξωτερική πολιτική", το θέμα του Ελσίνκι και μάλιστα ορισμένα άρθρα της συμφωνίας.

Κατά τη δική μας γνώμη, οι αρνητικές έως και ενδεχομένως δραματικές στην πορεία συνέπειες από το κείμενο του Ελσίνκι, μπορούν να φανούν αν συνεξεταστούν και άλλα ζητήματα, που είναι και εντός της συμφωνίας του Ελσίνκι, αλλά και παράλληλα, όπως είναι, παραδείγματος χάρι, το θέμα της συγκρότησης του ευρωπαϊκού στρατού, δηλαδή εκστρατευτικών σωματίων με χώρο δράσης την Ευρώπη, το ζήτημα της διακυβερνητικής, το θέμα της νέας πυρηνικής στρατηγικής του NATO που συζητείται.

Είναι δηλαδή θέματα που πρέπει κανείς να τα συνδέσει και με την πορεία των ελληνοτουρκικών σχέσεων και με το Κυπριακό και με την όλη πορεία, που διαγράφεται στην Ευρώπη.

Από μια πλευρά, κύριε Πρωθυπουργέ, το θέμα της συζήτησης είναι σχετικά απλό. Εκτιμούμε ένα συγκεκριμένο ντοκουμέντο που υπογράφηκε κατά τη διάρκεια της Συνόδου Κορυφής στο Ελσίνκι. Δεν μπορεί αυτό το κείμενο να επιδεχθεί πολλές ερμηνείες. Μπορεί κάποιος να συμφωνεί μ' αυτό το κείμενο και τους χειρισμούς, μπορεί κάποιος να διαφωνεί. Αλλά τουλάχιστον

στον εμείς δεν θεωρούμε ότι επιδέχεται διαφορετικές ερμηνείες. Παραδείγματος χάριν, σαφώς μέσα στο κείμενο γίνεται λόγος για συνοριακές διαφορές -δεν ονοματίζονται οι δυο χώρες, αλλά οι δύο χώρες είναι- και για παραπομπή στο δικαστήριο της Χάγης των συνοριακών διαφορών. Τι διαφορετικές ερμηνείες μπορεί να υπάρξουν; Σαφώς το θέμα της Κύπρου μένει ξεκρέμαστο, για να χρησιμοποιήσω την πιο ήπια έκφραση, που για μας σημαίνει ότι έγινε ένα νέο σημαντικό βήμα είτε ενταχθεί η Κύπρος στην Ευρωπαϊκή Ένωση είτε δεν ενταχθεί, διότι δίνεται ένα τέτοιο δικαίωμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, γίνεται ένα βήμα σημαντικό προς τη διχοτόμηση της Κύπρου.

Θεωρώ, εκ μέρους του ΚΚΕ, ότι έπρεπε να δώσετε περισσότερες εξηγήσεις, γιατί έγινε αυτός ο συμβιβασμός, για να χρησιμοποιήσω πάλι μια ήπια έκφραση, πώς τον εκτιμήσατε και όχι να μη δέχεστε ότι έγινε ένας συμβιβασμός. Οι δε εξηγήσεις που υπάρχουν στην επιστολή του Προεδρεύοντος, του Φιλανδού Πρωθυπουργού, οι τοποθετήσεις του κ. Σιράκ και άλλων, είναι θα έλεγα υπεύθυνες, ανεξάρτητα αν διαφωνώ, με την ουσία, ερμηνείες των αποφάσεων και όχι τοποθετήσεις άνευ σημασίας. Αλλά εν πάση περιπτώσει ας σας κάνω τη χάρη και ας πούμε ότι αυτή η γραπτή επιστολή και οι διαβεβαιώσεις του κ. Σιράκ δεν έχουν αξία. Το ίδιο το κείμενο δείχνει σε τι δραματικές περιπτώσεις θα μπουν οι ελληνοτουρκικές σχέσεις και όχι μόνο στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Θα ήθελα να σας θέσω και έναν άλλο προβληματισμό και πιστεύω ότι αυτός ο προβληματισμός δεν είναι μόνο του ΚΚΕ. Λίγο-πολύ μας παρουσιάζετε ότι η πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μάλιστα καθώς αυτή διευρύνεται με δεκατρείς νέες χώρες, θα είναι μία ασφαλής πορεία. Εμφανίζετε την Ευρωπαϊκή Ένωση ως μία φωλιά, ας το πω έτσι, ασφαλείας για τις χώρες-μέλη.

Είπατε ακόμη ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αποκηρύξει τη βία για τις χώρες και τα κράτη-μέλη της. Δηλαδή είναι έξω από τα πράγματα; Και εσείς που με σταθερότητα υποστηρίζετε την Ευρωπαϊκή Ένωση, τη συγκεκριμένη μορφή συνεργασίας είναι έξω από τα πράγματα να προβληματιστεί η ελληνική Κυβέρνηση για το ίδιο το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς αυτή θα διευρύνεται;

Έχουμε υπόψη μας και κείμενα και συζητήσεις και υπάρχει μεγάλη αβεβαιότητα για το πώς θα είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση των είκοσι έξι χωρών και δεν ξέρω και πόσες άλλες θα ζητήσουν την ένταξή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση και θα γίνει αποδεκτή.

Η συζήτηση που έγινε για το πώς θα λειτουργεί η διακυβερνητική δεν είναι καθόλου αθώα. Το γεγονός ότι έχουν δρομολογηθεί διαδικασίες όπου καταργείται η τυπική ισοτιμία των χωρών και στην ψήφο, δεν είναι ένα οργανωτικό πρόβλημα. Εμείς δεν θεωρούμε ότι γίνεται συζήτηση για το πώς θα λειτουργεί ένα σώμα είκοσι έξι χωρών-μελών. Δεν είναι εκεί το πρόβλημα. Το πρόβλημα είναι ότι όσο θα διευρύνεται η Ευρωπαϊκή Ένωση, τόσο θα αποκρυσταλλώνεται ένα στενό όργανο, ένας βασικός πυρήνας -τέσσερις-έξι χώρες, δεν είμαστε σε θέση και μεις να προβλέψουμε, μπορεί να είναι επτά ή και πέντε- των χωρών αυτών που θα αποφασίζουν για λογαριασμό όλων. Διαμορφώνεται πια αυτό που υπάρχει και στην πραγματικότητα και τυπικά, μια Ευρωπαϊκή Ένωση πολλών ταχυτήτων, άνισων δικαιωμάτων, δυσβάσταχτων υποχρεώσεων για τις χώρες τις μικρότερες και τις χώρες που βρίσκονται σε διαφορετικές ταχύτητες και εν πάση περιπτώσει κατά τη γνώμη μας επιβεβαιώνεται αυτό που με δικούς μας όρους λέμε, μία Ευρώπη της ανισόμετρης ανάπτυξης, μια Ευρώπη που δεν θα είναι απλώς μία Ευρώπη άνισων χωρών από πλευράς πολιτικών δικαιωμάτων, αλλά μία Ευρώπη που θα βασίζεται σε μία και οικονομική και κοινωνική ανισότητα και στο εσωτερικό της κάθε χώρας, αλλά και στις σχέσεις ανάμεσα στις χώρες. Μία Ευρώπη, λοιπόν, που δεν θα είναι φωλιά για όλες τις χώρες-μέλη. Εμείς πιστεύουμε ότι προς τα εκεί πηγαίνουν τα πράγματα και έχει συνειδητοποιηθεί από όλες τις κυβερνήσεις, γιατί δεν θεωρούμε ότι οι κυβερνήσεις των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι ανίκανες κυβερνήσεις. Δεν συμφωνούμε με την πολιτική τους και δεν έχουν διορατικότητα. Βάζουμε το εξής ερώτημα. Και ξέρετε ότι ακό-

μα και σε έναν οργανισμό υπάρχουν βαθιές αντιθέσεις, αυτές οι αντιθέσεις δεν περιορίζονται μόνο στον οικονομικό πόλεμο. Εδώ έγινε ολόκληρη φασαρία για το βοδινό ανάμεσα στη Γαλλία και τη Μεγάλη Βρετανία. Αυτές οι οικονομικές αντιθέσεις, τα χάσματα και οι ανισότητες πολλές φορές -και μη βάλετε όρκο για την επόμενη δεκαετία, δεκαπενταετία- οδηγούν και σε άλλες αναμετρήσεις και η συγκρότηση εκστρατευτικών σωμάτων -γιατί δεν πρόκειται για ευρωπαϊκό στρατό άμυνας, από ποιον κινδυνεύει η Ευρώπη καθώς διευρύνεται και αγκαλιάζει όλες τις χώρες, από ποιον κινδυνεύει από την Τυνησία από το Μαρόκο- που σαφώς λέγεται ότι θα δρουν στο χώρο της Ευρώπης και στα Βαλκάνια -έχουμε και τη βαλκανική ταξιαρχία- για ποιο σκοπό γίνονται αυτά τα εκστρατευτικά σώματα; Για να διαχειρίζονται κρίσεις. Δηλαδή πέρα από τις άλλες διενέξεις, και πραγματικές διενέξεις με όπλα. Πώς αισθάνεσθε τέτοια ασφάλεια με ένα τέτοιο σαφές κείμενο ότι στην πορεία η Ελλάδα θα είναι σε θέση να ακυρώσει τις όποιες αρνητικές πλευρές έχει αυτό το κείμενο, όταν αυτό το κείμενο σαφώς είναι υπέρ της Τουρκίας, όχι γιατί η ελληνική Κυβέρνηση είναι ανίκανη, αλλά γιατί η Τουρκία έχει μια μεγαλύτερη στρατηγικής σημασίας θέση και για τις ηγετικές δυνάμεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για τις ΗΠΑ. Είναι καθαρά ζήτημα συσχετισμού δύναμης.

Προσπαθούμε σαν κόμμα να βάλουμε μερικά λογικά επιχειρήματα τα οποία κατά τη γνώμη μας προκύπτουν όχι από κάποιες ιδεολογικές θέσεις που έχει το ΚΚΕ -και σαφώς είναι κριτήριο η ιδεολογία του- αλλά είναι ορισμένοι προβληματισμοί, που κατά τη γνώμη μας πρέπει να γίνουν από όλους μας και από όλα τα κόμματα της Βουλής, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι τα περισσότερα μονοσήμαντα αποδέχονται αυτήν την κατάσταση και το έχουν αποδείξει ότι την αποδέχονται.

Θα μου πείτε -και το λέτε συνέχεια- και μετά τα Ίμια και μετά τη Συμφωνία της Μαδρίτης και μετά τη βάρβαρη επίθεση στη Γιουγκοσλαβία, στην οποία συμμετείχε πανηγυρικά η ελληνική Κυβέρνηση και στην περίπτωση των S 300, χρησιμοποιείτε το επιχείρημα του ρεαλισμού ότι στις σύγχρονες συνθήκες της λεγόμενης μεταψυχροπολεμικής εποχής και της λεγόμενης παγκοσμιοποίησης πρέπει να πρωτανεύσει ο ρεαλισμός, να αλλάξει η νοοτροπία και έχετε προχωρήσει μάλιστα και λέτε στην ουσία να αποκηρύξει ο ελληνικός λαός ιδέες και οράματα, τα οποία πάντα κατά τη γνώμη της Κυβέρνησης έχουν ξεπεραστεί. Βεβαίως χρειάζεται ρεαλισμός, όμως δεν είναι μονοσήμαντος ούτε υπεράνω κάθε πολιτικής επιλογής. Υπάρχει ο ρεαλισμός της αγωνιστικής αντίστασης και ο ρεαλισμός της συμμόρφωσης και υποταγής στις νέες τάξεις πραγμάτων. Το θέμα είναι η ρεαλιστική πολιτική ποιά κατεύθυνση υπηρετεί και άμεσα και μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Αν ο ρεαλισμός αποβαίνει σε βάρος των λαών -και μιλάμε γενικά, γιατί και εμείς με τη διενόπιση είμαστε και με τα συμφέροντα των ευρωπαϊκών λαών και με τα στενά ελληνικά συμφέροντα- και σε βάρος του ελληνικού λαού, τότε ο ρεαλισμός είναι μία σκληρή αντιδραστική πολιτική για μας.

Σημειώσατε επιτυχία στο Ελσίνκι, αλλά γιατί πρέπει η κυβερνητική επιτυχία να ταυτιστεί με τη λαϊκή επιτυχία και να προχωρήσουμε και παραπέρα, γιατί αυτό που εσείς λέτε εθνική στρατηγική και εθνική πολιτική και εθνικό συμφέρον, ταυτίζεται με το λαϊκό συμφέρον.

Κατά τη γνώμη μας, όχι μόνο στη συγκεκριμένη επιλογή, αλλά και σε πολλές άλλες επιλογές, αυτό που λέγεται εθνικό συμφέρον, στην πράξη δεν ταυτίζεται με το λαϊκό συμφέρον.

Εμείς το δεχόμαστε και νομίζω ότι κανείς δεν αμφισβητεί ότι υπάρχει ένας διεθνής και περιφερειακός αρνητικός συσχετισμός και με τα δικά μας κριτήρια και με τα γενικότερα κριτήρια.

Το ζήτημα ποιο είναι; Ότι η Κυβέρνηση -και όχι μόνο- δεν δουλεύει με τρόπο που να αλλάξει αυτόν τον ασφυκτικό αρνητικό συσχετισμό σε βάρος μας, να τον διαφοροποιεί, να τον αμβλύνει. Κάθε βήμα που κάνετε ενισχύει αυτόν τον αρνητικό συσχετισμό. Και αυτό το βήμα το κάνετε συνειδητά. Δεν είναι ούτε απρόικανότητα ούτε απότολμία. Και γι' αυτό, αν θέλετε, η κριτική μας είναι αυστηρότατη απέναντι στην πολιτική σας.

Να σας πω την αλήθεια. Παρακολουθήσαμε όλοι τις συζητήσεις που έγιναν στην τηλεόραση. Αυτήν την φορά στην τηλεό-

ραση και στο ραδιόφωνο η αλήθεια βγήκε για το ποιον συμφέρει η συμφωνία στο Ελσίνκι. Βγήκε και από στελέχη του ΠΑΣΟΚ, αλλά πιο θαρραλέα βγήκε από επιχειρηματίες μεγάλους, αλλά κυρίως από αυτούς που δουλεύουν αθόρυβα, από νεοΠΑΣΟΚίζοντες επιχειρηματίες. Πραγματικά κάθε μέρα καινούριοι επιχειρηματίες προσχωρούν στο ΠΑΣΟΚ. Βγήκε η αλήθεια. Το είπαν στα τραπέζια. Είπαν καθαρά ότι η συμφωνία στο Ελσίνκι ανοίγει το δρόμο των επενδύσεων ελληνικών και άλλων. Και αυτή είναι η ουσία. Όντως τον ανοίγει. Μάλιστα να πω και όνομα. Χωρίς να θέλω να τον εγκαλέσω ως πρόσωπο, αλλά ο άνθρωπος είπε την αλήθεια. Πρόκειται για τον κ. Κουτσόκο. Ρέντα είχε αυτές τις ημέρες στα κανάλια. Μάλιστα, αν δεν κάνω λάθος, είναι και πρόεδρος της ελληνοτουρκικής ένωσης επιχειρηματιών.

Η ζωή έχει αποδείξει και στο παρελθόν και σήμερα ότι οι σχέσεις ανάμεσα στους επιχειρηματίες δεν συνεπάγονται και διασφάλιση της ειρηνικής συνύπαρξης των κρατών και του σεβασμού των συνόρων. Ας μην υποτιμούμε τόσο πολύ το παρελθόν, γιατί πέρασε. Ας μην ξεχνούμε ότι ακόμη και κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου οι σχέσεις ανάμεσα σε Αμερικανούς και Γερμανούς επιχειρηματίες, και όχι μόνο, ήταν αρκετά καλές.

Εγώ θα δεχθώ ότι σε περίοδο "ειρηνική" -και το βάζω σε εισαγωγικά γιατί τώρα έχουν χαθεί τα όρια μεταξύ πολέμου και ειρήνης, που δεν γίνεται ανοικτός πόλεμος με τα όπλα- οι δυνατότητες των επιχειρηματιών να συνεργάζονται είναι μεγαλύτερες. Αλλά οι επιχειρηματίες δεν έχουν ταμπού. Το κεφάλαιο δεν έχει πατρίδα και σύνορα να αμφισβητούνται και εντάσεις να υπάρχουν ανάμεσα στην Τουρκία και στην Ελλάδα. Οι επενδύσεις θα πάνε καλά. Και αν θέλετε, το ψητό της όλης υπόθεσης ήταν οι επενδύσεις. Και απ' αυτήν την άποψη για άλλη μια φορά αποδείξατε ότι μπορείτε να υπηρετείτε πάρα πολύ καλά, καλύτερα από τη Νέα Δημοκρατία, τα συμφέροντα του μεγάλου κεφαλαίου στη χώρα μας.

Ας πάρουμε και μια άλλη πλευρά. Έγινε μια συμφωνία, η οποία θα βάλει σε περιπέτειες την Ελλάδα. Και δεν θα συμφωνήσω καθόλου με τον Πρόεδρο της Νέας Δημοκρατίας τον κ. Καραμανλή που ζητάει ανταλλάγματα. Τα ανταλλάγματα θα ήταν ακόμα περισσότερο σε βάρος του ελληνικού λαού.

Εν πάση περιπτώσει τι φερεγγυότητα έχει αυτή η Ευρωπαϊκή Ένωση; Έχει αρχές και αξίες; Το απέδειξε στη Γιουγκοσλαβία. Θα μου πείτε, μα η Γιουγκοσλαβία είναι εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης! Οι αρχές και οι αξίες δεν μπαίνουν εντός και εκτός. Οι αρχές και οι αξίες στα ζητήματα των συνόρων, στην απόφαση του κάθε λαού να διαλέγει την κυβέρνησή του ή να μην τη διαλέγει, να ακολουθεί τον έναν ή τον άλλο δρόμο, δεν μπορεί να μπαίνουν μέσα σε στενά πλαίσια. Και μια ένωση, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση -η οποία μαζί με τις ΗΠΑ, οι οποίες έπαιξαν ένα βρώμικο πόλεμο στον πόλεμο της Γιουγκοσλαβίας και στο Ελσίνκι έχει αποφασισθεί η μεθόδευση της συνέχισης της διάλυσης της Γιουγκοσλαβίας- όταν μάλιστα δημιουργούνται και εσωτερικές αντιθέσεις, πώς θα είναι φιλεύσπλαχνη και δίκαιη απέναντι στην Ελλάδα; Δηλαδή τι μέσα έχει η Ευρωπαϊκή Ένωση ως διακρατική συνεργασία; Και τι μέσα θα έχει απέναντι στην Ελλάδα; Κωφεύει εκεί που τη συμφέρει και σε θέματα που έχει ρόλο και ανάμειξη.

Πάρτε τη συμφωνία του Όσλο η οποία παραβιάζεται. Η μόνη που φωνάζει είναι η Γαλλία, γιατί έχει τα δικά της συμφέροντα σε εκείνη την περιοχή.

Στην ηθική και στη διαφάνεια έχει επιδείξει κάτι καλό; Από πού και ως πού θα έχουμε τη σιγουριά ότι, εν πάση περιπτώσει, αυτό το κακό κείμενο θα διορθωθεί υπέρ της Ελλάδας από την Ευρωπαϊκή Ένωση;

Πολλές φορές μας απευθύνετε το ερώτημα, τι θα κάναμε εμείς στη θέση σας. Εμείς θεωρούμε ότι αυτό το ερώτημα είναι ψευδοερώτημα, με την εξής έννοια. Γιατί αν προ πολλού ή πρόσφατα στην Ελλάδα υπήρχε μια άλλη διακυβέρνηση, λαϊκή διακυβέρνηση, ας την πούμε, όπως νάναι, στην οποία να συμμετείχε το ΚΚΕ ή δεν ξέρω τι σύνθεση θα είχε, θα είχαν δημιουργηθεί άλλες προϋποθέσεις.

Πρώτα-πρώτα δεν θα υπήρχε αυτή η δέσμευση ή αυτοδέσμευση σε τέτοιες επιλογές, οι οποίες έρχονται σε βάρος των

κυριαρχικών δικαιωμάτων της χώρας. Αν θέλετε, δεν ξέρω τι θα μπορούσε να γίνει, γιατί δεν μπορώ να μιλήσω τόσο υποθετικά για το σήμερα. Μπορώ να μιλήσω περισσότερο για το αύριο. Αλλά, εν πάση περιπτώσει, δεν θα παζαρεύαμε και δεν θα εκχωρούσαμε κυριαρχικά δικαιώματα. Θα προχωρούσαμε στο ρίσκο της αντίστασης. Έχει ρίσκο η αντίσταση. Δεν θα το αποφεύγαμε. Θα το τολμούσαμε. Είναι προτιμότερο το ρίσκο της αντίστασης από το ρίσκο και τον κίνδυνο της συμμόρφωσης και της υποταγής.

Πρέπει να έχετε υπόψη σας -και θα το υπογραμμίσω αυτό- ότι είμαστε φανατικά υπέρ της ελληνοτουρκικής συνεργασίας περισσότερο και από εσάς, γιατί ανάμεσα στους λαούς, όπως το βλέπουμε εμείς, δεν υπάρχουν ανταγωνισμοί. Και η συνεργασία που έχετε με την Τουρκία θα ανταγωνίζεται ποια δύναμη θα παίξει μεγαλύτερο ρόλο στα Βαλκάνια, ποια διανομή θα έχει στη λεία. Είμαστε φανατικά υπέρ της ελληνοτουρκικής συνεργασίας, όπως και υπέρ της συνεργασίας με όλους τους λαούς και ιδιαίτερα τους γειτονικούς.

Αυτή η ελληνοτουρκική συνεργασία που αναπτύσσεται μετασεισμικά αντιπαλεύει τη νέα τάξη πραγμάτων; Προβάλλει αντιστάσεις ή τη βοηθάει; Και έχουμε την εντύπωση εμείς ότι ένας από τους παράγοντες που οι περίφημοι σύμμαχοί μας σπρώχνουν προς την ελληνοτουρκική συνεργασία, δεν είναι για την ειρηνική συνύπαρξη των δύο λαών -πολύ λίγο τους ενδιαφέρει- αλλά ενδεχομένως να χρησιμοποιήσουν αυτήν την ελληνοτουρκική συνεργασία, όχι μονάχα στα Βαλκάνια αλλά και για επιχειρήσεις τύπου Κόσοβο και αλλού, και στην περιοχή της Ρωσίας και στην περιοχή του Καυκάσου. Γιατί όχι να μην αξιοποιήσουν την καλή εικόνα, αν θέλετε, που έχει ακόμα η Ελλάδα σε αυτές τις περιοχές;

Άλλωστε η Υπουργός Εξωτερικών της Φιλανδίας η κυρία Χάλνεν, η οποία ανέλυσε το θέμα των εκστρατευτικών σωματιών -δεν είναι στρατός άμυνας- είπε ότι αυτά τα σώματα εκστρατεύουν που θα γίνουν ή και άλλες ευέλικτες ταξιαρχίες οι οποίες θα γίνονται επι τούτου, θα λειτουργούν με τον τρόπο που λειτουργήσαν στο Κόσοβο. Αυτά δεν τα λείει το ΚΚΕ. Δεν τα έχουμε βγάλει από το κεφάλι μας. Και πολύ φοβόμαστε ότι η ελληνοτουρκική συνεργασία, με το περιεχόμενο που έχει, θα μας οδηγήσει σε πάρα πολύ σοβαρές περιπέτειες.

Υπάρχει και μια άλλη πλευρά. Η εξωτερική πολιτική της Κυβέρνησης δεν είναι μόνο εξωτερική πολιτική, όπως και η εξωτερική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν είναι στενά εξωτερική πολιτική. Έχει σοβαρή επίδραση και στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης γενικά και της Ελλάδας. Και επιτρέψτε μου, αν θέλετε, νηφάλια, για να μην οξύνω τη συζήτηση, να βάλω και μια άλλη διάσταση. Είναι τυχαίο το γεγονός ότι σε όλες τις χώρες της Ευρώπης έχουμε μια στροφή προς την κρατική καταστολή, τη βία και τον αυταρχισμό και ότι το ίδιο συμβαίνει και στην Ελλάδα;

Ειλικρινά σας λέω, κύριε Πρωθυπουργέ, ότι μας έχει απασχολήσει αν τα τελευταία μέτρα που πήρε η Κυβέρνηση και το ιδιώνυμο -που φαίνεται ότι είναι χειρότερο από το ιδιώνυμο του Ελευθέριου Βενιζέλου- είναι μέτρα που παίρνονται απλά και μόνο για να χτυπηθεί ένα κίνημα.

Μας απασχολεί. Μόνο γι' αυτό, για να σταματήσουν οι κινητοποιήσεις και μάλιστα σε προεκλογική περίοδο που η Κυβέρνηση έπρεπε να δείξει έτσι, μια μεγαλύτερη ελαστικότητα;

Η εκτίμησή μας είναι ότι αυτή η στροφή στον αυταρχισμό, στην κρατική βία και στην καταστολή έχει βαθύτατους στόχους. Μελετώντας, αν θέλετε, και τα ντοκουμέντα και τα επίσημα, αλλά και αυτά που γίνονται από τις διάφορες επιτροπές σοφών και τις εκτιμήσεις διεθνών οργανισμών, υπάρχει μια διαπίστωση: Ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση -το είπα και προηγούμενα θα οξυνθούν οι αντιθέσεις στο εσωτερικό, αλλά θα οξυνθούν και οι αντιθέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις Ηνωμένες Πολιτείες, ανεξάρτητα από την αγαστή συνεργασία τους σε πάρα πολλά ζητήματα. Και υπάρχει η εκτίμηση ότι θα οξυνθούν τα κοινωνικά προβλήματα. Και ακριβώς η προσπάθεια είναι, να τσακιστούν όσο γίνεται πιο γρήγορα τα λαϊκά κινήματα, πριν ξεσπάσουν. Γιατί θα ξεσπάσουν. Δεν πρόκειται να υπάρχει ούτε η μηχανία σε άλλες χώρες ούτε οι προσωρινές δυσκολίες που έ-

χουν τα λαϊκά κινήματα και στην Ελλάδα.

Όλη αυτή η στροφή στον αυταρχισμό και τα εκστρατευτικά σώματα δείχνουν ότι διαβλέπουν σοβαρές εξελίξεις. Να πω στην επόμενη δεκαετία; Δεν ξέρω. Να πω στη δεκαπενταετία; Πιθανόν και νωρίτερα. Και αυτό λέγεται σαφώς.

Επομένως το Ελσίνκι δεν είναι απλώς ένα ζήτημα πάρα πολύ σοβαρό, που αφορά τα σύνορά μας και είναι εξαιρετικά σοβαρό, που αφορά το Κυπριακό. Έχει πάρα πολλές παραμέτρους. Και αυτά δεν κρύβονται. Δεν μπορεί να περάσουν σε δεύτερη μοίρα. Γι' αυτό λέω ότι το να σταθούμε μόνο σε ορισμένες ουσιαστικές πλευρές του Ελσίνκι, νομίζω ότι είναι περιορισμένης σημασίας. Πρέπει κανένας να δει τα πράγματα με έναν ορίζοντα. Και αυτό μας απασχολεί πάρα πολύ.

Εμείς θεωρούμε ότι από τη συμφωνία που έγινε στο Ελσίνκι, θα ικανοποιηθούν σημαντικά ηγετικά ευρωπαϊκά συμφέροντα. Και βέβαια θα έχουν ένα μερίδιο και οι Έλληνες επιχειρηματίες και η Κυβέρνηση που στηρίζεται από αυτούς τους επιχειρηματίες.

Πρώτα πρώτα, μέσω της ανακήρυξης της Τουρκίας, ως υποψήφια χώρας, θα μπορούν οι Γερμανοί, οι Ιταλοί, οι Γάλλοι, οι Βρετανοί να στείλουν περισσότερα κεφάλαια στην Τουρκία. Και αυτό θέλουν. Δεν τους ενδιαφέρει η πλήρης ένταξη. Και θα στείλουν περισσότερα κεφάλαια παίρνοντας υπόψη ότι η Τουρκία είναι η χώρα με το μικρότερο ποσοστό αναλογίας ξένων επενδύσεων στο έδαφός της για διάφορους λόγους, που δεν χρειάζεται να τους αναλύσω εδώ, δεν είναι της ώρας. Είναι σχετικά παρθένο έδαφος για τα ευρωπαϊκά κεφάλαια. Το ψωμί τους θα βγάλουν οι Ευρωπαίοι επιχειρηματίες. Δεν τους ενδιαφέρει ούτε ο τουρκικός λαός ούτε η ειρήνη και η ασφάλεια στην Ευρώπη.

Διευκολύνει επίσης την παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσω της υποψηφιότητας της Τουρκίας, στον Καύκασο και στα πετρέλαια γενικά και προς τις Αραβικές χώρες, ξέροντας πάντα ότι θα έχουν ένα μεγάλο ανταγωνιστή τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής.

Η ανακήρυξη της Τουρκίας σε υποψήφια χώρα ενδιαφέρει πάρα πολύ τις ΗΠΑ, που θα έχουν και αυτοί περισσότερη παρέμβαση στην Ευρώπη, γνωρίζοντας ότι η Τουρκία αποτελεί τουλάχιστον μαζί με την Ελλάδα, τη σύμμαχη περιφερειακή δύναμη και το περιφερειακό όργανο των Ηνωμένων Πολιτειών.

Βολεύει τη στρατηγική του NATO στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Κουκουλώνονται οι όποιες διαφορές υπάρχουν ανάμεσα στην Ελλάδα και στην Τουρκία. Τώρα, με το στρατηγείο του NATO στη Λάρισα, θέλουν να υπάρχει και μια κοινή συγκάλυψη των όποιων διαφορών σε βάρος της Ελλάδας.

Η γνώμη μας είναι ότι στο Ελσίνκι παραδίδονται έμπρακτα στο έλεος της νέας τάξης τα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας, προωθείται η πλήρης αμερικανοποίηση του Αιγαίου και ταυτόχρονα μπαίνουμε στο παζάρι με την τουρκική ηγεσία, με το διάλογο και με την παραπομπή των συνοριακών διαφορών στο καθοδηγούμενο Δικαστήριο της Χάγης, το οποίο δεν το αναγνωρίζουν τέσσερις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανάμεσά τους η Γαλλία και η Γερμανία. Βγαίνουν η Γερμανία, η Γαλλία και άλλες χώρες και λένε: "Πηγαίνετε στο Δικαστήριο της Χάγης." Οι ίδιοι δεν το αναγνωρίζουν. Και περιμένουμε ουσιαστική διέξοδο;

Λέτε, κύριε Πρωθυπουργέ, ότι εμείς δεν αναγνωρίζουμε άλλες διαφορές πέρα από την υφαλοκρηπίδα. Μα, σημασία έχει τι υπογράψατε. Σημασία έχουν οι συνεντεύξεις Τύπου που δώσατε; Σημασία έχουν αυτά που λέτε εδώ; Το ντοκουμέντο, που υπογράψατε, έχει σημασία. Εκεί δεν λέει ότι οι δύο χώρες διατηρούν διαφορετικές απόψεις. Και στην προκειμένη περίπτωση η χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι περισσότερο δεσμευμένη, σε σχέση με την υποψήφια. Είναι φυσιολογικό. Και είναι πραγματικά ντοκουμέντο και της ελληνικής Κυβέρνησης, αφού το υπέγραψε στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ήδη αυτό το επιχείρημα έχει ειπωθεί από αυτό το Βήμα και δεν θα ήθελα να το αναπτύξω περισσότερο.

Και η Τουρκία έχει θέσει θέματα: Ζωτικών συμφερόντων στην περιοχή από τη Συμφωνία της Μαδρίτης, γκρίζες ζώνες, τα δώδεκα μίλια, το καθεστώς των νησιών, συγκυριαρχία στο Αιγαίο.

Και θα μπει θέμα για το καθεστώς των νησιών. Γιατί θα πει η Ευρωπαϊκή Ένωση: "Μα τι θέλετε τώρα μονομερώς τα ζητήματα στο Αιγαίο; Αφού είμαστε εδώ. Έχουμε τους ευρωστρατούς. Η Τουρκία είναι τώρα υποψήφια χώρα. Είναι μέσα στη φωλιά." Δηλαδή υπάρχουν ορισμένα λογικά επιχειρήματα. Και μη μου πείτε αυτό που είπατε στον κ. Καραμανλή ότι μιλάω με επιχειρήματα υπέρ της άλλης πλευράς. Αυτά δεν περιμένει ούτε ο Ετσεβίτ ούτε ο Ντεμιρέλ να τα ακούσει από το Κ.Κ.Ε. ούτε από κανένα άλλο κόμμα. Τα ξέρουν από χέρι πολύ καλύτερα από εμάς.

Θεωρούμε ότι στη Σύνοδο του Ελσίνκι το Κυπριακό οδηγήθηκε στον οριστικό ενταφιασμό. Πετάχτηκαν στο καλάθι των αχρήστων οι αποφάσεις του ΟΗΕ για δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού. Θα μου πείτε: "Τι εμπιστοσύνη έχεις στον ΟΗΕ;" Υπήρχαν οι αποφάσεις. Επιβεβαιώνεται ότι η Κύπρος, με ή δίχως ένταξη -το είπα ήδη- οδεύει και προς τη θεσμική διχοτόμηση. Το Κυπριακό αντιμετωπίζεται πλέον από την Ευρωπαϊκή Ένωση σαν ένα πρόβλημα που πρέπει να διευθετηθεί ανάμεσα στα δύο μέρη. Ποια δύο μέρη; Μέχρι τώρα θεωρείτο διεθνές πρόβλημα, πρόβλημα εισβολής και κατοχής.

Με τις αποφάσεις του Ελσίνκι επιχειρείται ακόμη πιο ωμή επέμβαση στα εσωτερικά της Νέας Γιουγκοσλαβίας. Όπως υπογραμμίζει η σχετική απόφαση, η Ευρωπαϊκή Ένωση υπό την αιγίδα του Συμφώνου Σταθερότητας, επιθυμεί να συμβάλει στον εκδημοκρατισμό -εμείς βάζουμε εισαγωγικά- της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας ενισχύοντας τη σερβική αντιπολίτευση και -εντός εισαγωγικών- τη δημοκρατικά εκλεγμένη κυβέρνηση του Μαυροβουνίου, αναζητώντας και άλλους τρόπους για να υποστηριχτεί το πρόγραμμα πολιτικής και οικονομικής μεταρρύθμισης του Μαυροβουνίου. Το γνωστό: Σου δίνω χρήματα για να γίνεις υποχείριό μου. Και αυτό θεωρείται δημοκρατία! Αυτό είναι οι αρχές και οι αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης!

Για να μην υπογραμμίσω ότι ασχολήθηκε η Σύνοδος μέχρι και με το συνταξιοδοτικό. Θεωρείται αρνητική εξέλιξη για τα ευρωπαϊκά πράγματα ότι ανεβαίνει ο μέσος όρος ηλικίας. Αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό. Εδώ έχει γίνει μια αντικειμενική πρόοδος, που, αν θέλετε, είναι και αποτέλεσμα της πάλης των λαών. Γιατί μεγαλώνει ο μέσος όρος ηλικίας, γιατί βελτιώνονται οι συνθήκες ζωής. Και τώρα, πρέπει να πληρώσουν οι ίδιοι εργαζόμενοι το ότι ζουν περισσότερο! Δηλαδή ή πρέπει να εύχεσαι να πεθάνεις νωρίτερα ή πρέπει, μέχρι να πεθάνεις, να δουλεύεις.

Και από αυτήν την Ευρωπαϊκή Ένωση εμείς περιμένουμε να μας δικαιώσει στα σύνορα! Μα αυτοί ούτε Θεό έχουν ούτε όσιο!

Θέλω να βάλω ένα άλλο ζήτημα μπροστά στη Βουλή, το οποίο, κατά τη γνώμη μας, δεν ανοίχτηκε. Είπα και στην αρχή πως εμείς θεωρούμε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση στρατικοποιείται. Και να βάσουμε τα εξής ερωτήματα, στα οποία εμείς θέλουμε μία απάντηση:

Αυτός ο ευρωστρατός -έχουμε δώσει εμείς τον χαρακτηρισμό, εμείς τα θεωρούμε εκστρατευτικά σώματα- για την άμυνα της Ευρώπης είναι, για την άμυνα της Ελλάδας είναι; Να ξεκαθαρίσουμε ποιος είναι ο σκοπός.

Το κυριότερο όμως είναι το εξής. Ενώ από τη μια μεριά λένε ότι η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξασφαλίζει την ειρήνη, την ασφάλεια κλπ. την ίδια ώρα γίνεται συζήτηση για την αύξηση των εξοπλισμών και μάλιστα για τα πυρηνικά όπλα. Επισήμως όμως δεν υπάρχει, αλλά στο περιθώριο γίνεται αυτή η συζήτηση. Θεωρείται ότι ο στρατιωτικός εξοπλισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν αρκεί. Και ήδη ο κ. Κοέν το ζήτησε επίσημα. Και εδώ έχουμε να κάνουμε με τη νέα πυρηνική στρατηγική του NATO, στο οποίο NATO συμμετέχουμε. Οι περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι και στο NATO. Και ο κ. Τσοχατζόπουλος σε αυτό το διάστημα -και φυσικά δεν είναι ζήτημα προσωπικό του, πιστεύω ότι μιλάει για λογαριασμό της Κυβέρνησης- έδωσε προκλητικότερες απαντήσεις. Ρωτήθηκε -αν δεν κάνω λάθος ήταν 6 ή 8 Δεκεμβρίου, αυτήν τη στιγμή δεν θυμάμαι- τι γίνεται με τα πυρηνικά όπλα στην Ελλάδα. Και απάντησε ότι τα πυρηνικά όπλα ανήκουν στο μαγαζί που λέγεται NATO. Και το μαγαζί -λέει- να δώσει απάντηση.

Και εμείς αναρωτιόμαστε.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ-ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας): Εγώ στη Βουλή απαντώ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΡΡΗΓΑ (Γενική Γραμματέας του Κ.Κ.Ε.): Όχι στη Βουλή, εκτός Ελλάδας δώσατε την απάντηση.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας): Αυτό που το ξέρετε;

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΡΡΗΓΑ (Γενική Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του Κ.Κ.Ε.): Το γράψανε οι εφημερίδες, τι που το ξέρουμε; Έχουμε και δημοσιογράφους.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ: Έχουμε δίκτυο πληροφοριών.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΡΡΗΓΑ (Γενική Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του Κ.Κ.Ε.): Καθόλου. Είναι δημοσιευμένα στο "ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ". Δυστυχώς, το έχω στο έδρανο κάτω το χαρτί για να το διαβάσω.

Αναρωτιέμαι δηλαδή. Μα, τα πυρηνικά όπλα βρίσκονται μέσα στην Ελλάδα. Δεν κατάλαβα, κόψαμε έδαφος και το δώσαμε σ'ένα μαγαζί; Στο οποίο, όμως, μαγαζί έχουμε μετοχές.

Ρωτώ: Ωραία, με την Τουρκία πάμε καλά. Θα αναφερθεί το εξοπλιστικό πρόγραμμα της Ελλάδας; Θα μειωθούν οι εξοπλισμοί; Γιατί υποτίθεται ότι οι εξοπλισμοί δεν ήταν για το ΝΑΤΟ. Όχι, ήταν για την άμυνα της χώρας. Και βεβαίως, ξέρω ότι κανένα κόμμα μέσα σε αυτό το Κοινοβούλιο δεν θα δεχθεί να μειωθούν οι εξοπλισμοί σε βάρος της άμυνας της χώρας.

Για να δούμε τώρα, που είναι η οροφή της άμυνας της χώρας και της Τουρκίας, αφού βαίνουμε καλώς, οι σεισμοί μας βοήθησαν και τα λύσαμε όλα τα προβλήματα; Θα μειωθούν οι εξοπλισμοί;

Η νέα πυρηνική στρατηγική του ΝΑΤΟ, απ'όσο ξέρουμε και αν πάμε έξω να μας διορθώσετε, προβλέπει τα πυρηνικά όπλα να τοποθετούνται πάνω σε πλοία. Ίσως δεν θέλουν να περικυκλώνονται οι βάσεις. Και ξέρουμε πάρα πολύ καλά ότι και στο Ιόνιο και στο Αιγαίο πλέουν αμερικάνικα πλοία, τα οποία είναι και ΝΑΤΟϊκά ταυτόχρονα και έχουν πυρηνικά όπλα και τα υποδεχόμαστε στην Κέρκυρα, στη Ρόδο. Εδώ δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα; Δηλαδή, αυτά τα πυρηνικά για ποιον τα έχουν; Για την άμυνά μας; Μας προστατεύει το ΝΑΤΟ; Από πού;

Όταν ρωτήθηκε ο Υπουργός Άμυνας για δημοσίευμα του "Βήματος", σύμφωνα με το οποίο χάθηκε πυρηνική βόμβα στη θάλασσα νοτίως της Κρήτης, απάντησε ότι δεν έχει τέτοια πληροφορία. Αν δεν την έχει -και εγώ το δέχομαι- δεν αναρωτιέται, μήπως αυτή η πυρηνική βόμβα είναι έξω από τα χωρικά ύδατα της Ελλάδας, άρα οι συνέπειες είναι πολύ μεγαλύτερες; Και εν πάση περιπτώσει, δεν τον ενημέρωσε κανείς; Είναι ένα ερώτημα.

Στο θέμα των στρατιωτικών εξοπλισμών η Ελλάδα βρίσκεται στην τρίτη σειρά ανάμεσα στις χώρες που εισάγουν όπλα από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Έχουμε και τους ευρωστρατούς, έχουμε και τις βαλκανικές ταξιαρχίες, έχουμε και τις προμήθειες από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Αυτό δεν είναι πρόβλημα; Και αν θέλετε, δεν συνδέεται και με την εσωτερική και με την εξωτερική μας πολιτική; Τα F-16 μας τα πουλάνε χωρίς τους πυραύλους που χρειάζονται. Μας πουλάνε επίσης, τα αντιτορπιλικά μεταχειρισμένα, χωρίς τους αντίστοιχους πυραύλους. Για να δούμε, αγοράζουμε για την άμυνα; Μα, εάν είναι για την άμυνα -δεν πιστεύουμε ότι είναι για την άμυνα, την κατάλληλη στιγμή θα μας οδηγήσουν να πάρουμε μέρος σε νέες επιθέσεις πέρα από το Κόσοβο- πώς μας τα δίνουν χωρίς πυραύλους; Ή μας κρατάνε στο χέρι;

Επιπλέον βρισκόμαστε σε μια φάση, που από τη μια μεριά έχουμε αυξημένους εξοπλισμούς, γίνεται συζήτηση να πολλαπλασιαστούν τα στρατιωτικά αποσπάσματα, να μειωθούν οι τακτικοί στρατοί, αλλά να αυξηθούν οι μισθοφορικοί. Επιβάλλεται στην Ελλάδα να συρρικνωθεί η αμυντική βιομηχανία, να ιδιωτικοποιηθούν επιχειρήσεις, να μετατραπούν σε φασόν με πιο χαρακτηριστικές τις περιπτώσεις ΕΛΒΟ και ΕΑΒ.

Την ίδια ώρα που ο λαός καλείται να κάνει οικονομία για τους περίφημους στόχους της σύγκλισης, οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής που μας επιβάλλουν τι και πότε θα αγοράσουμε και πώς, μας ζητούν υπολείποντες αποζημιώσεις για τις βάσεις του Ελληνικού και της Νέας Μάκρης που έφυγαν, 1,5 τρισεκατομμύρια δραχμές. Η ελληνική δύναμη στο Κόσοβο στοιχίζει εί-

κοσι ένα δισεκατομμύρια (21.000.000.000) το χρόνο και επιπλέον, οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής ζητούν να καταβάλουμε 1,5 τρισεκατομμύρια δραχμές που της χρωστάμε λείει, από παλιότερη στρατιωτική βοήθεια. Επιπλέον έχουμε να αντιμετωπίσουμε το αντιπυραυλικό σύστημα των Ηνωμένων Πολιτειών που λένε τώρα και μια νέα μορφή του πολέμου των άστρων, που θα είναι όμως, σε χειρσαίο επίπεδο.

Όλα αυτά μπορούμε να τα κάνουμε σούμα; Τι όπλα φορτωνόμαστε, πόσα λεφτά και για ποιο σκοπό όλα αυτά; Εμείς όλα αυτά τα συνδέουμε επίσης και με το γεγονός ότι η Ελλάδα έχει αποδεχθεί το Σύμφωνο Σταθερότητας στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και το οποίο, δυστυχώς -ελπίζω να κάνουμε λάθος- είναι ένα σύμφωνο, το οποίο έχει μια γενικότερη αποδοχή εδώ μέσα στο Κοινοβούλιο. Εάν υπάρχουν επιφυλάξεις, γενικά, δεν έχει πολεμηθεί.

Εδώ το Σύμφωνο Σταθερότητας είναι καθαρό. Αφορά τη γειτονιά μας κατ'αρχήν. Με βάση το Σύμφωνο Σταθερότητας -δεν λέω ότι το λέει στους τίτλους, αλλά εκεί πάει- δημιουργούνται προτεκτοράτα, δηλαδή, νέα μικρότερα απόλυτα εξαρτημένα και ελεγχόμενα κράτη, πέρα από τη Βοσνία και το Κόσοβο και τα οποία δεν τα έχουμε γύρω μας. Και αυτά τα προτεκτοράτα είναι ακόμα χειρότερα. Εν πάση περιπτώσει, με την Τουρκία μπορείς να κάνεις διαπραγμάτευση, μπορείς να κάνεις και έναν καλό, όχι αυτόν, τον συμβιβασμό. Με τα προτεκτοράτα, τι να κάνεις; Τι να συνομιλήσεις, αφού είναι εκτελεστικά όργανα;

Διατηρούνται ζώνες μόνιμης έντασης μεταξύ των βαλκανικών κρατών και επιβολή διαιτησίας σε περιοχές, όπως η Θράκη, το Τέτοβο και η Βοϊβοδίνα. Αυτά είναι μέσα στο Σύμφωνο Σταθερότητας. Πώς θέλετε εμείς να είμαστε ήσυχτοι με το Ελσίνκι;

Πρόκειται να δημιουργηθεί ένας χώρος "ελεύθερου εμπορίου", όπου όπως λέγεται, στην ουσία σημαίνει δραστική μείωση των τυπικών και ουσιαστικών εμποδίων, που αντιμετωπίζουν στις επενδύσεις οι μεγάλες ευρωπαϊκές και αμερικάνικες επιχειρήσεις. Και μη μου πείτε ότι οι επιχειρήσεις έχουν μαζί τους μόνο τον κλάδο της ελιάς.

Το Σύμφωνο Σταθερότητας προβλέπει αποδυνάμωση της Ρωσίας, μέσα από την αφαίρεση του ιστορικά, αν θέλετε, κατακτημένου συμμαχικού της περίγυρου. Και εμείς, ξέρετε, δεν είμαστε με την ηγεσία της Ρωσίας. Ξέρουμε ποια είναι αυτή. Αλλά μας απασχολεί το ζήτημα της πορείας διαμελισμού της Ρωσίας. Και βεβαίως, η καμπάνα χτυπάει πάρα πολύ, διότι τα Βαλκάνια είναι χώρος επεμβάσεων και δεν ξέρω πώς μπορείτε να σταματήσετε τις επεμβάσεις στα σύνορα της Ελλάδας. Αυτά δεν σταματάνε. Αυτά έχουν δυναμική. Και αν θέλετε, εμείς ανατριχιάζουμε και μόνο με τα λόγια που είπε ο Κόφι Ανάν στη MONTE DIPLOMATIQUE την 1η Αυγούστου του 1999 -και δεν είναι μια συνηθισμένη δήλωση- που λέει ότι ζούμε σε μια περίοδο, στην οποία αναδύεται ένας διεθνής νόμος, σύμφωνα με τον οποίο τα κράτη δεν μπορούν πια να οχυρώνονται πίσω από την κυριαρχία τους και να υποβάλουν σε μαρτύρια πληθυσμούς, ελπίζοντας ότι ο υπόλοιπος κόσμος θα μείνει με τα χέρια σταυρωμένα.

Αυτό είναι το καινούριο Διεθνές Δίκαιο. Τα κράτη δεν μπορούν να οχυρώνονται στα κυριαρχικά τους δικαιώματα, στα σύνορά τους, όταν ας πούμε στο εσωτερικό τους γίνονται πράξεις εναντίον των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ένα πράγμα που είναι λάστιχο, διότι τα ανθρώπινα δικαιώματα παραβιάζονται σε όλες τις χώρες της Ευρώπης. Όταν υπάρχει φτώχεια, δεν υπάρχει παραβίαση; Όταν υπάρχει ανεργία, δεν είναι παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων; Φυσικά αντιμετωπίζουν τα μειονοτικά κατά περίπτωση και κατά βούληση.

Εμείς θεωρούμε ότι η ελληνική Κυβέρνηση έκανε ένα καινούριο βήμα. Υπογράψατε σε αυτό το κείμενο στο Ελσίνκι, που μεθοδεύεται όπως λέγεται η πάρα πέρα διάλυση της Γιουγκοσλαβίας. Ακόμα και αυτό το εμπάργκο του πετρελαίου το στηρίζετε. Και είτε σε κάποια δήλωσή του, όπως διάβασα, ο Υπουργός των Εξωτερικών ότι βοήθησε η Ελλάδα, διότι είπε, ας αφήσουμε να πάει πετρέλαιο στις περιοχές όπου οι δήμευροι είναι του Μιλόσεβιτς. Δηλαδή, να μην πεινάει όλος ο λαός, αλλά να πεινάει ο λαός εκείνων των περιοχών, που καλώς ή κακώς, έχουν δημάρχους που στηρίζουν το Μιλόσεβιτς, λες και ο λαός έχει

δικαίωμα ανάλογα με το ποιον εκλέγει δήμαρχο. Αυτή είναι η δημοκρατία στην Ευρώπη, αυτές είναι οι αξίες. Αυτά είναι πασιγνωστά πράγματα. Και θεωρεί ότι η Ελλάδα κρατάει μια πιο φιλική στάση προς τη Γιουγκοσλαβία, πιο χαλαρή από αυτούς που λένε "ούτε σταγόνα πετρέλαιο".

Γι' αυτό αν θέλετε, μια κυβέρνηση η οποία υπογράφει τέτοια διεθνή ντοκουμέντα και προσχωρεί σε τέτοιες πράξεις, γιατί θα είναι φιλεύσπλαχνη για το λαό της; Δηλαδή, για τον μεν λαό είναι φιλόφρων και για το γειτονικό λαό είναι απάνθρωπη; Αυτά δεν γίνονται. Ό,τι είσαι για το διπλανό, είσαι και για το λαό σου και αντίστροφα.

Κατά τη γνώμη μας, διαμορφώνονται εξαιρετικά επικίνδυνες εξελίξεις. Για να σταματήσει αυτό το βιολί, που υπάρχει και αυτό το κουβεντολόι, ότι όποιος είναι αντίθετος με το Ελσίνκι, όποιος είναι αντίθετος με την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αντιευρωπαϊστής, είναι εθνικιστής και είναι λαϊκιστής. Εμείς να σας πω, δεν κομπλεξαριζόμαστε με τέτοια ζητήματα, γιατί, εν πάση περιπτώσει, ξέρουμε τι πιστεύουμε. Ξέρουμε και πώς θέλουμε την Ευρώπη ενωμένη και την θέλουμε, ξέρουμε τι σημαίνει εθνικισμός και ξέρουμε ότι ο πραγματικός εθνικισμός πληρώνεται άγρια από τους λαούς. Εάν θέλετε έχουμε πολεμήσει τον εθνικισμό, το ρατσισμό.

Εν πάση περιπτώσει, είναι ακόμα επικίνδυνο όταν χρησιμοποιείται το επιχείρημα "είσαι εθνικιστής, είσαι αντιευρωπαϊστής", όταν μιλάς για κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας σου και όλων των χωρών είτε είναι μεγάλες είτε είναι μικρές, όταν λες για σεβασμό των συνόρων είτε αφορούν την Ελλάδα είτε αφορούν τη Ρωσία του Γέλτσιν είτε τη Γεωργία του Σεβανάντζε είτε τη Γιουγκοσλαβία του Μιλόσεβιτς είτε τη Βουλγαρία του Στογιάνωφ, με τους οποίους, όπως ξέρετε έχουμε και χίλιους λόγους να μην έχουμε καμία φίλια και καμία παρέα. Μιλάμε, όμως, ενιαία.

Τι θα πει ευρωπαϊκός προσανατολισμός; Εμείς δεν το καταλαβαίνουμε αυτό. Δεν λέει τίποτα η λέξη. Είναι ποια Ευρώπη και πώς βλέπεις την Ευρώπη. Εμείς θεωρούμε ότι σήμερα στις συνθήκες της διεθνοποίησης είναι αδύνατον ένα κόμμα, μια χώρα να ζει στον εαυτό της. Σε καμία περίπτωση. Εν πάση περιπτώσει όμως δεν υπάρχει ένας δρόμος διεθνοποίησης. Είναι ζήτημα καθαρά πολιτικού περιεχομένου και όρων διεθνοποίησης.

Εμείς θα επιμένουμε σ' αυτές τις θέσεις. Δεν μας νοιάζει πώς θα μας βαφτίζετε. Σημασία έχει ότι δεν πρόκειται να υποχωρήσουμε απ' αυτές τις θέσεις μόνο και μόνο επειδή χρησιμοποιείται μια τέτοια επιχειρηματολογία.

Το κυριότερο -για να τελειώσω, γιατί το θέμα τουλάχιστον απ' τη δική μας πλευρά είναι εξαντλημένο- σκεφθείτε λογικά. Ξέρετε ότι υπάρχουν οξυύατες αντιθέσεις μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ξέρετε πώς όταν υπάρχουν ταξικά συμφέροντα, όταν υπάρχουν συμφέροντα των ηγετικών ιμπεριαλιστικών χωρών, των μεγάλων χωρών, -πείτε τις όπως θέλετε- δεν τους νοιάζει αν η Ελλάδα και η ελληνική Κυβέρνηση ακολουθεί την πολιτική τους. Εδώ έχουν γίνει δύο παγκόσμιοι πόλεμοι στο έδαφος της Ευρώπης και έγιναν αναμεταξύ τους. Έβαζαν τους λαούς να χύνουν αίμα για τα συμφέροντα των ιμπεριαλιστών. Τα συμφέροντά τους θα κοιτάζουν οι ηγετικές χώρες.

Εσείς βεβαίως πιστεύετε ότι πρέπει να ακολουθήσετε γιατί όπως και να το κάνουμε η κυρίαρχη τάξη στην Ελλάδα δεν μπορεί να σταθεί αν δεν συμπαράξει με τις άλλες τάξεις των άλλων χωρών. Ξέρετε πάρα πολύ καλά ότι καμιά κυβέρνηση του τύπου του δικού σας δεν μπορεί να σταθεί, αν δεν έχει και "τις πλάτες" της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο λαός όμως πρέπει να δει τα πράγματα διαφορετικά.

Σκεφθείτε όμως, πώς θα είναι σε δέκα χρόνια η Ευρωπαϊκή Ένωση. Εμείς πιστεύουμε -δεν είμαστε και βέβαιοι- ότι θα υπάρχουν χώρες που δεν θα ξέρεις αν είναι μέσα ή έξω από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το λεγόμενο κοινοτικό κεκτημένο θα έχει καταργηθεί. Ούτε επιχορηγήσεις ούτε κοινοτικά πλαίσια ούτε τίποτα.

Δεν ξέρω αν τότε θα τους νοιάζει πάρα πολύ αν είναι μέσα ή έξω ή αν το θέμα της αποδέσμευσης θα είναι πολύ πιο εύκολο απ' ό,τι φανταζόμαστε σήμερα. Διότι είναι αδύνατο αυτή η Ευρώπη των είκοσι πέντε και τριάντα χωρών να προχωρήσει ενιαία

α με τη λογική του ενιαίου και κοινού συμφέροντος. Θα είναι το συμφέρον κατ' αρχήν της πλουτοκρατίας όλης της Ευρώπης και εκεί θα κυριαρχεί το συμφέρον τεσσάρων και πέντε ηγετικών χωρών, όχι των λαών τους, αλλά των κυβερνήσεών τους, των ηγετικών τάξεων.

Επομένως όλες οι "θυσίες" που κάνει η ελληνική Κυβέρνηση, ούτε και στην ίδια θα βγουν σε καλό. Βεβαίως δεν μας νοιάζει η κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ ή οποιαδήποτε κυβέρνηση ανάλογη, κεντροδεξιά ή κεντροαριστερά, πώς θα πάει και αν οι συμμαχοί της θα την ευνοούν. Εμάς, μας απασχολεί πού πάει αυτός ο τόπος, ο ελληνικός λαός και αν θέλετε οι γειτονικοί λαοί και οι λαοί όλης της Ευρώπης.

Τα ζητήματα είναι πάρα πολύ σοβαρά και θεωρούμε ότι ο λαός πρέπει τουλάχιστον να έχει σοβαρή επαγρύπνηση και να μην παρασυρθεί από τις θριαμβολογίες της Κυβέρνησης. Σε ένα χρόνο, σε δύο χρόνια θα ξεσκεπαστεί το πράγμα. Σημασία έχει ο ελληνικός λαός να ξέρει τι αποφασίστηκε, που είμαστε σήμερα και που πάμε αύριο.

Είμαστε αισιόδοξοι ότι παρά τα μέτρα καταστολής που παίρνετε, παρά το γεγονός ότι πάμε σε εκλογές με το χειρότερο κλίμα εξαρχείωσης, ένα τμήμα του λαού ψηλαφητά, άλλο τμήμα του λαού με καθαρή συνείδηση αυτή τη φορά, θα μπορέσει να συμπεριληφθεί καλύτερα και να ταυτίσει την ψήφο με το συμφέρον του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κ. Νίκος Κωνσταντόπουλος έχει το λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου): Κύριοι Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, συζητάει σήμερα η Βουλή για την εξωτερική πολιτική και την ευρωπαϊκή πορεία της χώρας, σε περίοδο που αναμφισβητήτως συντελούνται ραγδαίες αλλαγές στο διεθνές περιβάλλον, γύρω μας, σε μια εποχή που γίνονται δραστικές διεργασίες, με σοβαρές επιπτώσεις στην εσωτερική κοινωνική πολιτική και της Ελλάδας και άλλων χωρών.

Τη σημερινή πραγματικότητα δεν θα την ερμηνεύσουμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, διαβάζοντας κείμενα άλλων εποχών των αιμνήτων Παπανδρέου και Καραμανλή, που διέτρεξαν την ιστορική τους πορεία. Ο ιστορικός κύκλος της Μεταπολίτευσης έχει τελειώσει, γιατί έχουν γίνει σοβαρές μεταβολές από πλευράς κοινωνικών, οικονομικών και τεχνολογικών δεδομένων. Έχουν αλλάξει τα διεθνή δεδομένα, τα δεδομένα των κοινωνιών, της διεθνούς οικονομίας, των τεχνολογικών εξελίξεων.

Αυτός ο κύκλος της Μεταπολίτευσης, ενώ ιστορικά έχει τελειώσει, πολιτικά παρατείνεται για τη χώρα μας και δεν κλείνει, διότι διατηρούνται και συνεχίζονται δομές, διαδικασίες, συσχετισμοί, νοοτροπίες, πρακτικές, θεσμικές και εξωθεσμικές δράσεις, ενός ξεπερασμένου πολιτικού συστήματος, που ανήκει σε άλλη εποχή.

Εμείς στο Συνασπισμό πιστεύουμε ότι αυτή είναι η βασική αιτία, που προκαλεί μια διαρκώς πιο ενοχλητική και άδικη δοκιμασία της ελληνικής κοινωνίας, που στο 2000 αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα συνοχής και δικαιοσύνης. Αυτή είναι μια από τις βασικές αιτίες, που προκαλεί μια διαρκώς πιο έντονη απομάκρυνση και δυσπιστία της κοινωνίας και των πολιτών έναντι της πολιτικής. Αυτή είναι μια από τις σοβαρές αιτίες, που προκαλεί τη διαρκώς αυξανόμενη δυσκολία να αντιμετωπίσει η χώρα μας τις συνθήκες του νέου διεθνούς ανταγωνιστικού περιβάλλοντος, τη δυσκολία που θα εξακολουθήσει να υπάρχει και μετά την ένταξη στη ΟΝΕ.

Κύριε Πρωθυπουργέ, σας άκουσα να μιλάτε για την επικείμενη ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ, περίπου προεξοφλώντας ευφορία των πάντων, περίπου μιλώντας για προκαταβολές ευτυχίας.

Εμείς, από την πλευρά του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου, θα σας υπενθυμίσουμε διαρκώς ότι η χώρα μας μπαίνει στην ΟΝΕ με υπέρμετρο κοινωνικό κόστος, καταναμενόμενο με άδικο και άνισο τρόπο. Μπορούσε, όμως, να γίνει αλλιώς.

Εμείς σας υπενθυμίζουμε ότι η χώρα μας μπαίνει στην ΟΝΕ με αυξημένα ποσοστά ανεργίας, με διευρυμένες κοινωνικές α-

νισότητες, με τις περισσότερες περιφέρειες της Ελλάδας να αποκλίνουν, αντί να συγκλίνουν, προς τα μέσα ευρωπαϊκά επίπεδα, με ένα κοινωνικό κράτος ανίκανο να προστατεύει τους οικονομικά αδύναμους και με ένα εξωτερικό χρέος, που εξακολουθεί να παραμένει μεγαλύτερο του εθνικού εισοδήματος. Μπορούσε να γίνει αλλιώς, γιατί δεν ήταν αναγκαστικός ο μονόδρομος.

Η είσοδος στην ΟΝΕ, κύριε Πρωθυπουργέ, δεν θα σημάνει την έξοδο από το τούνελ της μονόπλευρης και υποχρεωτικής λιτότητας, των πολύπλευρων δυσκολιών για την οικονομία, την κοινωνία και τη χώρα.

Αντί, λοιπόν, για τις μεγαλαυχίες περί ΟΝΕ και εθνικής ευτυχίας, που προβάλλονται και εν όψει εκλογών -δικαίωμά σας- εμείς από την πλευρά του Συνασπισμού, θα σας επισημάνουμε ότι η επικείμενη ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ, επιβάλλει διαφορετικό σχεδιασμό της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, με διαφορετικές προτεραιότητες, με αναδιανομές εξουσιών και εισοδημάτων.

Αυτή ακριβώς η ένταξη στην ΟΝΕ κάνει αναγκαίες τις διαφορετικές πολιτικές, από αυτές που εφαρμόζετε σήμερα με την Κυβέρνησή σας, πολιτικές που θα έχουν κοινωνικές και αναπτυξιακές προτεραιότητες, κοινωνικές και αναπτυξιακές ιεραρχίες, ώστε στην πρώτη γραμμή να έρθει η αντιμετώπιση της ανεργίας, η μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων, η ενίσχυση του κοινωνικού κράτους και η δημιουργία μιας οικονομίας ανθεκτικής στο νέο πιο ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Γιατί σήμερα και οι μισθωτοί και οι συνταξιούχοι και οι αγρότες, οι επαγγελματιοβιτέχνες και οι μικρομεσαίοι, όλα τα ευπαθή και εύθραυστα κοινωνικά στρώματα, περνάνε μέσα από συμπληγάδες που τα συντρίβουν. Και αυτές οι συμπληγάδες θα εξακολουθήσουν να υπάρχουν και μετά την ΟΝΕ.

Έτσι, λοιπόν, λέγοντας τα πράγματα με το όνομά τους, η Ελλάδα του 2000 δεν είναι η ισχυρή Ελλάδα μέσα σε μία ισχυρή Ευρώπη. Είναι βεβαίως σε θέσεις, που μπορεί να παλέψει η Ελλάδα του 2000, αλλά αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα λειτουργίας του δημοκρατικού μας πολιτικού συστήματος με υπερεξουσίες και υπερχές των εξωθεσμικών κέντρων. Αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα παραγωγής πολιτικής, γιατί όλα εξαπνούνται στη μικροπολιτική των εντυπώσεων και στις τεχνικές των ανταγωνισμών. Αντιμετωπίζει η Ελλάδα σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα συνοχής. Και τέλος, αντιμετωπίζει πρόβλημα εθνικής στρατηγικής και μέσα στην Ευρώπη και γενικότερα στον κόσμο.

Ούτε, λοιπόν, οι κυβερνητικές αυταρέσκεις, ότι όλα ανθούν και θάλλουν, αλλά ούτε και οι αντιπολιτευτικοί μηχανισμοί ότι όλα είναι "μαύρα και άραχνα" παράγουν την αναγκαιότητα πολιτικής που χρειάζεται ο τόπος, η χώρα, ο λαός, οι πολίτες στο 2000.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΗΣ)

Είναι πλέον και αναπάντη πιεστικό αυτό που είπατε, κύριε Πρωθυπουργέ, ότι η Ελλάδα έχει "κατακτημένη αυτονομία στη χάραξη εξωτερικής πολιτικής γιατί δεν έχει οικονομικές ανάγκες που συνεπάγονται εξαρτήσεις". Άλλη είναι η πραγματικότητα και την ξέρετε, γιατί ως Κυβέρνηση εσείς είστε οι αποδέκτες και των συστημικών πιέσεων και των καταχρηστικών παρεμβάσεων και των ανορθόδοξων αξιώσεων σε βάρος πολλές φορές των πραγματικών συμφερόντων της χώρας.

Εμείς θέλουμε οι κυβερνήσεις, οι όποιες κυβερνήσεις υπάρχουν στην Ελλάδα, να παλεύουν από καλύτερες θέσεις, για να υπερασπίζονται αυτά τα συμφέροντα του λαού και της χώρας.

Έτσι, λοιπόν, με αυτές τις σκέψεις κρίνουμε τις αποφάσεις της Συνόδου Κορυφής στο Ελσίνκι.

Οι αποφάσεις της Συνόδου Κορυφής στο Ελσίνκι αποτελούν σημείο καμπής, πράγματι τόσο στην πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και στις ευρωτουρκικές σχέσεις τόσο στις ελληνοτουρκικές σχέσεις όσο και στην πορεία του Κυπριακού. Δεν έχει κανένα νόημα να χάνουμε περισσότερο χρόνο, αντιδικώντας στείρα γύρω από το χαρακτηρισμό των αποφάσεων του Ελσίνκι, αν είναι επιτυχία ή αν είναι ήττα, αν είναι αποφάσεις που δικαιολογούν αισιοδοξία ή αν είναι αποφάσεις, οι οποίες επιβάλλουν σκεπτικισμό και αρνητισμό. Δεν υπάρχει άλλος καιρός για χάσιμο ούτε για την Κυβέρνηση να παινίζει επιτυχίες ούτε για

την Αντιπολίτευση να ολοφύρεται και να καταγγέλλει αποτυχίες. Είτε μισοάδειο δει κανείς το ποτήρι, είτε μισογεμάτο το δει, το πρόβλημα παραμένει το ίδιο: Το ότι το ποτήρι δεν είναι γεμάτο. Το πρόβλημα παραμένει το ίδιο, πώς δηλαδή δεν θα αδειάσει εντελώς αυτό το ποτήρι, πώς απεναντίας θα γεμίσει. Και εμείς από την πλευρά του Συνασπισμού, γι' αυτό ενδιαφερόμαστε.

Ενδιαφερόμαστε να βρούμε ως χώρα τους τρόπους για να γεμίσουμε αυτό το ποτήρι και να μη τσακωνόμαστε αιωνίως χωρίς νόημα. Και γι' αυτό πιστεύω ότι ενδιαφέρεται ο ελληνικός λαός.

Κύριε Πρωθυπουργέ, κύριοι της Κυβέρνησης, κύριοι συνάδελφοι, το πολιτικό κείμενο του Ελσίνκι αποτελεί ένα πλαίσιο πολιτικού συμβιβασμού, που θα είναι πλαίσιο ελέγχου και διευθέτησης της συμπεριφοράς των υποψηφίων μερών με τις χώρες-μέλη. Και αυτό είναι ο ακριβής χαρακτηρισμός. Είναι ένα κείμενο πολιτικού συμβιβασμού, που θα αποτελεί πλαίσιο ελέγχου και διευθέτησης της συμπεριφοράς των χωρών που θέλουν να είναι υποψήφιοι με τις χώρες που είναι μέλη. Δεν προδικάζει, το κείμενο ούτε πριμοδοτεί εκδοχές λύσεων. Και είναι λάθος της Κυβερνήσεως να προδικάζει εκδοχές λύσεων. Και εμείς θέλουμε να το επισημάνουμε αυτό το πράγμα, γιατί το κείμενο αυτό εξαρτάται από το πώς θα εφαρμοστεί, πώς θα εφαρμοστεί από όλους, κατ' αρχήν από την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση, την Κομισιόν και το Συμβούλιο. Κατά δεύτερο λόγο πώς θα εφαρμοστεί από τις ενδιαφερόμενες χώρες, από κάθε χώρα χωριστά.

Γι' αυτό, λοιπόν, με αυτές τις σκέψεις εμείς από την πλευρά του Συνασπισμού, της Αριστεράς και της Προόδου, χωρίς μεμψιμοιρίες και χωρίς μικροψυχίες, τις οποίες επικαλείσθε, κύριε Πρωθυπουργέ, χαρακτηρίσαμε θετική κατ' αρχήν την εξέλιξη, παρά τα προβλήματα που εξακολουθούν να υπάρχουν για την ασφάλεια στο Αιγαίο και για την Κύπρο. Και ξέρετε πάρα πολύ καλά ότι υπάρχουν προβλήματα. Μην αρχίσουμε τώρα τις νομικές ερμηνείες των κειμένων.

Ξέρετε και από την πολιτική σας εμπειρία, κύριε Πρωθυπουργέ, και από την επιστημονική σας κατάρτιση και από την επαγγελματική σας εμπειρία, ότι, βεβαίως, έχουν σημασία τι λένε τα κείμενα με την ορολογία και την εννοιολογική ερμηνεία τους. Αλλά εξίσου σοβαρή σημασία έχουν, αν όχι μεγαλύτερη σημασία, ποιες πρακτικές συνοδεύουν τα κείμενα, ποιες πρακτικές και πρωτοβουλίες ακολουθούν τα κείμενα.

Χωρίς, λοιπόν, καμιά αντιπολιτευτική διάθεση, επικρίνουμε επίσης τις θριαμβολογίες και τις ωραιοποιήσεις που δείχνουν ότι έχει αρχίσει και κυριαρχεί η λογική της προεκλογικής εκμετάλλευσης. Αλλά, έτσι, ξέρετε γίνονται τα θέματα της εξωτερικής πολιτικής υλικό εσωτερικής πολιτικής αντιπαράθεσης και κομματικής αντιδικίας.

Με τα κείμενα τα προβλήματα που έρχονται από το μέλλον και τα προβλήματα που δεν έχουν αντιμετωπιστεί στο παρελθόν και μέχρι σήμερα, δεν ρυθμίζονται αυτομάτως με την επίκληση των κειμένων. Η επίκληση των κειμένων δεν λύνει κανένα πρόβλημα στο διεθνές περιβάλλον. Πολλές φορές μάλιστα τα κείμενα αλλάζουν ή αξιοποιούνται διαφορετικά ή ερμηνεύονται με αντιφατικό τρόπο, ανάλογα με τους συσχετισμούς που κυριαρχούν, ανάλογα και με τις σκοπιμότητες. Και έχετε επίσης εμπειρία, ως Κυβέρνηση, αντιφατικών ερμηνειών των κειμένων μέσα στα πλαίσια της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως επίσης έχετε δει διαφορετικές προσεγγίσεις και προτεραιότητες, από πλευράς Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανάλογα με τους συσχετισμούς.

Αν λοιπόν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συνεννοηθούμε, έτσι απλά και λογικά, θα βρεθούμε πιο κοντά στην ανάγκη υπεράσπισης του συλλογικού μας συμφέροντος, με την εξασφάλιση μιας ευρύτερης συνεννόησης. Γιατί αν κάποιος εξετάσει προσεκτικά το τι ακριβώς έγινε στην πορεία προς το Ελσίνκι και τελικά στη Σύνοδο Κορυφής, θα καταλήξει σε ένα βασικό συμπέρασμα: Κάτω από την πίεση των πραγμάτων και μέσα από τις δικές σας αντιφάσεις της κυβερνητικής τακτικής μέχρι σήμερα, αλλά και με δεδομένες τις περιορισμένες εναλλακτικές κινήσεις που είχατε, υπήρξε μια στροφή στους προσανατολι-

σμούς και τις συντεταγμένες της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, ως προς το κρίσιμο πρόβλημα των σχέσεων Τουρκίας, Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γιατί, κύριε Πρωθυπουργέ, ζητάτε από μας να μην είμαστε μεμψήμοιροι; Εσείς γιατί είστε μικρόψυχοι και για λόγους εσωκομματικής τακτικής δεν λέτε αυτό που είναι η πραγματικότητα, απευθυνόμενοι στους δικούς σας Βουλευτές της Πλειοψηφίας; Δεν είναι η ίδια πολιτική αυτή την οποία σηματοδοτεί η καμπή στο Ελσίνκι με την πολιτική που ακολουθούσε το ΠΑΣΟΚ μέχρι σήμερα. Άλλαξε. Και μεις από την πλευρά του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου λέμε ότι σωστά άλλαξε. Γιατί δεν το λέτε; Ακριβώς γιατί μετράτε το εσωκομματικό κόστος.

Να, λοιπόν, και άλλος ένας δρόμος από τον οποίον, τα θέματα της εξωτερικής πολιτικής, γίνονται αντικείμενο εσωκομματικών ή κομματικών αντιπαράθεσεων. Άλλαξε η πολιτική στα θέματα αυτά. Και μεις από καιρό φωνάζαμε, από την πλευρά του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου, ότι επιβάλλεται ο συνολικός αναπροσανατολισμός στην πολιτική της Ελλάδας για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Γιατί το λέμε αυτό; Γιατί αυτή η στροφή μπορεί να αξιοποιηθεί σωστά και πρέπει να αξιοποιηθεί σωστά. Αυτή όμως η πολιτική δεν έγινε, γιατί είχατε εξ αρχής τη στρατηγική στόχευση να πετύχετε αυτά που πετύχατε. Αυτά μπορείτε να τα λέτε τώρα, εκ του αποτελέσματος. Είχατε αντιθέσεις, πιέσεις, δυσκολίες, περιορισμένες εναλλακτικές κινήσεις, τα πράγματα σας έσπρωξαν προς τα κει, φτάσατε σ' αυτήν την κατάσταση, δεν είναι κακή, μπορεί να είναι σωστή, αξιοποιείτε την. Μη λέτε ότι είχατε αυτόν τον στρατηγικό προσανατολισμό. Ισχυρότατες πιέσεις υπήρχαν. Και επίσης, μέτρησε ότι κάθε άλλη επιλογή θα είχε δυσβάσταχτο κόστος για τη χώρα.

Αυτή είναι η πραγματικότητα. Γιατί να μη μιλάμε ξεφλουδίζοντας τα πράγματα από όλες αυτές τις κυβερνητικές και κομματικές ωραιοποιήσεις; Και το να μείνει μόνη η χώρα θα έχει δυσβάσταχτο κόστος και το να ασκήσει άκρικο βέτο θα είχε δυσβάσταχτο κόστος και το να πάει χωρίς πλαίσιο διαπραγματεύσης, θα είχε δυσβάσταχτο κόστος. Δεν ήταν, λοιπόν, αποτέλεσμα σοβαρού σχεδιασμού. Τακτικές κινήσεις έγιναν, για την αποτροπή του μεγαλύτερου κόστους. Ακριβώς γι' αυτό, τούτη την ώρα δεν υπάρχει η κατάλληλη πολιτική προετοιμασία για το πώς θα κινηθούμε στο νέο πλαίσιο, το οποίο τώρα διαμορφώνεται. Χρειάζεται νέα στρατηγική προετοιμασία. Μην πάτε με τα έτοιμα αναδιφώντας σε κείμενα είτε του Ανδρέα Παπανδρέου είτε του Κωνσταντίνου Καραμανλή.

Άλλη είναι η περίοδος σήμερα στην Ευρώπη, στα Βαλκάνια, στην Υπερκαυκάσια περιοχή, στη Μεσόγειο και στη Μέση Ανατολή. Γι' αυτό, λοιπόν, η σημερινή συζήτηση για μένα μόνο ένα χαρακτήρα έπρεπε να έχει. Τον χαρακτήρα της θετικής αναζήτησης της νέας στρατηγικής που χρειάζεται η χώρα στις νέες συνθήκες που αντιμετωπίζει. Οι θριαμβολογίες μπορεί να εξυπηρετούν τις προεκλογικές σκοπιμότητες της Κυβέρνησης, αλλά δεν εξυπηρετούν τη χώρα. Αν συνεχιστούν, με πολύ οδυνηρό τρόπο θα καταλήξετε στη διαπίστωση, που κάνουμε εμείς διαορατικά από την πλευρά του Συνασπισμού ότι υπάρχουν δυσκολίες και προβλήματα.

Και οι καταστροφολογίες μπορεί να εξυπηρετούν ενδεχομένως κάποιες προεκλογικές σκοπιμότητες, αλλά δεν δημιουργούν προϋποθέσεις θετικών λύσεων και ευρύτερης συνεννόησης. Είναι όψεις του ιδίου νομίσματος.

Είναι αυτό που πρώτα από όλα, ως χώρα, πρέπει να τα αλλάξουμε, ως δεδομένο στο δημόσιο βίο. Πρέπει δηλαδή να αλλάξουμε αυτό το διχαστικό και πολωτικό τρόπο προσέγγισης των εθνικών μας θεμάτων. Πρέπει να λυτρωθούμε κάποτε από αυτήν την κατάρα που συνοδεύει τη χώρα και που θέλει κάθε λίγο να χωριζόμαστε σε εθνοσωτήρες και σε εθνοπροδότες. Να αλλάξει αυτός ο τραυματικός τρόπος, με τον οποίον τα θέματα εξωτερικής πολιτικής, γίνονται πεδίο εσωτερικής κομματικής εκμετάλλευσης, γιατί αυτός ο τραυματικός τρόπος έχει πολιτικό, κοινωνικό, αλλά και πολιτισμικό κόστος.

Η διοσίωση σε σωβινιστικές και άλλες φανατικές προσεγγίσεις ανιστόρητων και νεόκοπων που μάλιστα, πολλές φορές εμφανίζονται να μιλάνε και από θέσεις της Αριστεράς, έχει και πο-

λιτισμικό κόστος. Αυτός ο κίνδυνος ενισχύεται, γιατί ακριβώς αποσιώζει η πολιτική συνεννόηση και η ενημέρωση του λαού και της κοινωνίας, στα πλαίσια μιας εθνικής στρατηγικής, μιας στρατηγικής με σταθερότητα και διάρκεια, με συνέπεια και αξιοπιστία, αλλά και μιας στρατηγικής, που να εξασφαλίζει ένα ελάχιστο συναίνεσης και συνεννόησης.

Κύριε Πρωθυπουργέ, εγώ δεν θα πω ποτέ ότι κάποια ελληνική κυβέρνηση ξεπουλάει τα συμφέροντα του τόπου. Θα σας παρακαλούσα όμως και εσείς να μην ξαναπείτε ότι η Αντιπολίτευση της χώρας, η Αντιπολίτευση του πολιτικού μας συστήματος, για λόγους μικροκομματικής σκοπιμότητας επιδιώκει στην προβολή μετώπων άρνησης και καταστροφής. Μην το λέτε, μην το ξαναπείτε, γιατί εσείς ως Κυβέρνηση έχετε την ευθύνη να διαμορφώσετε τη συνεννόηση και τη στήριξη, να δημιουργείτε το κλίμα.

Δεν θέλω να πω περισσότερα, αλλά δεν είναι δυνατόν να φτάσουμε στο 2000 και να μιλάμε με αυτούς τους όρους. Εγώ δεν πρόκειται να μπω σε αυτό το κλίμα. Από την πλευρά του Συνασπισμού θα επιδιώξω τη νηφάλια και υπεύθυνη προσέγγιση των θεμάτων και θα επιμείνω σε θετικές προτάσεις, στην αναζήτηση θετικών λύσεων.

Είπα και προηγουμένως ότι μπαίνουμε σε νέα περίοδο, στην οποία, ως χώρα, χρειαζόμαστε νέα και αποτελεσματική εθνική στρατηγική. Υπάρχουν δύο βασικές προϋποθέσεις για να μπορέσουμε να χαράξουμε και να εφαρμόσουμε μία τέτοια σύγχρονη και αποτελεσματική εθνική στρατηγική.

Η πρώτη προϋπόθεση αναφέρεται στη συνεννόηση των πολιτικών δυνάμεων και στην αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων που διαθέτει η χώρα και γενικότερα ο Ελληνισμός. Εδώ υπάρχουν πολύ σοβαρά προβλήματα που σχετίζονται με την απουσία σοβαρών θεσμών, ώστε να εξασφαλίζεται αυτή η συνεννόηση και η εθνική στρατηγική. Είναι προβλήματα νοοτροπιών και πρακτικών. Αναφέρομαι στο Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής που δεν υπάρχει. Σήμερα περισσότερο από ποτέ, έχει νόημα και ρόλο η ύπαρξή του, για να αλλάξει και το κλίμα που υπάρχει γύρω από τα θέματα εξωτερικής πολιτικής. Αναφέρομαι στις διαδικασίες πολιτικής συνεννόησης που λείπουν. Προτείνει η Κυβέρνηση τον νυν Πρόεδρο για επανεκλογή το Μάρτιο, αλλά μέχρι και σήμερα ακόμη αρνείται τις συσκέψεις πολιτικών Αρχηγών υπό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για τη συζήτηση αυτών των σοβαρών θεμάτων.

Τέλος, αναφέρομαι στην ανάγκη για καλύτερη και ουσιαστικότερη αξιοποίηση του Απόδημου Ελληνισμού, μέσα από το Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού, αλλά και μέσα από άλλους θεσμούς, που έχουν πολλά να επιτελέσουν ακόμη πέρα από τις τελετουργικές διαδικασίες και τις εκδηλώσεις προβολής.

Η δεύτερη προϋπόθεση αναφέρεται στις σχέσεις εξωτερικής πολιτικής, με άλλες πτυχές των πολιτικών που συνολικά ασκούνται στη χώρα. Είναι φανερό, ότι περισσότερο από κάθε άλλη εποχή, οι διεθνείς συσχετισμοί και σχέσεις σήμερα και άρα η εξωτερική πολιτική των χωρών, επηρεάζεται και εξαρτάται από την οικονομία, από τον πολιτισμό, από την ενημέρωση. Οι επιδόσεις κάθε χώρας σε όλους αυτούς τους τομείς, προσδιορίζουν και τις δυνατότητες να ασκήσει αποτελεσματική εξωτερική πολιτική.

Και εμείς ως χώρα έχουμε δύο σοβαρά προβλήματα. Έχουμε πρόβλημα στο σχεδιασμό και στον εμπλουτισμό της εξωτερικής πολιτικής με τις άλλες διαστάσεις της πολιτικής. Έχουμε πρόβλημα και με την αδυναμία που παρουσιάζουμε σε βασικούς τομείς της παραγωγής της πολιτικής. Σε αυτό το σημείο είναι ανάγκη να αναφερθώ παρενθετικά σε ένα θέμα, που σχετίζεται με την παραγόμενη συνολική πολιτική και επηρεάζει και την εξωτερική πολιτική.

Είναι το θέμα της παιδείας και της κρίσης την οποία αντιμετωπίζει. Φαντάζομαι ότι όλοι θα συμφωνήσουν μαζί μου, πως έχει τεράστια σημασία το θέμα και από τη σκοπιά των όσων συζητάμε σήμερα, για τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό της χώρας και την εξωτερική μας πολιτική, αλλά και από τη σκοπιά των εθνικών μας επιδιώξεων και του διεθνούς ρόλου της χώρας μας. Είναι δυνατόν να φαντάζεται σήμερα η Κυβέρνηση ότι μπορεί να επιβάλει μία εκπαιδευτική πολιτική με τις πρωτοφανείς αυ-

ταρχικές μεθόδους, στις οποίες έχει καταφύγει; Είναι δυνατόν μία ολόκληρη γενιά μαθητών να καταδικάζεται από την ισχυρογνωμοσύνη μιας κυβέρνησης και των Υπουργών της; Μάλιστα ορισμένοι εκ των κυρίων Υπουργών -δεν είναι μεταξύ των παρόντων- περιφέρουν στα κανάλια και την υβριστική τους συμπεριφορά.

Δεν είναι εδώ ο κύριος Πρωθυπουργός. Αν ήταν, θα του έλεγα ό,τι απευθύνομαι απ' αυτό το Βήμα σε αυτόν και στην Κυβέρνησή του για να πάρετε μία πρωτοβουλία, ώστε να λυθεί αυτό το πρόβλημα που ταλανίζει την παιδεία ως πρόβλημα δομής, περιεχομένου και λειτουργίας. Η πράξη νομοθετικού περιεχομένου πρέπει να ανακληθεί. Δεν περιποιεί τιμήν σε κανέναν από σας προσωπικά ούτε στην Κυβέρνηση της δημοκρατικής Ελλάδας. Ο αυταρχισμός δεν έλυσε ποτέ κανένα πρόβλημα στο χώρο της εκπαίδευσης. Πάντα λειτούργησε ανάποδα.

Πρέπει να αλλάξει ο νόμος του κ. Αρσένη. Υπάρχει δυσαρέσκεια και αγωνία μαθητών και γονέων. Είναι δικαιολογημένα αυτά τα συναισθήματα και για τους μαθητές και για τους γονείς. Δεν είναι υποκινούμενα. Η θεωρία της υποκίνησης δεν αρμόζει σε μία δημοκρατική κυβέρνηση. Θυμίζει άλλες εποχές. Κάντε, λοιπόν, κάτι αμέσως για να λυτρωθεί ο χώρος της παιδείας από αυτές τις παραμορφώσεις και για να μπορέσει πραγματικά μία εκπαιδευτική μεταρρύθμιση να συμβάλει αποφασιστικά στην ανάδειξη του ρόλου της παιδείας, στη διαμόρφωση της συνολικής πολιτικής που χρειάζεται ο τόπος.

΄Ακουσα τον κύριο Πρωθυπουργό να επισημαίνει τις θετικές εξελίξεις, ως προς την Ελλάδα, για όσα συνέβησαν και συντελούνται σήμερα στα Βαλκάνια. Επιτρέψτε μου όμως να έχω διαφορετική άποψη.

Ο απολογισμός του πολέμου στο Κόσοβο είναι καταστροφικός για τα Βαλκάνια. Είναι αρνητικός ο απολογισμός για την Ευρωπαϊκή Ένωση και για την Ελλάδα. Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, προώθησαν αυτά που ήθελαν μεσοπρόθεσμα και στρατηγικά. Ο πόλεμος του ΝΑΤΟ και των ΗΠΑ, εναντίον της Γιουγκοσλαβίας στο Κόσοβο, δημιούργησε μία μόνιμη εστία αποσταθεροποίησης και ρευστότητας για όλα τα Βαλκάνια. Οι επινοήσεις περί ανθρωπιστικού πολέμου και οι ρητορίες για δήθεν υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν αντιμετωπίσαν ούτε τις παλιές παραβιάσεις ούτε τις νέες παραβιάσεις των μειονοτικών δικαιωμάτων.

Η υιοθέτηση του πολέμου, ως μέσου για την επίλυση των διαφορών, ανέτρεψε όλη την αρχιτεκτονική του Διεθνούς Δικαίου. Η επιλεκτική και η υποκριτική επίκληση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για να νομιμοποιηθούν οι πολεμικές επιδρομές, ανατρέπει τις βασικές αρχές για σεβασμό της κυριαρχίας. Και η εξαγγελία του προγράμματος ανασυγκρότησης των Βαλκανίων, με αποκλεισμό της Γιουγκοσλαβίας, στην ουσία παραβιάζει τις σχετικές αρχές, για τη μη χρήση οικονομικής και πολιτικής πίεσης, προκειμένου να εξαναγκασθεί μια ανεξάρτητη κυρίαρχη χώρα να υποκύψει σε αξιώσεις.

Σήμερα υπάρχει ρευστότητα στα Βαλκάνια και αυτή η ρευστότητα είναι έρπουσα. Σήμερα προωθείται η αλλαγή συνόρων, η καντονιοποίηση περιοχών, η απόσχιση, η διχοτόμηση εδαφών, η χρήση δηλαδή των μειονοτικών εντάσεων για αποσταθεροποιητικά σενάρια σε περισσότερες της μιας χώρας.

Έτσι, λοιπόν, μη θριαμβολογούμε. Δεν πρέπει να θριαμβολογούμε. Επιβάλλεται να ανησυχούμε. Το πραγματικό συμφέρον της Ελλάδας δεν ήταν -και δεν θα είναι ποτέ- ένας πόλεμος στα Βαλκάνια. Το πραγματικό συμφέρον της Ελλάδας δεν ήταν -και δεν θα είναι ποτέ- μια αποκλεισμένη χώρα στα Βαλκάνια. Το πραγματικό συμφέρον της Ελλάδας δεν ήταν -και δεν θα είναι ποτέ- η επιλεκτική χρήση των ανθρωπίνων και μειονοτικών δικαιωμάτων, που μπορούν να φτιάχνουν ή να ανακαλύπτουν κάθε φορά και από ένα Κόσοβο σε κάθε περιοχή.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να μιλήσουμε, λοιπόν, με εκείνα που στη ζωή καταγράφονται ως δεδομένα γιατί είναι απόλυτη η δύναμη των πραγμάτων. Οι αποφάσεις του Ελσίνκι πρέπει να αξιολογηθούν και να αναλυθούν στο σύνολό τους, μέσα σ' αυτήν την πραγματικότητα και να επισημανθούν οι πραγματικές συνέπειες, που μπορεί να έχουν στην πορεία της χώρας μας. Συνέπειες θετικές, μπορεί να προκύψουν, αλλά και συνέπειες

αρνητικές. Και εδώ είναι η αξία της πολιτικής, όχι να ευαγγελίζεται και να προεξοφλεί τα θετικά ούτε να μοιρολογεί και να καταγράφει εκ προοιμίου τα αρνητικά. Η πολιτική στο πλαίσιο της εθνικής στρατηγικής θα διαμορφώσει προς ποια κατεύθυνση, θετική ή αρνητική, θα πορευθούν οι εξελίξεις. Και αν θέλουμε να λειτουργήσουμε ως υπεύθυνη πολιτική ηγεσία αυτής της χώρας, πρέπει, κυρίως, να επιμεινουμε στην ανάδειξη των επίφοβων και αρνητικών πλευρών, ακριβώς για να μπορέσουμε να προετοιμαστούμε εγκαίρως και σωστά ως προς την αντιμετώπισή τους.

Στο Ελσίνκι, λοιπόν, αποφασίστηκε, κατ' αρχάς, η διεύρυνση της ευρωπαϊκής χώρας με άλλες έξι χώρες. Έτσι κοντά στις έξι χώρες της πρώτης φάσης διεύρυνσης, προστίθενται άλλες έξι, σύνολο δηλαδή δώδεκα χωρών, αν εξαιρέσουμε την Τουρκία, που αποτελεί, ιδιαίτερη περίπτωση. Η Ευρωπαϊκή Ένωση σε λίγα χρόνια θα αποτελείται όχι από τους δεκαπέντε, αλλά από είκοσι έξι χώρες. Με βάση αυτήν την προοπτική, αποφασίστηκε να γίνει και νέα διακυβερνητική διάσκεψη, με θέμα τη θεσμική μεταρρύθμιση, ώστε η Ευρωπαϊκή Ένωση των είκοσι έξι πια χωρών να μπορεί να λειτουργεί. Είναι, λοιπόν, καθ' οδόν η διαδικασία θεσμικής μεταρρύθμισης και μη μιλάει η Κυβέρνηση σαν να είναι δεδομένη και αναλλοίωτη η σημερινή πραγματικότητα.

Ο Συνασπισμός, λοιπόν, αλλά και η Ευρωπαϊκή Αριστερά, είμαστε υπέρ της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δεν κατανοούμε φωνές από την πλευρά της όποιας Αριστεράς που λένε, όχι διεύρυνση. Εμείς λέμε "ναι" στη διεύρυνση, γιατί η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να είναι η Ενωμένη Ευρώπη όλων των λαών και των χωρών, η Ενωμένη Ευρώπη που θα συμπεριλάβει στους κόλπους της όλες τις ευρωπαϊκές χώρες, όλες τις Βαλκανικές χώρες. Αυτό ήταν η αξία της κοινωνικής αλληλεγγύης, της πολιτικής αλληλεγγύης, το όραμα της συνύπαρξης και της συνεργασίας των λαών. Δεν καταλαβαίνω από πότε στο όνομα των οποιωνδήποτε σωβινιστικών ή εθνικιστικών ακρωτηριασμών αυτό είναι επίφοβο για τα λαϊκά συμφέροντα, όπως άκουσα προηγουμένως.

Πιστεύουμε, λοιπόν, ότι, αυτή η προοπτική διεύρυνσης και ολοκλήρωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι θετική και για την Ευρώπη και για τον κόσμο. Μπορεί να είναι θετική και για τη χώρα μας. Αλλά θέλουμε να επισημανούμε τρεις συγκεκριμένους κινδύνους, που κρύβει αυτή η προοπτική της διεύρυνσης και που πρέπει να αντιμετωπισθούν. Δεν πάμε χαζοχαρούμενα στη διεύρυνση, ούτε με παιάνες μελλοντικής ευτυχίας. Υπάρχουν κίνδυνοι μπροστά μας και εμείς θέλουμε να τους έχουμε επισημάνει και ενώπιον της ελληνικής κοινωνίας, αλλά και πρόσωπο με πρόσωπο με την Κυβέρνηση, εδώ στη Βουλή, όπου κρίνονται οι διαμορφούμενες πολιτικές.

Ο πρώτος κίνδυνος αφορά το συνολικό χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ισχυρές δυνάμεις -και το ξέρετε πάρα πολύ καλά από την εμπειρία σας των διακυβερνητικών διαπραγματεύσεων- μέσα στην Ευρώπη, θέλουν την Ευρωπαϊκή Ένωση απλώς ως ένα χώρο ελεύθερων συναλλαγών και μόνο. Δεν θέλουν την πολιτική ενοποίηση. Είναι οι συντηρητικές δυνάμεις. Είναι επίσης οι δυνάμεις των διαφορών εθνικισμών, των σωβινισμών και των φανατισμών. Επίσης πίσω από αυτές τις δυνάμεις προβάλλουν και τα στρατηγικά συμφέροντα των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, που ευνοούν την οικονομική ενοποίηση, αλλά δεν θέλουν την πολιτική ενοποίηση της Ευρώπης. Γιατί δεν θέλουν στο έδαφος της Ευρώπης να αναδειχθεί μια ισχυρή πολιτική δύναμη στην παγκόσμια σκηνή, που θα μπορεί μαζί με τη Ρωσία να αποτελεί το στρατηγικό αντίβαρο που θα αμφισβητεί την αυτοκρατορική ηγεμονία της υπερδύναμης των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Ο κίνδυνος, λοιπόν, είναι συγκεκριμένος, ορατός. Δεν είναι ενδεχόμενος και ιδεατός, φανταστικός. Έχει δείξει το πρόσωπό του: Όλες αυτές οι δυνάμεις να χρησιμοποιήσουν τη διεύρυνση, με μία διαδικασία, μέσω της οποίας, θα αλλοιωθούν τα δημοκρατικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά της πολιτικής ενοποίησης και θα μπει φρένο στην προώθηση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Και εδώ είναι το ερώτημα το πολιτικό της Ελλάδας: με ποιον είναι και με ποιον θα αντιδικήσει. Ο δεύτερος κίνδυνος αφορά την οικονομική συνοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μια Ευρω-

παϊκή Ένωση, των είκοσι έξι και όχι πια των δεκαπέντε χωρών, προϋποθέτει έναν κατά πολύ αυξημένο προϋπολογισμό, ώστε να εξασφαλισθεί η χρηματοδότηση ουσιαστικών κοινών πολιτικών. Εάν ο κοινοτικός προϋπολογισμός παραμείνει στα ίδια επίπεδα, παρά τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τότε είναι βέβαιο ότι οι κοινές πολιτικές θα ατονίσουν, οι πόροι προς τις πιο φτωχές χώρες θα λιγοστεύουν δραματικά και η οικονομική και κοινωνική συνοχή θα αφορά μονάχα ένα μικρό κύκλο χωρών της ένωσης. Και εδώ είναι ένα από τα σοβαρά προβλήματα, που μπορεί να βρει μπροστά της η Ελλάδα, η Ελλάδα που έχει πρόβλημα κοινωνικής συνοχής και οικονομικής σύγκλισης. Σε μια τέτοια δυσμενή προοπτική θα βρεθεί κάτω από συντριπτικές συνθήκες.

Ο τρίτος κίνδυνος, που προφανώς βρίσκεται σε ευθεία συνάφεια με τα προηγούμενα, είναι ο χαρακτήρας των θεσμικών αλλαγών. Είναι πολύ πιθανόν, μέσα από τη θεσμική μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να αλλάξει ριζικά ο ίδιος ο χαρακτήρας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της ενοποίησης. Είναι πιθανόν να πάμε σε μια Ευρωπαϊκή Ένωση πολλών επιπέδων και ταχytήτων, όταν οι μικρότερες και ασθενέστερες χώρες, θα αποξενωθούν εντελώς από τη λήψη των αποφάσεων. Υπάρχει ο κίνδυνος αυτός και τον ξέρετε, ως μικρότερη χώρα σε μια άλλη ταχύτητα στην περιφέρεια της ενοποιούμενης Ευρώπης, να βρεθούμε έξω από τις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων. Και η προοπτική αυτή, θα επηρεάσει, κύριοι της Κυβέρνησης, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, και τον τρόπο ερμηνείας του ευρωπαϊκού κεκτημένου και των αποφάσεων του Ελσίνκι. Γι' αυτό τα επισημαίνουμε. Τα επισημαίνουμε γιατί μια τέτοια εκδοχή θα επηρεάσει καθοριστικά το πώς και από ποιους θα ερμηνευθούν τα κείμενα αυτών των συμβάσεων.

(Στο σημείο αυτό, την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ**)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το σκέλος αυτό των αποφάσεων του Ελσίνκι, για μας, για τον Συνασπισμό, πρέπει να αποτελέσει μια μεγάλη πολιτική προσπάθεια, για να αποτρέψουμε αυτούς τους τρεις ενδεχόμενους κινδύνους. Όλοι μας οφείλουμε να αγωνιστούμε, ώστε συνολικά η Ευρώπη να μην επιβεβαιώσει αυτούς τους κινδύνους, να τους αποκρούσει και να ακολουθήσει μια άλλη πορεία. Όλοι να αγωνιστούμε, ώστε σε κάθε περίπτωση, η Ελλάδα να μη βρεθεί έξω από τον κύκλο των χωρών, που θα εξακολουθήσουν να επηρεάζουν την πολιτική και την πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Και εδώ αρχίζουν τα δύσκολα αλλά ταυτόχρονα και τα ενδιαφέροντα. Από το σημείο αυτό κανονικά πρέπει να ξεκινήσει η συζήτηση ανάμεσα στην Κυβέρνηση και τα κόμματα. Απ' αυτό το σημείο, για το πώς θα διασφαλίσουμε εκείνες τις πολιτικές, που πράγματι δεν θα διαμορφώσουν δυσμενέστερους όρους για τη χώρα. Να κατατεθούν οι απόψεις, να υπάρξει στρατηγική συμφωνημένη και να διερευνηθούν οι δυνατότητες παρέμβασης. Και είναι βέβαιο ότι όλα τα κόμματα διαθέτουν δυνατότητες παρέμβασης, μέσω των ομάδων τους στο Ευρωκοινοβούλιο, μέσω των διεθνών τους σχέσεων, μέσω της επιρροής τους στο διεθνές περιβάλλον. Όπως, μεγάλες δυνατότητες έχει και το συνδικαλιστικό κίνημα της χώρας, οι οργανώσεις νεολαίας, η Τοπική Αυτοδιοίκηση, οι κινήσεις των πολιτών, οι πρωτοβουλίες των διανοουμένων, το γυναικείο κίνημα. Εμείς μιλάμε στο όνομα μιας δοκιμασμένης και κατακτημένης εμπειρίας. Η εμπειρία του Συνασπισμού είναι γόνιμη και θετική προς αυτήν την κατεύθυνση. Όταν οι κυβερνήσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ., ακολουθούσαν την πολιτική των σφραγισμένων συνόρων με την Αλβανία, εμείς πηγαίναμε στην Αλβανία και συζητούσαμε με όλες τις πολιτικές δυνάμεις της Αλβανίας. Όταν οι πολιτικές της Κυβέρνησης του ΠΑ.ΣΟ.Κ., επέβαλλαν εκείνο το αλλοπρόσβαλο εμπάργκο, εμείς πηγαίναμε στα Σκόπια και συζητούσαμε με όλες τις δυνάμεις της FYROM. Όταν άρχιζε ο πόλεμος εναντίον της Γιουγκοσλαβίας, εμείς πηγαίναμε στο Βελιγράδι και στους καταυλισμούς των προσφύγων, και συζητούσαμε με όλες τις κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις της γειτονικής Γιουγκοσλαβίας. Και πριν από το Ελσίνκι, όταν κυριαρχούσε αυτή η ψυχοπολεμική πολιτική έναντι της Τουρκίας, στα πλαίσια μιας καλύτερης περιόδου μετά τους σεισμούς, πήγαμε στην Τουρκία και συνομιλήσαμε με

όλη την πολιτειακή και πολιτική ηγεσία της γειτονικής χώρας, έτσι ώστε να μπορούμε να μιλάμε ξέροντας και σταθμίζοντας συνθήκες και δεδομένα.

Αντί, λοιπόν, να περιχαράκωνεται η Κυβέρνηση στην αυτάρκεια και την αλαζονεία της δικιάς της επιτυχίας, όπως λέει, οφείλει να οργανώσει αυτή τη μεγάλη ευρωπαϊκή εκστρατεία, εν όψει διακυβερνητικής και εν όψει εξελίξεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Ελσίνκι άλλαξε ριζικά την ως τώρα θεωρία του για τη διεύρυνση και αυτό το γνωρίζετε. Δεν υπάρχουν, πια, ομάδες υποψηφίων χωρών, η μια μετά την άλλη, αλλά πολλές χώρες που ξεκινούν μια ενιαία κούρσα προσαρμογής τους στην ευρωπαϊκή προοπτική και μαζί με αυτές τις πολλές χώρες που ξεκινάει την ενιαία κούρσα βρίσκεται και η Τουρκία. Εμείς επισημαίνουμε ότι και στο μέλλον θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι η Κομισιόν και το Συμβούλιο θα θυμούνται ότι οι σχέσεις τους με την Τουρκία είναι ευρωτουρκικές και όχι ελληνοτουρκικές, όπως υποκριτικά και αδέξια μέχρι τώρα υποστήριζαν. Και θα ερμηνεύουν με βάση το Διεθνές Δίκαιο και τη νομολογία του Δικαστηρίου της Χάγης τα συμπεράσματα του Ελσίνκι.

Εμείς εκφράζουμε τις δυσφορίες μας και τις παρατηρήσεις μας, γιατί ενώ από τη μια πλευρά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σπρώχνει τα όρια της Ευρώπης τόσο μακριά, από την άλλη αφήνει μια πραγματική μαύρη τρύπα, που περιέχει τη Σερβία, αλλά και πολλές άλλες χώρες, στα Βαλκάνια, δηλαδή στο κέντρο της νέας γεωγραφίας που σχεδιάζεται. Και αυτό αποτελεί πολιτική μυωπία και στρατηγική εθελουφλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των ηγεσιών της.

Όσον αφορά τέλος την αναθεώρηση των ευρωπαϊκών συνθηκών ο Συνασπισμός επισημαίνει ότι το ευρωπαϊκό συμβούλιο προχωράει σε μια αναθεώρηση και πάλι μια διακυβερνητική διαδικασία, χωρίς κοινοτική μέθοδο, χωρίς ρόλο για την Κομισιόν, με αθέμιτο ρόλο για το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, χωρίς επαφή με τα εθνικά κοινοβούλια και χωρίς διαφάνεια και υπευθυνότητα απέναντι στην κοινωνία των πολιτών. Με αυτόν τον τρόπο δεν μειώνεται το έλλειμμα δημοκρατίας που υπάρχει, δεν αυξάνεται το κύρος και η ελκυστικότητα της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Επιτέλους ούτε στο Ελσίνκι διδάχθηκαν τίποτε οι ηγεσίες των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από τις διαδικασίες που οδήγησαν στην αποτυχία του Σηατλ; Επισημάνσεις, που πρέπει να προβληματίσουν, ώστε να μην εξαντληθούν οι διαδικασίες αναθεώρησης σε ένα διακυβερνητικό επίπεδο, χωρίς τα αντίστοιχα θεσμικά αντίβαρα και την διεύρυνση της δημοκρατικής συμμετοχής των οργάνων, των χωρών και των πολιτών της Ε.Ε..

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ένα άλλο σημείο των αποφάσεων του Ελσίνκι αφορά τα θέματα της ευρωπαϊκής άμυνας και ασφάλειας. Εμείς από την πλευρά του Συνασπισμού είμαστε υπέρ της διαμόρφωσης κοινής εξωτερικής πολιτικής και κοινής πολιτικής άμυνας και ασφάλειας. Και δεν αντιλαμβάνομαι απόψεις, που λέγονται από την πλευρά της όποιας Αριστεράς, που θέλουν την Ευρώπη χωρίς εξωτερική πολιτική και πολιτική άμυνας για τη συνεργασία και ασφάλεια. Θέλουν δηλαδή την Ευρώπη κάτω από την ομπρέλα των ΗΠΑ; Δορυφορικά εξαρτημένη από τις στρατηγικές προτεραιότητες των ΗΠΑ; Εμείς λέμε μια Ευρώπη απογαλακτισμένη στρατηγικά, ικανή να αποτελέσει στρατηγικό αντίβαρο στην παντοδυναμία της υπερδύναμης, η οποία μπορεί να οδηγήσει τη νέα τάξη πραγμάτων, σε νέες συνθήκες βαρβαρότητας.

Η συνολική μας άποψη για μια ενωμένη Ευρώπη που θα αποτελεί όχι απλά μια οικονομική, αλλά μια πολιτική δύναμη στην παγκόσμια σκηνή, προϋποθέτει τέτοια θεσμική ολοκλήρωση. Είμαστε αντίθετοι προς έναν κόσμο που κυριαρχείται από μια υπερδύναμη. Είμαστε υπέρ ενός πολυκεντρικού και πολυπολικού κόσμου. Πώς αλλιώς θα προκύψει σήμερα η αμφισβήτηση της υπερδύναμης των ΗΠΑ; Δεν αντιλαμβάνομαι, λοιπόν, αυτές τις μονομέριες και μάλιστα στο όνομα αγώνων της Αριστεράς, που είναι ακριβώς προς την αντίθετη κατεύθυνση της ισορροπίας ενός πολυπολικού κόσμου και όχι της μονομερίας και της στρατηγικής εξάρτησής του κόσμου από την υπερδύναμη. Μπορεί, λοιπόν, η Ευρωπαϊκή Ένωση αν εξασφαλίσει τέτοια θεσμική ο-

λοκλήρωση για να επιτελέσει ένα στρατηγικό ρόλο. Είμαστε, λοιπόν, υπέρ της άποψης να αποκτήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση και στρατιωτικά μέσα και δύναμη να υπερασπισθεί την ασφάλειά της και την εξωτερική της πολιτική, έξω από την αμερικανική ομπρέλα και χωρίς τη δορυφορική στρατιωτική σχέση της με το ΝΑΤΟ. Και πιστεύουμε ότι αυτή η προοπτική είναι επίσης θετική για τη χώρα μας. Στα πλαίσια μιας κοινής ευρωπαϊκής αμυντικής πολιτικής ενισχύεται και η χώρα μας και διευκολύνεται να χειριστεί τα δικά της ιδιαίτερα προβλήματα. Όμως να επισημάνουμε τους κινδύνους και να καταγράψουμε τις προϋποθέσεις. Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να ασκεί ένα θετικό ρόλο στη διεθνή πολιτική ζωή, πρέπει να στηρίζει τη διεθνή έννομη τάξη, τους διεθνείς οργανισμούς, το Διεθνές Δίκαιο, όχι να πηγαίνει όπου την πηγαίνουν; Πρέπει να αντισταθεί δηλαδή η Ευρωπαϊκή Ένωση στην επικράτηση του νόμου του ισχυρότερου. Και επίσης η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να αποκτήσει αμυντική και στρατιωτική αυτονομία έναντι των ΗΠΑ.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η ευρύτερη περιοχή στην οποία εντάσσεται στρατηγικά και η Ελλάδα, έχει σοβαρά προβλήματα στρατηγικών ανταγωνισμών, σοβαρά προβλήματα σταθερότητας και ασφάλειας. Αυτήν την περιοχή τη διατρέχουν οι δρόμοι των ενεργειακών υλών, την πιέζουν τα ρεύματα της οικονομικής μετανάστευσης μεγάλων πληθυσμών και την διασταρώνουν οι στρατηγικές διευρύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ισχυρής γεωμονικής παρουσίας των ΗΠΑ, με τη νέα δομή του ΝΑΤΟ στην εποχή της παγκοσμιοποίησης.

Είναι φανερό ότι βρισκόμαστε σε μια εποχή που προωθούνται και σχεδιάζονται νέες μορφές και νέοι όροι λειτουργίας του διεθνούς συστήματος. Εγκυμονούνται ανταγωνισμοί και ρυθμίσεις, που θα φέρουν σαρωτικές αλλαγές ή θα τρέχουν πίσω από σκληρές δοκιμασίες και εντάσεις. Αυτές οι εντάσεις είναι που δείχνουν τη δραματική έλλειψη ηγεσίας σήμερα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. ΝΑΤΟποιείται, δυστυχώς, η ευρωπαϊκή εξωτερική πολιτική και η πολιτική για την άμυνα και την ασφάλεια, όπως έδειξε και η πρόσφατη σύνοδος του ΟΑΣΕ στην Κωνσταντινούπολη, αλλά και η απόφαση του Ελσίνκι, που δεν αποσαφήνισε βασικά πολιτικά χαρακτηριστικά. Στρατηγική και πολιτική προτεραιότητα πρέπει να είναι η δημοκρατική και κοινωνική ενωμένη Ευρώπη των λαών και της ειρήνης και όχι ο ευρωατλαντικός συνεταιρισμός στη διευρυμένη νέα δομή του ΝΑΤΟ, που στρατηγικά θα έπρεπε να οδηγηθεί στην κατάργησή του.

Ο κύριος Πρωθυπουργός στη διάρκεια των διαπραγματεύσεών του, φέρεται, κατά τα δημοσιευθέντα στις εφημερίδες, να δηλώνει ότι "πρέπει να έχουμε τη δυνατότητα αξιοποίησης ιδίων μέσων -εννοεί ευρωπαϊκών μέσων- αλλά χωρίς να επηρεάζεται η σημασία του διατλαντικού δεσμού". Εδώ, λοιπόν, είναι η ουσιαστική πολιτική διαφορά, από πλευράς πολιτικής φιλοσοφίας και προοπτικής. Κατά τον κ. Σημίτη υπερισχύει η σημασία του διατλαντικού δεσμού, έναντι του αυτοπροσδιορισμού της ευρωπαϊκής αμυντικής ταυτότητας για τη σταθερότητα και τη συνεργασία, ανεξάρτητα από τις Η.Π.Α. και το ΝΑΤΟ. Εμείς διαφωνούμε μ' αυτήν τη φιλοσοφία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στη βάση αυτών των κριτηρίων κρίνουμε, από την πλευρά του Συνασπισμού, τις σχετικές αποφάσεις του Ελσίνκι. Θεωρούμε, κατ' αρχήν, ότι επιβάλλεται η δημιουργία αμυντικών δομών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή η προοπτική μπορεί να δρομολογηθεί εξελίξεις και να διαμορφώνεται μια αυτόνομη δυναμική. Όμως, όπως ήταν και είναι αναμενόμενο, αυτή η δυναμική θα συναντήσει τη σκληρή αντίσταση και πολεμική των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Θα θελήσουν οι Η.Π.Α. πάση θυσία να ματαιώσουν τη αυτονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε αυτό το σημείο και θα επιδιώξουν να ταυτίσουν την αμυντική δομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης με το ΝΑΤΟ.

Κατά την εκτίμησή μας, αυτό το πρώτο βήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σφραγίστηκε υπερβολικά, για τη δημιουργία ευρωπαϊκού στρατιωτικού σχήματος, από τις αμερικανικές στοχεύσεις. Ταυτίστηκε με τις αμερικανικές επιδιώξεις. Και τα κριτήρια για τη δράση της δύναμης επέμβασης, είναι κριτήρια που κινούνται στην αμερικανική λογική παράκαμψης του Ο.Η.Ε. και του Ο.Α.Σ.Ε. Γι' αυτό και η ταύτιση με το ΝΑΤΟ είναι ασφυκτική.

Ιδιαίτερα, όμως, θέλω να αναδείξω μία πτυχή, που αφορά καθοριστικά την Ελλάδα και τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Αυτός ο λανθάνων ανταγωνισμός μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, σε ό,τι αφορά τα θέματα αυτά, θα εκδηλωθεί κυρίως στα Βαλκάνια, θα εκδηλωθεί κυρίως στο ρόλο της Τουρκίας. Η εμμονή των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής να συμμετάσχει από την αρχή η Τουρκία στην αμυντική δομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε τυχαία είναι ούτε αφορά στενά τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Αφορά κυρίως την επιδίωξη των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής να επηρεάζει και να ελέγχει από τα μέσα την ευρωπαϊκή άμυνα και τον μελλοντικό ευρωπαϊκό στρατό.

Στα πλαίσια αυτής της αμερικανικής επιδίωξης ο ρόλος της Τουρκίας, ως μέλους της ευρωπαϊκής της αμυντικής δομής θα είναι σημαντικός, με δεδομένες τις σχέσεις Η.Π.Α. και Τουρκίας στο στρατιωτικό επίπεδο.

Δευτερευόντως σημαντικός, βεβαίως, θα είναι και ο ρόλος και των άλλων υπό ένταξη χωρών, αλλά από δω μπορούν να προκύψουν εξαιρετικά περίπλοκα προβλήματα, κύριοι της Κυβέρνησης.

Οφείλουμε, λοιπόν, ως χώρα, να διαμορφώσουμε τη στρατηγική μας. Και είναι αναγκαίο να έχουμε συνείδηση και γνώση αυτού του ενδεχομένου.

Ο κεντρικός πυρήνας της παρατηρήσής μου λέει ότι, ο πιθανός ανταγωνισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής στα θέματα της ευρωπαϊκής άμυνας και του ευρωπαϊκού στρατού, θα εκδηλωθεί κυρίως στα Βαλκάνια και αυτά θα επηρεάσει.

Το λέω με τη λογική ότι οι Η.Π.Α. θα χρησιμοποιήσουν την Τουρκία, κυρίως για να ελέγχουν τον ευρωπαϊκό στρατό. Γι' αυτό κι επέμειναν στην εξ αρχής συμμετοχή. Αυτό είναι, κύριοι της Κυβέρνησης, που οδηγεί σε πραγματική αναβάθμιση της Τουρκίας. Αυτό το στοιχείο είναι.

Εμείς από την πλευρά μας ασκούμε κριτική στον Πρωθυπουργό, γιατί στο Ελσίνκι δέχθηκε αυτή τη συμμετοχή της Τουρκίας στην ευρωπαϊκή στρατιωτική δομή. Επίσης, ασκούμε κριτική για το ότι δέχθηκε, ο ευρωπαϊκός στρατός που θα δημιουργηθεί, να παρεμβαίνει χωρίς ουσιαστική προηγούμενη απόφαση του Ο.Η.Ε. Δεν αναφέρεται ως προαπαιτούμενο η απόφαση του Ο.Η.Ε.

Και δεν είναι τυχαίο αυτό που σήμερα μεταδίδουν τα ξένα πρακτορεία, ότι αποφασίστηκε η συμμετοχή στην ευρωπαϊκή στρατιωτική δομή της Τουρκίας και των άλλων υποψηφίων χωρών, που είναι μέλη του ΝΑΤΟ, αλλά δεν είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, φοβάμαι ότι στο Ελσίνκι όλες αυτές οι πλευρές δεν προσέχτηκαν.

Επ' αυτών δεν υπήρξε ουσιαστική και επαρκής διαπραγμάτευση απ' την ελληνική Κυβέρνηση. Βεβαίως η προσοχή ήταν στραμμένη αλλού. Όμως τελικά εδώ είναι το πεδίο των πιο κρίσιμων (ίσως προβλημάτων): Στη στρατηγική τους προβολή και όχι στη στατική τους καταγραφή.

Εδώ η Κυβέρνηση έβαλε την υπογραφή της εύκολα, αβασάνιστα και χωρίς να διαπραγματευτεί, όπως επιβαλλόταν. Από δω και μπρος, όμως, στα θέματα αυτά χρειάζεται επεξεργασμένη στρατηγική και πολύ προσεκτική πολιτική συμμαχία.

Η εικόνα που έχω εγώ, που έχουμε εμείς από την πλευρά του Συνασπισμού για την κυβερνητική πολιτική, είναι ότι τέτοιου είδους πολιτική συμμαχιών απουσιάζει. Τέτοια εθνική στρατηγική λείπει.

Εύστοχα έχει διατυπωθεί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι το ευρωκοινωνικό πρόβλημα στο μέλλον είναι το πρόβλημα του πώς θα διευρυνθούν και θα οριστούν τα εξωτερικά σύνορα της Ευρώπης και πώς, μέσα στα εξωτερικά σύνορα της Ευρώπης τα εσωτερικά σύνορα θα ενώνουν και δεν θα χωρίζουν τους λαούς, δεν θα αποτελούν εστίες έντασης. Όπως, επίσης εύστοχα, έχει επισημανθεί, ότι το ελληνοτουρκικό πρόβλημα στο Αιγαίο είναι το πρόβλημα του σεβασμού των συνόρων και του καθορισμού εναερίων ή θαλασσίων οριογραμμών που, αγνοώντας το Διεθνές Δίκαιο, αμφισβητεί η τουρκική πολιτική. Υπάρχουν προβλήματα εκεί. Υπάρχουν και οφείλουμε να το επισημάνουμε. Γι'

αυτό και χρειάζεται από πριν ετοιμότητα, διορατικότητα και προετοιμασία. Ζητήματα που στο μέλλον θα προκύψουν στο πεδίο των ευρωτουρκικών, στο πεδίο των ελληνοτουρκικών σχέσεων, αλλά και στο πεδίο της ένταξης της Κύπρου και της επίλυσης του Κυπριακού, είναι ήδη ορατά.

Δείτε ήδη το ανορθόδοξο και παράδοξο: Δύο χώρες υποψήφιες ως νέα μέλη, η μία με καθεστώς ένταξης, η άλλη με καθεστώς υποψηφιότητας, είναι στο δρόμο για τη συμμετοχή τους στην Ευρώπη, αλλά η μία έχει στο έδαφός της στρατό κατοχής της άλλης. Να, λοιπόν, το παράδοξο και το σχιζοφρενές του σημερινού ευρωπαϊκού κεκτημένου, που πρέπει να αντιμετωπισθεί. Διότι αύριο η ενταγμένη Κύπρος, ανεξαρτήτως της επίλυσης του Κυπριακού, θα συμπορεύεται με μια Τουρκία ευρωπαϊκή -που εμείς λέμε ότι πρέπει να είναι ευρωπαϊκή η πορεία της- με ενδεχόμενη τη διαιώνιση του προβλήματος της εισβολής και κατοχής, με μια de facto διχοτόμηση ή με μια συνομοσπονδία. Αυτά είναι τα σοβαρά προβλήματα.

Το τρίτο σημείο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, των αποφάσεων του Ελσίνκι, αφορά τον ελληνοτουρκικό συμβιβασμό, προκειμένου να μην υπάρξει ελληνικό βέτο στο χαρακτηρισμό της Τουρκίας ως υποψήφιας προς ένταξη χώρας. Αυτό έγινε. Και αυτό να πείτε, ως Κυβέρνηση.

Εμείς, παρ' όλα τα προβλήματα που υπάρχουν -και είναι σοβαρά- κρίνουμε ότι η ελληνική Κυβέρνηση δεν θα ήταν χρήσιμο να ασκήσει το βέτο. Τα προβλήματα που υπάρχουν οφείλονται στην πολιτική που ακολουθήσατε και σεις ως Κυβέρνηση, οφείλονται όμως και στη συνολική πορεία που ακολουθούμε ως χώρα τα τελευταία χρόνια στα θέματα αυτά.

Αντί, λοιπόν, να σκιαμαχούμε, είναι ανάγκη να εκτιμήσουμε σωστά το νέο πλαίσιο και να χαράξουμε με νέο τρόπο την εθνική μας στρατηγική.

Η απόφαση του Ελσίνκι περιέχει ένα πλαίσιο που, αν αξιοποιηθεί σωστά, μπορεί να εξασφαλίσει θετική προοπτική.

Όμως, για να είμαστε συνεννοημένοι, αυτή η εξέλιξη δεν βρίσκεται σε ευθεία γραμμή με τη μέχρι σήμερα πολιτική του ΠΑ.ΣΟ.Κ., στην οποία η Κυβέρνηση κατέληξε κάτω από την πίεση των πραγμάτων και κάτω από το βάρος των συνεπειών. Με δεδομένη όμως πια την απόφαση, χρειάζεται νέος σχεδιασμός.

Κι εγώ σ' αυτό το θέμα θα σταθώ, διατυπώνοντας ορισμένες συνοπτικές σκέψεις.

Το βασικό αρνητικό σημείο της απόφασης αφορά τα θέματα του Αιγαίου. Και υπάρχουν προβλήματα, που μπορεί να προκύψουν στο μέλλον. Η Κυβέρνηση αντί να ωραιοποιεί τα πράγματα, θα προσφέρει υπηρεσία, αν αναγνωρίσει ότι χρειάζεται να σχεδιάσουμε την αντιμετώπιση αυτών των πιθανών προβλημάτων.

Ποια, λοιπόν, μπορεί να είναι αυτά; Η Τουρκία, αξιοποιώντας τις διατυπώσεις του Ελσίνκι, θα θελήσει να μετατρέψει τις παράνομες αξιώσεις της στο Αιγαίο σε υπαρκτές διαφορές, που πρέπει να συζητηθούν και να επιλυθούν.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ**)

Σε αυτή της την επιδίωξη θα διευκολυνθεί από την αναβάθμιση της θέσης της, λόγω της υποψηφιότητάς της προς ένταξη και κυρίως λόγω της συμμετοχής της στην αμυντική δομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή είναι μια πραγματικότητα. Μπορούμε να την αντιμετωπίσουμε ως χώρα; Εμείς πιστεύουμε ότι μπορούμε να την αντιμετωπίσουμε ως χώρα και πρέπει να αξιοποιήσουμε την απόφαση του Ελσίνκι για να αποτρέψουμε δυσκολίες.

Τι πρέπει να κάνουμε σε δύο επίπεδα: Στο επίπεδο των πρωτοβουλιών για την απόκρουση αυτών των αρνητικών ενδεχομένων, πρέπει να οργανωθεί μια συστηματική εκστρατεία για να πείσουμε ότι στα θέματα του Αιγαίου δεν υπάρχουν διαφορές, πλην της υφαλοκρηπίδας, αλλά ότι υπάρχουν τουρκικές αξιώσεις. Γιατί, ναι, κύριε Πρωθυπουργέ, αυτό που λέτε τόσο κατηγορηματικά εδώ στη Βουλή οφείλατε να το πείτε και στη Διάσκεψη του Ελσίνκι.

Απαραίτητη προϋπόθεση για να πετύχουμε στην εκστρατεία αυτή είναι να διαμορφώσουμε αποτελεσματική και πειστική θέση στο θέμα της επέκτασης των χωρικών υδάτων, στο θέμα της

εναέριας οριοθέτησης. Είναι προβλήματα ανοιχτά και μην παίζουμε με τις ευαισθησίες του ελληνικού λαού.

Οφείλουμε από τώρα να προετοιμασθούμε σε αυτό το πλαίσιο, για το τι κάνουμε για τα χωρικά ύδατα, τι κάνουμε για την οριοθέτηση της εναέριας γραμμής. Είναι αναγκαίο να πείσουμε το σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ότι όσο πιο σύντομα γίνει προσφυγή στη Χάγη, τόσο πιο γρήγορα θα λυθεί το πρόβλημα.

Η διαιώνιση ενός διμερούς διαλόγου επί ανυπάρχων ζητημάτων δεν είναι ενδεχομένης η διαδικασία που οδηγεί αργά ή γρήγορα στη λύση.

Το δεύτερο και πιο σημαντικό επίπεδο, είναι το επίπεδο των θετικών πρωτοβουλιών. Ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός της Τουρκίας, μέσα στο πλαίσιο που καθορίστηκε στο Ελσίνκι, πρέπει να αξιοποιηθεί από την πλευρά μας, ώστε να δημιουργηθεί μια τέτοια δυναμική στις σχέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης και Τουρκίας, Ελλάδας και Τουρκίας, που να μην αφήνει περιθώρια στην εκδήλωση επιθετικών τουρκικών πρωτοβουλιών σε βάρος της Ελλάδας. Και αυτό όσο και αν ακούγεται αισιόδοξο, μπορεί να γίνει πραγματικότητα.

Επιτρέψτε μου και πάλι να μιλήσω με την εμπειρία του Συνσπισμού από την πρόσφατη επίσκεψη στην Τουρκία, πριν από το Ελσίνκι. Η Τουρκία έχει και αυτή τα προβλήματά της. Είναι οικονομικά τσακισμένη από τις συνέπειες του σεισμού. Είναι κοινωνικά αναστατωμένη από την αδικία και την ανισότητα που κυριαρχεί στο εσωτερικό της χώρας. Είναι πολιτικά εξοργισμένη για τη διασπάθιση τεράστιων πόρων, για εξοπλιστικά προγράμματα ή για έργα βιτρίνας και προβολής. Κυριαρχείται από έντονη πολιτική ρευστότητα και υπάρχει μια στρατιωτικοπολιτική δομή που στηρίζεται σε αντιδημοκρατικές και αυταρχικές λειτουργίες.

Υπάρχει, λοιπόν, ένα κατ' αρχήν ερώτημα: Τι συμφέρει την Ελλάδα; Την Ελλάδα τη συμφέρει μια Τουρκία υπό κατάρρευση ή μια Τουρκία υπό την εποπτεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θα αντιμετωπίζει, στα ευρωπαϊκά πλαίσια, τους αρνητικούς κινδύνους που επεσήμανα προηγουμένως; Συμφέρει την Ελλάδα μία Τουρκία σε αβεβαιότητα ή αποσταθεροποίηση, που δεν θα έχει τέτοιες αναστατώσεις, οι οποίες θα εγκυμονούν πρόσθετους κινδύνους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, βασικός στόχος της ελληνικής πολιτικής νομίζω ότι θα πρέπει να είναι, από εδώ και μπρος, η διαμόρφωση σχέσεων συνεργασίας σε πολλαπλά επίπεδα ανάμεσα Τουρκίας και Ελλάδας, η ανάδειξη κοινών συμφερόντων, τόσο στις σχέσεις των δύο χωρών με την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και στις σχέσεις των δύο χωρών με τα υπόλοιπα Βαλκάνια.

Προς αυτήν την κατεύθυνση διαθέτουμε συγκριτικά πλεονεκτήματα έχοντας πια την εμπειρία από τις οικονομικές πρωτοβουλίες στα Βαλκάνια. Μπορούμε να σχεδιάσουμε σοβαρές πρωτοβουλίες οικονομικής συνεργασίας και προώθησης επενδυτικών σχεδίων. Ναι, οι επενδύσεις πρέπει να γίνονται με αναπτυξιακά και κοινωνικά κριτήρια και δεν κατάλαβα, γιατί η Αριστερά είναι εναντίον των επενδύσεων, όπως ακούστηκε προηγουμένως από κάποιες απόψεις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εκτός από τον οικονομικό τομέα πρέπει να υπάρξουν μεγάλες πρωτοβουλίες και σε άλλα ζητήματα. Ακόμη θα έπρεπε να ενθαρρυνθούν μορφές συνεργασίας και σε επίπεδο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, γυναικείου κινήματος, κοινωνικών δικαιωμάτων, εκπαίδευσης, οικολογικών κινήματων. Η επαφή των δύο κοινωνιών και η επαφή της τουρκικής κοινωνίας με την Ευρώπη συνολικά μπορεί να δημιουργήσει νέα δεδομένα.

Εμείς, από την πλευρά του Συνσπισμού της Αριστεράς και της Προόδου προτείνουμε αυτήν τη συγκεκριμένη πρόταση, και μη λέτε ότι είναι οραματική και μη κάνετε πως δεν την ακούτε, κύριοι της Κυβέρνησης. Την πρόταση μας ώστε, σε διμερές επίπεδο, σε αυτό το νέο πλαίσιο που διαμορφώνει θετικές προϋποθέσεις, να αναλάβει η ελληνική Κυβέρνηση την πρωτοβουλία για την ισόρροπη μείωση των εξοπλισμών και των στρατιωτικών δαπανών και για την εξοικονόμηση πόρων, που θα διατεθούν σε κοινά αναπτυξιακά προγράμματα. Όλα αυτά μαζί μπορούν να συνθέσουν μια επιθετική ελληνική πολιτική, που σταδιακά θα διαμορφώσει νέες καταστάσεις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι ανάγκη να συνεννοηθούμε σε αυτά τα κρίσιμα ζητήματα. Έχουμε δυνατότητες ως χώρα, έχει δυνατότητες ο λαός μας, γι' αυτό και απαιτούμε μια πολιτική που να αξιοποιεί αυτές τις δυνατότητες. Το εμπόδιο που υπάρχει είναι δεδομένο: Ο τρόπος που λειτουργεί το πολιτικό σύστημα και ο τρόπος που μέχρι σήμερα ασκείται η εξωτερική πολιτική από τις ελληνικές κυβερνήσεις, πρέπει να αλλάξουν. Γι' αυτό πρέπει να γίνουν θεσμικές αλλαγές. Απαιτούνται θεσμοί μελέτης και επεξεργασίας των προβλημάτων εξωτερικής πολιτικής, της πολιτικής των μεγάλων δυνάμεων, της πολιτικής των γειτόνων μας. Απαιτούνται θεσμοί που θα εξασφαλίζουν τη συναίνεση των κομμάτων, τη συνεννόηση, το συντονισμό της δράσης σε όλα τα επίπεδα.

Στην εξωτερική πολιτική της χώρας και στο δρόμο της για την Ευρώπη, αλλά και στο πεδίο της αντιμετώπισης των προβλημάτων της ευρύτερης περιοχής μας, υπάρχουν πιέσεις και προκλήσεις, που πρέπει να αντιμετωπισθούν και πρέπει εγκαίρως να προετοιμασθούμε γι' αυτό.

Με αυτές τις σκέψεις εμείς κρίνουμε το βήμα που έγινε στη Διάσκεψη του Ελσίνκι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο Υπουργός Εθνικής Αμύνης κ. Τσοχατζόπουλος έχει το λόγο.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ-ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας): Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, παίρνοντας αφορμή από τις παρατηρήσεις ορισμένων συναδέλφων θα ήθελα να πω ότι οι κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ ακολουθήσαν τα τελευταία χρόνια μια σαφή εθνική στρατηγική, η οποία είχε τρεις βασικούς στόχους.

Ο πρώτος ήταν να διεκδικήσει για την Ελλάδα μια ισότιμη συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Ένωση τόσο όσον αφορά τη σημαντική της μορφή όσο και την αυριανή προοπτική της.

Δεύτερον, να διασφαλίσει όρους οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης στη χώρα, που να την αναδείξει ως ένα δυνατό συστατικό που ικανοποιεί τις ανάγκες του λαού του, αλλά συγχρόνως που παρεμβαίνει και ασκεί τη δική της επιρροή στον τρόπο εξέλιξης, ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο τρίτος στρατηγικός στόχος ήταν βέβαια η ανάδειξη της Ελλάδος ως μια δύναμη ασφάλειας, σταθερότητας, ειρήνης και συνεργασίας στην ευρύτερη περιοχή, στην οποία βρισκόμαστε, έτσι ώστε αναδεικνύονται ένα νέο ειδικό βάρος και ένα σημαντικό ρόλο της Ελλάδος στην περιοχή στα θέματα ειρήνης και ασφάλειας, να διεκδικήσουμε ένα αναβαθμισμένο ρόλο στις γενικότερες εξελίξεις της περιοχής.

Με βάση, λοιπόν, αυτήν τη στρατηγική οι αποφάσεις του Ελσίνκι έρχονται να δώσουν νέες δυνατότητες αναβαθμισμένης και επιτυχούς παρέμβασης της Ελλάδος τόσο όσον αφορά τις εξελίξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο όμως μέσα από την αναβάθμιση του ρόλου του οποίου μπορεί να πετύχει θετική παρέμβαση στην εξέλιξη των λεγομένων εθνικών μας θεμάτων και αυτό αφορά την εξέλιξη του Κυπριακού καθώς και τις ελληνοτουρκικές σχέσεις.

Για το Ελσίνκι, ένα βασικό σημείο που νομίζω ότι έχει μία ιδιαίτερη σημασία, είναι η απόφαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για διεύρυνση. Πραγματοποιείται το πρώτο μεγάλο βήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για διεύρυνση.

Δεν έχει τόσο σημασία αν η αρχική απόφαση σε δύο κείμενα με έξι και με πέντε μέλη να ενταχθούν μελλοντικά στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τώρα διολισθαίνει σε μία απόφαση παράλληλης πορείας των έντεκα, των δώδεκα, των δεκατριών, μαζί με τη Μάλτα και την Τουρκία ως υποψηφίων μελών, με μόνη διαφορά ότι τα δώδεκα εξ αυτών των μελών έχουν αποκτήσει το δικαίωμα να ξεκινήσουν διαπραγματεύσεις για ένταξη, ενώ η Τουρκία αποκτώντας τον τίτλο του υποψηφίου μέλους, θα περιμένει για πολλά χρόνια, μέχρις ότου αποκτήσει την ικανότητα μέσα από την εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου, να φθάσει η στιγμή που θα μπορέσει να αρχίσει μια διαπραγμάτευση ένταξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Κατανοώ πάρα πολύ τις ανησυχίες της κ. Παπαρήγα, η οποία λέει ότι "εν πάση περιπτώσει, δεν ανησυχείτε όταν από τα δεκαπέντε μέλη σήμερα, πάμε στα είκοσι έξι, στα είκοσι επτά, στα είκοσι οκτώ και παραπάνω; Τι Ευρώπη θα υπάρχει;".

Άκουσα και τον κ. Κωνσταντόπουλο, ο οποίος λέει ότι "Βεβαίως το πρόβλημα μας είναι τι είδους Ευρώπη τελικά θα προκύψει μέσα από τη διεύρυνση". Όμως ο κ. Κωνσταντόπουλος, σε αντίθεση με την κ. Παπαρήγα, δεν θέτει υπό αμφισβήτηση τη χρησιμότητα της διεύρυνσης.

Θέλω να πω ότι από τη μεριά της πολιτικής της Κυβέρνησης, η εθνική στρατηγική σαφώς αυτό το στόχο έχει, να υποστηρίξει την προοπτική διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς Ανατολάς, προς Νότο, προς τη Μεσόγειο, γιατί σε τελική ανάλυση εμείς πιστεύουμε ότι η Ελλάδα, έχοντας ως κομμάτι της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην ευρύτερη γεωπολιτική περιφέρεια την ευθύνη να συμβάλει για τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και προς τις χώρες των Βαλκανίων και της Ανατολικής Ευρώπης, αλλά και προς την Κύπρο, διαμορφώνει νέες προοπτικές ανάδειξης του δικού της ρόλου ως καθοριστικού παράγοντα για τις εξελίξεις στην περιοχή. Έχουμε, λοιπόν, κοινό συμφέρον να υπάρξει αυτή η διεύρυνση.

Βεβαίως, αυτή η διεύρυνση δεν πρόκειται να είναι μία μηχανιστική διαδικασία, που θα εξασφαλίζει τους πάντες. Εδώ γίνεται μία μάχη, μάχη σε πολιτικό επίπεδο, μάχη μεταξύ πολιτικών κατευθύνσεων, συντηρητικών και προοδευτικών για το χαρακτήρα, το περιεχόμενο και την προοπτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Και η Ελλάδα, το ΠΑΣΟΚ, με την ελληνική Κυβέρνηση διεκδικεί όχι μία απλή διεύρυνση Ευρώπη-αγορά, αλλά μία Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία πραγματικά θα έχει και κοινωνικό περιεχόμενο και πολιτικό περιεχόμενο και πολιτική ενοποίηση και ικανότητα αντιμετώπισης στο κοινοτικό επίπεδο μιας σειράς από σύγχρονα προβλήματα, τα οποία πλέον δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν σε εθνικό επίπεδο και επομένως μέσα από την κοινοτικοποίησή τους δίνουν τη δυνατότητα αποτελεσματικής παρέμβασης.

Στη βάση αυτών των στόχων, μία προτεραιότητα βασική, που αφορά όλα τα κράτη, δηλαδή και αυτά που είναι εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αυτά τα οποία διεκδικούν την ένταξη, είναι το θέμα των όρων συλλογικής ασφάλειας, που αναδεικνύεται με αφορμή τις κρίσεις που υπάρχουν στην περιοχή μας, τις κρίσεις που έχουμε ζήσει στη Νοτιοανατολική Ευρώπη είτε είναι η Βοσνία-Ερζεγοβίνη είτε είναι η Αλβανία είτε είναι η Κύπρος. Αναδεικνύεται η ανάγκη διαμόρφωσης όρων πολιτικής ασφάλειας και άμυνας.

Έτσι, λοιπόν, στο Ελσίνκι η Ευρωπαϊκή Ένωση, με βάση αυτήν τη διαπίστωση, έρχεται για πρώτη φορά να αποφασίσει μια πολιτική ασφάλειας και άμυνας για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Άκουσα με πολύ ενδιαφέρον τις παρατηρήσεις του κ. Κωνσταντόπουλου και τους ενδοιασμούς και τις ενστάσεις, τις οποίες έχει και συμφωνώ απόλυτα μαζί του ότι πράγματι η Ευρωπαϊκή Ένωση, από τη στιγμή που διεκδικεί μια οικονομική και πολιτική ολοκλήρωση, για να μπορέσει πραγματικά να αντισταθεί στον παγκόσμιο ανταγωνισμό, έχει ανάγκη να διαμορφώσει τη δική της ικανότητα, που θα εξασφαλίσει μία επαρκή παρέμβαση στα θέματα ασφάλειας και άμυνας για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Διότι τα κράτη της Ευρώπης αντελήφθησαν ότι η ασφάλεια της Ευρώπης δεν διαίρεται. Και αν δεν υπάρξει ειρήνη, ασφάλεια, σταθερότητα στα Βαλκάνια, δεν υπάρχει ούτε ευρωπαϊκή ασφάλεια και άμυνα.

Επομένως, λοιπόν, ως απαραίτητο συμπλήρωμα της οικονομικής και πολιτικής ολοκλήρωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκύπτει η ανάγκη διαμόρφωσης αμυντικής ικανότητας, στρατιωτικής ικανότητας, πολιτικής ικανότητας για μια πολιτική ασφάλειας συλλογικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για ολοκλήρωση την περιοχή.

Το ότι αυτό προβλέπει τη δημιουργία στρατιωτικής δύναμης, στην οποία αναφέρθηκε η κ. Παπαρήγα, ρωτώντας μάλιστα πώς είναι δυνατόν να γίνει ένας ευρωστρατός και τι προβλήματα θα δημιουργήσει και μία στρατιωτικοποίηση της Ευρώπης, πιθανώς είναι μία άποψη σεβαστή.

Όμως είναι ανάγκη, αν δεχθεί κανείς αυτήν τη λογική, οι όροι ειρήνης, ασφάλειας και σταθερότητας και συνεργασίας για τους λαούς της περιοχής, να περνάνε μέσα από την ικανότητα της ίδιας της Ευρώπης, πέρα και έξω από τη συμμετοχή της σε

ευρύτερους, παγκόσμιας εμβέλειας, οργανισμούς ευρωπαϊκής ή ευρωασιατικής ασφάλειας, όπως είναι το ΝΑΤΟ.

Αν αποδέχεται κανείς αυτήν τη λογική, τότε το άμεσο επόμενο βήμα είναι να πεις "ναι" στη συγκρότηση αυτής της υποδομής, η οποία όμως βεβαίως υποδομή και ικανότητα πρέπει να λειτουργήσει με βάση αρχές, που σέβονται το Διεθνές Δίκαιο, που υπακούουν στη διεθνή νομιμότητα.

Και γι' αυτό επιτρέψτε μου να πω στον κ. Κωνσταντόπουλο ότι στις αποφάσεις του Ελσίνκι σαφέστατα, δεσμευτικά και με πρωτοβουλία της ελληνικής Κυβέρνησης έχει γίνει αναφορά στο ότι για τις πρωτοβουλίες είτε για αποστολές ειρηνευτικές είτε για οποιαδήποτε παρέμβαση σε κρίσεις, θα χρησιμοποιηθεί το πλαίσιο της διεθνούς νομιμότητας, οι αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας ότι οποιαδήποτε δραστηριότητα για θέματα ασφαλείας θα υλοποιείται από την μεριά της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως εντολοδόχος αποφάσεων βάσει νόμιμων διαδικασιών στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Αυτή η ποιοτική διαφορά αναδεικνύει ακριβώς και τη διαφορετικότητα, η οποία υπάρχει στην ανάγκη διαμόρφωσης μιας πολιτικής ασφάλειας και άμυνας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, που πρέπει να συμβαδίζει με τις αρχές, τις αξίες, τα δικαια, την αντίληψη περί κοινωνικής σύγκλισης και κοινωνικής αλληλεγγύης, που πρέπει να προεβεί η νέα Ευρώπη.

Διότι δεν είναι δυνατόν να διανοηθεί κανείς ότι αυτού του είδους η Ευρωπαϊκή Ένωση που θέλουμε, μπορεί να χρησιμοποιήσει τη στρατιωτική βία είτε για να παρέμβει και να λύσει διαφορές, όπως δυστυχώς έχει γίνει πρόσφατα στην περιοχή μας, στα Βαλκάνια τον τελευταίο καιρό και όπου η Ελλάδα πραγματικά διαφοροποιούμενη από εκείνες τις χώρες, οι οποίες στηρίζαν την πολεμική σύγκρουση και τη στρατιωτική αντιπαράθεση ΝΑΤΟ και Γιουγκοσλαβίας, έμεινε απέξω, λέγοντας ότι μόνο με πολιτική λύση και πολιτική διαδικασία μπορεί να λυθεί το συγκεκριμένο πρόβλημα, κάτι το οποίο έγινε τελικά, επιβεβαιώνοντας όμως ότι τελικά το ξεπέρασμα της διεθνούς νομιμότητας δεν αποτελεί πάντα την καλύτερη εγγύηση ότι οι πρωτοβουλίες, έστω και της διεθνούς κοινότητας, έστω και των διεθνών οργανισμών, θα οδηγήσουν σε ένα αποτέλεσμα θετικό για τις κοινωνίες και τους λαούς.

Διότι -και εδώ θα συμφωνήσω πάλι με τον κ. Κωνσταντόπουλο- αυτό που υπάρχει σήμερα στα Βαλκάνια, να μην οδήγησε στο τέλος της πολεμικής σύγκρουσης, να, μεν σταμάτησαν να συγκρούονται δύο εθνότητες στο Κόσοβο, όμως το πρόβλημα συνεχίζει να υπάρχει, παρά την παρουσία μιας πολυεθνικής στρατιωτικής δύναμης των Ηνωμένων Εθνών.

Με απόφαση των Ηνωμένων Εθνών έχει πάει η πολυεθνική δύναμη του ΝΑΤΟ, η οποία κάνει μια σημαντική προσπάθεια και στην οποία συμμετέχει και μια ελληνική ταξιαρχία. Κάνει πραγματικά ένα τεράστιο έργο ειρήνευσης, προσπάθειες να σταθεροποιηθεί η περιοχή, όμως τα αποτελέσματα είναι πενιχρά, διότι δεν υπάρχει ακόμη η παρέμβαση στο σύμφωνο σταθερότητας από την Ευρωπαϊκή Ένωση, που είναι η αναγκαία συμπλήρωση για να μπορέσουν να υπάρξουν πράγματι αποτελέσματα, όπως πρέπει να υπάρξουν, διότι μόνο η ειρήνευση, μόνο η εγγύηση του πολυεθνικού Κοσόβου στα πλαίσια της αυτόνομης Γιουγκοσλαβίας ως σύνολο, χωρίς αλλαγή συνόρων, μπορεί και πρέπει να είναι ο τελικός στόχος αυτής της προσπάθειας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έκανα αυτές τις αναφορές για να γίνει σαφές ότι η Ελλάδα, υποστηρίζοντας αυτή την προσπάθεια της πολιτικής άμυνας και ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ουσιαστικά προωθεί και ένα δικό της συμφέρον, διότι η Ευρωπαϊκή Ένωση για να μπορέσει να υλοποιήσει μια τέτοια πολιτική σε οποιοδήποτε σημείο της Ευρώπης, δεν μπορεί παρά να στηριχθεί στα κράτη-μέλη.

Η ελληνική Κυβέρνηση, ο ελληνικός λαός, η Ελλάδα, έχοντας ακριβώς αναδείξει αυτήν την πολιτική ως ένα βασικό στοιχείο της πολιτικής τους, αποκτά τη δυνατότητα πρωτοβουλιακής παρέμβασης και στηρίξης αυτών των δυνατοτήτων, ώστε πραγματικά η ικανότητα συμβολής στην ειρήνη να επηρεάζεται καθοριστικά από την παρουσία, τη συμβολή και τη δράση της ελληνικής Κυβέρνησης, του ελληνικού λαού και των ελληνικών Ενό-

πλων Δυνάμεων.

Μπαίνει ένα ερώτημα, το οποίο ετέθη από ορισμένους. Με τις συμφωνίες που περιλαμβάνονται στα πρακτικά των αποφάσεων του Ελσίνκι, τελικά έχει λυθεί το θέμα των σχέσεων με την Τουρκία και δεν υπάρχει πρόβλημα και επομένως λένε κοιτάξτε τώρα να μειώσουμε τους εξοπλισμούς για να μπορέσουμε να δούμε πώς θα τα αξιοποιήσουμε κάπου αλλού.

Επιτρέψτε μου, αγαπητοί συνάδελφοι, να τονίσω το εξής. Δεν νομίζω ότι κανένας υποστήριξε σοβαρά ότι με τις αποφάσεις του Ελσίνκι λύθηκε οποιοδήποτε πρόβλημα, στο οποίο αναφερόμαστε. Ενώ η απόφαση είναι εντυπωσιακά θετική για το μέλλον της Κύπρου, όσον αφορά την ανεμπόδιση ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εν τούτοις το θέμα δεν έχει λυθεί. Και ενώ η υποχρέωση της Τουρκίας να ακολουθήσει την εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου στα θέματα αρχών, αξιών σε βαθμούς Διεθνούς Δικαίου κλπ., διαμορφώνουν ένα ευνοϊκό περιβάλλον και σε συνδυασμό με την υποχρέωση ρύθμισης των διαφορών με αναφορά στο Δικαστήριο της Χάγης, εν τούτοις και από αυτά δεν έχει λυθεί τίποτα ακόμη. Άρα δεν μπορούμε να παραβλέψουμε το γεγονός ότι όσο θετικό και αν είναι το νέο πλαίσιο που διαμορφώνεται, εν τούτοις απαιτούνται από εδώ και πέρα συγκεκριμένα σταθερά βήματα, πρωτοβουλίες αξιοποίησης αυτού του πλαισίου, για να μπορέσουμε να έχουμε με μια σχεδιασμένη πορεία στη βάση μιας εθνικής στρατηγικής τα συγκεκριμένα αποτελέσματα, τα οποία θέλουμε να έχουμε.

Γι' αυτό ακριβώς έχει τεράστια σημασία να συνειδητοποιήσει κανείς ότι η ικανότητα της χώρας μας να εφαρμόσει μια ολοκληρωμένη στρατηγική με πρωτοβουλίες, που θα αξιοποιήσουν αυτά τα νέα δεδομένα και αυτό το νέο ευνοϊκό πλαίσιο είτε για την Κύπρο είτε για τα ελληνοτουρκικά απαιτούν τη συνέχιση ύπαρξης μιας αποτελεσματικής αμυντικής ικανότητας και επάρκειας της ίδιας της ελληνικής δημοκρατίας. Αυτό είναι μια βασική προϋπόθεση. Το ίδιο ισχύει και για την κυπριακή δημοκρατία. Διότι οι δύσκολες στιγμές θα έλθουν μπροστά μας, προβλήματα θα υπάρξουν, δεν έχουν φύγει, αν θέλετε, ούτε οι προθέσεις της άλλης πλευράς ούτε οι αντικειμενικές δυνατότητες να δημιουργήσει προβλήματα στην προσπάθεια διεκδίκησης μιας λύσης, έστω στο νέο πλαίσιο σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Επομένως θα χρειαστούμε μια βασική συνεπή συνέχιση της προσπάθειας που αναδεικνύει την Ελλάδα ως επαρκή δύναμη ασφάλειας, σταθερότητας και συνεργασίας στην περιοχή.

ΑΝΔΡΙΑΝΗ ΛΟΥΛΕ: Αύξηση δηλαδή, κύριε Υπουργέ;

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ-ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας): Δεν χρειάζεται αύξηση. Με συγχωρείτε δεν κατάλαβα γιατί το θέμα αύξηση ή μη αύξηση μπαίνει ως πολύ ενδιαφέρον θέμα. Αλλά το να διατηρήσεις την επαρκή δύναμή σου για να είσαι ασφαλής είναι τόσο αυτονόητο σήμερα, ώστε μόνο αφελής μπορεί να ξεκινήσει κανείς μια συζήτηση και να λέει αν θα διαθέσουμε τώρα άλλες πιστώσεις για τα αμυντικά μας προγράμματα ή όχι. Αυτή η άμεση διασύνδεση ότι νέο πλαίσιο ειρήνευσης, που σημαίνει αμέσως μείωση της αμυντικής ικανότητας και στρατιωτικής ικανότητας, επιτρέψτε μου να πω είναι μια αφελής προσέγγιση, η οποία αποδυναμώνει την προοπτική της Ελλάδας να αξιοποιήσει το νέο ευνοϊκό πλαίσιο, το οποίο έχει διαμορφωθεί.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο Υπουργός Εξωτερικών κ. Γεώργιος Παπανδρέου έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ (Υπουργός Εξωτερικών): Κύριοι συνάδελφοι, ακολουθώντας τα όσα είπε ο κ. Τσοχατζόπουλος, θέλω να τονίσω ότι είναι τόσο σημαντική αυτή η απόφαση, που πρέπει να ξεφυγούμε από την προεκλογική αντιμετώπιση που άκουσα από κάποιους -όχι από όλα τα κόμματα- εδώ μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα, τονίζοντας αυτά που είπε ο κ. Τσοχατζόπουλος ότι δηλαδή ανοίγεται μια νέα σελίδα, μια νέα προοπτική, μια νέα ευκαιρία. Αλλά αν δεν την αξιοποιήσουμε και χαθεί αυτή η ευκαιρία, υποβαθμίζοντας ή μη ενημερώνοντας σωστά τον ελληνικό λαό, τον Έλληνα πολίτη που καλείται και αυτός να συμβάλει άμεσα, μέσα από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, μέσα από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, μέσα από τους επιχειρηματί-

ες, από τους δημοσιογράφους και αν δεν τους ενημερώσουμε άμεσα για το πώς πράγματι μπορεί να προχωρήσει μια ευκαιρία που δεν είχαμε εδώ και πάρα πολλά χρόνια, τότε εμείς θα είμαστε υπεύθυνοι για τη μοίρα τη δικιά μας, τη μιζέρια πολλές φορές που αναδεικνύει και σήμερα το κόμμα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης.

Ανοίγεται μια νέα προοπτική και εγώ δεν θα ακολουθήσω τα προβαλλόμενα προεκλογικά σενάρια, διότι η απόφαση που ελήφθη ανταποκρίνεται στο έπακρον στα ελληνικά συμφέροντα. Δεν είναι δυνατόν ακόμα και τώρα που πετύχαμε αυτά τα ουσιαστικά αποτελέσματα να επιχειρείται κομματικοποίηση της εξωτερικής πολιτικής. Δεν περιοριστήκαμε απλά στη διακήρυξη των εθνικών συμφερόντων, που η Αντιπολίτευση θέλει να την αποδίδει σε προεκλογικές σκοπιμότητες ούτε την παθητική αναμονή λύσεων από τρίτους, αλλά συμβάλαμε στο να ανοίξουν νέοι δρόμοι. Πήραμε σαφείς και θαρραλέες πρωτοβουλίες. Οι σαφέστατες καθαρές και θαρραλέες πρωτοβουλίες που πήραμε δεν επιδέχονται παρερμηνείες, κάτι που επιχειρείται επίμονα να στοιχειοθετηθεί από κάποιους πάνω στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της Κορυφής.

Εδώ θέλω απλώς να πάρω την ευκαιρία να ευχαριστήσω όλους τους συνεργάτες του Υπουργείου Εξωτερικών, τους διπλωμάτες και συμβούλους για τη δικιά τους μεγάλη προσφορά στην πολύ δύσκολη αυτή διαπραγμάτευση των τελευταίων μηνών.

Το Ελσίνκι πρέπει να το δούμε μέσα στο πρίσμα ενός ευρύτερου κλίματος στην περιοχή. Πράγματι είναι άλλη περίοδος, το είπε ο κ. Κωνσταντόπουλος και αρκετοί άλλοι. Μια διαφορετική εποχή. Αλλά ταυτόχρονα είναι τώρα μια ευκαιρία για την αλλαγή του σκηνικού και του πλαισίου μέσα στο οποίο έχουμε ζήσει τόσα χρόνια, είτε παλαιότερα με τους βαλκανικούς πολέμους είτε και με τον ψυχρό πόλεμο, είτε και πρόσφατα με τις συγκρούσεις τις οποίες έχουμε ζήσει στην περιοχή μας, από την Κύπρο μέχρι και τη Γιουγκοσλαβία. Ένα όραμα το οποίο υπηρέτησε ο Ανδρέας Παπανδρέου -επειδή άκουσα από τον κ. Τσοβόλα ότι είμαστε μακριά από την πολιτική του Ανδρέα Παπανδρέου- σε δύσκολες εποχές, όταν ήταν ασφκτικά τα πλαίσια μέσα στα οποία θα μπορούσε να κινηθεί η Ελλάδα, εννών στη διάρκεια του διπολισμού και του ψυχρού πολέμου. Ένα όραμα το οποίο είχε υπηρετήσει και ο Ρήγας Φεραίος, όταν μιλούσε για ένα Σύνταγμα όλων των λαών της περιοχής, με Μουσουλμάνους, Ορθόδοξους, Εβραίους, Τούρκους, Αλβανούς, Έλληνες, Βουλγάρους, όπως έλεγε ο ίδιος. Το όραμα αυτό θα πάρει σάρκα και οστά αν βασιστούν οι σχέσεις μας πάνω σε βασικές αρχές, τις αρχές των δημοκρατικών δικαιωμάτων, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της μη αλλαγής των συνόρων, της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών, του σεβασμού του Διεθνούς Δικαίου και των Συνθηκών και της ευρωπαϊκής προοπτικής. Ακριβώς αυτή η δυναμική της ευρωπαϊκής προοπτικής ενισχύει όλο το πλαίσιο αυτών των αρχών πάνω στο οποίο θέλουμε να οικοδομήσουμε μια διαφορετική βαλκανική χερσόνησο και να αναδείξουμε και μια βαλκανική φωνή, ώστε επιτέλους οι λαοί των Βαλκανίων να ορίζουν την τύχη τους. Τα Βαλκάνια στους Βαλκάνιους, θα μπορούσαμε να πούμε. Να διευρύνουμε ακριβώς αυτόν τον στόχο, αυτό το όραμα και η Ελλάδα να αποτελέσει μια ηθική δύναμη προώθησης αυτού του στόχου.

Ιδιαίτερα μετά την κρίση στο Κοσσυφοπέδιο νομίζω αναδεικνύεται ως ακόμα πιο επιτακτικός στόχος να προωθήσουμε ένα τέτοιο πλαίσιο που θα επιτρέψει στους βαλκανικούς λαούς επιτέλους να λύσουν τα προβλήματα που έχουν μεταξύ τους με ειρηνικό τρόπο, βάσει των αρχών της ειρήνης και του σεβασμού του Διεθνούς Δικαίου και βεβαίως να αναδείξουν μια δικιά τους βαλκανική φωνή στη διεθνή σκακιέρα. Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο πρέπει να δούμε και την προοπτική της Τουρκίας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πολλοί είπαν μα η Τουρκία έχει αυτά τα προβλήματα, δεν έκανε εκείνο, δεν έκανε το άλλο. Ξέρουμε ποια είναι η Τουρκία. Δεν χρειάζεται να το αναλύσουμε. Την ξέρει το Υπουργείο Εξωτερικών πολύ καλύτερα από άλλους που μιλούν γι αυτήν, γιατί έχουμε την πληροφόρηση, την παρακολούθηση και γνωρίζουμε τα προβλήματα τα οποία υπάρχουν εκεί.

Άλλοι είπαν, μα θέλει η Γερμανία την Τουρκία μέσα στην Ευρώπη ή η Αμερική; Αυτό είναι αδιάφορο. Το ουσιαστικό ερώτημα, αγαπητοί συνάδελφοι, για μας δεν είναι τι θέλουν οι άλλοι, αλλά το τι θέλει η Ελλάδα, ποιο είναι το συμφέρον της χώρας μας. Αυτό είναι το ερώτημα. Ποιο είναι το συμφέρον της χώρας μας;

Το συμφέρον μας είναι να είναι πράγματι υποψήφια η Τουρκία, με μία προϋπόθεση βεβαίως. Ότι θα είναι πραγματική υποψήφια και όχι συμβολικά, όπως ήθελαν κάποιοι εταίροι μας. Να μπορέσουμε δηλαδή να έχουμε καλές διμερείς σχέσεις, ώστε να μπορέσουμε να εξυπηρετήσουμε ίσως κάποιας στρατηγικής σημασίας συμφέροντα κάποιων κρατών -μελών. Όμως η Ελλάδα αντέστρεψε το επιχείρημα και είπε ότι εμείς πρώτοι θέλουμε την πραγματική υποψηφιότητα της Τουρκίας. Μάλιστα ο κ. Καραμανλής με κατηγόρησε γι αυτό. Βεβαίως. Έχετε αντίρρηση ότι η Ελλάδα έπρεπε να μπει μπροστά της σε αυτήν τη διαδικασία; Αλλά ποια διαδικασία; Να καθορίσει η ίδια το βασικό πλαίσιο αρχών μέσα στο οποίο πρέπει να κινηθεί αυτή η υποψηφιότητα. Αυτή δεν είναι η μόνη θέση μας; Είμαστε υπέρ μιας ευρωπαϊκής Τουρκίας, αλλά βεβαίως αυτή η ευρωπαϊκή Τουρκία, η υποψηφιότητά της, πρέπει να είναι μέσα σε ένα πλαίσιο αρχών που επικρατούν στις ευρωπαϊκές χώρες. Άρα, λοιπόν, είπαμε κάτι απλό στους εταίρους μας. Πάρτε εσείς σοβαρά την υποψηφιότητα της Τουρκίας. Εμείς θέλουμε σοβαρά να τη βάλουμε σε μια ενταξιακή διαδικασία. Εσείς είσατε έτοιμοι; Διότι εάν είσατε εσείς έτοιμοι, σημαίνει ότι είσατε έτοιμοι να κάνετε ευρωπαϊκή υπόθεση το θέμα της δημοκρατίας στην Τουρκία. Εάν είσατε εσείς έτοιμοι να αναλάβετε τις ευθύνες σας, σημαίνει ότι και ως Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να δείτε τι θα γίνει με το Κουρδικό ζήτημα. Εάν είσατε έτοιμοι να αναλάβετε την ευθύνη, τις υποχρεώσεις σας σε μία ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας, θα πρέπει να έχετε και την ευθύνη να κάνετε ευρωπαϊκή υπόθεση το θέμα της δημοκρατίας μέσα στην Τουρκία. Και βεβαίως θα πρέπει εσείς να κάνετε ευρωπαϊκή υπόθεση το θέμα της Κύπρου, καθώς και των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Σε μια τέτοια υποψηφιότητα η Ελλάδα, όχι μόνο θα πει "ναι", αλλά θα είναι μπροστά της. Και δεν βλέπω γιατί πρέπει να ντρεπόμαστε ή να φοβόμαστε να το λέμε. Εξυπηρετεί τα ελληνικά συμφέροντα αυτή η εξέλιξη. Αυτό ήταν το πρώτο σκέλος της διαπραγμάτευσής μας.

Τώρα ερχόμαστε στην εταιρική σχέση που αποτελεί βεβαίως μια ευκαιρία. Δεν λύθηκαν, όπως πολύ σωστά ειπώθηκε και από τον Υπουργό Άμυνας, τα προβλήματα.

Να μην παίζουμε με τις λέξεις. Η εταιρική σχέση ή το road map, όπως λέγεται ο οδικός χάρτης, βασίζεται στα συμπεράσματα των προηγούμενων Ευρωπαϊκών Συμβουλίων και όχι μόνο σε εκείνα της Κοπεγχάγης. Γίνεται μνεία βεβαίως όλων των συμπερασμάτων, βεβαίως και του Λουξεμβούργου που είναι -μια και μιλάτε θετικά για το Λουξεμβούργο- δουλειά αυτής της Κυβέρνησης. Γίνεται, λοιπόν, αναφορά σε όλα τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια.

Θα ήθελα εδώ να κάνω ακόμα μια παρατήρηση. Ακουστήκε ό-τι η Τουρκία στο Ελσίνκι πέτυχε τους στόχους της. Μακάρι. Όμως να γίνει κατανοητό ότι η Ελλάδα διαπραγματευόταν στο Ελσίνκι με τους εταίρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι με την Τουρκία. Και η επιτυχής διαπραγμάτευση οδήγησε στη χορήγηση προς την Τουρκία ενός πλαισίου πραγματικής υποψηφιότητας. Από τη στιγμή δε που ξεκίνησε αυτή η υποψηφιότητα, θα δημιουργηθεί ακριβώς αυτό το πλαίσιο εποπτείας μιας πραγματικής υποψηφιότητας, όπως ισχύει για κάθε άλλη χώρα και αυτό θα ελέγχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μιλάμε δηλαδή για ένα ευρωπαϊκό σύστημα, ένα θεσμικό σύστημα. Δεν μιλάμε για την Ελλάδα, για τη Γαλλία ή τη Γερμανία και τις ιδιαίτερες σχέσεις, που μπορεί να έχουν με την Τουρκία. Μιλάμε για το ευρωπαϊκό σύστημα το οποίο είναι δεσμευμένο πια από τις αποφάσεις του Συμβουλίου Κορυφής για το πώς θα προχωρήσει, με ποια βάση, με ποιες πολιτικές αρχές, με ποιο πολιτικό πλαίσιο στην ενταξιακή διαδικασία της Τουρκίας, που θα πάρει βέβαια πολλά χρόνια και θα χρειαστεί πολλός κόπος.

Αγαπητοί συνάδελφοι, δεν θα είναι η Ελλάδα η οποία θα φωνάζει γι' αυτήν την εποπτεία. Αυτό γινόταν μέχρι προχθές που

είχαμε απέξω την Τουρκία και προσπαθούσαμε να μεταφέρουμε στους εταίρους μας τα προβλήματά μας. Τώρα που ξεκινάει αυτή η διαδικασία της Τουρκίας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, θα δείτε ότι θα είναι πιο απαιτητικοί οι εταίροι μας στα περισσότερα σημεία, γιατί δεν μιλάμε για οικονομική συνεργασία διμερούς φύσης με την Τουρκία, που μπορεί κάποια χώρα να θέλει να πουλήσει τανκς ή κάποια προϊόντα, κάνοντας έτσι μια κίνηση καλής χειρονομίας για να την κολακεύσει. Σήμερα διακυβεύονται οι αξίες της Ένωσης. Γι' αυτό για κάθε υποψήφια χώρα υπάρχει ένα πολύ αυστηρό πλαίσιο αρχών που ελέγχεται, διότι αύριο εάν ενταχθούν οι υποψήφιες χώρες στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα συναποφασίζουν, για τις τύχες τις δικές μας και δεν θα μπορούσε, όχι μόνο η Ελλάδα, αλλά και καμία άλλη χώρα να δεχθεί μία χώρα, που δεν έχει τις βασικές αρχές που ανέφερα, του δικαίου, της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ειρηνικής αντιμετώπισης των προβλημάτων, όπου ο στρατός δεν ασχολείται με την πολιτική, αλλά έχει το ρόλο που έχει σε κάθε δημοκρατική χώρα. Είναι γεγονός ότι αυτές τις προϋποθέσεις οι εταίροι μας θα τις κάνουν αξιώσεις σ' αυτήν την πορεία της Τουρκίας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Επίσης το ερώτημα που τίθεται είναι: Μας συμφέρει αυτό; Βεβαίως μας συμφέρει. Δεν θέλουμε μία δημοκρατική, μία πλουραλιστική Τουρκία, μια Τουρκία όπου ο ρόλος του στρατού θα είναι ένας ρόλος που υπάρχει σε κάθε ευρωπαϊκή χώρα; Βεβαίως μας συμφέρει. Και εδώ πάλι πρώτοι εμείς μπορούσά πρέπει να προχωρήσουμε για να βρούμε μεθόδους υποβοήθησης αυτής της πορείας.

Θα είναι αυστηρή η Ευρωπαϊκή Ένωση. Μάλιστα θα σας φέρω δύο τρία παραδείγματα. Ενεκρίθη η Βουλγαρία, ως υποψήφια χώρα. Εδώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθεσε ως όρο ότι δεν θα ξεκινήσουν διαπραγματεύσεις εάν δεν υπάρχει ημερομηνία κλεισίματος του Κοζλοντούι. Και τελικά αυτό επέτυχε. Επίσης έθεσε ως όρο στη Ρουμανία ότι δεν θα ξεκινήσουν οι διαπραγματεύσεις εάν δεν αλλάξει πολιτική στα ορφανοτροφεία. Τελικά αυτό επετεύχθη. Έθεσε ως όρο στη Σλοβακία ότι αν δεν αλλάξουν πολιτική για τους Ρόμα, τους τσιγγάνους, την Ουγγρική μειονότητα και αν δεν προχωρήσουν και σε άλλες δημοκρατικές αλλαγές εσωτερικά, δεν θα ξεκινήσουν διαπραγματεύσεις. Και αυτό επέτυχε. Παρόλ' αυτά το ίδιο έκανε και για τους ρωσόφωνους στη Λετονία. Και αυτό πέτυχε με αλλαγή του Συντάγματος. Αν είναι λοιπόν αυστηρές οι προϋποθέσεις για τις χώρες αυτές, κατανοείτε ότι η ίδια λογική πρέπει να υπάρχει και για την περίπτωση της Τουρκίας.

Μέσα βεβαίως σε αυτόν το δρόμο προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, υπάρχει το θέμα της Κύπρου, αλλά και το θέμα των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Θέλω εδώ να σας πω ότι η Τουρκία θα βρει μπροστά της να αντιμετωπίσει σημαντικά ζητήματα. Προσωπική μου άποψη είναι ότι τα θέματα του Κυπριακού και των ελληνοτουρκικών σχέσεων είναι πιο εύκολο να αντιμετωπισθούν από την πλευρά της Τουρκίας, μέσα από τις εσωτερικές αλλαγές τις οποίες θα πρέπει να κάνει. Και εμείς βεβαίως χειροκροτούμε αυτήν τη βούληση, την οποία σήμερα τουλάχιστον εκφράζουν. Να κάνουν δηλαδή αυτές τις αλλαγές. Μάλιστα χθες ο Υπουργός των Εξωτερικών της Τουρκίας κ. Τζεμ, μίλησε για την ανάγκη αναγνώρισης της κουρδικής γλώσσας και των κουρδικών ραδιοσταθμών. Είναι σημαντικό βήμα. Μακάρι να φανεί και να υπάρξει μια πρόοδος σε σημαντικά ζητήματα, όπως αυτό στο οποίο αναφέρθηκα.

Και σε αυτό ακόμη η Ελλάδα έχει να προσφέρει. Και νομίζω αναδεικνύεται σιγά σιγά -και θα καταλήξω αργότερα με αυτό- ποιος είναι ο διαφορετικός ρόλος της Ελλάδας σήμερα, σε σχέση με την Τουρκία.

Κάποιος αναφέρθηκε στην τελωνειακή ένωση. Μα υπάρχει διαφορά. Γιατί η τελωνειακή ένωση δεν είχε έναν οδικό χάρτη με συγκεκριμένους κανόνες και συγκεκριμένες ημερομηνίες. Μεθαύριο θα έρθει η Επιτροπή και θα πει για παράδειγμα: Βραχυπρόθεσμος στόχος, μέχρι το 2001, η θανατική ποινή. Μέχρι το 2002, το άλλο ζήτημα. Μεσοπρόθεσμοι στόχοι, Κυπριακό, ελληνοτουρκικά. Δεν υπήρχε μια τέτοια σχέση με την τελωνειακή ένωση.

Με την τελωνειακή ένωση βέβαια αυτό που καταφέραμε ήταν

να προωθήσουμε την υποψηφιότητα της Κύπρου και να ξεκινήσουν οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις.

Αποτελεί, λοιπόν, νομίζω σημαντική ελληνική επιτυχία ότι τα θέματά μας έχουν επανέλθει στη φυσική τους κοίτη, που είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Μιλώντας για την Κύπρο, που λίγα άκουσα εδώ σε αυτήν την Αίθουσα για το θέμα αυτό, νομίζω ότι θα πρέπει να τονίσουμε τι σημαίνει αυτή η απόφαση και ποιες είναι οι πιθανές εξελίξεις.

Ένα στοιχείο, όπως σας είπα, ήταν η πραγματική υποψηφιότητα, κάτι το οποίο πετύχαμε.

Το δεύτερο στοιχείο ήταν για την Κύπρο. Ανοίγονται νέες προοπτικές. Θα θυμόσαστε ότι προ έτους περίπου, τέσσερις χώρες, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία και Ολλανδία, έκαναν μια κοινή δήλωση, που ουσιαστικά έθεταν το πολιτικό πρόβλημα ως προϋπόθεση για την ένταξη της Κύπρου. Αυτό τι εσήμαινε; Εσήμαινε ότι η Κύπρος θα πλήρωνε και για δεύτερη φορά την τουρκική κατοχή στο βόρειο κομμάτι της. Θα έλεγε η Ευρωπαϊκή Ένωση: "δεν μπορείς να γίνεις καν μέλος, όχι γιατί εσύ δεν έχεις εκπληρώσει τα κριτήρια, αλλά γιατί κάποιος άλλος παραμένει με κατοχή στο έδαφός σου". Δώσαμε, λοιπόν, μια μεγάλη μάχη για να ανατρέψουμε ακριβώς αυτήν τη δήλωση, η οποία δημιουργούσε σημαντικά προβλήματα και διαπραγματευτικά, αν όχι σε κάθε κεφάλαιο, σε πολλά κεφάλαια, των περίπου τριάντα ενδεκα κεφαλαίων, που διαπραγματεύεται η Κύπρος για την ένταξή της.

Με τη δήλωση στο Ελσίνκι, πρώτα απ' όλα διευκολύνεται η ίδια η διαπραγματευτική τακτική και η διαπραγματευτική διαδικασία της Κύπρου. Δεν θα μπαίνουν αυτά τα εμπόδια.

Δεύτερον, διασφαλίζεται η ενταξιακή πορεία. Ξέρουν οι Ελληνοκύπριοι, ότι η Κύπρος θα ενταχθεί, έστω και αν δεν λυθεί το πρόβλημα. Και αυτό αποτελεί ένα εχέγγυο ασφάλειας, σιγουριάς και ελπίδας.

Τρίτον, τίθεται πια το δίλημμα στην άλλη πλευρά: Έχετε, κύριοι να επιλέξετε. Είτε θα δείτε μεθαύριο την Κύπρο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπου θα εκπροσωπείται μόνο η ελληνοκυπριακή κοινότητα ή θα αναζητήσετε επιτέλους, μετά από είκοσι πέντε χρόνια, μια δίκαιη και βιώσιμη λύση, για να μπορέσουν να συμμετάσχουν και οι Τουρκοκύπριοι. Αλλιώς θα μείνουν στο περιθώριο οι Τουρκοκύπριοι όταν η Κύπρος θα ενταχθεί. Αλλά και η Τουρκία είναι πια υποψήφια σε αυτήν τη μεγάλη οικογένεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεν μπορεί, παρά αυτό το δίλημμα να ανοίξει νέες προοπτικές - κανένας δεν δίνει εγγύηση, δεν υπάρχει εγγύηση με βούλα- για πρώτη φορά, μετά από είκοσι πέντε χρόνια, για την επίλυση του Κυπριακού. Και αυτό υποβαθμίζεται, ως κάτι θετικό, αλλά ελάχιστο που κατάφερε η ελληνική διπλωματία στο Ελσίνκι.

Τέλος, όσον αφορά το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, πολλά επιώθηκαν και δεν θα μείνω σε λεπτομέρειες.

Πρώτα απ' όλα διάλογος. Τι σημαίνει διάλογος; Μα, η Ελλάδα δεν είπε ποτέ εναντίον του διαλόγου με οποιαδήποτε χώρα.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΔΟΥΝΗΣ : Και έκανε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ (Υπουργός Εξωτερικών) : Και έχει κάνει διάλογο με όλους. Και δεν θα πρέπει να λέμε ότι η Ελλάδα είναι εναντίον του διαλόγου. Δεν ηχεί σωστά για μια χώρα, για την παράδοση μιας χώρας που τη λέξη "διάλογος" την εφεύραμε εμείς, οι αρχαίοι Έλληνες.

Αυτό το οποίο όμως δεν μπορεί καμία ελληνική κυβέρνηση να δεχθεί, είναι να διαπραγματευθεί κυριαρχικά της δικαιώματα. Άλλο ο διάλογος και άλλο η διαπραγμάτευση κυριαρχικών δικαιωμάτων.

Πού λέει στα κείμενα -αν ήταν ο κ. Καραμανλής εδώ- ότι η Ελλάδα υποχρεούται να διαπραγματευθεί κυριαρχικά της δικαιώματα μέχρι το 2004; Δεν μπορεί να βγει αυτό το συμπέρασμα, όσο και αν θέλει κανένας και κακόπινα ακόμη, να παρερμηνεύσει τις αποφάσεις. Πουθενά δεν υπάρχει.

Αντιθέτως, αυτό το οποίο επιδιώξαμε είναι κάτι το οποίο επεδίωξε και ο Ανδρέας Παπανδρέου προ πολλών ετών, αλλά μέσα στα πλαίσια του ΝΑΤΟ, μέσω ενός μηχανισμού διευθέτησης κρίσεων μεταξύ των μελών. Βέβαια τότε υπήρξε άρνηση της ίδιας της Τουρκίας, η οποία μέσα στο ΝΑΤΟ είχε -και έχει- δικαίωμα αρνησικυρίας. Και όχι μόνο. Υπήρξαν και άλλες χώρες που

δυστυχώς δεν ήθελαν μια τέτοια λογική. Έθετε πάντα το θέμα, εάν ένα μέλος της Συμμαχίας επιτεθεί εναντίον ενός άλλου μέλους της Συμμαχίας, ποιος είναι ο μηχανισμός επίλυσης των διαφορών.

Και εδώ πετύχαμε αυτό το οποίο αναζητούσαμε πάρα πολλά χρόνια, λέγοντας ότι μέσα στην ευρωπαϊκή οικογένεια, την ευρύτερη ευρωπαϊκή οικογένεια δηλαδή και των υποψηφίων χωρών, πρέπει να υπάρχει ένας μηχανισμός επίλυσης διαφορών που καταλήγει στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.

Αλλά η αναφορά, αγαπητοί συνάδελφοι, στον ΟΗΕ και στην ειρηνική επίλυση, δεν είναι ότι θα βάλουμε εμείς τα κυριαρχικά μας δικαιώματα, τα νησιά μας σε μια διαπραγμάτευση. Ο διάλογος αυτός είναι πολύ απλός. Εάν έρθει κάποια άλλη χώρα και πει “το τάδε νησί σας” η απάντηση θα είναι μονολεκτική και θα είναι “όχι”. Πηγαίνετε στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, αν θεωρείτε ότι έχετε εσείς δίκιο.”

Και εδώ θα ήθελα να τονίσω και κάτι ακόμη. Η αναφορά ακριβώς και το όλο πλαίσιο στην παράγραφο 4, αυτό το οποίο σίγουρα δημιουργεί είναι μια νέα ασπίδα απέναντι στην οποιαδήποτε πιθανότητα χρήσης ή απειλή χρήσης βίας. Εντάσσεται εκ των πραγμάτων η Τουρκία σε μια λογική νομιμότητας, που δεν επιτρέπει ούτε κατά φαντασίαν τη χρήση βίας ή την απειλή χρήσης βίας.

Κανένας δεν διασφαλίζει ότι δεν θα βγει κάποιος πρωθυπουργός στην Τουρκία ή κάποιος Υπουργός Εξωτερικών ή Άμυνας, ο οποίος θα απειλήσει ή θα προσπαθήσει ακόμη και να χρησιμοποιήσει πολεμικές μεθόδους για κάποια διεκδίκηση. Το θέμα είναι ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν επιτρέπει μια τέτοια συμπεριφορά.

Και αν θέλει πράγματι η Τουρκία να έρθει να ενταχθεί κάποια στιγμή στην Ευρωπαϊκή Ένωση, θα πρέπει να ακολουθήσει αυτούς τους κανόνες και αυτούς τους νόμους. Αυτό πετύχαμε. Μια σημαντική αποτροπή χρήσης βίας ή απειλή χρήσης βίας.

Τελειώνοντας κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να πω και κάτι άλλο, γιατί άκουσα διάφορες κατηγορίες εναντίον μου για την αλλαγή στάσης ή για τη μη ενημέρωση κλπ.

Πρώτα απ' όλα είχα την ευκαιρία να ενημερώσω του Αρχηγούς όλων των κομμάτων πριν από το άτυπο Συμβούλιο των Υπουργών Εξωτερικών το Σεπτέμβριο, όπου εκεί είχαμε να συζητήσουμε τη χρηματοδότηση της Τουρκίας λόγω των σεισμών. Και την ίδια στιγμή ενημέρωσα του Αρχηγούς όλων των κομμάτων για την τακτική μας και τους στόχους μας. Και τόνισα ακριβώς αυτούς τους στόχους, τους οποίους έχω αυτήν τη στιγμή αναπτύξει στη Βουλή.

Τους ίδιους στόχους, τα ίδια ζητήματα, έθεσα και στους πρώην Υπουργούς Εξωτερικών.

Τους ίδιους στόχους ανέλυσα σε δημόσιες δηλώσεις μου και σε άρθρα.

Τους ίδιους στόχους ανέλυσα προχθές στην Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων.

Τους ίδιους στόχους ανέλυσε ο Πρωθυπουργός στην συνέντευξη Τύπου με τον Πρωθυπουργό της Φιλανδίας κ. Λιπόνεν.

Τους ίδιους στόχους και ο κύριος Πρωθυπουργός με τους ομολόγους του και εγώ με τους δικούς μου, έχουμε αναλύσει επί μακρόν και πολλές φορές.

Και είχα την ευκαιρία επίσης να έχω συνεργασία με όλα τα κόμματα της Κύπρου και βέβαια να τους ενημερώσω για τους ελληνικούς στόχους.

‘Αρα, λοιπόν, γνώριζαν όλοι και την τακτική μας και τους στόχους μας και τη διαπραγμάτευση που είχαμε μπροστά μας. Γνώριζαν επίσης, ότι η διαπραγμάτευση γινόταν, όχι για κάποιες χειρονομίες -επειδή αναφέρθηκαν σε κάποια δήλωσή μας- εμείς δεν ζητήσαμε χειρονομίες από την Τουρκία. Εμείς ζητάμε ουσιαστική επίλυση των ζητημάτων. Ζητάμε να βάλουμε σε μια γερή βάση τις σχέσεις. Και η διαπραγμάτευση, όπως είπα, ήταν μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Και αυτό το οποίο καταφέραμε είναι ακριβώς, να εδραιώσουμε ένα πλαίσιο πάνω στο οποίο θεωρούμε ότι έχουμε μια πιο σταθερή συνεργασία με την Τουρκία ή τουλάχιστον την ευκαιρία μιας πιο σταθερής συνεργασίας. Και στο κάτω-κάτω, χειρονομίες έγιναν από την Τουρκία. Θέλετε τη μείωση των παραβάσεων του εναέριου χώ-

ρου; Θέλετε τις επανειλημμένες δηλώσεις ότι δεν υπάρχουν εδαφικές διεκδικήσεις απέναντι στην Ελλάδα; Θέλετε την υιοθέτηση από τον κ. Τζέμ της “Ατζέντα 2000” που αναφέρεται στην αποδοχή του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης ή της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών;

Δεν ήταν όμως αυτές οι χειρονομίες τις οποίες εμείς ζητούσαμε. Ζητούσαμε αυτά να κατοχυρωθούν στο ευρωπαϊκό κεκτημένο, στην ενταξιακή πορεία της Τουρκίας, ώστε να διασφαλισθεί μακροπρόθεσμα αυτή η πορεία.

Αυτό το καλό κλίμα το οποίο δημιουργήθηκε, όχι μόνο του διαλόγου, αλλά και ιδιαίτερα με τους σεισμούς, να διατηρηθεί μέσα σ'ένα σοβαρό και γερό θεμέλιο αρχών και πλαίσιο ευρωπαϊκών κανόνων.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ**)

Βεβαίως, η θετική μας προσέγγιση για την υποψηφιότητα της Τουρκίας συνέβαλε ουσιαστικά στη διαπραγματευτική μας ικανότητα, διότι οι εταίροι μας είδαν ότι η Ελλάδα δεν έχει προκατάληψη, ότι οι Έλληνες δεν είναι τουρκοφάγοι, αλλά ότι ο ελληνικός λαός το μόνο που ζητά είναι ειρήνη, συνεργασία, ασφάλεια, το Διεθνές Δίκαιο, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία. Αυτό ήταν ένα σημαντικότερο διαπραγματευτικό ατού για την Ελλάδα. Διότι όταν πήγαινε ο Έλληνας Υπουργός Εξωτερικών -ο οποιοσδήποτε Έλληνας Υπουργός Εξωτερικών- και διαπραγματευόταν με τον εταίρο, απ' αυτά που του έθετε, κατανοούσε ο απέναντί του ότι αυτά τα εννοούσε και ότι δεν τα έλεγε για να βάλει κάποια εμπόδια στην Τουρκία ή διότι έχει κάποιο μίσος απέναντι στην Τουρκία, αλλά γιατί πραγματικά πονάει τον τόπο του, την περιοχή του και θέλει να διασφαλίσει την ειρήνη και την ασφάλεια στην περιοχή. Ήταν αξιόπιστη η ελληνική φωνή, ακριβώς διότι βγήκε και είπε “ναι, υποστηρίζω κατ' αρχήν την τουρκική υποψηφιότητα”.

Κλείνω, αγαπητοί συνάδελφοι, λέγοντας ότι το κλίμα το οποίο επετεύχθη στο Ελσίνκι, εδραιώνει σίγουρα μια ευκαιρία για ένα καλύτερο αύριο. Οι λαοί μας απέδειξαν ή απαίτησαν εάν θέλετε, αυτήν την ειρηνική συνεργασία.

Επανειλημμένα έχουμε εκδηλώσει την επιθυμία για την εξομάλυνση και τη βελτίωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Προσωπικά έχω υιοθετήσει μια εποικοδομητική προσέγγιση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Η Ελλάδα είναι έτοιμη να συζητήσει με την Τουρκία, εντός του πλαισίου του Διεθνούς Δικαίου και των συνθηκών, κάθε θέμα που δεν άπτεται των κυριαρχικών της δικαιωμάτων. Και βεβαίως, όπως έχουμε τονίσει, το μόνο ζήτημα το οποίο εμείς αναγνωρίζουμε ως υπαρκτό, είναι το ζήτημα της υφαλοκρηπίδας. Εάν η Τουρκία έχει κάποια ζητήματα άλλα, είναι υποχρεωμένη να τα τεκμηριώσει, αν τα θέσει μέσα από το πλαίσιο του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, το οποίο όπως γνωρίζετε, είναι ένα δικαστήριο, που κρίνει νομικά ζητήματα, όχι άλλα, μέσα στο πλαίσιο των υπαρχόντων συνθηκών, που βεβαίως, διασφαλίζει πιστεύουμε απολύτως τα κυριαρχικά μας δικαιώματα.

Κλείνω λέγοντας ότι ήδη έχει ξεκινήσει μια ουσιαστική συνεργασία με την Τουρκία, σε θέματα που λέγονται “κοινού συμφέροντος”. Είμαστε έτοιμοι τον επόμενο μήνα να υπογράψουμε οκτώ συμβάσεις, και πολλές ακόμα είναι έτοιμες να δουλεутούν τους επόμενους, μήνες σε τομείς όπως πολιτιστικές σχέσεις, τουρισμός, περιβάλλον, καταπολέμηση του εγκλήματος, λαθρομετανάστευση, οικονομικές και εμπορικές σχέσεις. Και αυτή η συνεργασία έχει διευρυνθεί και στην αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών, ενώ πήραμε μια κοινή πρωτοβουλία στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ που ανακοινώθηκε από κοινού, από εμένα και τον κ. Τζέμ, για τη θεσμοθέτηση στον ΟΗΕ ενός κοινού μηχανισμού αντιμετώπισης των φυσικών καταστροφών.

Θέλω εδώ να τονίσω ότι η πρωτοβουλία μας ψηφίστηκε τελικά στον ΟΗΕ ομόφωνα απ' όλες τις χώρες της υψηλίου, με τα καλύτερα σχόλια από χώρες σαν τη Δανία, τη Σουηδία, τη Φινλανδία που έχουν σημαντική εμπειρία στην αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών, αλλά και μεγάλη ιστορία στον ΟΗΕ.

Έχουμε επίσης συμφωνήσει στη διενέργεια περιοδικών- δυο φορές κάθε χρόνο- πολιτικών διαβουλεύσεων, σε επίπεδο γενικών διευθυντών πολιτικών υποθέσεων.

Όλες αυτές οι διαδικασίες είναι στην αρχή. Είναι λεπτές, είναι ευαίσθητες και βεβαίως, κανένας δεν μπορεί να εγγυηθεί ότι όλα θα είναι ρόδινα ή ότι προβλήματα δεν θα υπάρξουν. Προβλήματα θα υπάρξουν, όμως εξαρτάται από εμάς και βεβαίως από τη βούληση και της Τουρκίας εάν θα ανοίξουμε ένα νέο δρόμο. Ένα νέο δρόμο, που όπως είπα νωρίτερα και με τη διπλωματία του πολίτη και των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και της ίδιας της Βουλής, η προσπάθεια μπορεί να έχει σημαντικό αποτέλεσμα, σημαντικούς καρπούς.

Ανοίγεται, λοιπόν, μια νέα ευκαιρία, αυτή της ευρωπαϊκής προοπτικής. Και μπορώ να τονίσω ότι εάν είναι αποφασισμένη η Τουρκία ν'ακολουθήσει αυτόν τον πράγματι δύσκολο δρόμο των αλλαγών, των μεταρρυθμίσεων, της αλλαγής πρακτικών προς την Ευρώπη, τότε εμείς οι ίδιοι πρέπει να είμαστε προσηλωμένοι σ'αυτήν την υπόθεση, σ'αυτήν τη διαδικασία.

Θέλω να μνημονεύσω την πρόταση του κ.Τζεμ. Η Ελλάδα πρότεινε να συμβάλει με τη δικιά της εμπειρία, των είκοσι τελευταίων ετών στην ενημέρωση, στην πληροφόρηση της ίδιας της Τουρκίας, για το πώς θα μπορούσε να αναπτυχθεί στο ευρωπαϊκό επίπεδο, ποιες αλλαγές θα πρέπει να κάνει για να μπορέσει να αφομοιώσει το ευρωπαϊκό κεκτημένο.

Καταλαβαίνετε τον ιστορικό ρόλο που μπορεί να παίξει η Ελλάδα και τι διανοίγεται στις διμερείς μας σχέσεις με μια τέτοια πρόταση.

Θέλω επίσης να πω ότι οι δυσκολίες υπάρχουν. Τα προβλήματα μας δεν τα έχουμε λύσει, όπως υφαλοκρηπίδα, Κύπρος. Οι μεταρρυθμίσεις οι εσωτερικές, όπως σας είπα, θα είναι δύσκολες. Έχουμε όμως εμείς κάθε λόγο να αναλάβουμε -και αυτή πρέπει να είναι μια νέα πια στρατηγική- να αντιμετωπίσουμε την Τουρκία, όχι πια ως μια χώρα εκτός των νόμων της Ευρώπης, αλλά ως μια Τουρκία όπου ανοίγεται μια τεράστια δυνατότητα δημιουργίας επιτέλους, ενός πλαισίου ασφαλείας, μέσα από την ευρωπαϊκή προοπτική.

Εμείς, ως χώρα της Ευρώπης, θα πρέπει να είμαστε εκείνοι που διαμορφώνουμε ένα νέο πλαίσιο σχέσεων της Τουρκίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό το πλαίσιο ασφάλειας και ειρήνης, είναι ένα πλαίσιο το οποίο εάν το καταφέρουμε, θα είναι μια τεράστια προσφορά, όχι μόνο για μας, αλλά και για πολλές γενιές στο μέλλον. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης) : Κύριοι συνάδελφοι, ο Βουλευτής Α' Αθήνας κ. Στέφανος Μάνος, ζητεί ολιγοήμερη άδεια απουσίας του στο εξωτερικό. Εγκρίνει η Βουλή;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ : Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης) : Η Βουλή ενέκρινε. Ο κ. Ρόκος έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΚΟΣ : Κύριε Πρόεδρε, όπως πάντα, τα πανηγύρια κάποια στιγμή τελειώνουν. Έχει υποκαταστήσει η Κυβέρνηση την εξωτερική πολιτική δια της επικοινωνιακής πολιτικής. Και ομολογώ ότι πράγματι στην επικοινωνιακή πολιτική τα καταφέρνει. Δεν μπορεί να μας πείσει όμως ότι τα καταφέρνει εξίσου καλά και στην εξωτερική της πολιτική. Θα έλεγα όμως κάτι. Η μισή αλήθεια είναι ίσως πιο επικίνδυνη από το μεγάλο ψέμα.

Παρακολούθησα τον κύριο Πρωθυπουργό. Έλεγε τη μισή αλήθεια και είναι Πρωθυπουργός. Παρακολούθησα όμως τώρα και τον κύριο Υπουργό των Εξωτερικών. Έλεγε και αυτός τη μισή αλήθεια. Δεν αντιλαμβάνονται όμως πως κάποια στιγμή αποκαλύπτεται η αλήθεια; Υπάρχει και ένα πρόσφατο προηγούμενο. Έτσι με επικοινωνιακή πολιτική και φιάστες συμπεριφέρθηκε αυτή η Κυβέρνηση και στην υπόθεση της Μαδρίτης.

Θυμάμαι όταν έγινε η συνάντηση στη Μαδρίτη, τα πανηγύρια και τις φιάστες, που άρχιζαν από το Στρασβούργο και τελείωναν στην Ελλάδα. Στις φιάστες αυτές συμμετείχε και η Νέα Δημοκρατία και είχε τότε μεγάλο ενθουσιασμό. Αισθανόμασταν μοναξιά, όταν εκφράζαμε την αντίθεσή μας. Όμως αποδείχθηκε ότι είχαμε δίκιο.

Σιγά-σιγά αποδείχθηκε ότι αυτό το έγγραφο που υπογράφηκε στη Μαδρίτη υποθήκευε ήδη την εξωτερική μας πολιτική. Αν και τότε υπήρχαν ελεγχόμενα μέσα ενημέρωσης και δημοσιογράφοι, σιγά σιγά με τη δική μας συνεχή παρέμβαση, την οποία ακολούθησε στη συνέχεια και η Νέα Δημοκρατία, αποκαλύ-

φθηκε το φιάσκο της Συνθήκης της Μαδρίτης.

Το ίδιο θα γίνει και τώρα. Να είσαστε σίγουροι ότι σε λίγες μέρες, όταν θα έχει μάθει όλη την αλήθεια ο ελληνικός λαός και όχι την μισή, θα έχει πάρει μια άλλη θέση απ' αυτήν που εκφράζεται σήμερα και δεν είναι δυνατόν να προσπαθήσεις να πείσεις τον ελληνικό λαό ότι το 70% του λαού στέκεται θετικά, όσον αφορά την υπογραφή της Συνθήκης του Ελσίνκι.

Ο κύριος Πρωθυπουργός γνωρίζει και γερμανικά. Άραγε διάβασε τον γερμανικό Τύπο χθες και προχθές για να δει τις εκεί αντιδράσεις του γερμανικού λαού, αλλά και άλλων λαών της Ευρώπης, της Γαλλίας κλπ. και να δει πώς αντιμετωπίζουν την υπογραφή αυτής της συνθήκης; Να δει δηλαδή αν και εκεί οι ηγεσίες των κομμάτων και των κυβερνήσεων για λογους δικής τους στρατηγικής πήραν μια απόφαση και θεωρούν ότι τελείωσαν όλα; Είναι αφέλεια.

Υπάρχει βέβαια και μια εκσυγχρονιστική αντίληψη, η οποία επιβεβαιώνεται συνέχεια από την Κυβέρνηση. Στη παιδεία, παραδείγματος χάριν, για να περάσεις σε κάποια σχολή πρέπει να δώσεις πολλές φορές εξετάσεις. Εδώ η Τουρκία πέρασε στην Ευρωπαϊκή Ένωση χωρίς να δώσει καν εξετάσεις ή αν θα έλεγε κανείς έδωσε εξετάσεις με τη Συμφωνία της Μαδρίτης όσο μας αφορά, απέτυχε και τώρα δεν την έβαλαν στη δοκιμασία εξετάσεων, την πέρασαν με την υπόσχεση ότι θα δώσει κάποτε εξετάσεις. Αυτό είναι παράλογο για κάποιον που θέλει με ευθύνη και σοβαρότητα να αντιμετωπίσει σήμερα τα δικά του συμφέροντα και να τα προασπίσει.

Βέβαια σ' αυτήν τη συζήτηση ειπώθηκαν πολλά. Θα αναφέρω ένα τηλεφώνημα που δέχθηκα λίγο πριν. Γιατί ο λαός δεν κοροϊδεύεται πάντα ή στιγμιαία παραπλανάται, θα έλεγα. Επικαλεστήκατε ακόμη και έγγραφο του 1975 του Καραμανλή λέγοντας πως τότε ο Καραμανλής σε μια συνέντευξη Τύπου είχε πει τουτό και εκείνο. Ο απλός αγρότης που άκουσε τον κύριο Πρωθυπουργό σήμερα μου είπε να το μεταφέρω και σας το μεταφέρω. Είπε ότι ο Καραμανλής έβαλε την Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο κ. Σημίτης έβαλε την Τουρκία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ας το δούμε και από μια άλλη πλευρά, που δεν συζητήθηκε σήμερα. Είπατε ότι η Τουρκία έγινε πια καλό πρόβατο, βάφτηκε άσπρο και μπορεί να μπει στο κοπάδι της Ευρώπης. Μα, είναι αλήθεια ότι το θέλει και η ίδια; Ήθελε απλώς να χαρακτηριστεί υποψήφια χώρα για να μπορεί να συμμετέχει στα οικονομικά προγράμματα, να μπορέσει με αυτά τα προγράμματα και με αυτόν τον τρόπο να δώσει τη δυνατότητα και σε κάποιες χώρες που πουλάνε εξοπλισμούς, να χρησιμοποιήσει αυτά τα πακέτα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να εξοπλισθεί ακόμη καλύτερα και να δείξει το ίδιο θράσος, που έδειξε μέχρι σήμερα. Και όταν έρθει η ώρα τότε κάποιοι που σήμερα τάχα τη θέλουν υποψήφια, θα έχουν πετύχει το σκοπό τους, θα έχουν κάνει τα δικά τους οικονομικά παιχνίδια και τερτίπια, θα έχουν ικανοποιήσει τα συμφέροντα των πολυεθνικών εταιρειών, που κατά κύριο λόγο εκφράζονται από τις ηγεσίες των κομμάτων και των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που είναι ελεγχόμενες όπως και στην Ελλάδα, απ' αυτά τα διαπλεκόμενα μέσα και τότε θα καταλάβουν ότι δεν ήταν τελικά άσπρο το πρόβατο, ήταν μαύρο "ας το βγάλουμε από το κοπάδι". Να δείτε ότι έτσι θα γίνει.

Γιατί τόσο εύκολα πειστήκατε, ενώ δεν έχει πειστεί ο γερμανικός λαός, γιατί γνωρίζει τι σημαίνει μια ισλαμική χώρα σήμερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και μάλιστα η Τουρκία; Γνωρίζει ποιο είναι το καθεστώς της Τουρκίας, που δεν αλλάζει.

Έχετε την αίσθηση ότι η Αμερική θα δεχθεί αυτό που λέτε εσείς πολιτική συμμόρφωση της Τουρκίας με το να βάλει δημοκρατική κυβέρνηση; Η Αμερική που πρόσφατα διά του κ. Κλίντον ομολόγησε ότι στήριζε χούντα στη χώρα, θα διώξει τη χούντα της Τουρκίας, η οποία την εξυπηρετεί ακόμη και σήμερα, όταν γνωρίζει ότι η πτώση του στρατιωτικού καθεστώτος στην Άγκυρα, σημαίνει ταυτόχρονα και διαμελισμό της Άγκυρας; Διά του στρατιωτικού καθεστώτος διατηρείται ενωμένη σήμερα η Τουρκία και το γνωρίζουν όλοι. Γνωρίζουν το βάθος του κουρδικού προβλήματος. Γι' αυτό και έτρεξαν σε συνεργασία με τη δική μας χώρα. Υπό την καθοδήγηση των ΗΠΑ έβαλαν τον Οτσαλάν στην Αμερική.

Από την Ευρωπαϊκή Ένωση στη συζήτηση στο Ελσίνκι χαρακτηρίστηκε πρόδοος της δημοκρατίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τουρκία. Μα είμαστε σοβαροί; Εδώ άκουσα προηγούμενα τη συλλογιστική του κ. Παπανδρέου και θεωρώ ότι ο άνθρωπος είναι επικίνδυνος στη σκέψη του. Οι απόψεις του είναι επικίνδυνες. Γιατί έλεγε προηγούμενα, παραδείγματος χάρι ότι μας πίεζαν η Γερμανία, η Ιταλία, στο θέμα της Κύπρου, η Ολλανδία, η Γαλλία, πως δεν θα μπει η Τουρκία, αν δεν λυθεί το πολιτικό θέμα -γιατί έτσι ονομάστηκε- της Κύπρου. Από την άλλη μεριά ένα λεπτό μετά ισχυριζόταν πως τώρα είμαστε πιο ασφαλείς, διότι η ελληνοτουρκική διαφορά έγινε πιο ευρωπαϊκή διαφορά. Από τη μια μεριά διαπιστώνουμε στην πράξη τη συμπεριφορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των χωρών, της τρόικα τουλάχιστον και από την άλλη μεριά τις φέρνουμε για εγγυήτριες δυνάμεις να μας λύσουν τα δικά μας θέματα. Μα είναι σοβαρές απόψεις αυτές να ακούγονται; Θέλει και έναν ειρμό η σκέψη. Μη νομίζετε ότι ο κόσμος δεν καταλαβαίνει.

Ίσως κάποια στιγμή, λόγω χαρακτήρα, ο Έλληνας να ενθουσιάζεται και να δείχνει μια δυναμική σε μια κατεύθυνση. Στο κάτω-κάτω θέλει πράγματι ειρήνη ο ελληνικός λαός, όπως θέλουμε και εμείς. Αλλά πραγματώνεται με αυτές τις αποφάσεις και με αυτήν τη στρατηγική που ακολουθείτε; Όχι ασφαλώς.

Ο κ. Παπανδρέου προηγούμενα είπε και ψέματα. Είπε ότι ήδη η Τουρκία έδειξε καλή συμπεριφορά με τους χειρισμούς μας και μείωσε τις παραβιάσεις. Εννοεί τις τελευταίες ημέρες, την τελευταία βδομάδα; Υπάρχουν ακόμη και αυτήν την εβδομάδα παραβιάσεις; Να ξέρουμε πού πάμε. Διαβάσαμε προχθές τα ίδια τα δημοσιεύματα από το Υπουργείο Άμυνας που λένε ότι το 1999 πολλαπλασιάστηκαν οι παραβιάσεις σε σχέση με το 1998.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Τα Χριστούγεννα περιμένει να κάνει παραβιάσεις.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΚΟΣ: Περιμένει τα Χριστούγεννα γιατί τελικά έχει μετατρέψει την εξωτερική πολιτική σε πολιτική πανηγυριών. Προσβλέπει στον ενθουσιασμό του Έλληνα, αλλά ξεχνάει ότι ο Έλληνας μπορεί να είναι ενθουσιώδης και αυθόρμητος, αλλά είναι και λογικός και κάποια στιγμή θα βρει το χρόνο για να μπορέσει να δει και την αλήθεια.

Εξάλλου, ο κύριος Υπουργός Εξωτερικών, δύο μέρες πριν τη Συνάντηση στο Ελσίνκι, προσπαθούσε να μας πείσει ότι δυστυχώς, οδηγούμαστε σε άσκηση βέτο. Προετοίμαζε έτσι την Αντιπολίτευση σε μια συγκεκριμένη τακτική, για να αιφνιδιάσει μετά με την προελημμένη απόφαση. Απλώς έκανε πολιτική.

Επειδή είπε ξεκινώντας ότι όλα αυτά που κάνουμε εμείς είναι προεκλογική αντιμετώπιση, θα πω ότι αυτό το προεκλογικό κλίμα το έχει δημιουργήσει η ίδια η Κυβέρνηση.

Θα πω επίσης ότι γνωρίζει η Κυβέρνηση πως με τις μισές αλήθειες θα αποκαλυφθεί πως θα καταλάβει στο βάθος του χρόνου ποια λάθη έχει κάνει στην εξωτερική πολιτική, ποια λάθη έχει κάνει στην οικονομική πολιτική, γιατί δεν μπορεί τώρα με τα δώρα των Χριστουγέννων και με τα δωράκια της επιδοματικής πολιτικής, που ασκεί σε κάποιους κλάδους να αντέξει οικονομικά. Ας φύγει από το Κολωνάκι και ας πάει στην περιφέρεια για να δει τι τραβάει ο κόσμος.

Γυρίζουμε κι εμείς στα χωριά και τους ρωτάμε -όχι παραπλανητικές ερωτήσεις- "είσαστε καλά ή καλύτερα"; Λένε "ούτε καλά ούτε καλύτερα. Είμαστε χειρότερα".

Και επειδή τα γνωρίζει αυτά, γι' αυτό βιάζεται να κάνει εκλογές. Γι' αυτό και εσείς της Νέας Δημοκρατίας σκεφθείτε τη στρατηγική σας τακτική.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Όλοι, κύριε Πρόεδρε, μίλησαν δέκα, δεκαπέντε λεπτά παραπάνω. Εγώ θα σεβαστώ το χρόνο μου και θα μιλήσω τρία λεπτά παραπάνω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Να μιλήσετε και εσείς τρία λεπτά παραπάνω.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΚΟΣ: Δέστε το, γιατί και όποια στρατηγική να ακολουθήσετε και αν θέλετε να αλλάξετε ρότα, με βάση αυτά που διαφωνούσαμε χτες, με το θέμα του Προέδρου της Δημοκρατίας, θα σας αιφνιδιάσουν και πάλι. Και το Στεφανόπουλο να

ψηφίσετε, θα επικαλεστούν άλλους λόγους για να ξαναπάνε σε εκλογές. Θέλουν να πάνε σε εκλογές, γιατί γνωρίζουν ότι θα αποκαλυφθούν σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα και θα τις κάνουν. Να το ξέρετε αυτό.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΔΗ.Κ.ΚΙ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ο κ. Σιούφας έχει το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Κύριοι συνάδελφοι, σημαντική η συζήτηση, εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και υψηλό το επίπεδο ευθύνης που απεδείχθη στην Αίθουσα, καθ' όλη τη διάρκεια της συζήτησης. Οφείλω όμως, ανερχόμενος στο βήμα, να ξεκινήσω την τοποθέτησή μου με συγκεκριμένες απαντήσεις στους ομιλήσαντες δύο Υπουργούς. Και θα ξεκινήσω πρώτα από τον κ. Τσοχατζόπουλο -και ειλικρινά λυπάμαι, γιατί δεν βρίσκεται εδώ- επισημαίνοντας τούτο: Μίλησε για εθνική στρατηγική, την οποία ακολουθεί η Κυβέρνηση.

Εθνική στρατηγική υπάρχει, κύριοι Υπουργοί, όταν αυτή χارάσσεται με εθνική συνεννόηση. Αυτό το οποίο κάνετε εσείς σήμερα είναι να εφαρμόζετε την πολιτική της Κυβέρνησης στα εξωτερικά και στα εθνικά θέματα. Και παρά το γεγονός ότι η κοινωνία, παρά το γεγονός ότι ακριβώς η Αξιωματική Αντιπολίτευση, παρά το γεγονός ότι τα κόμματα της ελάσσονος Αντιπολίτευσης επιμόνως σας ζητούν τα τελευταία χρόνια να προσέλθετε για εθνική συνεννόηση και για χάραξη εθνικής στρατηγικής, δεν το πράττετε, το αρνείστε πεισματικά και το αρνήθηκε και σήμερα ο κύριος Πρωθυπουργός.

Βεβαίως από το υπόλοιπο τμήμα της ομιλίας του κ. Τσοχατζόπουλου, πιστεύω ότι πολλοί από τους συντρόφους του παρακολουθώντας τη στήριξη την οποία έκανε στον Πρωθυπουργό, στην Κυβέρνηση, βεβαίως εκ καθήκοντος, θα αναλογίστηκαν τις παρακαταθήκες του Ανδρέα Παπανδρέου και την παραβίαση τη συστηματική, η οποία γίνεται από το σημερινό Πρωθυπουργό. Και ο κατ' εξοχήν κληρονόμος αυτών των παρακαταθηκών, ο Υπουργός Εθνικής Αμύνης κ. Τσοχατζόπουλος εμφανίζεται με τον τρόπο με τον οποίον εμφανίστηκε σήμερα στην Εθνική Αντιπροσωπεία, γεμίζοντας πολύ μεγάλη πίκρα αρκετούς από τους συντρόφους σας, κύριοι της Κυβέρνησης.

Έρχομαι στον Υπουργό των Εξωτερικών, τον κ. Παπανδρέου. Πρέπει να απαντήσω και σε εκείνον, παρά το γεγονός ότι απεχώρησε. Δεν το πράττω μέσα στο Κοινοβούλιο με απόντες, αλλά πρέπει να πάρει τις απαντήσεις και ο κ. Παπανδρέου.

Το πρώτο που θέλω να επισημάνω είναι ότι ξεκίνησε με μία επίθεση εναντίον της Νέας Δημοκρατίας μιλώντας για μίζερη αντιμετώπιση των εθνικών θεμάτων και ιδιαίτερα της Συμφωνίας του Ελσίνκι. Ήταν δίπλα στον Πρωθυπουργό και παρακολούθησε και την ομιλία του Προέδρου της Νέας Δημοκρατίας και τις απαντήσεις του Πρωθυπουργού.

Η θέση της Νέας Δημοκρατίας δεν ήταν μίζερη, δεν ήταν ποτέ μίζερη διαχρονικά. Ήταν θέση ευθύνης, θέση χρέους και θέσης καθήκοντος απέναντι στο χθες, στο σήμερα και το αύριο της χώρας και του Ελληνισμού. Άλλοι πρέπει να απολογούνται για τις οβιδιακές μεταστροφές που έχουν κάνει, αυτό το οποίο έλεγα σε πρόσφατη ευκαιρία στην Εθνική Αντιπροσωπεία ότι έχουν μετατραπεί σε πολιτικούς και ιδεολογικούς γυρολόγους. Σεμνύνονται σήμερα για τη θέση της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και για το πόσα πράγματα μπορεί να επιτυγχάνονται για την πατρίδα μας, αλλά λησμονούν ότι πολέμησαν μετά λύσσης την ένταξη στην τότε Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, ότι δεν ψήφισαν τη Συμφωνία Ένταξης. Και όταν η Ελλάδα φιλοξενούσε τους ηγέτες των εννέα κρατών, της τότε Ε.Ο.Κ. και στο Ζάππειο υπογραφόταν η Συμφωνία Ένταξης, το Π.Α.Σ.Ο.Κ. απουσίαζε και κατήγγειλε τη Νέα Δημοκρατία γιατί ενέταξε τη χώρα στην τότε Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα.

Δύο ακόμα θέματα. Είπε ο κ. Παπανδρέου ότι διαπραγματεύθηκε με τους εταίρους μας για τα ζητήματα που αφορούν την υποψηφιότητα της Τουρκίας για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Πράγματι, αυτό λέμε και εμείς. Αλλά σε ερώτημα που έγινε στον Πρωθυπουργό στο Ελσίνκι από Ελληνίδα δημοσιογράφο για το τι ακριβώς είναι οι διαφορές οι διασυνοριακές, που αναφέρει το κείμενο των συμπερασμάτων, ο Πρωθυπουργός είπε "εγώ αναγνωρίζω μία διαφορά, αλλά για όλα τα άλλα θέματα ρωτήστε

τον Ετσεβίτ". Και το είπε στην Ελληνίδα δημοσιογράφο. Μα, δεν ήταν η Τουρκία που διαπραγματευόταν. Η Ελλάδα διαπραγματευόταν με τους εταίρους για την υποψηφιότητα της Τουρκίας. Και απόψε έγινε εδώ στην Εθνική Αντιπροσωπεία μία συγκλονιστική αποκάλυψη από τον ίδιο τον Υπουργό των Εξωτερικών, τον κ. Παπανδρέου. Είπε "βάλαμε όρο στη Βουλγαρία ότι δεν θα ξεκινήσουν οι διαπραγματεύσεις για την υποψηφιότητά της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αν δεν κλείσει το εργοστάσιο Κοσλο-ντούι".

Βάλαμε όρους στη Βουλγαρία, βάλαμε όρους στην Τσεχία, βάλαμε όρους στη Λιθουανία. Και γιατί, κύριοι της Κυβέρνησης, δεν βάλατε όρους στην Τουρκία; Ήδη σας αποδείξαμε και στέκομαι μόνο στην αποστοφή του Προέδρου της Νέας Δημοκρατίας από την ομιλία του, για την οποία σίωπησε ο Πρωθυπουργός. Επιδιώξατε, είπε ο κ. Καραμανλής, τρεις συγκεκριμένους όρους και ισχυρίζεστε σήμερα ότι οι τρεις όροι έγιναν δεκτοί. Όμως το κείμενο δεν περιλαμβάνει κανέναν όρο ούτε η Τουρκία έκανε δεκτούς όρους. Η Τουρκία έγινε δεκτή χωρίς οιονδήποτε όρο. Αυτή είναι η πραγματικότητα και δεν μπορείτε να την παραγνωρίζετε. Το απεκάλυψαν άλλωστε οι επιστολές που αντήλλαξε ο κ. Λιπόνεν και με τον κ. Ετσεβίτ. Και πήρατε και σε αυτό το θέμα την απάντηση. Και ερωτώ εγώ, κύριοι της Κυβέρνησης: Γιατί δεν βάλατε όρο στην Τουρκία, εκτός των άλλων, των σοβαρών, των σημαντικών, μια και βάλατε για το εργοστάσιο του Κοσλοντούι, ότι δεν θα κάνει εργοστάσιο πυρηνικό στο Ακούγιο, στην πλέον σεισμογενή περιοχή, που θα επηρεάσει όχι μόνο την πατρίδα μας, αλλά και ολόκληρη τη Μέση Ανατολή, μια και βάλατε τέτοιο θέμα για τη Βουλγαρία;

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΚΟΦΥΛΛΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών): Θέλετε να σας απαντήσω;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Όχι, κύριε Ροκοφυλλε. Θα μιλήσετε σε λίγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Και έρχομαι τώρα στην ίδια συνέχεια για τον κ. Παπανδρέου.

Τα εθνικά θέματα, κύριε Παπανδρέου, δεν αντέχουν σε πειραματισμούς και δεν σηκώνουν προσωπικές επιλογές. Τα λέω για να καταγραφούν στα Πρακτικά, παρ' ότι υπάρχουν μέλη της Κυβέρνησης εδώ. Και μην μας πείτε ότι πρέπει να τα χωρίσουμε και αυτά σε σκληρά και μαλακά, όπως έκανε δυστυχώς, ο κ. Παπανδρέου το πρωί στην επιτροπή υπεραμυνόμενος ως προσωπική επιλογή, αλλά σείεται σήμερα η Ελλάδα, να χωριστούν τα ναρκωτικά σε σκληρά και μαλακά.

Αποδεχθήκατε άκριτα διάλογο εφ' όλης της ύλης, διαπραγματεύσεις για όλες τις αυθαίρετες διεκδικήσεις, που έχει εγείρει μέχρι τώρα η Τουρκία. Αυτό σας έγραφε ο κ. Τζέμ, όταν ζητούσε διάλογο με την Ελλάδα για θέματα χαμηλής πολιτικής. Αυτό σας υποδείχθηκε και αυτό κάνατε.

Προσπαθείτε κόλας να δημιουργήσετε την εντύπωση ότι άλλο είναι διάλογος και άλλο είναι διαπραγματεύσεις, εν γνώσει σας ότι το ένα οδηγεί στο άλλο. Και για να δούμε για τη δέθεν επιτυχία του Διεθνούς Δικαστηρίου και να παρακολουθήσουμε τις διολισθήσεις σας από το 1996 και μετά σε ό,τι αφορά το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.

Έως τη νύχτα των Ιμίων η Ελλάδα γνώριζε την ύπαρξη μιας και μοναδικής ελληνοτουρκικής διαφοράς και επέμεινε στην άποψη ότι η οριοθέτηση αφορούσε την υφαλοκρηπίδα και έπρεπε να γίνει από το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Αμέσως μετά τη συμφωνία της νύχτας εκείνης και ενώ η Κυβέρνηση ματαίωνε την επίσκεψη Χόλμπρουκ στη χώρα μας, επειδή είχε αποκαλύψει τους όρους της συμφωνίας, ο Πρωθυπουργός κ. Σημίτης έστειλε στο Νταβός τον τότε Υπουργό Παιδείας κ. Παπανδρέου να συναντήσει τον Αμερικανό Διπλωμάτη και να ζητήσει αμερικανική κάλυψη και υποστήριξη.

Και αμέσως μετά ακούμε τον Αμερικανό Πρόεδρο να αποκαλύπτει ότι η Αθήνα υποστηρίζει την παραπομπή του όλου θέματος στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Η αποκάλυψη αυτή προκαλεί αντιδράσεις ακόμα και στους κόλπους του Π.Α.Σ.Ο.Κ. Ο τότε Υπουργός Εξωτερικών Θεόδωρος Πάγκαλος που ενημερώθηκε στις 13.2.1996 την Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων της Βουλής, υποστηρίζει ότι η θέση αυτή για το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης δεν ανήκε στην ελληνική αλλά στην αμερικανική κυ-

βέρνηση.

Την επομένη 14.2.1996 ο τότε Υπουργός Εξωτερικών Θεόδωρος Πάγκαλος δηλώνει: "Η ελληνική Κυβέρνηση δεν έχει κανένα λόγο να προσφύγει στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Αν προσφύγει η Τουρκία θα αντιμετωπίσουμε την προσφυγή και θα αποφασίσουμε ποια συνέχεια θα δώσουμε". Την ίδια στιγμή ο σημερινός Υπουργός Εξωτερικών και τότε Υπουργός Παιδείας, Γεώργιος Παπανδρέου, που ήδη χειρίζεται κατ' εντολή του Πρωθυπουργού, Κώστα Σημίτη, το θέμα, δηλώνει: "Βεβαίως η Ελλάδα ποτέ δεν είπε στην Αμερική ότι θέλει η ίδια να πάει στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Είπε όμως ότι αν υπάρχουν προβλήματα τρίτων, ας προσφύγουν αυτοί".

Στις 22 Μαρτίου 1996 ο κ. Πάγκαλος δηλώνει: "Προτείνουμε στους εταίρους μας να ζητηθεί από την Τουρκία μία δήλωση ότι δεν θα απειλούν την Ελλάδα και ότι θα σεβαστούν το Διεθνές Δίκαιο. Και όταν έχουν νέες απαιτήσεις που δεν υπήρχαν πριν, την τελωνειακή ένωση, θα τις θέτουν στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Από δω και πέρα όρος για την οποιαδήποτε προώθηση σχέσεων Τουρκίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η ρητή εγκατάλειψη των εδαφικών διεκδικήσεων".

Στις 16.9.1996 στην προεκλογική περίοδο, ο κ. Σημίτης καλεί την Τουρκία αν έχει οποιαδήποτε αξίωση, να απευθυνθεί στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Τρεις ημέρες αργότερα, κομπάζει δηλώνοντας: "Τα τελευταία χρόνια και ιδιαίτερα τους τελευταίους οκτώ μήνες, ακολουθήσαμε εξωτερική πολιτική με στόχο την απομόνωση της Τουρκίας και το πετύχαμε". Και χρειάστηκε να περάσουν τρία χρόνια και με τη δική σας έγκριση και υπογραφή γίνεται ουσιαστικό υποψήφιο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χωρίς να πάρετε απολύτως τίποτα, παρά το γεγονός ότι ο Πρωθυπουργός σας έλεγε στην Κοινοβουλευτική σας Ομάδα στις αρχές Οκτωβρίου ότι θέλουμε χειροπιαστές ενδείξεις και δεσμεύσεις από την Τουρκία.

Στις 25.9.1996 η Τανσού Σουλέρ τονίζει πως αν η Ελλάδα και η Ευρωπαϊκή Ένωση πιστεύουν ότι το θέμα Καρντάκ - Ιμια για μας - θα πρέπει να παραπεμφθεί στη Χάγη, θα ήταν σωστό να παραπεμφθεί και η παρουσία στρατού στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου σε κατάφωρη παραβίαση των διεθνών συνθηκών.

Στις 12.10.1996 ο κ. Πάγκαλος δηλώνει: "Κατ' αρχήν εμείς δεν ζητάμε από την Τουρκία να προσφύγει στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Ζητάμε να εγκαταλείψει τις αξιώσεις της. Αν όμως προσφύγει, θα ήταν ένας τρόπος για να δοθεί λύση στο πρόβλημα.

Από όσα σας είπα, κύριοι της Κυβέρνησης, μπορείτε να παρακολουθήσετε τις διολισθήσεις από την πλήρη άρνηση στη συνεχή υποχώρηση όπως έχετε κάνει και σε όλα τα άλλα θέματα, αρχίζοντας από τη νύχτα των Ιμίων στη Μαδρίτη, στους S- 300, στο θέμα Οτσαλάν για να φθάσουμε και σε άλλου είδους ζητήματα που δεν είναι του παρόντος να αναφέρουμε.

Το συμπέρασμα είναι ότι η θέση της Τουρκίας για προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης αποκλειστικά για το θέμα των Ιμίων, την οποία η Κυβέρνηση ηρνεύτο να δεχθεί ως ελληνική και την απέδιδε στους αμερικανούς, γενικεύεται επικίνδυνα και παρουσιάζεται ως εθνική επιτυχία. Εκείνο για το οποίο πριν τρία χρόνια η Κυβέρνηση αισθανόταν εθνική ντροπή, το παρουσιάζει τώρα σαν θρίαμβο. Εάν αυτό δεν αποτελεί εθνική διολίσθηση, τότε τι είναι;

Κλείνω, λέγοντας ότι τα χρόνια που έρχονται απαιτούν από όλους μας εθνική εγρήγορση και επαγρύπνηση. Απαιτούν εθνική συνεννόηση και συστράτευση όλων των δυνάμεων. Η Κυβέρνηση για όσους μήνες της μένουν ακόμα στην εξουσία, οφείλει να αντιληφθεί ότι πρέπει να καλέσει όλες τις πολιτικές δυνάμεις σε εθνική συνεννόηση και να συστήσει το Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής, που η ίδια το ψήφισε με νόμο το 1995, αλλά αρνείται τώρα να τον εφαρμόσει παρά τη συνταγματική της υποχρέωση. Πρέπει να συνεννοηθούμε, να ενώσουμε τις δυνάμεις μας για να θωρακίσουμε τη χώρα από τους ορατούς κινδύνους και από ενδεχόμενες περιπλοκές που μπορεί να έχει η ασάφεια της συμφωνίας που υπογράψατε στο Ελσίνκι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ο κ. Αγγουράκης έχει το λόγο.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΓΓΟΥΡΑΚΗΣ: Ο κύριος Πρωθυπουργός μιλώντας απόψε είπε επί λέξει “Κοσσυφοπέδιο, Ελσίνκι”. Και αν είναι να συνεχίσω τη λογική της απόφασης της Συνόδου Κορυφής του Ελσίνκι και τα όσα ακούστηκαν απόψε σ’ αυτήν την Αίθουσα, κανονικά θα έπρεπε να πω Μαυροβούνιο, Τσετσενία και οποιαδήποτε άλλη περιοχή της Ευρώπης.

Και για να μην υπάρχει παρεξήγηση, θα πω ότι σ’ αυτήν την Αίθουσα, κάποιοι έχουν πρόβλημα με το να λένε την αλήθεια όπως είναι και όπως έχει καταγραφεί στα ντοκουμέντα που έχουν υπογράψει οι ίδιοι. Αναφέρομαι στην περιβόητη απόφαση για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική άμυνας και για την δημιουργία του ευρωπαϊκού στρατού. Δεν ευσταθεί η άποψη ότι αυτό το στρατιωτικό σώμα θα είναι ανεξάρτητο από το ΝΑΤΟ όπως ισχυρίστηκε ο κύριος Πρωθυπουργός.

Διαβάζω την παράγραφο 27: “Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει τη βούληση να αναπτύξει αυτόνομη ικανότητα να λαμβάνει αποφάσεις καθώς και να αρχίζει να διεξάγει στρατιωτικές επιχειρήσεις υπό την ηγεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς αντιμετώπιση των διεθνών κρίσεων σε περίπτωση που το ΝΑΤΟ δεν συμμετέχει σ’ αυτές ως σύνολο”. Είναι πασιφανές ότι η δημιουργία ένοπλων δυνάμεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποσκοπεί στο να αποτελέσει το μακρύ χέρι του ΝΑΤΟ για να πηγαίνουν σε εκείνες τις επιχειρήσεις, στις οποίες οι Αμερικανοί δεν θέλουν, για δικούς τους λόγους, να συμμετέχουν και να επεμβαίνουν.

Επίσης δεν έχουν καμία σημασία τα όσα ειπώθηκαν ότι αυτές οι επεμβάσεις θα γίνονται δήθεν με απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, διότι υπάρχει η προηγούμενη διατύπωση, η οποία είναι γενική και λέει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζει και σεβεται τον Καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Αλίμονο αν η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν σεβόταν τον Καταστατικό Χάρτη. Είναι, λοιπόν, τεράστιο το ερώτημα για το πού θα σταλούν πενήντα ως εξήντα χιλιάδες στρατιώτες. Υπάρχουν και συγκεκριμένες ημερομηνίες για το πότε αυτό το σώμα θα είναι επιχειρησιακά έτοιμο. Είναι προφανές ότι θα ξεκινήσει μία διαδικασία επεμβάσεων, γιατί αυτή είναι η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αυτός είναι ο τρόπος επίλυσης των διαφορών.

Εδώ έχουμε και τη μεγάλη αντίφαση. Μας είπε ο κύριος Πρωθυπουργός αλλά και ο Υπουργός Εξωτερικών ότι το ευρωπαϊκό κεκτημένο είναι η μη χρήση βίας και η μη απειλή χρήσης βίας. Όμως από ό,τι φαίνεται αυτό το κεκτημένο αφορά τις χώρες που είναι εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, διότι η Ευρωπαϊκή Ένωση στήριξε τους βομβαρδισμούς στη Γιουγκοσλαβία. Υπάρχει ρητή απόφαση με την οποία στηρίζει τον πόλεμο του ΝΑΤΟ στη Γιουγκοσλαβία της Συνόδου Κορυφής της 25ης Μαρτίου, όταν άρχιζαν οι βομβαρδισμοί, με την οποία η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζει και χαιρετίζει αυτούς τους βομβαρδισμούς.

Πού είναι τα ευρωπαϊκά ιδανικά για τη μη επίλυση με χρήση βίας και απειλή χρήσης βίας των διαφορών, όταν η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση εφαρμόζει αυτές τις πολιτικές; Απ’ αυτήν την άποψη και τα όσα μας είπε ο κύριος Υπουργός Εξωτερικών για το όραμα των Βαλκανίων κλπ., είναι τουλάχιστον υποκριτικά και δημαγωγικά, βεβαίως. Γιατί στο ίδιο το Ελσίνκι είναι ρητή η αναφορά όσον αφορά το Μαυροβούνιο και είναι ρητή η δέσμευση, αν θέλετε και η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε παραπέρα απόσχιση, σε παραπέρα αποδυνάμωση της Γιουγκοσλαβίας με απόσχιση του Μαυροβουνίου. Δεν μιλώ για την απόφαση ή για όσα λέγονται για το θέμα του Κοσσυφοπεδίου, όπου δεν γίνεται καμία αναφορά στην εθνοκάθαρση, η οποία γίνεται τώρα, κάτω από τα μάτια του ΝΑΤΟ και του Ο.Η.Ε. και πολύ περισσότερο η Ευρωπαϊκή Ένωση αποδέχεται και προωθεί την ουσιαστική απόσχιση του Κοσόβου από τη Γιουγκοσλαβία. Αυτή είναι η αλήθεια. Αυτήν την πολιτική ακολουθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση και αυτά είναι τα ευρωπαϊκά πρότυπα, τα οποία υποτίθεται ότι είναι τα πρότυπα της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του Διεθνούς Δικαίου.

Τα σημειώνω όλα αυτά τα πράγματα γιατί ασφαλώς δεν θα μπορούσε να είναι διαφορετικό κα το πλαίσιο γενικά των αποφάσεων του Ελσίνκι και στα άλλα ζητήματα, στα οποία έγινε αναφορά στην Αίθουσα αυτήν.

Πριν προχωρήσω στα ζητήματα που ασφαλώς υπάρχουν και

πρέπει να τα σημειώσω κι εγώ για το θέμα του Αιγαίου, θα ήθελα να σημειώσω το γεγονός ότι ο κύριος Υπουργός Άμυνας απέφυγε να απαντήσει σε ένα συγκεκριμένο ερώτημα, που τέθηκε από τη Γενική Γραμματέα του κόμματος και ένα ερώτημα που έχει απασχολήσει την κοινή γνώμη, το πολύ σημαντικό και συγκεκριμένο ερώτημα για τα πυρηνικά στη χώρα μας.

Εν πάση περιπτώσει, γιατί αποφεύγει η Κυβέρνηση εδώ, σήμερα, να δώσει μια συγκεκριμένη απάντηση στο θέμα αυτό; Πιστεύω ότι και η σιωπή, όπως γνωρίζουμε, είναι κι αυτή μια απάντηση και τη σημειώνουμε για την παραπέρα πορεία και για τις παραπέρα εκτιμήσεις μας.

Είναι φανερό, αγαπητοί συνάδελφοι, ότι πραγματικά η απόφαση του Ελσίνκι είναι μια ιστορική απόφαση, αν θέλετε. Σηματοδοτεί πραγματικά μια παραπέρα αντιδραστική και αρνητική εξέλιξη στις εξελίξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεν χωρά καμία αμφιβολία ότι απ’ αυτήν την άποψη έχουμε να κάνουμε με ένα παραπέρα βήμα προς τα εμπρός, κάτι που βεβαίως φαίνεται τόσο από τις συγκεκριμένες αποφάσεις, που αφορούν το θέμα της διεύρυνσης, που αφορούν το θέμα της Κύπρου, το Κυπριακό, που αφορούν βεβαίως τα Βαλκάνια και τα ζητήματα στα οποία αναφέρθηκα, που αφορούν όμως κι τα κοινωνικά ζητήματα. Δεν πρέπει να κουραζόμαστε να υπογραμμίζουμε αυτήν την πλευρά, τις ρυθμίσεις για τις συντάξεις και βεβαίως στα πλαίσια αυτά οι εξελίξεις και η κατάσταση είναι πάρα πολύ επικίνδυνη.

Φυσικά ακούσαμε σ’ αυτήν την Αίθουσα και περιέργως απόψεις από τον Πρόεδρο του Συνασπισμού ότι εν πάση περιπτώσει υπάρχουν καλές και κακές ιμπεριαλιστικές δυνάμεις. Για το Συνασπισμό προφανώς οι Ηνωμένες Πολιτείες και το ΝΑΤΟ είναι κακή ιμπεριαλιστική δύναμη, αλλά η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ευρωπαϊκός στρατός θα είναι η καλή ιμπεριαλιστική δύναμη, γιατί δεν χωράει καμία αμφιβολία ότι πρόκειται περί ιμπεριαλιστικής δύναμης, αν δούμε ακριβώς και τα όσα ειπώθηκαν -τα είπε και ο Υπουργός Εξωτερικών και τα γνωρίζουμε- για τη στάση των μεγάλων δυνάμεων όσον αφορά το Κυπριακό. Και είναι ένα θέμα. Τελικά δηλαδή τότε λειτουργούν οι περιβόητες ευρωπαϊκές αξίες και το ευρωπαϊκό κεκτημένο και, αν θέλετε, οι ευρωπαϊκοί κανόνες; Όταν, υποτίθεται, η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζει το Διεθνές Δίκαιο ή τον Ο.Η.Ε. ή όταν έχουμε τέτοιου είδους τοποθετήσεις, όπως αυτές που αφορούν το Κυπριακό; Είναι προφανές ότι ισχύει το δεύτερο. Και επειδή ισχύει το δεύτερο, γι’ αυτό κιόλας είναι και τόσο επικίνδυνες οι διατυπώσεις που έχουν γίνει, όσον αφορά τα θέματα της διεύρυνσης και όσον αφορά τις διαδικασίες για την επίλυση των όποιων διαφορών μέσω διαλόγου ή μέσω της παραπομπής τους στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.

Πρώτα απ’ όλα το βέβαιο είναι ότι σ’ αυτό το πλαίσιο που έχει υπογραφεί στο Ελσίνκι η χώρα μας θα αντιμετωπίζει πλέον τις πιέσεις των Ευρωπαίων να αντιμετωπισθούν τα προβλήματα, όπως εκείνοι νομίζουν. Τέτοιες πιέσεις θα υπάρχουν και η Κύπρος είναι μια απόδειξη για το ζήτημα αυτό.

Δεύτερον, επειδή έγινε τόσο μεγάλη συζήτηση και μια θριαμβολογία, θα έλεγα, για το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, πέρα από το ότι μέσω αυτής της διατύπωσης τα πάντα μπορούν να πάνε εκεί, ακόμα κι αν το αρνηθούμε εμείς. Έτσι είναι, δεν δεχόμαστε ότι υπάρχει άλλο θέμα. Η διατύπωση που λέει ότι η Ένωση, αν δει ότι δεν προχωρήσουν τα θέματα στο διμερή διάλογο, θα τα προωθήσει προς επίλυση στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, άρα μπορούμε να βρεθούμε με πακέτο θεμάτων στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.

Πρέπει να πούμε και ποιο είναι αυτό το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης τελικά. Ξεχνάμε ότι χειραγωγείται από συγκεκριμένες μεγάλες δυνάμεις; Ξεχνάμε σε ποια πλαίσια κινείται αυτό το Δικαστήριο της Χάγης; Ξεχνάμε ότι στα πρότυπά του, αν θέλετε, έχουν φτιαχτεί τα δικαστήρια για την αντιμετώπιση, υποτίθεται των εγκληματιών πολέμου στη Βοσνία και στη Γιουγκοσλαβία με τις γνωστές πολύ “αντικειμενικές” αποφάσεις, που έχουν πάρει αυτά τα δικαστήρια όλο αυτό το χρονικό διάστημα; Γιατί θεωρείται δηλαδή πανάκεια το Δικαστήριο της Χάγης για την επίλυση των διαφορών και δεν υπήρχε η ρητή αναφορά Διεθνές Δίκαιο, απαραβίαστο των συνόρων, διεθνείς συμφωνίες και όλα αυτά τα πράγματα; Αυτά είναι το Διεθνές Δίκαιο. Δεν είναι το

Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, εκείνο το οποίο καθορίζει το Διεθνές Δίκαιο.

Και βέβαια, τελειώνω, λέγοντας ότι και για το θέμα της Κύπρου και εδώ η διατύπωση είναι πάρα πολύ σαφής και ξεκάθαρη. Σε καμιά περίπτωση βεβαίως δεν σημαίνει η διατύπωση που υπάρχει ότι θα υπάρξει θετική λύση του Κυπριακού, δηλαδή ότι εξασφαλίζεται το ενιαίο, το ανεξάρτητο και το κυρίαρχο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Κάλιστα μπορεί να διαιωνίζεται η διχοτόμηση της Κύπρου.

Και εν πάση περιπτώσει, αυτό που ήθελα να σημειώσω, είναι το τέλος της παραγράφου 9, που λέει εν προκειμένω το Συμβούλιο θα λάβει υπόψη όλα τα σχετικά στοιχεία για τη διαδικασία ένταξης της Κύπρου, ανεξάρτητα αν θα υπάρχει πολιτική λύση στο πρόβλημα ή όχι. Αυτό δεν μας προβληματίζει; Τι σημαίνει αυτή η αναφορά ότι θα πάρει υπόψη της όλα τα στοιχεία, για να καθορίσει τελικά τη στάση της;

Μ' αυτά τα δεδομένα, πιστεύω κι εγώ πραγματικά ότι πρόκειται για μια πάρα πολύ επικίνδυνη εξέλιξη που σημειώθηκε με το Ελσίνκι και πιστεύω ότι οι εργαζόμενοι θα βρουν τη δύναμη να αντισταθούν και να επιβάλουν μια άλλη πολιτική, μια πολιτική ισοτίμων σχέσεων, την οποία χρειάζεται η χώρα μας και στα Βαλκάνια και στην Ευρώπη.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Τη συζήτηση θα κλείσει ο Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών κ. Ροκόφυλλος.

Ορίστε, κύριε Υπουργέ, έχετε το λόγο για δεκαπέντε λεπτά.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΚΟΦΥΛΛΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών): Αγαπητοί, όσο και ηρωικοί συνάδελφοι, που είχατε την υπομονή και την καλосύννη να παραμείνετε μέχρι αυτήν την τόσο προχωρημένη νυχτερινή ώρα, θα ήθελα να αρχίσω με μια γενικότερη παρατήρηση. Πάντα πίστευα και διεκήρυττα ότι η άσκηση αντιπολίτευσης για τα εθνικά, ιδιαίτερα, θέματα, όταν γίνεται για την αντιπολίτευση και με στόχο την εσωτερική κατανάλωση, είναι και επικίνδυνη και τελικά δύσκολη στην πραγματοποίησή της.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα μου έδωσε απόψε η αγόρευση του αξιότιμου Αρχηγού της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, του κ. Κώστα Καραμανλή. Πασχίζοντας να βρει κάποια ερείσματα για την άσκηση της αντιπολιτευτικής του κριτικής και την άρθρωση του αντιπολιτευτικού του λόγου, κατέφυγε τελικά σε μια σειρά από αντιφάσεις, που δεν τιμούν την κατά τα άλλα κρουστή, συνήθως, επιχειρηματολογία του.

Και θέλω να είμαι συγκεκριμένος. Πρώτη απόφαση μας είπε ο κ. Καραμανλής - και το επανέλαβε και ο κ. Σιούφας τον οποίο επίσης τιμώ πάρα πολύ - ότι συγκατατεθήκαμε στην παροχή του τίτλου της υποψήφιας χώρας στην Τουρκία, χωρίς χειροπιαστό αντάλλαγμα, χωρίς κάποιο χειροπιαστό αποτέλεσμα υπέρ των ελληνικών συμφερόντων.

Καλά, η καθέρωση της απρόσκοπτης πορείας της Κύπρου προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, το γεγονός δηλαδή ότι απελευθερώσαμε την Κύπρο από την ομηρία στην οποία κάποιες μεγάλες δυνάμεις μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση θέλησαν με ρητή περσινή δήλωσή τους να την υποβάλουν, αξιώνοντας ότι για να ενταχθεί η Κύπρος στην Ε.Ε. θα πρέπει προηγουμένως να έχει επιλυθεί το κυπριακό. Δηλαδή ένα ζήτημα η επίλυση του οποίου εξαρτάται από την εξουσιαστική βούληση της Τουρκίας, τι είναι;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΚΟΣ: Παραμένει ακόμα.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΚΟΦΥΛΛΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών): Αυτό λύθηκε. Το παραδέχθηκε ο Κωνσταντίνος Καραμανλής λέγοντας ότι αυτή η απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου είναι ικανοποιητική εθνικά. Και κανένας από τους αρχηγούς των κομμάτων που μίλησαν δεν επέκρινε άλλωστε αυτό το σημείο, της απελευθέρωσης της Κύπρου από τα δεσμά αυτής της προϋπόθεσης.

Υπήρξαν βέβαια δυο-τρεις ομιλητές, όπως ο κ. Τσοβόλας και η κυρία Παπαρήγα, οι οποίοι μας είπαν ότι με αυτό δεν λύνεται το Κυπριακό. Πράγματι δεν λύνεται. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει αρμοδιότητα να ασχοληθεί με την επίλυση του Κυπριακού. Ωστόσο φρόντισε και διακηρύσσει στην παράγραφο 9Α την ανάγκη για την επίλυση του Κυπριακού, χαιρετίζει τις διαπραγμα-

τεύσεις υπό την αιγίδα του Γενικού Γραμματέα των Ενωμένων Εθνών μεταξύ Κληρίδη και Ντεκτάς και επιπλέον δηλώνει την ισχυρή και κατηγορηματική στήριξή της στις προσπάθειες του Γενικού Γραμματέα των Ενωμένων Εθνών να φέρει σε αίσιο πέρας την όλη διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού. Και όχι μόνο αυτό. Θεσπίστηκε στην παράγραφο 12 ότι στον πολιτικό διάλογο η Τουρκία θα δίνει λόγο για τη συμβολή της στην προώθηση του Κυπριακού. Και ακόμη στην εταιρική σχέση, που είναι εξαιρετικά δεσμευτική γιατί από την ικανοποίηση των κριτηρίων της εξαρτάται κάθε φορά η απόληψη χρηματικών απολαβών από την εκάστοτε υποψήφια χώρα, με την προβλεφθείσα παραπομπή στις αποφάσεις των προηγούμενων ευρωπαϊκών συμβουλίων (Λουξεμβούργο, κ.ά) η Τουρκία οφείλει να συμβάλει αποφασιστικά στην επίλυση του πολιτικού προβλήματος της Κύπρου με βάση τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ. Κι αυτά είναι μια από τις υποχρεώσεις που ρητά αναλαμβάνει η Τουρκία στην προενταξιακή Ευρωπαϊκή της πορεία.

Έτσι μολονότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν μπορούσε να λύσει το Κυπριακό αυτό καθ' εαυτό, εντούτοις προέβη και στη γενική διακήρυξη που προανέφερα, αλλά και στη λήψη συγκεκριμένων μέτρων, με στόχο να καθοδηγηθεί και ελεγχθεί η Τουρκία στην τήρηση αυτής της υποχρέωσης της. Καθιερώθηκε, δηλαδή, για την Τουρκία η υποχρέωσή της απέναντι στην Κοινότητα να συμβάλει αποφασιστικά στην επίλυση του Κυπριακού προβλήματος, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Εάν έτσι έχουν τα πράγματα - και επαναλαμβάνω κανένας δεν το αμφισβήτησε - θέλω να διερωτηθώ: Τόσο αμελητέο επίτευγμα είναι αυτό; Δεν είναι χειροπιαστό, δεν είναι σημαντικό; Είναι μήπως δευτερεύον να μπορέσει η Κύπρος να συνεχίσει απρόσκοπτα την ενταξιακή της πορεία και να γίνει τελικά κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Και μάλιστα, επειδή η Κυπριακή Δημοκρατία έχει κλείσει το κεφάλαιο της ΟΝΕ, μόλις ενταχθεί, θα καταστεί κατά πάσαν πιθανότητα και μέλος της ΟΝΕ. Θα είναι μικρό πράγμα η Κύπρος να βρεθεί στο σκληρό πυρήνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα σύνορά της να είναι εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για να φύγει πλέον ο βραχνάς της ανασφάλειας που είναι φυσικό να κατατρώχει τον ηρωικό κυπριακό λαό; Τόσο πολύ η "εθνική μας τύφλωση" όπως πολύ εύστοχα γράφει ένας λαμπρός σύγχρονος συγγραφέας, μας οδηγεί στο να περιφρονήσουμε και να αγνοήσουμε αυτό το επίτευγμα, όπως αποτόλμησε ο κ. Καραμανλής που είπε ότι δεν πήραμε τάχα απολύτως τίποτα το χειροπιαστό; Αυτό δεν είναι χειροπιαστό;

Δεύτερη αντίφαση. Μας είπε και το τονίζω για τον κ. Καραμανλή γιατί συνήθως δεν περιπίπτει σε αντιφάσεις. Σήμερα ήταν τόσο τεχνητή η προσπάθειά του να υποβαθμίσει ένα πραγματικό επίτευγμα της ευρωπαϊκής μας πολιτικής, ώστε κατέφυγε και σε τέτοιες κραυγαλέες αντιφάσεις.

Μας είπε ότι η Ν.Δ. είναι υπέρ της ευρωπαϊκής προοπτικής της Τουρκίας, αλλά εναντίον της υποψηφιότητάς της, διότι με αυτήν θα πάρει πολλά χρήματα. Αν είσαι υπέρ της ευρωπαϊκής προοπτικής η στοιχειώδης συνέπεια επιβάλλει να είσαι και υπέρ της υποψηφιότητάς της. Κι όμως προβλήθηκε άρνηση, με τον ισχυρισμό ότι θα πάρει η Τουρκία πολλά χρήματα, θα μετέχει στον πολιτικό διάλογο, θα παρίσταται στα διάφορα όργανα, θα συμμετέχει στα διάφορα προγράμματα, στην εταιρική σχέση. Μα, αυτά τα υφίστανται όλες οι υποψήφιες χώρες! Δεν είναι μόνο για την Τουρκία. Αυτά συνιστούν τη σκληρά ελεγχόμενη πορεία των υποψηφίων κρατών, προκειμένου να ασπασθούν το κοινοτικό κεκτημένο, να μεταμορφωθούν σε ένα κράτος ικανό να προσέλθει στην ευρωπαϊκή οικογένεια και να αποτελέσει οργανικό μέλος της.

Εκείνο που συνέβη εδώ είναι ότι, χάρις στην επιμονή μας, και στον πολιτικό διάλογο και στην εταιρική σχέση - που είναι τμήμα της διαδικασίας για όλες τις χώρες - εμείς, πέρα από τα κριτήρια της Κοπεγχάγης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα δικαιώματα των μειονοτήτων για τη σωστή λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών και για την υιοθέτηση του κοινοτικού κεκτημένου και των αξιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προσθέσαμε και θέματα που μας αφορούν. Προσθέσαμε δηλαδή τα εθνικά μας θέματα για το Αιγαίο και την Κύπρο. Γι' αυτά θα απολογείται στον

πολιτικό διάλογο και βεβαίως θα έχει πρόβλημα και με την εταιρική σχέση.

Πρέπει δε να σας πω ότι δεν είναι τόσο κουτόφραγκοι έξω στην Ε.Ε. Για κάθε φάση εκπλήρωσης των υποχρεώσεων της που πρέπει περνάει κάθε χώρα, προβλέπεται αν θα παίρνει χρήματα ή όχι.

Ο κ. Σιούφας μας προκάλεσε λέγοντας αυστηρά, γιατί δεν βάλαμε όρο, όπως βάλαμε στη Ρουμανία, Βουλγαρία, στη Σλοβακία και στην Τουρκία; Προφανώς του διέφυγε ότι αυτοί οι όροι τέθηκαν σ' αυτές τις χώρες όχι πριν, αλλά αφού έγιναν υποψήφιοι. Και έχουν γίνει εδώ και πάρα πολύ καιρό το Δεκέμβριο του 1997, ενώ οι όροι που ανέφερε ο Υπουργός Εξωτερικών τέθηκαν τώρα.

Βλέπετε, λοιπόν, πως μόνο σε υποψήφια χώρα μπορείτε να θέσετε όρους και αυτό ακολουθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση. Δεν ξεχνάει να βάζει τους αναγκαίους όρους αλλά το κάνει στην κατάλληλη στιγμή και μόνο σε υποψήφια χώρες όχι στις απλά επιδόξες υποψήφια χώρες.

Άλλη, τρίτη, αντίφαση του Αρχηγού της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Μα, είπε ότι δεν κατέστη πλήρως υποχρεωτικό να πάει η Τουρκία στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης για να υπαγάγει τις όποιες μονομερείς αξιώσεις της προς δικαστικό έλεγχο. Από την άλλη- και αμέσως μετά -είπε ότι δεν έχει καμία εμπιστοσύνη στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης και πως είναι δυνατόν να κρίνονται εθνικά μας θέματα σε ένα Δικαστήριο με δεκαπέντε αλλοδαπούς δικαστές! Τώρα τι θέλει, να υποχρεωθεί η Τουρκία να οδηγήσει τις αξιώσεις της στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης ή το αντίθετο;

Και κάτι άλλο πολύ σημαντικό. Έχει επικρατήσει κάποια σύγχυση τι γίνεται με αυτές τις μονομερείς διεκδικήσεις της Τουρκίας. Μέχρι τώρα πράγματι οι ελληνικές κυβερνήσεις έλεγαν ότι εμείς αναγνωρίζουμε ότι μόνο ένα διμερές θέμα υπάρχει, η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας. Τα άλλα συγκροτούσαν μονομερείς διεκδικήσεις της Τουρκίας. Είχαμε δίκαιο να το λέμε και θα το πούμε και τώρα- γιατί η Τουρκία σώρευε μονομερείς διεκδικήσεις για να δημιουργεί εντυπώσεις και αυτές θα μεγιστοποιούντο αν αρχίζαμε κάποιο διάλογο για τις δικές της μονομερείς διεκδικήσεις.

Η Τουρκία ήθελε πάντα να έχει αυτήν την ευχέρεια: να διεκδικεί και στη συνέχεια να μας καλεί να συζητήσουμε τις διεκδικήσεις της και ο διάλογος αυτού να διαρκεί στον αιώνα τον άπαντα, χωρίς κατάληξη.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ: Βλέπε σεισμοί και Ίμια.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΚΟΦΥΛΛΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών): Και όχι μόνο.

Τώρα τα πράγματα αλλάζουν. Αυτό είναι που προσέθεσε η νέα ρύθμιση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Αλλά πριν αυτήν τη νέα ρύθμιση του Συμβουλίου, πρέπει να σας πω κάτι σημαντικό που το έχασαν όλοι οι ομιλητές απόψε, δυστυχώς. Μας είπαν: "Μα, θα πάει η Τουρκία όποιο ζήτημα διεθνές που μας χωρίζει, στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, δηλαδή στο Δικαστήριο των Ηνωμένων Εθνών;" Αυτό που διέφυγε της προσοχής όλων, είναι ότι εμείς από τις 10 Ιανουαρίου του 1994 έχουμε υποβληθεί οικειοθελώς στην υποχρεωτική γενική δικαιοδοσία του Δικαστηρίου της Χάγης και έτσι ο καθένας μπορούσε να μας πάει και μπορεί ακόμα με βάση αυτή μας την υπαγωγή, να μας εγκαλέσει στο Διεθνές αυτό Δικαστήριο, αρκεί φυσικά κι εκείνος να υποβληθεί στη δικαιοδοσία του.

Καταθέτω στα Πρακτικά το ΦΕΚ Α'3/25.1.1994.

(Στο σημείο ο Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών κ. Χρήστος Ροκόφυλλος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Και όμως η Τουρκία δεν τόλμησε να μας πάει. Γιατί δεν τόλμησε; Γιατί γνωρίζει πολύ καλά ότι οι αξιώσεις της, οι διεκδικήσεις της, δεν βρίσκουν κανένα απολύτως έρεισμα στο Διεθνές Δίκαιο.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ: Αυτό που λέτε είναι σημαντικό.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΚΟΦΥΛΛΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών): Είναι πάρα πολύ σημαντικό.

Δεν έχουμε να φοβηθούμε ότι τώρα τάχα αναβαθμίζεται η Τουρκία, όπως μας είπε λ.χ. ο κ. Τσοβόλας, γιατί θα έχει ευχέρεια να πάει στο Διεθνές Δικαστήριο σωρηδόν όλες τις αξιώσεις της. Μα και τώρα το μπορεί, αλλά δεν το αποτόλμησε. Γιατί; Γιατί υπάρχει η κύρωση της δικαστικής κήρυξης με βάση το Διεθνές Δίκαιο.

Το καινούριο τώρα με το Ελσίνκι είναι ότι υποχρεούται να πάει στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Αν νομίζει ότι έχει και διατηρεί αξιώσεις εναντίον μας τέτοιας μορφής συνοριακές διεκδικήσεις δεν είναι απλώς ότι έχει το δικαίωμα- της το είχαμε δώσει εμείς το δικαίωμα από το 1994- τώρα έχει και την υποχρέωση απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση να οδηγήσει αυτές τις διαφορές στο Δικαστήριο της Χάγης, μέσα σε εύλογη προθεσμία. Κατά το Διεθνές Δίκαιο η εύλογη προθεσμία δεν είναι ένας αόριστος χρόνος, είναι ένας συγκεκριμένος χρόνος δικαστικά ελεγχόμενα. Εδώ όμως στην παράγραφο 4 υπάρχει η καταληκτική τερματική στιγμή του τέλους του 2004. Δεν έχω, δυστυχώς, χρόνο να το αναπτύξω. Μερικοί κατέφυγαν στην επιστολή του Πρωθυπουργού της Φιλανδίας κ. Lipporhe, όπου γράφεται ότι δεν δεσμεύει την Τουρκία αυτή η καταληκτική τερματική στιγμή του τέλους του 2004. Ωστόσο στην ίδια αυτή επιστολή και στο κείμενο της απόφασης αναφέρεται ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα συνέλθει μέσα σ' αυτήν την προθεσμία για να ερευνήσει και διαπιστώσει μήπως τυχόν και κάποιες υποψήφιες χώρες, ανάμεσα στις δεκατρείς, διατηρούν ακόμη κάποιες διεκδικήσεις εναντίον άλλων κρατών και, ενώ δεν πέτυχαν τη φιλική ρύθμισή τους, δεν προωθούν τη ρύθμισή τους μέσα στην εύλογη προθεσμία ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου.

Και αυτό θα το κάνει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με δύο στόχους, λέει το κείμενο της απόφασης. Πρώτον, για να μετρήσει τις επιπτώσεις μιας τέτοιας αβεληνίας, μιας τέτοιας δυστροπίας, της υποψήφιας χώρας και να λάβει τα κατάλληλα μέτρα από- ποψη ενταξιακής της διαδικασίας και προοπτικής και δεύτερον -και σπουδαιότερο- για να μεριμνήσει το ίδιο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να προωθηθεί η επίλυση μέσω του Διεθνούς Δικαστηρίου, μέχρι το τέλος του 2004. Επομένως η προθεσμία υπάρχει και για το Ε.Σ. και για τις υποψήφιες χώρες. Τώρα υπάρχει η υποχρέωση της Τουρκίας και τώρα φθάνει η ώρα της αλήθειας σε ποιες απ' αυτές τις διεκδικήσεις πιστεύει. Ήδη η Τουρκία έχει εκ προοιμίου απαντήσει. Ο πρωθυπουργός της είπε ότι δεν έχουν καμία απολύτως εδαφική διεκδίκηση εναντίον της Ελλάδας. Ο Υπουργός των Εξωτερικών κ. Τσεμ το επανέλαβε με μεγάλη κατηγορηματικότητα, όπως επίσης επανέλαβε ότι δέχεται την "Αντζέντα 2000" που προβλέπει για το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης και βεβαίως διακήρυξε ότι δεν θα καταφύγει ποτέ ούτε σε βία ούτε σε απειλή βίας. Άλλωστε το ίδιο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθιερώνει την υποχρεωτική ειρηνική διευθέτηση αυτών των διαφορών, αποκλεισμένης της βίας ή της απειλής βίας.

Οι αποφάσεις, αγαπητοί συνάδελφοι, είναι καθαρές. Θα είναι κρίμα αν εμείς για λόγους μεμψίμοιρης αντίληψης και άσκησης αντιπολίτευσης θελήσουμε ή κάποιοι έστω από μας, να υποβαθμίσουμε ή να υπονομεύσουμε μια κατάκτηση της σύγχρονης Ελλάδας. Θα είναι πραγματικά κρίμα. Εκείνο που μας χρειάζεται είναι να σπεύσουμε να βελτιώσουμε θεαματικά τις σχέσεις μας με την Τουρκία. Αυτή η συναισθηματική έξαρση των δύο λαών με την ευκαιρία των σεισμών, δεν πρέπει να μείνει αναξιοποίητη. Είμαστε όλοι υποχρεωμένοι να οργανώσουμε και ενισχύσουμε επαφές, κάθε λογής συνεργασίες με την Τουρκία. Μία Τουρκία που έχει αναλάβει πια τη δέσμευση να εκδημοκρατικοποιηθεί, να σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα, να σέβεται τα δικαιώματα των μειονοτήτων, να σέβεται το κρατος δικαίου, να σέβεται τις ευρωπαϊκές αξίες και να διατηρεί σταθερά καλές σχέσεις με στη χώρα μας. Με μία τέτοια Τουρκία οφείλουμε να συνεργαζόμαστε σε όλα τα επίπεδα, έτσι ώστε να επικρατήσει καλύτερη ατμόσφαιρα στις ελληνοτουρκικές σχέσεις για την ειρήνη, την ασφάλεια και την ευημερία της περιοχής.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Κηρύσσεται περαιωμένη η προ ημερησίας διατάξεως συζήτηση, σύμφωνα με

το άρθρο 143 του Κανονισμού της Βουλής, με πρωτοβουλία του Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος κ. Δημητρίου Τσοβόλα, σε επίπεδο Αρχηγών Κομμάτων, με θέμα "Εξωτερική Πολιτική".

Κύριοι συνάδελφοι, δέχεσθε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 02.40' λύεται η συνεδρίαση για σήμερα ημέρα Πέμπτη 16 Δεκεμβρίου 1999 και ώρα 10.00' με αντικείμενο εργασιών του Σώματος:

Συζήτηση και λήψη απόφασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 144 του Κανονισμού της Βουλής, επί της προτάσεως του Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Δημοκρατίας κ. Κώστα Καραμανλή και εκατό Βουλευτών του Κόμματος του για σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής, με αντικείμενο τη διερεύνηση της διαδικασίας, που αφορά τη διεξαγωγή του διαγωνισμού και την επιλογή του αναδόχου για το "Προκαθορισμένο Στοιχείο", σύμφωνα με την ειδική ημερήσια διάταξη της Ολομέλειας.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ

